

Carlos Castaneda

Vol. 4 – Povestiri despre putere

Un profesor trebuie să fie onest și să-și avertizeze discipolul că inocența și tihna momentului sunt doar un miraj, că în fața lui se află un abis fără fund și că, o dată deschisă ușa, nu mai există nici o cale de a o închide”.

„Nu mai ai timp și, totuși, ești înconjurat de eternitate. Ce paradox pentru „rațiunea” ta!

Don Juan

CUPRINS:

PARTEA ÎNTÂI:

MARTOR LA FAPTELE PUTERII/9

1. Întâlnire cu cunoașterea/II
2. Visătorul și visatul/65
3. Secretul ființelor luminoase/96

PARTEA A DOUA: TONALUL ȘI NAGUALUL/123

1. Trebuie să crezi/125
2. Insula tonalului/142
3. Ziua tonalului/157
4. Contractarea tonalului/177
5. În timpul nagualului/197
6. Șoapta nagualului/218
7. Aripile percepției/237

PARTEA A TREIA:

EXPLICAȚIA VRĂJITORILOR/251

1. Trei martori la nagual/253
2. Strategia unui vrăjitor/272
3. Sfera percepției/309
4. Predilecția a doi luptători/329

Caracteristicile unei păsări solitare sunt cinci: Prima, că ea zboară până în cele mai mari înălțimi; A doua, că ea nu suferă după companie, nici măcar după vreuna dintre semenele sale;

A treia, că ea își atinge ciocul spre țăriile cerului; A patra, că nu are o culoare definită; A cincea, că ea cântă foarte duios.

San Juan de la Cruz, Dichos de Luzy Amor

1= întâlnire cu cunoașterea.

Nu l-am văzut pe don Juan timp de câteva luni. Era toamna iui 1971. Eram convins că se afla acasă la don Ge-naro, în Mexicul Central, și am făcut pregătirile necesare pentru o excursie

de șase-șapte zile, ca să-l vizitez. Totuși, în ziua a doua a excursiei mele, ceva m-a îndrăgostit pe la prânz să mă opresc la casa lui don Juan, în Sonora. Am parcat mașina și m-am dus direct spre casă. Spre surpriza mea, el era acolo.

— Don Juan! Nu mă așteptam să te găesc aici, am spus.

El a râs; surpriza mea părea să-l încânte. Stătea pe o navetă goală de lapte, în fața ușii. Părea că mă aștepta. În dezinvoltura cu care m-a salutat se citea un aer de mulțumire. Și-a scos pălăria și a fluturat-o cu un gest caraghios. Apoi și-a pus-o pe cap și m-a salutat ostășește. Era întins lângă perete, stând călare pe naveta de lapte.

— Așează-te, așează-te, m-a îndemnat el pe un ton jovial. Îmi pare bine că te revăd.

— Făceam tot drumul până în Mexicul Central degeaba. Și apoi ar fi trebuit să mă întorc spre Los Angeles. Faptul că te-am găsit aici mi-a salvat zile întregi de condus.

CARLOS CASTANEDA

— Cumva tot m-ai fi găsit, a spus el pe un ton misterios, dar să spunem că-mi datorezi cele șase zile de care aveai nevoie ca să ajungi acolo, zile pe care ar trebui să le folosești într-un mod mai util decât să tot apeși pe accelerație.

Era ceva angajant în zâmbetul său. Căldura lui era contagioasă.

— Dar unde ți-e carnețelul? a întrebat.

I-am spus că l-am lăsat la mașină; mi-a spus că arătam neobișnuit fără el și m-a trimis să-l iau.

— Am terminat de scris o carte.

Mi-a aruncat o privire care mi-a produs o furnicătură în stomac. Era ca și cum mi-ar fi împins partea de mijloc a corpului cu un obiect ușor. Simțeam că-mi vine rău, dar apoi și-a întors capul într-o parte și mi-am revenit.

Am vrut să-i mai vorbesc despre cartea mea, dar el a făcut un semn care însemna că nu mai voia să discut despre ea. A zâmbit. Era vesel și într-o dispoziție încântătoare. M-a angajat într-o conversație despre oameni și evenimente curente. În final, am reușit să conduc conversația spre subiectul care mă interesa. Am început să-i spun că mi-am revăzut notițele mai vechi și că mi-am dat seama că el îmi dăduse o descriere detaliată a lumii vrăjitorilor chiar de la începutul asocierii noastre. În legătură cu ceea ce mi-a spus încă de pe atunci, am început să-l întreb despre rolul plantelor halucinogene.

— De ce mi-ai dat de atâtea ori aceste plante ale pute-ni?

A râs și a murmurat foarte ușor: „Pentru că ești prost.”

L-am auzit de prima dată, dar am vrut să fiu sigur și m-am prefăcut că n-am înțeles.

— Poftim?!

— Știi ce-am vrut să spun, mi-a replicat și s-a ridicat.

M-a mângâiat pe cap, în timp ce mergea lângă mine.

— Ești destul de încet. Și nu era altă modalitate de a te obliga.

— Deci nu erau absolut necesare?

— Erau, în cazul tău. Există, totuși, și alte tipuri de oameni, care se pare că n-au nevoie de ele.

Stătea lângă mine privind la vârful tufișurilor din stânga casei, apoi s-a așezat iar și mi-a vorbit despre Eli-gio, celălalt ucenic al său. Spunea că Eli-gio a folosit plante psihotrope doar o singură dată de când a devenit ucenic, dar că el era, probabil, mai avansat decât mine.

— A fi sensibil e starea firească a unor oameni, a spus. Dar tu nu ești. Nici eu. La urma urmei, sensibilitatea contează prea puțin.

— Atunci, care-i lucrul care contează? Părea să caute un răspuns potrivit.

— Ceea ce contează e că luptătorul trebuie să fie impecabil, a spus într-un târziu. Dar asta e doar un mod de a spune, un mod de a te plimba în jurul cozii. Ai realizat deja niște fapte de vrăjitorie și cred că e timpul să menționez sursa a tot ceea ce contează. Deci, voi spune că ceea ce contează pentru un luptător este să ajungă la totalitatea eului său.

— Ce este totalitatea eului, don Juan?

— Am spus că doar o voi menționa. Există încă multe lucruri mărunte în viața ta, pe care trebuie să le rezolvi înainte să putem vorbi despre totalitatea eului.

A pus punct aici conversației. A făcut un gest cu mâinile, să-mi semnaleze că voia să ne oprim. După câte se pare, se afla cineva sau ceva în apropiere. Și-a înclinat capul spre stânga, ca și cum ar fi ascultat. Puteam să-i văd albul ochilor în timp ce fixa tufișurile din fața casei, din stânga. A ascultat cu atenție câteva clipe, apoi s-a ridicat, CARLOS CASTANEDA s-a apropiat și mi-a șoptit la ureche că trebuia să părăsim casa și să facem o plimbare.

— S-a întâmplat ceva? am întrebat și eu, tot în șoaptă.

— Nu. Nu-i nimic. Totul e aproape perfect.

M-a condus în desișul pustiu. Ne-am plimbat cam o oră și apoi am ajuns la o mică zonă circulară fără vegetație. Avea vreo trei metri optzeci în diametru, iar pe jos praful roșu era întins și perfect neted. Totuși, nu se zărea nici un semn că vreo mașină ar fi curățat și netezit zona. Don Juan s-a așezat în centrul ei, cu fața spre sud-est. Mi-a arătat un loc cam la un metru și jumătate de el și m-a rugat să mă așez acolo, cu fața la el.

— Ce-o să facem aici? am întrebat.

— Avem o întâlnire aici, în seara asta.

A cercetat rapid împrejurimile cu privirea, întorcându-se pe loc până a ajuns iar cu fața spre sud-est.

Mișcările lui m-au alarmat. L-am întrebat cu cine aveam întâlnire.

— Cu cunoașterea. Să spunem că ea dă târcoale acestui ioc.

Nu m-a lăsat să mă copleșescă acest răspuns enigmatic. A schimbat repede subiectul și pe un ton jovial m-a îndemnat să mă comport firesc, adică să iau notițe și să vorbesc așa cum făceam la casa lui.

Ceea ce mă preocupa atunci era acea senzație vie pe care o resimțisem cu șase luni înainte, când am „vorbit” cu un coiot. Evenimentul acela însemna pentru mine că, atunci, am fost capabil pentru prima dată să vizualizez, adică să înțeleg cu simțurile mele și într-o stare de conștiință perfectă, descrierea făcută de vrăjitorii lumii; o descriere în care comunicarea cu animalele prin vorbire era ceva normal.

11

— N-o să ne apucăm acum să insistăm asupra unei probleme de natura asta, a spus don Juan, după ce a auzit întrebarea mea. Nu e bine pentru tine să te complaci în a-ți focaliza atenția asupra unor evenimente trecute. Poți să le amintești, dar numai în treacăt.

— De ce e așa, don Juan?

— Încă n-ai destulă putere personală pentru a căuta explicația vrăjitorilor.

— Deci există o explicație a vrăjitorilor!

— Bineînțeles. Vrăjitorii sunt oameni. Suntem creaturi dotate cu inteligență. Noi căutăm clarificări.

— Aveam impresia că marele meu defect este căutarea de explicații.

— Nu. Defectul tău este că vrei explicații convenabile, care să se potrivească cu lumea ta. Ceea ce mă deranjează la tine este judecata. Un vrăjitor își explică și el lucrurile în lumea sa, dar el nu e atât de rigid ca tine.

— Cum pot să ajung la explicația vrăjitorilor?

— Acumulând putere personală. Puterea personală te va face să percepi cu mare ușurință explicația vrăjitorilor. Explicația asta nu e ceea ce numești tu – explicație; totuși, ea face ca lumea și misterele ei să fie dacă nu mai clare, măcar mai puțin ciudate. Asta ar trebui să fie esența explicației, dar nu e ceea ce cauți tu. Tu cauți niște reflexii ale ideilor tale.

Mi-am pierdut elanul de a mai pune întrebări. Dar zâmbetul său m-a îndemnat să continui să vorbesc. O altă problemă de mare importanță pentru mine era prietenul său, don Genaro, și efectul extraordinar pe care-l aveau acțiunile sale asupra mea. De fiecare dată când veneam în contact cu el, trăiam experiența celor mai bizare distorsiuni senzoriale.

Don Juan a râs când am pus întrebarea.

CARLOS CASTANEDA

— Genaro e surprinzător. Dar acum nu are sens să vorbim despre el sau despre ceea ce îți produce el. Încă o dată, n-ai destulă putere personală ca să atingi acest subiect. Așteaptă până o vei avea, apoi vom vorbi.

— Dar dacă nu o voi avea niciodată?

— Dacă n-o s-o ai niciodată, nu vom vorbi niciodată.

— În ritmul în care merg, voi avea vreodată destulă?

— Depinde de tine. Eu ți-am dat toată informația necesară. Acum responsabilitatea îți aparține, să câștigi destulă putere personală pentru a atinge dozajul necesar.

— Vorbești în metafore. Spune direct. Spune-mi exact ce să fac. Dacă mi-ai spus deja, să spunem că am uitat.

Don Juan a chicotit și s-a întins, punându-și brațele sub cap.

— Știi exact ce-ți trebuie.

I-am spus că uneori credeam că știu, dar cel mai des nu aveam încredere.

— Mă tem că ai încurcat problemele. Încrederea luptătorului nu e încrederea omului obișnuit. Omul obișnuit caută certitudinea în ochii interlocutorului și îi spune încredere în sine. Luptătorul caută perfecțiunea în proprii săi ochi și îi spune simplitate. Omul obișnuit e legat de semenii săi, în timp ce luptătorul e legat doar de el însuși. Probabil că tu vânezi curcubeiele. Cauți încrederea omului obișnuit, când colo ar trebui să cauți simplitatea luptătorului. Diferența dintre ele e remarcabilă. Încrederea în sine cere să știi ceva sigur; simplitatea cere să fii impecabil în acțiuni și sentimente.

— Am încercat să trăiesc conform sugestiilor tale. Poate că nu sunt cel mai bun, dar am dat tot ce puteam. Este asta impecabilitate?

— Nu. Trebuie s-o faci mai bine. Trebuie să te propulsezi dincolo de limitele tale, tot timpul.

— Dar asta ar fi o nebunie, don Juan. Nimeni n-o poate face.

— Sunt o mulțime de lucruri pe care le faci acum și care ar fi fost o nebunie pentru tine acum zece ani. Lucrurile astea nu s-au schimbat, doar ideea ta despre tine s-a schimbat; ceea ce era imposibil înainte e perfect posibil acum și probabil că succesul tău total în a te schimba e doar o problemă de timp. În afacerea asta, singura soluție pe care-o are luptătorul e să acționeze consecvent și fără rezerve. Știi despre modul de acțiune al luptătorului, dar vechile tale obiceiuri și rutina îți stau în drum.

Am înțeles ce voia să spună. Crezi că scrisul e unul dintre vechile obiceiuri pe care trebuie să le schimbi? Să-mi distrug noul manuscris? N-a răspuns. S-a ridicat și s-a întors să privească spre marginea desigurului.

I-am spus că am primit scrisori de la diferiți oameni, care îmi spuneau că nu e bine să scriu despre ucenicia mea. Ei îi citau ca precedent pe maeștrii doctrinelor ezoterice orientale, care pretindeau un secret absolut în legătură cu învățăturile lor.

— Probabil că acei maestri se răsfată doar în postura de maestri, a continuat don Juan, fără să mă privească. Eu nu sunt un maestru, ci doar un luptător. Deci, nu știu exact cum se simte un maestru.

— Dar poate că dezvălui lucruri pe care n-ar trebui să le spun, don Juan.

— Nu contează ce dezvălui, sau ce tii în tine. Tot ce facem, tot ce suntem, stă în puterea noastră personală. Dacă avem destulă, un singur cuvânt dezvăluit ar fi suficient pentru a nșg^ destulă putere personal}*, ne pot fi iite și cele pai minunate părți de îijteLqptfifl^ vi avea nici cea mai mică î^oi^gj^m PENTfăU ADULȚI.

Apoi și-a coborât glasul, ca și cum mi-ar fi destăinuit un secret.

— Îți voi dezvălui probabil cea mai importantă cunoaștere pe care o poate exprima cineva. Să văd ce poți face cu ea. Știi că, exact în acest moment, ești înconjurat de eternitate? Și știi că poți folosi această eternitate, dacă dorești?

După o pauză lungă, în timpul căreia m-a îndemnat cu ochii să fac o afirmație, am spus că nu înțelegeam despre ce vorbea.

— Acolo! Eternitatea e acolo! a spus, arătând spre orizont.

Apoi a arătat spre zenit.

— Sau acolo, sau poate putem spune că eternitatea e ca asta.

Și-a întins amândouă brațele pentru a arăta spre est și vest.

Ne-am privit. Ochii săi conțineau o întrebare.

— Ce spui de asta? a întrebat el, punându-mă să reflectez la cuvintele sale.

Nu știam ce să spun.

— Știi că te poți extinde pentru totdeauna în orice direcție am arătat? Știi că un moment poate fi o eternitate? Asta nu e o ficțiune; e un fapt, dar numai dacă amplifici și folosești momentul acela pentru a atinge totalitatea sinelui pentru totdeauna și în orice direcție.

M-a privit.

— Nu știai acest lucru înainte, a spus el zâmbind. Acum îl știi. Ți l-am dezvăluit, dar nu contează, pentru că nu ai destulă putere personală ca să folosești revelația aceasta. Totuși, dacă ai fi avut destulă putere, doar cuvintele mele ar fi fost de ajuns ca să-ți aduni tot șinele și să scoți partea esențială a lui din granițele în care se află.

A venit lângă mine și m-a lovit în piept cu degetele; a fost o atingere foarte ușoară.

— Astea sunt granițele despre care vorbesc. Poți ieși din ele. Suntem un sentiment, o conștiință îngrădită aici.

M-a lovit pe umeri cu amândouă mâinile. Carnetul și creionul mi-au scăpat pe jos. Don Juan a pus piciorul pe carnet și m-a privit, apoi a început să râdă.

L-am întrebat dacă-l deranja faptul că luam notițe. Mi-a spus pe un ton liniștitor că nu și-a luat piciorul de pe carnet.

— Suntem ființe luminoase, a spus, clătinând ritmic din cap. Iar pentru o ființă luminoasă contează doar puterea personală. Dar dacă mă întrebi ce este puterea personală, trebuie să-ți spun că explicația mea nu va explica nimic.

Don Juan a privit la orizontul dinspre vest și a spus că mai erau câteva ore de lumină.

— Trebuie să stăm aici mult timp. Deci, ori stăm liniștiți, ori discutăm. Locul acesta e un punct al puterii și trebuie să ne fie folositor înainte de căderea nopții. Tu trebuie să stai aici, cât de natural posibil, fără frică, sau nerăbdare. Se pare că cel mai ușor de a te relaxa este de a lua notițe, deci scrie în voie după dorința inimii. Iar acum, să te aud cum ai avansat cu „visatul”.

Schimbarea bruscă a subiectului m-a prins nepregătit. Și-a repetat îndemnul. Era mult de vorbit despre asta. „Visatul” presupunea cultivarea unui control deosebit asupra viselor, prelungit până în punctul în care experiențele avute în vise și cele trăite în orele de veghe să dobândească

aceeași valoare pragmatică. Afirmția vrăjitorilor era că, sub impactul „visatului”, criteriile obișnuite de diferențiere a viselor de realitate deveneau inoperante.

În viziunea lui don Juan, practica „visatului” era un exercițiu care consta în găsirea mâinilor într-un vis. Cu alte cuvinte, trebuia să visezi în mod deliberat că îți cauți și îți găsești mâinile în vise, visând pur și simplu că-ți ridici mâinile la nivelul ochilor.

După ani de zile de încercări infructuoase, am reușit să îndeplinesc această sarcină. Privind în urmă, a devenit evident pentru mine că am reușit doar după ce am câștigat un control asupra lumii mele obișnuite.

Don Juan voia să afle punctele principale ale experiențelor mele. Am început să-i spun că, destul de des, dificultatea de a realiza comanda de a-mi privi mâinile părea să fie de netrecut. El m-a avertizat că primii pași din etapa pregătitoare, căreia îi spunea „declanșarea visatului”, constau într-un joc mortal, pe care mintea îl practică cu ea însăși, iar că o parte din mine va încerca totul ca să se opună realizării acestei sarcini. Don Juan a spus că asta putea include scufundarea mea într-o stare de pierdere a controlului, melancolie sau chiar o depresie sinucigașă. Totuși, nu ajunsesem atât de departe. Experiența mea se afla mai degrabă pe latura ușoară, comică a situației; oricum, rezultatul era la fel de frustrant. De câte ori eram gata să-mi văd mâinile în vise, se întâmpla ceva extraordinar; începeam să zbor, sau visul meu se transforma într-un coșmar, sau pur și simplu devenea o experiență plăcută de excitație corporală; totul în vis depășea cu mult pragul „normalului” în materie de acuitate și de aceea era teribil de captivant. În lumina situației nou create, uitam de fiecare dată intenția mea inițială de a-mi observa mâinile.

Într-o noapte, destul de neașteptat, mi-am găsit mâinile în vis. Visam că mă plimbam pe o stradă necunoscută, într-un oraș străin, și brusc mi-am ridicat mâinile și le-am plasat în fața ochilor. Era ca și cum ceva din mine ar fi cedat și mi-ar fi permis să-mi observ dosul palmelor.

Potrivit instrucțiunilor lui don Juan, îndată ce imaginea mâinilor va începe să se dizolve, sau să se schimbe în altceva, trebuia să-mi mut privirea de la mâini la orice alt element din vis. De data aceea îmi mutasem privirea la o clădire de la capătul străzii. Când imaginea clădirii a început să se destrame, mi-am focalizat atenția pe alte elemente din jur apărute în acel vis. Rezultatul final a fost o imagine compusă extrem de clară a unei străzi pustii, dintr-un oraș necunoscut.

Don Juan m-a pus să continuu cu prezentarea altor experiențe în „visat”. Am discutat multă vreme.

La sfârșitul prezentării mele, s-a ridicat și s-a dus în tufișuri. M-am ridicat și eu. Eram nervos. Era o senzație nejustificată, deoarece nu era nimic care să fi precipitat frica sau neliniștea. Don Juan s-a întors în scurt timp și a remarcat agitația mea.

— Calmează-te, mi-a spus ținându-mă ușor de braț. M-a pus să mă așez, să-mi pun caietul în poală și să scriu. Argumentul său era că nu trebuia să deranjez locul puterii cu sentimente nedorite de frică și ezitare.

— Dar de ce sunt atât de agitat?

— E normal. Ceva în tine este amenințat de activitățile tale din „visat”. Atât timp cât nu te gândești la aceste activități, totul este în regulă cu tine. Dar, acum când ți-ai revelat acțiunile, ești aproape istovit. Fiecare luptător are un mod personal de a „visa”. Fiecare mod e diferit. Singurul lucru pe care-l avem este că ne aplicăm diverse trucuri pentru a ne forța să abandonăm căutarea. Ca o contramăsură, trebuie să persisti în pofida tuturor barierelor și dezamăgirilor.

Apoi m-a întrebat dacă eram capabil să selecționez subiecte pentru „visat”. I-am replicat că n-aveam nici cea mai mică idee cum s-o fac.

CARLOS CASTANEDA

— Explicația vrăjitorilor despre cum să alegi un subiect pentru „visat” este că luptătorul își alege subiectul reținând deliberat în minte o imagine, în timp ce-și oprește dialogul interior. Cu alte cuvinte, dacă e capabil să nu vorbească o clipă cu ei însuși și apoi se oprește asupra imaginii sau gândului dorit, chiar și pentru o clipă, atunci subiectul ales va apărea în „visul” lui. Sunt sigur că ai făcut-o, deși nu ești conștient de asta.

A urmat o pauză lungă, iar don Juan a început să adulmece aerul. Era ca și cum și-ar fi curățat nasul prin respirație; a expirat de trei-patru ori, cu mare forță, pe nări. Mușchii abdomenului său se contractau în spasme, pe care el le controla cu scurte inspirații.

— Nu vom mai vorbi despre „visat”. Poți deveni ușor obsedat. Dacă e să reușești în ceva, succesul trebuie să vină cu o doză de mare efort, dar fără stres sau obsesie.

S-a ridicat și s-a dus la marginea tufișurilor. S-a aplecat în față și a privit în tufiș. Părea că examinează ceva între frunze fără să se apropie prea mult de ele.

— Ce faci acolo? I-am întrebat, fără a reuși să-mi stăpânesc curiozitatea.

S-a întors spre mine, a zâmbit și și-a ridicat sprânce-nele.

— Tufișurile sunt pline de lucruri ciudate, a spus și s-a așezat din nou.

Tonul său era atât de liniștit, încât m-a speriat mai tare decât dată ar fi țipat brusc. Carnetul și creionul mi-au căzut din mână. El a râs și m-a imitat, spunând că reacțiile mele exagerate erau o altă dovadă că în viața mea mai existau lucruri nerezolvate.

Am vrut să ridic o problemă, dar nu m-a lăsat să vorbesc.

— Doar pentru puțin timp vom mai avea lumină și mai avem și alte lucruri de făcut înainte de asfințit.

A adăugat că, judecând după realizările mele în materie de „visat”, trebuia să fi învățat să-mi opresc dialogul interior, la dorință. I-am spus că avea dreptate.

La începutul asocierii noastre, don Juan mi-a arătat o altă procedură: să mă plimb mult, fără să-mi focalizez ochii pe ceva. Recomandarea sa fusese să nu privesc la nimic direct, ci să-mi încrucieșez puțin ochii pentru a obține o imagine periferică despre tot ce-mi apărea în fața ochilor. El insistase, deși n-am înțeles atunci, că dacă îți păstrezi ochii nefocalizați asupra unui punct aflat chiar deasupra orizontului, devenea posibil, la un moment dat, să-ți dai seama că ai o percepție de o sută optzeci de grade asupra a ceea ce ți se află în fața ochilor. M-a asigurat că acest exercițiu era doar un mod de a-ți opri dialogul intern. Obişnuia să mă întrebe despre progresele mele, apoi nu se mai interesa de ele.

I-am povestit lui don Juan că am practicat exercițiul ani de zile, fără să observ vreo schimbare, dar, oricum, nu mă așteptam la vreuna. Totuși, într-o zi, am avut revelația șocantă că mă plimbam de vreo zece minute fără să-mi spun vreun cuvânt.

I-am menționat lui don Juan că în acel moment am devenit conștient că oprirea dialogului interior presupunea mai mult decât simpla reducere a cuvintelor pe care mi le spunea. Întregul proces de gândire s-a oprit și simțeam că practic sunt suspendat, că plutesc. Din această stare a rezultat o senzație de panică și a trebuit să revin la dialogul meu interior, ca la un antidot.

— Ți-am spus că dialogul interior este cel care ne ține legați de pământ. Lumea e așa și așa, așa și pe dincolo, doar pentru că discutăm cu noi înșine despre ea ca fiind așa.

Don Juan a explicat că trecerea în lumea vrăjitorilor se deschide după ce luptătorul a învățat să-și oprească dialogul interior.

— A schimba părerea noastră despre lume este punctul crucial al vrăjitorilor. Iar oprirea dialogului interior este singurul mod de realizare a acestuia. Restul e doar umplutură. Acum te găsești în situația de a afla că nimic din ceea ce ai făcut, sau văzut, cu excepția opririi dialogului interior, nu putea, prin el însuși, să schimbe ceva în tine sau în concepția ta despre lume.

Bineînțeles, măsura de siguranță este ca acea schimbare să nu fie deranjată. Acum poți înțelege de ce un profesor nu îl aglomerează pe ucenic. Asta ar fi doar o sursă de obsesii și de morbiditate.

M-a întrebat apoi despre alte experiențe pe care le-am avut în oprirea dialogului interior. Am povestit tot ceea ce-mi aminteam.

Am discutat până s-a întunecat și nu mai puteam lua notițe într-o manieră confortabilă; trebuia să fiu atent la ceea de scriam și asta-mi afecta capacitatea de concentrare. Don Juan și-a dat seama și a început să râdă. A făcut constatarea că am realizat o altă probă de vrăjitorie, scrierea fără concentrare. În momentul în care a vorbit, am devenit conștient de faptul că, efectiv, nu dădeam atenție acțiunii de a lua notițe. Părea să fie o activitate care nu avea nimic de-a face cu mine. Mă simțeam ciudat. Don Juan spunea că e prea întuneric și nu mai eram în siguranță atât de aproape de tufişuri. Am simțit un fior pe spate și am sărit lângă el.

M-a pus cu fața spre sud-vest și mi-a cerut să-mi opresc dialogul interior. La început n-am reușit și am avut un moment de nerăbdare. Don Juan s-a întors cu spatele la mine și mi-a spus să mă las pe umărul său, pentru ajutor. A continuat spunându-mi că, o dată ce-am reușit să-mi opresc gândurile, să-mi țin ochii deschiși, cu fața spre tufişurile dinspre sud-est. Pe un ton misterios, el a adăugat că-mi pune o problemă, iar dacă o rezolvam aveam să fiu pregătit pentru o altă fațetă a lumii vrăjitorilor.

Am încercat să pun o întrebare despre natura problemei. A chicotit încet. Am așteptat răspunsul său și atunci ceva în mine s-a oprit. Simțeam că sunt suspendat. Urechile păreau să se fi înfundat și auzeam o multitudine de zgomote din tufişuri. Erau atât de multe, încât nu puteam să le disting individual. Simțeam că am adormit și apoi, dintr-o dată, ceva mi-a atras atenția. Nu era ceva care să fie implicat în procesul de gândire; nu era o viziune sau o trăsătură a mediului înconjurător, totuși conștiința mea fusese angajată de ceva anume. Eram perfect treaz. Ochii erau focalizați pe un punct aflat la marginea tufişurilor, dar nu priveam, nu gândeam și nu vorbeam cu mine. Simțeam că mă grăbesc spre ceva nedefinit. Probabil că se precipitau ceea ce, în mod obișnuit, numeam gândurile mele; în orice caz, aveam senzația că fusesem prins într-o alunecare de teren și că ceva mergea ca într-o avalanșă cu mine în frunte. Am simțit năvala în stomac. Ceva mă atrăgea spre tufişuri. Puteam distinge masa întunecată a tufişurilor din fața mea. Nu era, totuși, o imagine nediferențiată, așa cum ar fi trebuit. Vedeam fiecare tufiş în parte, ca și cum ar fi fost în lumina asfințitului. Păreau că se mișcă; masa de frunze arăta ca niște fuste negre zburând spre mine, ca mișcate de vânt, dar nu era vânt. Am fost absorbit de mișcările lor fascinante; era o mișcare pulsatilă, care le trăgea din ce în ce mai aproape de mine. Apoi, am remarcat o siluetă mai luminoasă, care părea suprapusă peste formele închise ale tufişurilor. Mi-am focalizat privirea pe un punct de lângă silueta mai luminoasă și am distins ceva ce aducea ca strălucire cu culoarea lichiorului Chartreuse. Apoi am privit fără să focalizez și am avut certitudinea că silueta mai luminoasă era un om care se ascundea în tufişuri.

În acel moment, ajunsesem într-o stare foarte stranie de conștiință. Îmi dădeam seama de împrejurimi și de procesele mintale pe care le provocau împrejurimile în mine, dar nu gândeam totuși, așa cum o făceam de obicei. De exemplu, când am realizat că silueta suprapusă tufişurilor era un bărbat, mi-am reamintit o altă întâmplare din deșert. Atunci am remarcat în timp ce mă plimbam cu don Genaro noaptea prin tufişuri că un om se ascundea în spatele nostru, dar în clipa în care am încercat să-mi explic în mod rațional apariția, am pierdut din vedere bărbatul. De data asta, totuși, simțeam că eu dominam și refuzam să explic sau să mă gândesc la ceva. O clipă am avut impresia că pot să-l rețin și să-l forțez pe om să rămână acolo unde era. Apoi am avut experiența unei dureri ciudate în mijlocul stomacului. Ceva părea să se sfâșie în mine și nu mai puteam să mențin mușchii abdominali tensionați. Exact în momentul în care am cedat, forma întunecată a unei păsări enorme, sau a unui tip de animal zburător, a sărit la mine din tufişuri. Era

ca și cum forma omului se transformase în forma unei păsări. Am avut percepția clară a fricii. Am respirat scurt și apoi am tras un strigăt puternic, după care am căzut pe spate.

Don Juan m-a ajutat să mă ridic. Fața lui era foarte aproape de a mea. Râdea.

— Ce-a fost asta? am strigat.

M-a oprit, punându-mi mâna la gură. Și-a pus buzele la urechea mea și a șoptit că trebuia să părăsim zona în liniște, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Mergeam unul lângă altul. Pasul său era calm și relaxat. De câteva ori s-a întors repede înapoi. Am făcut-o și eu de două ori și am prins imaginea unei mase întunecate ce părea că ne urmărește. Am auzit un țipăt straniu în spatele meu. Am avut un moment de spaimă cumplită; simțeam contracții ale mușchilor stomacului; veneau în spasme și creșteau în intensitate, până mi-au forțat pur și simplu corpul să alerge.

Singurul mod de a vorbi despre reacția mea trebuie făcut în terminologia lui don Juan: așadar, pot spune că datorită spaimei pe care o încercam, trupul meu era capabil să execute ceea ce el denumise „mersul puterii”, o tehnică pe care el mă învățase s-o practic cu ani înainte și care consta în a alerga în întuneric fără să te lovești sau să te rănești în vreun fel.

Nu eram pe deplin conștient de ceea ce făceam sau cum o făceam. Brusc, m-am aflat din nou la casa lui don Juan. Se pare că el fugise cu mine, căci am ajuns acolo împreună. Și-a aprins lampa cu petrol, a atârnat-o de un cui din tavan și mi-a spus simplu să mă așez și să mă relaxez. Am continuat să alerg pe loc o vreme, până când surescitarea mea a scăzut. Apoi m-am așezat. El mi-a ordonat în mod imperativ să mă port ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic și mi-a înmânat carnetul. Nu-mi dădusem seama că, în graba mea de a părăsi tufișurile, îl aruncasem.

— Ce s-a întâmplat acolo, don Juan? am întrebat eu într-un târziu.

— Ai avut o întâlnire cu cunoașterea, a spus el, arătând cu o mișcare a bărbiei spre marginea întunecată a tufișurilor pustii. Te-am dus acolo, deoarece am observat o străfulgerare a cunoașterii dând târcoale casei, mai devreme. Ai putea spune că ea știa că vii și te-a așteptat. Dar, decât să te întâlnească aici, m-am gândit că era mai bine să o întâlnești într-un loc al puterii. Apoi ți-am făcut un test să văd dacă ai destulă putere personală ca să o izolezi de restul lucrurilor din jurul nostru. Ai reușit perfect.

— Stai puțin! am protestat eu. Am văzut silueta unui om ascuns în spatele unui tufiș și apoi am văzut o pasăre uriașă.

— N-ai văzut un om! a spus el autorilor. Și n-ai văzut nici o pasăre. Silueta din tufișuri și ceea ce a zburat spre noi era o molie. Dacă vrei să te exprimi corect în limbajul vrăjitorilor, dar ridicol în termenii tăi, poți spune că noaptea asta ai avut o întâlnire cu o molie. Cunoașterea e o molie.

M-a privit pătrunzător. Lumina lămpii arunca umbre ciudate pe fața lui. Mi-am mutat privirea de la el.

— Probabil că o să ai destulă putere personală ca să deslușești acest secret, în această noapte. Dacă nu în noaptea asta, poate mâine; amintește-ți că-mi mai datorezi șase zile.

Don Juan s-a ridicat și s-a dus în spatele casei, la bucătărie. A luat lampa și a sprijinit-o de perete, pe un mic butuc, pe care obișnuia să-l folosească drept bancă. Ne-am așezat pe podea față în față și am mâncat niște fasole și carne dintr-un vas pe care l-a pus în fața noastră. Am mâncat în tăcere.

El îmi arunca din timp în timp ochiade și părea gata să înceapă să râdă. Ochii lui erau ca două fante. Când privea la mine, îi deschidea puțin și umezeala corneelor reflecta lumina lămpii. Parcă-și folosea ochii pentru a crea o reflexie de oglindă. Se juca cu lumina mișcându-și imperceptibil capul, ori de câte ori privea spre mine. Efectul produs era un tremur fascinant al

luminii. Am devenit conștient de manevrele sale după ce le-a repetat de câteva ori. Eram convins că făcea așa cu un scop bine definit. M-am simțit obligat să-l întreb despre asta.

— Am un motiv ascuns, a spus liniștit. Te calmez cu ochii mei. Se pare că nu devii mai agitat, nu-i așa?

A trebuit să recunosc că mă simțeam mai liniștit. Tremurul permanent al ochilor săi nu era amenințător și nu mă speria sau supăra în nici un fel.

— Cum mă calmezi cu ochii tăi?

A repetat mișcarea imperceptibilă cu capul. Corneele ochilor săi reflectau într-adevăr lumina lămpii cu gaz.

— Încearcă și singur, a spus el liniștit, în timp ce mânca. Poți să te calmezi și singur.

Am încercat să-mi mișc capul; mișcările mele erau stângace.

— N-o să te poți liniști, săltându-ți așa capul, a spus el și a râs. În schimb, o să capeți o durere de cap. Secretul nu constă în tremurul capului, ci în sentimentul ce-ți urcă la ochi din zona de sub stomac. Acesta îți face capul să se miște.

Și-a frecat zona ombilicală.

După ce am terminat de mâncat, m-am sprijinit de o stivă de lemne și saci de pânză. Am încercat să-i imit mișcarea capului. Don Juan părea să se distreze enorm. Chicotea și își plesnea coapsele.

Apoi, un zgomot brusc i-a întrerupt râsul. Am auzit un sunet ciudat și profund ca o bătaie în lemn, care venea din tufișuri. Don Juan mi-a făcut un semn cu bărbia, atenționându-mă să rămân în alertă.

— Asta e mica molie, care te cheamă, a spus pe un ton firesc.

Am sărit în picioare. Sunetul a crescut instantaneu. Am privit la don Juan, cerându-i o explicație. El a făcut un semn caraghios a neputință, ridicând din umeri.

— Încă nu ți-ai încheiat întâlnirea, a adăugat el.

I-am povestit că mă simțeam nevrednic și că, probabil, ar trebui să mă întorc acasă și să revin când mă voi simți mai puternic.

— Vorbești prostii, m-a repezit el. Luptătorul își primește șansa, oricare ar fi ea, și o acceptă în deplină modestie. El acceptă cu modestie ceea ce este, nu ca pe o sursă de regrete, ci ca pe o provocare palpabilă.

— Ne trebuie timp fiecăruia dintre noi pentru a înțelege acest lucru și a-l accepta din plin. De exemplu, eu am urât până și simpla mențiune a cuvântului „modestie”. Eu sunt indian, iar noi, indienii, am fost întotdeauna umili și n-am făcut altceva decât să ne plecăm capul. Eu credeam că umilința nu e un mod de comportament pentru un luptător. Mă înșelam! Acum știu că umilința luptătorului nu seamănă cu cea a cerșetorului. Luptătorul nu-și pleacă niciodată capul, în fața nimănui, dar în același timp nu permite nimănui să-și plece capul în fața sa. Pe de altă parte, cerșetorul cade în genunchi la scoaterea pălăriei și șterge podeaua în fața oricui crede el că e mai sus decât el; dar el cere, în același timp, ca oricine e mai mic decât el să ștergă podeaua în fața lui. De aceea ți-am spus mai devreme, că nu-nțeleg ce sunt maestrul. Eu cunosc doar modestia luptătorului, iar asta nu-mi va permite să fiu maestrul nimănui.

Am rămas tăcuți o vreme. Cuvintele lui îmi provoca-seră o agitație profundă. Eram mișcat de ele și în același timp eram preocupat de ceea ce se întâmplase în tufișuri. Rațiunea mea îmi spunea că don Juan se juca cu mine și că, de fapt, el știa ce se întâmpla în realitate.

Eram absorbit de aceste deliberări, când același zgomot de bătaie ușoară m-a smuls din gândurile mele. Don Juan a zâmbit și a început să chicotească.

— Îți place umilința cerșetorului, a spus el moale. Îți pleci capul în fața rațiunii.

— Întotdeauna mi se pare că sunt înșelat, am spus. Asta e esența problemei mele.

— Ai dreptate. Ești păcălit, a ripostat el cu un zâmbet dezarmant. Nu trebuie să-ți pui problema asta. Adevărata problemă este că tu crezi că eu te mint deliberat, nu-i așa?

— Da. Există ceva în mine care nu mă lasă să cred că ceea ce se întâmplă e cu adevărat real.

— Iar ai dreptate. Nimic din ceea ce se întâmplă nu e real.

— Ce vrei să spui, don Juan?

— Lucrurile devin reale doar după ce ai învățat să fii de acord cu realitatea lor. De exemplu, ceea ce s-a întâmplat în seara asta nu poate fi real pentru tine, deoarece nimeni nu poate fi de acord cu tine despre asta.

— Vrei să spui că n-ai văzut ce s-a întâmplat?

— Bineînțeles că am văzut. Dar eu nu contez. Eu sunt cel care păcălește, ai uitat?

Don Juan a râs până a început să tușească și să se sufocă. Râsul său era prietenos, deși făcea haz de mine.

— Nu lua în seamă toate ciudățeniile mele, a spus el liniștitor. Eu încerc doar să te calmez și stiu că tu te liniștești doar când ești zăpăcit.

Expresia lui era deliberat comică și am râs amândoi. I-am replicat spunându-i că tocmai ceea ce îmi spusese mă făcea să mă simt și mai speriat

— Ți-e frică de mine?

I

— Nu de tine, ci de ceea ce reprezinți.

— Eu reprezint libertatea luptătorului. Ți-e frică de asta?

— Nu. Dar mi-e frică de ciudățenia cunoașterii tale. Pentru mine nu există consolare și nici un liman unde s-o caut.

— Iar confuzi problemele. Consolarea, limanul, frica, toate astea sunt niște stări pe care le-ai învățat fără să-ți pui problema valorii lor. După cum vezi, practicanții magiei negre ți-au angajat deja toată credința.

— Cine sunt practicanții magiei negre, don Juan?

— Practicanții magiei negre sunt semenii noștri, oamenii. Și tu ești tot magician negru, o dată ce ești cu ei. Gândește-te o clipă. Poți devia de la drumul pe care ți l-au fixat? Nu. Gândurile și acțiunile tale sunt stabilite pentru totdeauna în termenii gândirii lor. Asta e sclavie. Pe de altă parte, eu ți-ara adus libertatea. Libertatea e scumpă, dar prețul ei nu este imposibil. Ferește-te, deci, de urmăritorii tăi, de maestrul tăi. Nu-ți pierde timpul și puterea temându-te de mine.

Știam că avea dreptate, dar în pofida acordului meu sincer cu el, știam de asemenea că obișnuințele mele de o viață mă vor ține legat negreșit de vechiul meu drum. Mă simțeam, într-adevăr, un sclav.

După o lungă tăcere, don Juan m-a întrebat dacă aveam destulă forță pentru o altă întrevedere cu cunoașterea.

— Vrei să spui, cu molia? am întrebat eu jumătate în glumă.

Corpul său s-a cutremurat de râs. Parcă îi spusese cea mai bună glumă din lume.

— Ce înțelegi când spui despre cunoaștere că e o molie?

— N-am altă explicație. Molia este molie. M-am gândit că acum, după toate realizările tale, ai destulă putere să „vezi”. Dar în loc să „vezi” cu adevărat, ai surprins imaginea unui om.

De la începutul uceniciei mele, don Juan îmi descriesese conceptul de a „vedea” ca pe o capacitate pe care o poți obține și care îți permite să înțelegi „adevărata” natură a lucrurilor.

De-a lungul anilor petrecuți împreună, am ajuns la concluzia că ceea ce înțelegea el prin a „vedea” era o înțelegere intuitivă a lucrurilor, sau capacitatea de

înțelege ceva imediat, sau, poate, capacitatea de a vedea prin acțiunile umane și a descoperi motive și înțelesuri ascunse.

— Aș putea spune că în noaptea asta, când te-ai aflat față în față cu molia, jumătate priveai și jumătate „vedei”, a continuat don Juan. În această stare, deși nu erai în eul tău obișnuit, erai totuși pe deplin capabil să acționezi asupra cunoașterii tale despre lume.

Don Juan a făcut o pauză și m-a privit. Nu știam ce să spun mai întâi.

— Cum acționez asupra cunoașterii mele despre lume?

— Cunoașterea ta despre lume îți spunea că în tufișuri poți găsi doar animale sau oameni care se ascund după frunze. Erai stăpânit de gândul ăsta și normal că trebuia să găsești o modalitate de a face ca lumea să se conformeze acestui gând.

— Dar nu gândeam deloc, don Juan.

— Atunci să nu-i spunem gândire. Mai degrabă era o obișnuință veche de a vedea lumea întotdeauna conform cu ceea ce știm despre ea. Atunci când nu se poate, o facem, pur și simplu, să fie conformă. Ideea că o molie e cât un om nu poate fi nici măcar concepută; de aceea, pentru tine ceea ce era în tufișuri trebuia să fie un om.

Același lucru ți s-a întâmplat și cu coiotul. Vechile tale obișnuințe au decis și asupra acestei întâlniri. S-a întâmplat ceva între tine și coiot, dar nu era o convorbire obișnuită. Și eu am avut aceeași dilemă. Ți-am povestit că am întâlnit odată o căprioară cu care am vorbit; acum tu ai vorbit cu un coiot, dar nici tu nici eu nu vom ști vreodată ce s-a întâmplat cu adevărat atunci.

— Despre ce vorbești, don Juan?

— Când explicația vrăjitorilor mi-a devenit clară, era prea târziu să aflu ce mi-a făcut căprioara. Am spus că mi-a vorbit, dar n-a fost așa. A spune că am avut o conversație, e doar un mod de a aranja lucrurile, pentru a le putea povesti. Eu și căprioara am făcut ceva, dar în momentul în care s-a întâmplat, eu trebuia să-mi fac lumea conformă cu ideile mele, exact cum ai făcut și tu. Am vorbit toată viața mea, la fel ca tine, de aceea obișnuințele mele dominau și au fost extinse și asupra căprioarei. Atunci când ea a venit la mine și a făcut ce a făcut, am fost forțat să interpretez asta drept vorbire.

— Asta este explicația vrăjitorilor?

— Nu. Asta e explicația mea pentru tine. Dar ea nu e în opoziție cu explicația vrăjitorilor.

Afirmația lui m-a aruncat într-o stare de mare agitație intelectuală. Am uitat pentru o vreme de molia care-mi dădea târcoale și chiar să iau notițe. Am încercat să-mi reformulez afirmațiile și ne-am adâncit într-o discuție lungă despre natura reflexivă a lumii noastre. După don Juan, lumea trebuia să fie conformă cu descrierea ei; mai exact, descrierea se reflecta pe sine.

Un alt punct al dezvoltării sale era că noi am învățat să ne raportăm la descrierea noastră despre lume prin intermediul a ceea ce el numea „obișnuințe”. Am adus în discuție un termen pe care îl credeam mult mai cuprinzător, intenționalitate, proprietatea conștiinței umane de a defini sau intenționa un obiect.

Conversația noastră a dat naștere unei speculații interesante. Examinată în viziunea explicației lui don Juan, „conversația” mea cu coiotul a căpătat un aspect nou. Eu „intenționasem” într-adevăr un dialog, de vreme ce nu cunoșteam altă cale de comunicație intenționată. Am reușit, de asemenea, să mă conformez descrierii potrivit căreia comunicarea are loc prin dialog, iar astfel am făcut ca descrierea să se autorefecte.

Am avut un moment de mare exaltare. Don Juan a râs și a spus că un alt aspect al nebuniei mele era faptul că mă lăsam prea impresionat de cuvinte. A făcut un gest caraghios de pantomim.

— Toți trecem prin aceleași conflicte, a spus el după o pauză lungă. Singurul mod de a depăși asta constă în perseverența de a acționa ca un luptător. Restul vine de la sine și prin sine. I

— Ce este restul, don Juan?

— Cunoașterea și puterea. Oamenii cunoașterii le au pe amândouă. Și totuși, niciunul dintre ei nu poate spune cum le-a căpătat, doar că ei au acționat ca niște luptători, iar la un anumit moment totul s-a schimbat.

M-a privit. Părea nedecis, dar apoi s-a ridicat și a spus că nu am altă posibilitate decât să-mi continui întâlnirea cu cunoașterea.

Am simțit un tremur; inima a început să-mi bată puternic. M-am ridicat. Don Juan s-a plimbat în jurul meu, ca și cum mi-ar fi examinat corpul din toate unghiurile. Mi-a făcut apoi semn să stau jos și să continui să scriu.

— Devii prea înspăimântat și n-o să fii în stare să-ți continui întrevederea. Luptătorul trebuie să fie calm, să-și păstreze sângele rece și să nu se piardă cu firea niciodată.

— Sunt într-adevăr speriat. Acolo, prin tufișuri, e ceva, o molie sau altceva care dă târcoale.

— Bineînțeles că este ceva! Obiecția mea e că tu continui să crezi că e un om exact așa cum insiști afirmând că ai vorbit cu un coiot.

O parte din mine înțelegea perfect ideea lui; totuși exista un alt aspect al eului meu care nu ceda și, în pofida evidenței, se agăța serios de „rațiune”.

I-am spus lui don Juan că explicația lui nu-mi satisfăcea simțurile, deși eram perfect de acord cu el, pe plan intelectual.

— Asta e problema cuvintelor, a spus el pe un ton convingător. Ele ne forțează să ne simțim totdeauna lipsiți de prejudecăți, dar când ajungem față în față cu lumea, ele ne păcălesc mereu și ajungem în final să privim lumea ca de obicei, cu toate prejudecățile noastre. Din acest motiv, un vrăjitor caută mai degrabă să acționeze decât să vorbească, iar prin acest mod el obține o nouă descriere a lumii, în care vorbirea nu e așa importantă și în care acțiunile noi au reflexii noi.

S-a așezat lângă mine, m-a privit în ochi și m-a rugat să-i povestesc exact ce am „văzut” în tufișuri.

În acel moment eram confruntat cu o nesiguranță ciudată. Văzusem silueta întunecată a unui bărbat, dar o văzusem de asemenea transformându-se într-o pasăre. Astfel, fusesem martor la un eveniment care depășea ceea ce rațiunea mea ar fi putut accepta drept posibil. Dar, în loc să-mi înlătur de tot rațiunea, exista ceva în mine care selecta părți ale evenimentului, cum ar fi mărimea și conturul general al formei întunecate, pe care le confirma drept posibilități acceptabile, în timp ce înlătura celelalte părți, ca, de exemplu, transformarea formei respective într-o pasăre. Astfel, mă convinsesem că am observat un bărbat.

Când am dat glas acestor gânduri, don Juan a izbucnit în râs. M-a asigurat că, mai devreme sau mai târziu, totul va fi perfect clar, fără a trebui să fie acceptabil sau inacceptabil.

— În acest timp, tot ce pot face pentru tine este să-ți garantez că ceea ce ai văzut nu era un bărbat.

Privirea lui don Juan a devenit de-a dreptul dezarmantă. Corpul îmi tremura involuntar. Mă făcea să mă simt stingher și nervos.

— Caut urme pe corpul tău, a explicat el. Poate că nu știi, dar în seara asta ai avut o întâlnire serioasă acolo.

— Ce fel de urme cauți?

— Nu caut urme fizice pe corpul tău, ci semne, indicii în fibrele tale luminoase, zone de strălucire. Suntem ființe luminoase și tot ceea ce suntem, sau tot ce simțim, apare în fibrele

noastre. Oamenii au o strălucire particulară a lor. Acesta e singurul mod de a-i departa de alte ființe luminoase vii. Dacă în seara asta ai fi „văzut”, ai fi băgat de seamă că forma din tufișuri nu era o ființă luminoasă vie.

Am vrut să întreb mai mult, dar mi-a pus mâna la gură și mi-a făcut semn să tac. Apoi și-a pus gura la urechea mea și mi-a șoptit că trebuia să ascult și să încerc să aud un foșnet slab, pașii ușor înăbușiți ai unei molii pe frunzele și ramurile uscate de pe pământ.

Nu reușeam să aud nimic. Don Juan s-a ridicat brusc, a luat lampa și a spus că o să stăm sub ramada, lângă ușa din față. M-a condus prin spate și în jurul casei, pe la marginea tufișurilor, în loc să o luăm prin cameră și pe ușa din față. A explicat că era foarte important să ne facem cunoscută prezența. Am ocolit casa pe partea stângă. Mersul lui don Juan era extrem de încet. Pașii lui erau slabi și șovăielnici. Brațul cu care ținea lampa îi tremura.

L-am întrebat dacă se întâmplase ceva cu el. A clipit spre mine și mi-a șoptit că molia cea mare care dădea târcoale pe acolo avea întâlnire cu un tânăr și că pasul încet al unui bătrân era un mod vizibil de a-i arăta cine era cel vizat.

Când am ajuns în cele din urmă în fața casei, don Juan a agățat lampa de o scândură și m-a pus să mă așez cu spatele la perete, iar el s-a așezat în dreapta mea.

— O să stăm aici, iar tu o să scrii și o să vorbești cu mine în modul cel mai firesc posibil. Molia care a sărit la tine astăzi e în împrejurimi, în tufișuri. După o vreme se va apropia să te privească. De aceea am agățat lampa deasupra ta. Lumina ei va ghida molia să te găsească. Când va ajunge la marginea tufișurilor, te va striga. E un sunet foarte special. Chiar acest sunet te poate ajuta.

— Ce fel de sunet este, don Juan?

— E un cântec, o chemare de vânătoare care nu poate fi auzită în mod normal, dar molia de aici, din tufișuri, e o molie specială; tu o să auzi clar chemarea ei, iar dacă te comporți impecabil ea va rămâne cu tine cât vrei trăi.

— Cu ce o să mă ajute?

— În seara asta o să încerci să termini ce ai început mai devreme. „Vederea” apare doar când luptătorul e în stare să-și oprească dialogul interior. Astăzi ți-ai oprit dialogul, la dorință, acolo, în tufișuri. Și ai „văzut”. Ceea ce ai „văzut” n-a fost clar. Ai crezut că e un bărbat. Eu zic că a fost o molie. Niciunul dintre noi n-are dreptate, dar asta numai pentru că vorbim. Totuși, eu am mai multă dreptate, pentru că „văd” mai bine decât tine și pentru că sunt familiarizat cu explicația vrăjitorilor, deci știu, deși nu e absolut corect, că forma pe care ai „văzut”-o în seara asta era o molie. Iar acum o să rămâi tăcut și fără gânduri și o să lași ca micuța molie să vină iar la tine.

Îmi venea greu să iau notițe. Don Juan a râs și m-a îndemnat să scriu, ca și cum nimic nu m-ar fi deranjat. Mi-a atins brațul și a spus că scrisul era cel mai bun scut pe care-l aveam.

— Noi n-am vorbit niciodată despre molii. N-a fost timpul până acum. Așa cum știi, spiritul tău nu era echilibrat. Pentru a contrabalansa asta, te-am învățat să trăiești ca un luptător. Ei bine, luptătorul începe cu certitudinea că spiritul său nu este echilibrat; apoi, trăind în autocontrol și conștiință deplină, dar fără grabă sau obligație, el acționează în cel mai bun mod, pentru a-și câștiga echilibrul, în cazul tău, ca și în cazul oricărui om, dezechilibrul tău se datorează totalității acțiunilor tale. Dar acum, spiritul tău pare să se afle într-o poziție potrivită pentru a putea vorbi despre molii.

— De unde știi că acum e timpul să discutăm despre molii?

— Când ai sosit, am prins o sclipire a moliei dând târcoale pe aici. Era prima dată când era prietenoasă și deschisă. Am mai „văzut”-o înainte, în munți, pe lângă casa lui Genaro, dar numai ca o figură amenințătoare, reflectând lipsa ta de control.

În acel moment am auzit un sunet ciudat. Era ca mișcarea înfundată a unei ramuri uscate atingându-se de alta, sau ca un motor mic, auzit de la distanță. Și-a schimbat timbrul, devenind un ton muzical, creând un ritm feeric. Apoi s-a oprit

— Asta era molia. Probabil că ai observat deja că, deși lumina lămpii e destul de strălucitoare ca să atragă moliile, nu e niciuna în jurul ei.

Nu băgasem de seamă acest lucru, dar o dată ce don Juan mi-a atras atenția, am observat că în desertul din jurul casei era o liniște incredibilă.

— Nu te speria, a spus el calm. Nu e nimic în lumea asta pe care luptătorul să nu-l înregistreze. Vezi, un luptător se consideră deja mort, deci pentru el nu mai e nimic de pierdut. Tot ce i se putea întâmpla mai rău i s-a întâmplat deja, de aceea el are mintea limpede și e calm; judecându-l după acțiunile sau cuvintele sale, n-o să-l poți suspecta niciodată că a fost martor la vreun eveniment.

Cuvintele lui don Juan, și mai cu seamă comportarea lui erau foarte liniștitoare pentru mine. I-am povestit că în viața mea obișnuită nu simțisem niciodată acea spaimă obsesivă prin care treceam acum, când corpul meu înregistra convulsii de frică la gândul prezenței din tufișuri.

— Acolo este doar cunoașterea, a spus el pe un ton de cunoscător. E adevărat, cunoașterea e înspăimântătoare; dar dacă luptătorul acceptă natura înspăimântătoare a cunoașterii, el mai reduce această spaimă.

Zgomotul neobișnuit și sacadat s-a auzit iar. Părea mai aproape și mai limpede. Am ascultat cu atenție. Cu cât mă concentram mai mult asupra lui, cu atât mai greu îi puteam determina natura. Nu era chemarea unei păsări sau țipătul unui animal. Tonul fiecărei trosnituri avea un timbru bogat și profund; unele erau produse într-un timbru înalt, altele într-unui jos. Aveau o ritmicitate și o durată specifice; unele erau lungi, le auzeam ca pe o singură unitate de sunet, altele erau scurte și se auzeau grupate, ca sunetul lătrat al unei mitraliere.

— Moliile sunt vestitorii, sau mai bine zis, paznicii eternității, a spus don Juan, după ce sunetul s-a oprit. Din anumite motive, sau fără nici un motiv, ele sunt depozitarii prafului de aur al eternității.

Metafora mi-era străină. L-am rugat să mi-o explice.

— Moliile cară pe aripile lor un praf. Un praf de aur. Acest praf e praful cunoașterii.

Explicația lui făcea metafora și mai obscură. Am ezitat o clipă, încercând să găsesc cei mai bun mod de a pune întrebarea. Dar el a reînceput să vorbească.

— Cunoașterea e o treabă foarte stranie, în special pentru luptător. Pentru acesta, cunoașterea e ceva care vine dintr-o dată, îl învăluie și trece mai departe.

— Ce legătură are cunoașterea cu praful de pe aripile moliilor? am întrebat după o pauză lungă.

— Cunoașterea vine plutind ca firele prafului de aur, același praf care acoperă aripile moliilor. Astfel, pentru luptător, cunoașterea e ca un duș, sau ca o ploaie cu fire de praf de aur.

Am menționat în cea mai politicoasă manieră de care eram capabil că explicațiile lui îmi produceau confuzie și mai mare. El a râs și m-a asigurat că explicațiile lui aveau sens, dar că rațiunea mea nu vrea să mă lase să mă simt în largul meu.

— Moliile au fost prietenii intimi și ajutoarele vrăjitorilor din timpuri imemorabile. N-am atins acest subiect din cauza lipsei tale de pregătire.

— Dar cum poate fi cunoaștere praful de pe aripile lor?

— O să vezi.

Și-a pus mâna pe carnetelul meu și mi-a spus să închid ochii și să mă liniștesc, să-mi opresc dialogul interior. Spunea că mă va ajuta chemarea moliei din tufișuri. Dacă-i voi da atenție, îmi va spune despre evenimente iminente. A accentuat că nu știa cum va fi stabilită

comunicația între mine și molie și că nu știa nici care vor fi termenii comunicației. M-a îndemnat să mă liniștesc, să fiu încrezător în puterea mea personală.

După o perioadă inițială de nerăbdare și de nervozitate, am reușit să devin tăcut. Gândurile mi s-au diminuat în număr, până când mintea mi s-a liniștit de tot. Zgomotele din tufișul pustiu păreau să se fi declanșat pe măsură ce mă calmam.

Sunetul ciudat despre care don Juan spunea că e făcut de o molie s-a auzit iar. El se înregistra ca un sentiment în corpul meu, nu ca un gând în minte. Mi se părea că nu mai e deloc amenințător sau răuvoitor. Era simplu și dulce. Semăna cu chemarea unui copil. El mi-a amintit de un băiețel pe care-l cunoscusem. Sunetele lungi îmi reaminteau capul său rotund și blond, iar sunetele scurte și succesive îmi aminteau râsul lui. M-a inundat cel mai chinuitor sentiment, totuși n-aveam nici un gând în cap; simțeam chinul în corp. Nu am mai putut rămâne în capul oaselor și am căzut pe o parte, pe podea. Tristețea mea era atât de intensă, încât am început să gândesc. Mi-am evaluat mâhnirea și durerea și m-am trezit brusc în mijlocul unei deliberări interioare despre băiețel. Zgomotul sacadat dispăruse. Ochii mei erau închiși. L-am auzit pe don Juan ridicându-se și apoi l-am simțit cum mă ajută să mă ridic în capul oaselor. Nu voiam să vorbesc. El nu scotea nici un cuvânt. L-am auzit mișcându-se lângă mine. Am deschis ochii; îngenunchease în fața mea și-mi examina fața, ținând lampa aproape de mine. Mi-a spus să-mi pun mâinile pe stomac. S-a ridicat, s-a dus la bucătărie și mi-a adus niște apă. Mi-a aruncat apă pe față și mi-a dat să beau restul.

S-a așezat lângă mine și mi-a înmănat carnetul. I-am povestit că sunetul mă transportase în cel mai dureros vis.

— Te consolezi dincolo de limitele tale, a spus el sec.

Era cufundat în gânduri, căutând parcă o sugestie potrivită de făcut.

— Problema din seara asta e să „vezi” oameni, a spus în final. Întâi trebuie să-ți oprești dialogul interior, apoi să-ți imaginezi persoana pe care vrei s-o „vezi”; orice gând pe care-l menții în perioada de tăcere e mai degrabă o comandă, deoarece nu sunt alte gânduri competitive. Astă seară, molia din tufișuri vrea să te ajute, deci va cânta pentru tine. Cântecul ei va aduce praful de aur și vei „vedea” persoana dorită.

Am vrut mai multe detalii, dar mi-a făcut un gest brusc și mi-a ordonat să încep.

După ce m-am luptat câteva minute să-mi opresc dialogul interior, am căzut într-o tăcere totală. Apoi am reținut deliberat gândul despre un prieten al meu. Mi-am ținut ochii închiși o secundă, după părerea mea, și apoi am devenit conștient că cineva mă scutura de umeri. Era o percepție lentă. Am deschis ochii și am constatat că mă aflu întins pe partea stângă. După câte se pare, adormisem adânc și nu simțisem când am căzut. Don Juan m-a ajutat să mă ridic în șezut. Râdea. Îmi imita sforăitul și spunea că, dacă n-ar fi fost martor, n-ar fi crezut că cineva poate adormi atât de repede. A afirmat că era o bucurie pentru el să fie lângă mine ori de câte ori trebuia să fac un lucru pe care rațiunea mea nu-i înțelegea. Mi-a luat notițele și mi-a spus că era timpul să-ncepem iar.

Am trecut prin fazele necesare. Sunetul ciudat și sacadat ca un trosnet s-a auzit iar. Totuși, de data asta nu se auzea din tufișuri; părea să fie mai degrabă în mine, ca și cum buzele mele, sau picioarele, sau brațele mele îl produceau. Curând, sunetul m-a învăluit. Simțeam cum se împrăstiau niște mingi fine din mine, sau către mine; aveam sentimentul liniștitor, desăvârșit că eram bombardat cu puf de bumbac. Brusc, am auzit o ușă deschisă de o pală de vânt și gândeam iar. M-am gândit că am ratat încă o încercare. Am deschis ochii și m-am aflat în camera mea.

Obiectele de pe birou erau așa cum le lăsasem. Ușa era deschisă; afară era un vânt puternic. Mi-a trecut prin cap să verific radiatorul de apă. Apoi am auzit un zăngănit la jaluzelele pe care le pusesem eu și nu se potriveau cu cercevelele ferestrelor. Era un zăngănit furios ca și

cum cineva voia să intre. Am simțit un fior de frică. M-am sculat din scaun. Am simțit ceva care mă trăgea. Am urlat.

Don Juan mă scutura de umeri. I-am prezentat surescitat viziunea pe care o avusesem. Era atât de vie, încât tremuram.

Simțeam că fusesem în biroul meu, în deplinătatea corpului meu fizic.

Don Juan a dat din cap cu neîncredere și a spus că eram un geniu în a mă autoînșela. Nu părea impresionat de ceea ce făcusem. A înlăturat scurt imaginea și mi-a ordonat să-ncep iar.

Atunci am auzit iar sunetul misterios. Venea spre mine, așa cum îmi spusese don Juan, sub forma unei ploi de particule aurii. N-am simțit să fie particule plate, sau fulgi, așa cum le descrisese el, ci mai degrabă niște baloane sferice. Zburau spre mine. Unul dintre ele s-a deschis brusc și mi-a dezvăluit o scenă. Ca și cum s-ar fi oprit în fata mea și s-ar fi deschis, dezvăluind un obiect ciudat. Arăta ca o ciupercă. Priveam clar la ea și ceea ce experimentam nu era un vis. Obiectul în formă de ciupercă a rămas neschimbat în câmpul meu de „vedere” și apoi a sărit ca și cum lumina care strălucea în el se stinsese. A urmat un întuneric interminabil. Am simțit un tremur, un salt neliniștitor, apoi mi-am dat seama că eram scuturat. Brusc, mi-au funcționat iar toate simțurile. Don Juan mă scutura viguros și eu îl priveam. Probabil că în acel moment deschisese ochii.

Mi-a stropit fața cu apă. Răceala apei era foarte atrăgătoare. După o clipă de pauză, a vrut să știe tot ce se întâmplase.

I-am relatat fiecare detaliu al viziunii mele.

— Dar ce-am „văzut”?

— Pe prietenul tău, a replicat.

Am râs și i-am explicat răbdător că „văzusem” un obiect ca o ciupercă. Deși nu aveam criterii de apreciere a dimensiunilor, aveam sentimentul că avea cam 30 de centimetri.

Don Juan a accentuat că sentimentul conta. A afirmat că măsura standard care stabilea starea de a fi a subiectului pe care-l „vedeam” erau sentimentele.

— Din descrierea și sentimentele tale, îmi dau seama că prietenul tău trebuie să fie un tip excelent.

Eram derutat de cuvintele lui.

El a explicat că forma de ciupercă era forma esențială a ființelor umane, atunci când le „vedea” un vrăjitor de departe, dar când el privea direct la persoana pe care o „vedea”, calitatea umană apărea ca un mănunchi de fibre luminoase, în formă de ou.

— Tu nu erai față-n față cu prietenul tău. De aceea, a apărut ca o ciupercă.

— Dar de ce, don Juan?

— Nimeni nu știe. Pur și simplu, așa apar oamenii în acest mod concret de a „vedea”.

A adăugat că fiecare trăsătură a apariției în formă de ciupercă avea o semnificație specială, dar pentru un începător era imposibil să interpreteze aceste semnificații.

Atunci mi-am reamintit ceva interesant. Cu câțiva ani înainte, într-o stare de conștiință schimbată provocată de consumul de plante psihotrope, am experimentat sau perceput, în timp ce priveam la un șuvoi de apă, că un mănunchi de baloane pluteau spre mine, învăluindu-mă. Baloanele aurii pe care tocmai le văzusem au plutit și m-au învăluit în exact aceeași manieră. Puteam spune, de fapt, că amândouă mănunchiurile aveau aceeași structură și distribuție.

Don Juan mi-a ascultat fără interes comentariile.

— Nu-ți irosi puterea cu prostii. Acum ai de-a face cu imensitatea de acolo.

A arătat spre tufișuri cu o mișcare a mâinii.

— I Nu te ajută cu nimic dacă transformi minunea de acolo în ceva imaginabil. Aici, în jurul nostru este însăși

eternitatea. E de-a dreptul dezastruos și păcat să te angajezi să o reduci la un nonsens oarecare.

Apoi a insistat să încerc să „văd” altă persoană din sfera mea de cunoștințe. A adăugat că trebuia să mă forțez să deschid singur ochii, de îndată ce viziunea s-a terminat, și să-mi revin la conștiința deplină a împrejurimilor imediate.

Am reușit să obțin viziunea altei ciuperci, dar în timp ce prima era mică și gălbuie, a doua era mai albă, mai mare și deformată.

Uitasem deja „molia din tufișuri”, când am terminat de discutat despre cele două forme pe care le „văzusem”, molie care fusese atât de copleșitoare cu puțin timp înainte. I-am spus lui don Juan că eram uimit de faptul că aveam o asemenea ușurință de a uita ceva atât de straniu. Era ca și cum nu eram eu persoana pe care o știam atât de bine.

— Nu înțeleg de ce faci atâta caz de asta, a spus don Juan. De câte ori se oprește dialogul interior, lumea dispare și apar fațete extraordinare ale sinelui, ca și cum ele ar fi fost bine apărute de cuvintele noastre. Tu ești așa cum ești, pentru că-ți spui singur că ești așa.

După o scurtă odihnă, don Juan m-a îndemnat să continuu „să chem” alți prieteni. Spunea că ideea era să „vezi” de cât mai multe ori posibil, pentru a stabili o linie de referință pentru sentiment.

Am chemat în succesiune treizeci și două de persoane. După fiecare încercare, el voia o descriere atentă și detaliată a tot ce percepușem în timpul viziunii mele. Apoi a schimbat procedura, pe măsură ce devenam mai prolific în performanțe, judecând după oprirea dialogului interior în materie de secunde, după capacitatea mea de a-mi deschide ochii la sfârșitul fiecărei experiențe și după trecerea mea la activitățile normale, fără nici o perioadă de readaptare. Am observat această schimbare în timp ce discutam despre coloritul formațiilor de ciupercă. El specificase deja că ceea ce numeam eu colorit nu era o nuanță, ci un amestec de intensități diferite. Tocmai voiam să descriu un amestec pe care-l vizionasem, când el m-a întrerupt și mi-a descris exact ceea ce „văzusem”. Din acel moment, a discutat conținutul fiecărei viziuni, nu ca și cum ar fi înțeles ceea ce spuneam eu, ci ca și cum ar fi „văzut” el însuși. Când l-am rugat să comenteze asta, a refuzat categoric să vorbească.

Când am terminat de chemat treizeci și două de persoane, mi-am dat seama că „văzusem” o mare varietate de forme de ciupercă și amestecuri de străluciri, față de care am înregistrat variate sentimente, de la mare plăcere la adevărat dezgust.

Don Juan mi-a explicat că oamenii erau plini de configurații care puteau fi dorințe, probleme, supărări, griji și altele. A comentat că numai un vrăjitor extrem de puternic poate să deceleze conținutul acestor configurații și că trebuia să fiu mulțumit cu viziunea generală a formei oamenilor.

Eram foarte obosit. Era ceva într-adevăr obositor la aceste forme ciudate. Senzația generală era una de greață. Nu-mi plăceau. Mă făceau să mă simt prins în capcană și pierdut.

Don Juan mi-a ordonat să scriu, pentru a înlătura această senzație. Iar după un lung interval, în care n-am putut scrie nimic, m-a rugat să chem oameni selectați de el.

A apărut o serie nouă de forme. Nu erau ca ciupercile, ci mai degrabă ca niște cești japoneze pentru sakă, întoarse cu fața în jos. Unele dintre ele aveau o formă de cap, exact ca piciorul ceștilor de sakă; altele erau mai rotunde. Formele lor erau mai atrăgătoare și mai liniștitoare. Sesizam la ele un oarecare sentiment inerent de fericire. Ele săltau, în opoziție cu greutatea lumească pe care o manifestase celălalt lot. Cumva, simplul fapt că ele erau acolo mi-au înlăturat oboseala.

Printre persoanele pe care le-a ales don Juan era și ucenicul lui, Eligio. Când am obținut viziunea lui Eligio, am avut o tresărire care m-a scos din starea de viziune. Eligio avea o formă

albă, lungă, care a tresărit și părea să sară la mine. Don Juan a explicat că Eligio era un ucenic foarte talentat și observase, fără îndoială, că cineva îl „vedea.”

O altă alegere a lui don Juan a fost Pablito, ucenicul lui don Genaro. Saltul pe care l-a făcut viziunea lui Pablito a fost și mai mare decât al lui Eligio.

Don Juan a râs atât de tare, încât lacrimile îi curgeau pe obraz.

— De ce sunt atât de diferite formele astea?

— Ei au mai multă putere personală. După cum ai observat, ei nu sunt atrași de pământ.

— Ce le-a dat strălucirea asta? așa s-au născut?

— Toți ne naștem strălucitori și ușori, dar devenim pământeni și fixați. Ne transformăm singuri. Deci putem spune că aceștia iau forme diferite pentru că trăiesc ca niște luptători. Totuși, nu asta contează, ci faptul că acum ești la final. Ai chemat patruzeci și șapte de oameni și mai e unul singur pentru a completa numărul original de patruzeci și opt.

L-am întrebat:

— De ce patruzeci și opt?

— Numărul nostru e patruzeci și opt. Țăsta e propriu oamenilor. Nu știu de ce. Nu-ți irosi puterea cu întrebări prostești.

S-a ridicat și și-a destins brațele și picioarele. Mi-a spus să fac la fel. Am observat că spre est era o sclipire de

lumină pe cer. Ne-am așezat iar. El s-a aplecat și mi-a șoptit la ureche.

— Ultima persoană pe care ai să-o chemi e Genaro, adevăratul McCoy, a șoptit.

Am simțit un fior de curiozitate și de excitație. Am trecut rapid prin fazele necesare. Sunetul ciudat din marginea tufișurilor a devenit mai viu și a căpătat o forță nouă. Aproape că uitasem de el. Sferele aurii m-au înconjurat și într-una dintre ele l-am văzut chiar pe don Genaro. Stătea în fața mea, ținându-și pălăria în mână. Zâmbea. M-am grăbit să deschid ochii și eram gata să vorbesc cu don Juan, dar înainte să pot scoate vreun cuvânt, corpul mi s-a întărit ca o scândură, părul mi s-a făcut măciucă și în cele din urmă n-am știut ce să mai spun, sau ce să fac. Don Genaro stătea chiar în fața mea. În persoană!

M-am întors spre don Juan; zâmbea. Apoi amândoi au izbucnit într-un hohot imens de râs. Am încercat și eu să râd. Nu puteam. M-am ridicat.

Don Juan mi-a dat o ceașcă de apă. Am băut-o automat. M-am gândit că o să mă stropească pe față. Dar a umplut-o cu apă.

Don Genaro s-a scărpinat în cap și și-a ascuns un zâmbet.

— N-ai de gând să-l saluți pe Genaro? a întrebat don Juan.

Mi-a trebuit un efort enorm ca să-mi reorganizez gândurile și sentimentele. În final, am murmurat salutări lui don Genaro. El a făcut o plecăciune.

— M-ai chemat, nu-i așa? a întrebat zâmbind.

Am murmurat ceva în legătură cu uimirea mea de a-l vedea acolo.

— El te-a chemat, a spus don Juan.

— Ei bine, iată-mă, a spus don Genaro. Ce pot face pentru tine?

Mintea mea s-a reorganizat încet și în final am avut o intuiție bruscă. Gândurile mele erau perfect clare și am „știut” ce se întâmplase cu adevărat. M-am gândit că don Genaro îl vizita pe don Juan și de îndată ce au auzit apropiindu-se mașina mea, don Genaro s-a ascuns în tufișuri și a rămas acolo până s-a întunecat. Evidența mi se părea convingătoare. Don Juan, pentru că fără nici un dubiu el organizase toată mascarada, îmi dădea din când în când indicații, ghidând astfel desfășurarea ei. La timpul potrivit, don Genaro și-a făcut simțită prezența, iar când ne-am întors în casă, el ne-a urmărit în cea mai evidentă manieră și mi-a mărit teama. Apoi a așteptat în tufiș și producea acel sunet ciudat de câte ori îi semnaliza don Juan. Semnalul final să iasă din tufișuri îl

dăduse în timp ce aveam ochii închiși, după ce mi-a cerut să-l chem pe don Genaro. Atunci don Genaro a venit până la ramada și a așteptat până am deschis ochii și m-a speriat de moarte.

Singurele nelămuriri în schema mea de explicații logice erau că eu văzusem efectiv omul din tufișuri trans-formându-se în pasăre și că întâi l-am vizualizat pe don Genaro ca pe o imagine într-o sferă auriE. În viziunea mea, el era înbrăcat exact așa cum apăruse în persoană. Deoarece pentru mine nu exista nici o logică în a explica aceste nelămuriri, am considerat, așa cum mai făcusem în circumstanțe similare, că stresul emoțional trebuie să fi jucat un rol important în ceea ce eu „credeam că am văzut”.

Am început să râd involuntar, la gândul trucului lor fantezist. Le-am spus despre deducțiile mele. Ei au râs cu mare poftă. Iar eu credeam sincer că râsul lor era o recunoaștere.

— Te ascundeai în tufișuri, nu-i așa? l-am întrebat pe don Genaro.

Don Juan se așezase și-și ținea capul în mâini.

— Nu. Nu mă ascundeam, a spus calm don Genaro. Eram departe de aici când m-ai chemat. Am venit să te văd.

— Unde erai, don Genaro?

— Departe.

— Cât de departe?

Don Juan m-a întrerupt și a spus că don Genaro apăruse ca un act de considerație față de mine și nu trebuia să-l întreb unde fusese, pentru că n-a fost nicăieri.

Don Genaro mi-a venit în apărare și a spus că nu era nici o problemă, '

— Dacă nu te ascundeai în jurul casei, unde erai, don Genaro?

— Eram acasă la mine, a răspuns el cu candoare.

— În Mexicul Central?

— Da. Este singura casă pe care-o am.

S-au uitat unul la altul și apoi au izbucnit în râs. Știam că mă păcăleau, dar am decis să nu mai întreb altceva. M-am gândit că aveau un motiv pentru a se angaja într-un joc atât de elaborat, M-am așezat.

Simțeam că eram împărțit în două; o parte din mine nu era deloc șocată și accepta oricare din faptele lui don Juan și don Genaro, la adevărata lor valoare. Dar era o altă parte din mine care refuza sec, și asta era mai puternică. Evaluarea mea conștientă era că acceptasem descrierea vrăjitoarească despre lume a lui don Juan pe o bază complet intelectuală, în timp ce corpul meu, ca entitate, o refuza, de unde și dilema mea. Pe de altă parte, în anii de asociere cu don Juan și don Genaro am avut experiențe cu fenomene excepționale, iar acestea au fost experiențe corporale, nu intelectuale. Chiar în noaptea aceea, executasem „mersul puterii”, care din punctul de vedere al intelectului meu era o realizare incredibilă, iar mai presus de toate, avusesem viziuni incredibile fără nici un alt ajutor decât propria mea voință.

Le-am explicat natura perplexității mele chinuitoare și, în același timp, de bună-credință.

— Tipul ăsta e un geniu, i-a spus don Juan lui don Genaro, dând din cap a neîncredere.

— Ești un adevărat geniu, Carlitos, a spus don Genaro, de parcă ar fi transmis un mesaj.

S-au așezat lângă mine, don Juan în dreapta mea și don Genaro în stânga mea. Don Juan a observat că în curând avea să fie dimineață. În aceeași clipă, am auzit iar chemarea moliei. Se mișcase. Sunetul venea din direcție opusă. I-am privit pe amândot, susținându-le privirea. Schema mea logică a început să se dezintegreze. Sunetul avea o bogăție și o adâncime hipnotizante. Apoi am auzit pași înăbușiți, pași ușori care rupeau lăstărișul uscat. Sunetul sacadat s-a apropiat și m-am ghemuit lângă don Juan. El mi-a ordonat sec să o „văd”. Am făcut un efort suprem, nu atât să-l mulțumesc pe el, cât pe mine. Fusesem sigur că don Genaro era molia. Dar don Genaro stătea lângă mine; atunci, ce era acolo, în tufișuri? O molie?

Sunetul sacadat se reverbera în urechile mele. Nu-mi puteam opri dialogul interior cu nici un chip. Auzeam pași. Era ceva care se târa în întuneric. A urmat un zgomot mare de creangă ruptă în două și m-a cuprins dintr-o dată o amintire înfricoșătoare. Cu ani înainte, petrecusem o noapte înspăimântătoare în sălbăticie și fusesem urmărit de ceva, ceva foarte ușor și moale, care jucase toată noaptea pe spatele meu, în timp ce eu eram întins la pământ. Don Juan îmi explicase întâmplarea ca fiind o întâlnire cu „aliatul”, o forță misterioasă pe care vrăjitorul învață să o perceapă ca pe o entitate.

M-am apropiat de don Juan și i-am șoptit ce-mi amintisem. Don Genaro s-a furișat în patru labe către noi.

— Ce-a spus? l-a întrebat în șoaptă pe don Juan.

— A spus că e un aliat pe aici, pe aproape, a răspuns don Juan cu voce scăzută.

Don Genaro s-a târât înapoi și s-a așezat. Apoi s-a întors spre mine și mi-a șoptit:

— Ești un geniu.

Au râs pe tăcute. Don Genaro a indicat spre tufișuri cu o mișcare a bărbiei.

— Du-te și prinde-l. Scoate-ți hainele și sperie-l de moarte pe aliat.

S-au cutremurat de răsuflare. În această vreme, sunetul încetase. Don Juan mi-a spus să-mi opresc dialogul interior, dar să țin ochii deschiși, concentrați asupra marginii tufișurilor din fața mea. A spus că molia își schimbase poziția, pentru că era aici și don Genaro și, dacă se va hotărî să se manifeste pentru mine, va veni din față.

După un moment de luptă ca să-mi opresc dialogul interior, am perceput iar sunetul. Era mai bogat ca niciodată. Întâi am auzit pașii înăbușiți pe ramurile uscate, apoi am simțit pașii pe corpul meu. În acel moment, am distins o masă închisă, direct în fața mea, la marginea tufișului.

Simțeam că eram mișcat. Am deschis ochii. Don Juan și don Genaro stăteau deasupra mea, iar eu eram în genunchi, ca și cum aș fi adormit într-o poziție ghemuită. Don Juan mi-a dat niște apă și m-a așezat iar cu spatele la perete.

Puțin mai târziu au apărut zorile. Tufișurile păreau că se trezesc. Răceala dimineții era proaspătă și înviorătoare.

Molia nu fusese don Genaro. Structura mea rațională se destrăma. Nu voiam să mai pun întrebări și nici nu voiam să rămân tăcut. În cele din urmă, a trebuit să vorbesc.

— Dar dacă ai fost în Mexicul Central, don Genaro, cum ai ajuns aici?

Don Genaro a făcut niște gesturi grotești și extrem de comice cu gura.

— Îmi pare rău, mi-a spus, gura mea nu vrea să vorbească.

Apoi s-a întors spre don Juan și a spus zâmbind:

— De ce nu-i spui?

Don Juan a ezitat. Apoi a spus că don Genaro, ca un artist al artei vrăjitoriei, era capabil de fapte extraordinare.

Pieptul lui don Genaro s-a bombat, de parcă ar fi fost umflat de cuvintele lui don Juan. Părea că a inhalat atâta aer, încât pieptul îi depășea de două ori mărimea normală. Părea gata să-și ia zborul. Sărea în aer. Aveam impresia că aerul din plămâni îl forța să sară. S-a plimbat înainte și înapoi pe podeaua de pământ, până când și-a adus sub control pieptul; se bătea pe piept și-și plimba cu mare forță palmele mâinilor de la pectorali spre stomac; parcă dezumfla o anvelopă. În cele din urmă, s-a așezat.

Don Juan zâmbea. Ochii lui străluceau cu adevărată încântare.

— Ia notițe, mi-a spus el ușor. Scrie, scrie, sau vei muri!

Apoi a făcut observația că nici don Genaro nu mai credea că scrisul meu era atât de bizar.

— E-adevărat! a zis don Genaro. M-am gândit chiar să scriu și eu.

— Genaro e un om al cunoașterii, a spus sec don Juan, și fiind un om al cunoașterii, e capabil să se transporte la mari distanțe.

Mi-a reamintit că odată, cu ani înainte, eram toți trei în munți și don Genaro, într-un efort de-a mă ajuta să-mi depășesc rațiunea mea stupidă, a făcut un salt prodigios spre vârfurile munților aflați la vreo șaisprezece kilometri depărtare. Îmi aminteam întâmplarea, dar și faptul că nu putusem concepe că el făcuse acel salt.

Don Juan a adăugat că don Genaro era capabil de fapte extraordinare uneori.

— Uneori, Genaro nu e Genaro, ci dublura lui, a spus el.

A repetat asta de trei-patru ori. Apoi m-au urmărit amândoi, așteptându-mi reacția iminentă.

Nu înțelesesem ce a vrut să spună prin „dublura lui”. Nu mai menționase niciodată asta. Am cerut o clarificare.

— Există un alt Genaro, a explicat don Juan. Ne-am privit toți trei. Am devenit foarte posomorit.

Don Juan m-a îndemnat cu o mișcare din ochi să continuu să vorbesc.

— Ai un frate geamăn? am întrebat, întorcându-mă spre don Genaro.

— Bineînțeles. Am un geamăn.

Nu puteam să-mi dau seama dacă ei se jucau, sau nu, cu mine. Chicoteau amândoi ca doi copii care făceau un renghi.

— Poți spune, a continuat don Juan, că în acest moment Genaro e geamănul lui.

Afirmația asta i-a făcut să râdă, rostogolindu-se pe jos. Dar eu nu puteam să mă bucur cu ei. Corpul meu tremura involuntar.

Don Juan a spus pe un ton sever că eram prea greu și prea plin de importanță.

— Dă-i drumul! mi-a comandat el sec. Știi că Genaro e un vrăjitor și un luptător impecabil. Deci e capabil de fapte care pentru omul normal sunt incredibile. Dublura lui, celălalt Genaro, e una dintre aceste realizări.

Nu mai aveam replică. Nu puteam concepe că doar mă întărâta u.

— Pentru un luptător ca Genaro, a continuat el, să producă dublura nu e o realizare atât de incredibilă.

După ce am meditat mult timp ce să spun, am întrebat:

— Celălalt e identic cu originalul?

— Dublura e originalul, a replicat don Juan.

Explicația lui luase o turnură incredibilă, dar nu era, totuși, mai incredibilă decât ceea ce făceau ei.

— Din ce e compus celălalt? l-am întrebat pe don Juan, după câteva clipe de ezitare.

— Nu există nici o modalitate de a afla asta, a spus el.

— Este real sau doar o iluzie?

— Bineînțeles că e real.

— Atunci ar fi posibil să spui că e făcut din carne și oase?

— Nu. N-ar fi posibil, a răspuns don Genaro.

— Dar, dacă e la fel de real ca mine...

— La fel de real ca tine? au răspuns la unison don Juan și don Genaro.

S-au uitat unul la altul și au început să râdă, încât credeam că o să le vină rău. Don Genaro și-a aruncat pălăria la podea și a dansat în jurul ei. Dansul lui era agil și grațios, iar din motive inexplicabile, extrem de caraghios. Probabil că umorul se găsea în mișcările extrem de „profesionale” pe care le făcea. Neconcordanța era atât de subtilă și, în același timp, atât de remarcabilă, încât am izbucnit în râs.

— Problema cu tine, Carliño, a spus el în timp ce se așeza, e că ești un geniu.
— Trebuie să știu despre dublură, am spus.
— Nu există nici o modalitate de a afla dacă e din carne și oase, a spus don Juan. Pentru că nu e la fel de reală ca tine. Dublura e la fel de reală ca Genaro. Înțelegi ce vreau să spun?
— Dar trebuie să admiti, don Juan, că trebuie să fie un mod de a afla.
— Dublura e eul însuși; explicația asta trebuie să-ți ajungă. Dacă ai „vedea”, ai ști că e o mare diferență între Genaro și dublura lui. Pentru un vrăjitor care „vede”, dublura e mai strălucitoare.

Mă simțeam prea slab, ca să mai întreb ceva. Aveam o viziune de tunel; totul în jurul meu era întunecat, cu excepția unui punct rotund clar în fața ochilor mei.

Don Juan a spus că trebuie să mănânc ceva. Nu mi-era foame. Don Genaro a anunțat că lui îi era foame, s-a ridicat și s-a dus în spatele casei. Don Juan s-a ridicat și el și mi-a făcut semn să-l urmez. În bucătărie, don Genaro își făcuse de mâncare și apoi a început cea mai caraghioasă pantomimă a unei persoane care vrea să mănânce, dar nu poate mesteca. Credeam că don Juan e gata să moară; hohotea, dădea din picioare, plângea, tușea și se îneca de râs. Și eu făceam la fel într-atât încât credeam că sunt gata să mă dezintegrez. Mișcările lui don Genaro erau neasemuite.

În final a renunțat și ne-a privit pe don Juan și pe mine pe rând; îi străluceau ochii și zâmbea.

— Nu merge, a spus, dând din umeri.

Am mâncat mult și don Juan a făcut la fel; apoi ne-am întors cu toții în fața casei. Soarele era strălucitor, cerul era senin și briza de dimineață răcorea aerul. Mă simțeam puternic și fericit.

Stăteam față în față, în triumfi. După o tăcere politicoasă, m-am decis să-i rog să-mi clarifice dilema. Simțeam că mă aflu din nou într-o formă deplină și voiam să-mi exploatez forța.

— Spune-mi mai mult despre dublură, don Juan, am spus.

Don Juan a arătat spre don Genaro și acesta a înclinat capul.

— Iat-o, a spus don Juan. Nu-i nimic de spus. El e aici ca să-l urmărești.

— Dar e don Genaro, am spus eu, făcând o încercare timidă de a ghida conversația.

— Bineînțeles că sunt Genaro, a spus el și a dat din umeri.

— Atunci ce e dublura, don Genaro?

— Întreabă-l pe el, a răspuns, arătând spre don Juan. El e cel care vorbește. Eu sunt mut.

— O dublură este vrăjitorul însuși, care a ajuns la ea prin metoda „visatului”, a explicat don Juan. Dublura e o realizare a puterii pentru un vrăjitor, iar pentru tine e doar o poveste despre putere. În cazul lui Genaro, dublura lui e identică cu originalul Asta pentru că impecabilitatea lui ca luptător e supremă; de aceea, tu n-ai observat niciodată diferența. Dar în anii de când îl cunoști, ai fost cu originalul Genaro doar de două ori; în celelalte cazuri ai fost cu dublura lui.

— Dar e de neînchipuit! am exclamat.

Simțeam cum mi se instalează în zona pieptului neliniștea. Eram atât de agitat, încât mi-am aruncat carnețelul, și creionul s-a rostogolit. Don Juan și don Genaro s-au aruncat la pământ și au început cea mai caraghioasă căutare a creionului. Nu mai văzusem o interpretare atât de uimitoare a atmosferei scenice și a gesturilor. Doar că nu era nici o scenă, sau recuzită, sau orice alt tip de șmecherie, iar practicanții nu se foloseau de dexteritatea mâinilor.

Don Genaro, magician ul-șef și asistentul lui, don Juan, au produs în câteva minute cea mai uluitoare, mai bizară și mai stranie colecție de obiecte pe care le găseau pe sol, în subsol, ori deasupra oricărui obiect din perimetrul ramadei.

În stilul magiei, asistentul ridica recuzita care, în acest caz, era formată din câteva obiecte de pe podeaua de pământ – pietre, pânză de sac, lemne, o navetă de lapte, o lampă și jacheta mea – apoi magicianul, don Genaro, găsea câte un obiect pe care-l arunca imediat ce se convin

gea că nu era creionul meu. Colecția de obiecte găsite era formată din piese de îmbrăcăminte, peruci, ochelari, jucării, ustensile, angrenaje, desuuri feminine, dinți umani, sandvișuri și obiecte religioase. Unul dintre ele era extrem de dezgustător. Era o bucată compactă de excrement uman, pe care don Genaro l-a luat de sub jacheta mea. În final, don Genaro mi-a găsit creionul și, după ce l-a curățat de praf cu poala cămășii, mi l-a înmănat.

Și-au celebrat clovneriile cu urlete și chiuituri. Îi urmăream fără să fiu în stare să mă alătur bucuriei lor.

— Nu lua lucrurile așa în serios, Carlițo, a spus don Genaro pe un ton conciliator. Altfel, ai să ajungi să.,.

A făcut un gest grotesc, care putea însemna orice.

După ce râsul lor a încetat, l-am întrebat pe don Genaro ce făcea o dublură, sau ce făcea un vrăjitor cu dublura lui.

Don Juan a răspuns, A spus că dublura avea putere și era folosită pentru îndeplinirea unor acțiuni care ar fi inimaginabile în condiții normale.

— Ți-am spus de nenumărate ori că lumea e un mister. Așa suntem și noi și orice ființă din lumea asta. De aceea, ar fi imposibil să explici rațional dublura. Ai fost lăsat să fii martor la ea, iar asta ar trebui să-ți fie mai mult decât suficient.

— Dar trebuie să existe vreo posibilitate de a vorbi despre asta. Tu însuși mi-ai povestit că ți-ai explicat conversația cu căprioara, pentru a putea vorbi despre ea. Nu poți face la fel și cu dublura?

A rămas tăcut o vreme. L-am rugat. Neliniștea pe care o simțeam depășea tot ce trăisem până atunci.

— Ei bine, un vrăjitor se poate dedubla, a spus don Juan. E tot ce pot spune.

— Dar e conștient că se dedublează?

I

— Bineînțeles că e conștient.

— Știe că e în două locuri în același timp?

M-au privit amândoi și apoi s-au uitat unul la celălalt.

— Unde e celălalt don Genaro?

Don Genaro s-a aplecat spre mine și m-a fixat în ochi.

— Nu știu, a spus el ușor. Nici un vrăjitor nu știe unde e celălalt.

— Genaro are dreptate, a spus don Juan. Vrăjitorul n-are noțiunea că se găsește în două locuri în același timp. Să fii conștient de asta ar fi echivalent cu a fi față-n față cu dublura, iar vrăjitorul care e față-n față cu dublura lui, e un vrăjitor mort. Asta e legea. Așa a aranjat puterea lucrurile. Nimeni nu știe de ce.

Don Juan a explicat că atunci când luptătorul și-a realizat „visatul” și „vederea” și și-a dezvoltat o dublură, el trebuie să fi reușit să-și șteargă istoria personală, importanța de sine și obișnuințele. A spus că toate tehnicile pe care m-a învățat să le aplic nu erau doar cuvinte goale cum le consideram eu, ci, în esență, metode de suprimare a inutilității de a poseda o dublură în lumea obișnuită, redând fluenta eului și a lumii, iar prin asta plasându-le în afara granițelor cunoașterii umane.

— Un luptător fluid nu mai poate privi lumea cronologic, a explicat don Juan. Iar pentru el, lumea și el însuși nu mai sunt obiecte. El e o ființă luminoasă care există într-o lume luminoasă. Pentru vrăjitor, dublura e o problemă simplă, dar încă îl sperii pe Genaro cu creionul tău.

— Un privitor din afară, uitându-se la vrăjitor, poate vedea că acesta se află în două locuri în același timp? I-am întrebat pe don Juan.

— Bineînțeles. Acesta ar fi singurul mod de a ști.

— Dar nu se poate admite în mod logic că și vrăjitorul poate observa că e în două locuri în același timp?

— Aha! a exclamat don Juan. De data asta ai nimerit-o. Vrăjitorul poate observa după aceea că a fost în două locuri în același timp. Dar asta e doar o constatare și n-are legătură cu faptul că, atunci când acționează, el nu are noțiunea dualismului său.

Mintea mea șovăia. Simțeam că dacă nu scriam, aveam să explodez.

— Gândește-te la asta. Lumea nu ne apare direct, descrierea ei e undeva între noi și adevărul existent. Deci, vorbind mai exact, noi ne găsim cu un pas în urmă, iar experiența noastră despre lume e întotdeauna o amintire a experienței. Noi ne amintim în mod continuu clipa care tocmai a trecut. Ne amintim, ne amintim, ne amintim.

Își întorcea mâna iar și iar, ca să-mi sugereze ceea ce voia să spună.

— Dacă toată experiența noastră despre lume e doar o amintire, atunci nu e atât de straniu să tragi concluzia că un vrăjitor poate fi în două locuri în același timp. Din punctul de vedere al propriei sale percepții, nu asta e problema, deoarece pentru a interacționa cu lumea, ca orice alt om, vrăjitorul trebuie să-și amintească acțiunea pe care tocmai a înfăptuit-o, evenimentul la care tocmai a fost martor, experiența pe care tocmai a trăit-O. În conștiința lui există doar o singură amintire. Dar un observator extern care îl privește pe vrăjitor poate percepe că acesta acționează în două locuri în același timp. Totuși, vrăjitorul își amintește două clipe instantanee separate, deoarece liantul descrierii timpului nu-l mai leagă.

Când don Juan a terminat de vorbit, simțeam că aveam temperatură.

Don Genaro mă fixa cu ochi curioși.

— Are dreptate. Suntem întotdeauna cu un pas înapoi.

Și-a mișcat mâna, așa cum făcuse don Juan; corpul începuse să se smucească și el sărea înapoi pe locul lui. Parcă sughița și sughițurile i-ar fi forțat corpul să facă salturile acelea. A început să se miște înapoi, sărind pe loc și s-a dus până la marginea ramadei și înapoi.

Văzându-l pe don Genaro sărind înapoi pe șezut, în Ioc să mă amuz grozav, așa cum ar fi trebuit, m-a cuprins un atac de frică atât de intens, încât don Juan a trebuit să mă lovească de câteva ori în creștetul capului, cu degetele îndoite.

— Pur și simplu nu pot înțelege asta, don Juan.

— Nici eu nu pot, a răspuns acesta, dând din umeri.

— Nici eu nu pot, dragă Carliño, a adăugat don Genaro.

Oboseala, dimensiunea experienței mele senzoriale, atmosfera de umor și ușurință care domina și jocul lui don Genaro erau prea mult pentru nervii mei. Nu puteam pune stăpânire pe mușchii stomacului meu.

Don Juan m-a pus să mă rostogolesc pe jos până mi-am recăpătat calmul, apoi m-am așezat iar cu fața spre ei.

— Dublura e solidă? l-am întrebat pe don Juan după o lungă tăcere.

M-au privit.

— Dublura e materială?

— Bineînțeles, a spus don Juan. Soliditatea, materialitatea, sunt amintiri. De aceea, ca tot ce simțim despre lume, ele sunt amintiri pe care le acumulăm. Memoriile descrierii. Tu ai memoria solidității mele, așa cum ai memoria comunicării prin cuvinte. De aceea ai vorbit cu un coiot și mă simți ca fiind solid.

Don Juan și-a pus umărul lângă mine și mi-a dat ușor cu cotul.

— Atinge-mă.

L-am atins și l-am îmbrățișat. Eram gata să plâng.

Don Genaro s-a ridicat și s-a apropiat de mine. Arăta ca un copilăș cu ochi strălucitori și șmecheri. A sâsâit din buze și m-a privit mult timp.

— Dar eu? a întrebat, încercând să-și ascundă un zâmbet. Ai de gând să mă îmbrățișezi și pe mine?

M-am ridicat și mi-am întins brațele să-l ating; corpul mi-a înghețat pe loc. N-aveam putere să mă mișc. Am încercat să mă lupt să întind brațele, dar lupta mea era în van.

Don Juan și don Genaro stăteau unul lângă altul și mă urmăreau. Îmi simțeam corpul îndoindu-se sub o presiune necunoscută.

Don Genaro s-a așezat, prefăcându-se supărat că nu l-am îmbrățișat și pe el; se bosumflase și lovea pământul cu călcăiele, apoi amândoi au explodat într-un hohot de râs.

Mușchii stomacului îmi tremurau așa de rău, încât tre-murul s-a transmis întregului corp. Don Juan a arătat că trebuia să-mi mișc capul cum îmi recomandase el mai devreme, deoarece asta era șansa mea de a mă calma, re-flectând o rază de lumină cu corneea ochilor. M-a cărat forțat de sub acoperișul ramadei în câmp deschis și mi-a așezat corpul într-o poziție în care ochii mei să poată prinde lumina soarelui; dar până când a reușit să-mi potrivească corpul, eu nu mai tremuram. Am observat că strângeam carnețelul doar după ce don Genaro a spus că greutatea foilor mă făcea să tremur.

I-am spus lui don Juan că simțeam cum mă trăgea corpul să plec. Am făcut semn cu mâna către don Genaro. Nu voiam să le dau timp să-mi schimbe hotărârea.

— La revedere, don Genaro, am țipat. Trebuie să plec acum.

Nu mi-a răspuns.

Don Juan a mers câțiva metri cu mine, spre mașină.

— și tu ai o dublură, don Juan?

— Bineînțeles! a exclamat el.

În acel moment mi-a trecut prin cap un gând înnebunitor. Voiam să-l las și să plec repede, dar ceva în mine continua să mă rețină. În timpul anilor noștri de asociere, devenise clar pentru mine că, de câte ori voiam să-l văd pe don Juan, mă duceam doar la Sonora sau în Mexicul Central și-l găseam întotdeauna așteptându-mă. Mă obișnuisem cu asta și nu m-am gândit niciodată până atunci la lucrul acesta.

— Spune-mi ceva, don Juan. Ești tu însuși sau dublura ta?

El s-a aplecat spre mine. Zâmbea.

— Dublura mea, a șoptit.

Corpul meu a sărit în sus, ca și cum ar fi fost propulsat de o forță formidabilă. Am alergat spre mașină.

— Am glumit, a strigat don Juan. Încă nu poți pleca, îmi mai datorezi cinci zile.

Au alergat amândoi spre mașina mea în timp ce dădeam înapoi. Râdeau și țopăiau în sus și-n jos.

— Carlițo, cheamă-mă oricând! a strigat don Genaro.

2. Visătorul și visatul.

Am plecat cu mașina spre casa lui don Juan și am ajuns acolo dimineața devreme. Petrecusem noaptea într-un motel pe drum, ca să pot ajunge la el înainte de prânz.

Don Juan era în spatele casei și a venit să mă întâmpine când l-am strigat. M-a primit cu un salut cald și am avut impresia că era mulțumit că mă vedea. A făcut un comentariu, care, în intenția lui, ar fi trebuit să mă relaxeze, dar care a avut un efect contrar.

— Te-am auzit venind, a spus el și a zâmbit. Și am alergat în spate. Mi-a fost teamă că dacă aș fi stat aici, te-aș fi înspăimântat.

A remarcat în treacăt că eram sobru și îngândurat. A spus că îi reaminteam de Eligio, care era destul de sumbru pentru a fi un bun vrăjitor, dar prea morbid pentru a deveni un om al cunoașterii. A adăugat că singurul mod de a contracara efectul devastator al lumii vrăjitorilor era să râzi de ea.

Avea dreptate în privința mea. Într-adevăr, eram îngrijorat și înfricoșat. Am plecat să facem o plimbare lungă. Mi-au trebuit ore întregi pentru a-mi ușura sentimentele. Plimbarea cu el mă făcea să mă simt mai bine decât dacă aș fi încercat să discut, pentru a-mi ușura neliniștea.

Ne-am întors la casa lui după-amiază. Mi-era foame. După ce-am mâncat, ne-am așezat pe verandă. Lumina după-amiezii mă făcea să mă simt liniștit. Voiam să vorbesc.

— De luni întregi mă simt îngrijorat. A fost într-adevăr ceva înfricoșător ce ati făcut tu și cu don Genaro, data trecută când am fost aici.

Don Juan n-a spus nimic. S-a ridicat și s-a plimbat în jurul ramadei.

— Trebuie să vorbesc despre asta. Mă obsedează și nu mă pot opri să nu mă gândesc la asta.

— Ți-e frică? a întrebat.

Nu mi-era frică, dar eram derutat, copleșit de ceea ce văzusem și auzisem. Golurile din rațiunea mea erau atât de gigantice, încât ori trebuia să le acopăr, ori trebuia să mă lipsesc de rațiune.

Comentariile mele l-au făcut să râdă.

— Încă nu-ți pierde rațiunea. Nu e timp pentru așa ceva. Se va întâmplă totuși, dar nu cred că acum e momentul.

— Atunci să încerc să găsesc o explicație pentru tot ceea ce s-a întâmplat?

— Bineînțeles! E de datoria noastră să ne eliberăm mintea. Luptătorii nu câștigă victorii dându-se cu capul de ziduri, ci depășind zidurile. Ei sar peste ziduri; nu le demolează.

— Cum pot sări peste asta?

— În primul rând, pentru tine este extrem de periculos să privești lucrurile într-o manieră atât de serioasă, a spus el în timp ce se așeza lângă mine. Sunt trei tipuri greșite de atitudine cu care ne obișnuim, de câte ori suntem confrunțați cu situații de viață neobișnuite. Întâi, POVESTIRI DESPRE PUTERE privim tot ce se întâmplă, sau s-a întâmplat, ca și cum nu s-ar fi întâmplat. Acesta este tipul bigotului. În al doilea tip, acceptăm totul la adevărata valoare și ne gândim că știm ce se întâmplă. Acesta este tipul omului cucernic. În al treilea, putem deveni obsedați de un eveniment, pentru că ori nu putem să-l uităm, ori nu-l putem accepta pe de-a întregul. Acesta este tipul nebunului. Tipul tău? Există și un al patrulea tip, cel corect, al luptătorului. Luptătorul acționează ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, pentru că el nu crede nimic, totuși acceptă totul la adevărata sa valoare. El acceptă fără să accepte și uită fără să uite. Niciodată nu simte că știe tot și nici nu simte că nu s-ar fi întâmplat nimic. Acționează ca și cum totul s-ar afla sub control, chiar dacă el tremură în pantaloni. A acționa în acest mod presupune a-ți destrăma obsesia.

Am rămas tăcuți multă vreme. Cuvintele lui don Juan erau ca un balsam pentru mine.

— Pot să întreb despre don Genaro și dublură?

— Depinde de ce vrei să spui despre el, a replicat el. Ai de gând să te complaci în a fi obsedat?

— Vreau să mă complac în explicații. Sunt obsedat, pentru că n-am îndrăznit să vin să te văd și n-am fost în stare să discut cu altcineva despre întrebările și îndoielile mele.

— Nu discuți cu prietenii tăi?

— Discut, dar cum mă pot ajuta ei?

— Nu m-am gândit niciodată că ai nevoie de ajutor. Trebuie să-ți cultivi sentimentul că un luptător n-are nevoie de nimic. Spui că ai nevoie de ajutor. Ajutor pentru ce? Ai tot ce-ți trebuie pentru călătoria extravagantă care este viața ta. Am încercat să te învăț că adevărata experiență e să fii om și ceea ce contează este să fii viu; viața e micul ocol pe care-l facem acum. Viața în sine este suficientă, se autoexplică și este completă. Un luptător înțelege asta și trăiește în mod corespunzător, de aceea poți spune, fără a fi arogant, că experiența experiențelor este să fii un luptător.

Părea că așteaptă să spun ceva. Am ezitat o clipă. Voiam să-mi aleg cuvintele cu atenție.

— Dacă luptătorul are nevoie de consolare, a continuat, el alege pe cineva și îi povestește fiecare detaliu al frământărilor sale. În definitiv, luptătorul n-are nevoie să fie înțeles sau ajutat prin conversație, el pur și simplu se eliberează de presiunea sa. Asta, dacă luptătorul este obișnuit să vorbească; dacă nu este, el nu vorbește cu nimeni. Dar tu nu trăiești ca un luptător. Nu încă. Iar căderile pe care le înfrunți trebuie să fie cu adevărat monumentale. Ai toată înțelegerea mea.

Nu glumea. Judecând după ochii lui, părea să fie o persoană care trecuse prin asta. S-a ridicat și m-a mângâiat pe cap. S-a plimbat de-a lungul ramadei înainte și înapoi și a privit în treacăt spre tufișurile din jurul casei. Mișcările lui trezeau o anumită neliniște în mine.

Pentru a mă relaxa, am început să discut despre dilema mea. Simțeam că pentru mine era prea târziu să pretind că eram doar un privitor inocent. Sub îndrumarea lui, ajunseseam să am percepții ciudate, ca „oprirea dialogului interior” și controlul asupra viselor mele. Acestea erau lucruri care nu puteau fi truate. Îi urmasem sugestiile, deși nu cu exactitate tot timpul, și reușisem parțial să-mi întrerup obișnuințele zilnice, să-mi asum responsabilitatea acțiunilor mele, avansasem în ștergerea istoriei personale și ajunseseam în final la un punct care cu ani înainte mă înspăimântase; eram capabil să fiu singur, fără ca asta să-mi întrerupă deplinătatea fizică sau emoțională. Acesta era, probabil, singurul meu triumf răsunător. Din punctul de vedere al concepțiilor mele din acea perioadă, să fiu singur și să „nu-mi ies din minți” era o stare de neconceput.

Eram extrem de conștient de toate schimbările care avuseseră loc în viața mea și în viziunea mea despre lume și eram, de asemenea, conștient și de faptul că într-un fel nici nu trebuia să fiu atât de afectat de revelația lui don Juan și don Genaro despre „dublură”.

— Ce se întâmplă cu mine, don Juan?

— Te răsfeți. Simți că a-ți permite îndoieli și tribulații reprezintă semnul unui om sensibil. Ei bine, adevărul este că tu ești cel mai depărtat lucru de un tip sensibil. Atunci de ce să te pretinzi a fi așa ceva? Ți-am spus altă dată că un luptător acceptă cu modestie ceea ce este.

— O spui ca și cum m-aș deruta singur, în mod deliberat.

— Ne derutăm singuri în mod deliberat. Toți sântem conștienți de faptele noastre. Rațiunea noastră se transformă deliberat în monstrul care se crede a fi. Totuși, este prea mică pentru o matriță atât de mare.

I-am explicat că dilema mea era poate mai complexă decât o credea el. Am spus că atât timp cât el și don Genaro erau oameni ca mine, controlul lor superior îi făcea modele de comportament pentru mine. Dar dacă, în esență, ei erau oameni extrem de diferiți de mine, atunci nu-i mai puteam privi drept modele, ci drept niște ciudățenii spre care eu nu puteam tinde.

— Genaro e un bărbat, a spus don Juan pe un ton convingător. El nu mai e un bărbat ca tine, este adevărat. Dar asta este realizarea lui și asta nu trebuie să-ți sporească frica. Dacă este diferit, atunci e un motiv în plus să-l admiri.

— Dar deosebirea respectivă nu este una umană.

— Dar ce crezi că e? Deosebirea dintre un om și un cal?

— Nu știu. Dar el nu e un om ca mine.

— Totuși, a fost odată și el ca tine.

— Dar schimbarea lui poate fi înțeleasă de mine?

— Bineînțeles. Tu însuți te schimbi.

— Vrei să spui că o să-mi dezvolt o dublură?

— Nimeni nu-și dezvoltă o dublură. E doar un mod de a vorbi despre ea. Tu, în toate discuțiile pe care le porți, storci cuvintele. Ești prins ca într-o capcană de înțelesul lor. Acum presupun că te gândești că dublura se dezvoltă prin metode vrăjitorești. Noi toți, ca ființe luminoase, avem câte o dublură. Toți! Luptătorul învață să fie conștient de ea, asta-i tot. Se pare că există bariere de netrecut care protejează această conștiință. Dar este de așteptat să fie așa; aceste bariere fac ca atingerea acestei conștiințe să fie o provocare unică.

— De ce mi-e așa frică de ea, don Juan?

— Pentru că te gândești la semnificația cuvântului dublură, respectiv un alt eu. Eu aleg cuvintele acelea pentru a o descrie. Dublura este eul însuși și nu poate fi abonată altfel.

— Dar dacă nu vreau s-o am?

— Dublura nu e o problemă de opțiune personală. Nici alegerea celui care va avea acces la cunoștințele vrăjitorilor, care conduc la această conștiință, nu este o problemă de opțiune personală. Te-ai întrebat vreodată de ce ai fost ales tu, în mod particular?

— Tot timpul. Te-am întrebat asta de sute de ori, dar nu mi-ai răspuns niciodată.

— Nu m-am referit la faptul că ar fi trebuit să-ți pui întrebarea care cere un răspuns, ci în sensul meditației luptătorului la marele său noroc, norocul de a fi găsit o provocare. A o transforma într-o întrebare obișnuită este procedeul unui om obișnuit și încrezut, care vrea ori să fie admirat, ori compătimit pentru asta. Nu mă interesează o astfel de întrebare, pentru că nu se poate răspunde la ea. Decizia de a te alege pe tine a fost luată de putere; nimeni nu poate discerne proiectele puterii. Acum, că ai fost selecționat, nu poți face nimic ca să oprești realizarea acestui proiect.

— Dar mi-ai spus tu însuși, don Juan, că se poate și ceda.

— E adevărat. Întotdeauna poți ceda. Dar cred că te referi la altceva. Tu vrei să găsești un mod de a scăpa. Tu vrei să ai libertatea de a ceda și a pleca când dorești. E prea târziu pentru asta. Luptătorul se află în mâinile puterii și singura lui libertate este aceea de a trăi impecabil. Nu există nici un mod de a falsifica triumful sau căderea. Rațiunea ta îți spune să cedezi, în ideea de a-ți ascunde totalitatea sinelui. Dar există o contramăsură care nu te va lăsa să proclami o victorie falsă, sau să anunți o înfrângere. Dacă tu crezi că poți să te retragi de dragul retragerii, nu ești în toate mințile. Corpul tău va sta de pază și nu te va lăsa să pleci nicăieri.

A început să chicotească ușor.

— De ce râzi?

— Te afli într-un punct îngrozitor. E prea târziu pentru tine să te retragi și prea devreme ca să acționezi. Tot ce poți face este să fii martor. Ești în poziția mizerabilă a unui nou-născut, care nu se poate reîntoarce în pântecul mamei sale, dar nici nu poate să înceapă să acționeze. Tot ce poate face un nou-născut este să fie martor și să asculte uimitoarele povești care i se spun despre acțiune. Acum te găsești exact în acest punct. Nu te poți întoarce în pântecul vechii tale lumi, dar nici nu poți acționa cu putere. Pentru tine nu există decât posibilitatea de a fi martor al unor acte ale puterii și de a asculta povești, povești despre putere.

Dublura este o astfel de poveste. Tu știi asta și de aceea rațiunea ta e atât de depășită. Dacă pretinzi că înțelegi, nu faci decât să te dai cu capul de zid. Tot ce pot spune despre asta, ca explicație, e că dublura, deși poate fi atinsă cu ajutorul „visatului”, este cât se poate de reală.

— Conform celor spuse de tine, don Juan, dublura poate realiza acțiuni. Atunci, dublura poate...?

Nu m-a lăsat să-mi continui ideea. Mi-a reamintit că era impropriu să spun că el mi-a povestit despre dublură, când puteam spune că am fost martor eu însumi la acțiunile sale.

— Evident că dublura poate acționa, am spus.

— Evident! mi-a replicat el.

— Poate dublura să acționeze în numele sinelui?

— Este șinele însuși, drace!

Găseam ideea greu de înțeles pentru mine. În mintea mea credeam că dacă vrăjitorul poate acționa de două ori în același timp, capacitatea lui de producție utilitară trebuia să fie dublă și ea. El putea avea două slujbe, putea fi în două locuri în același timp, se putea întâlni cu două persoane și altele în același timp.

Don Juan a ascultat atent.

— Stai să mă exprim altfel. Ipotetic, don Genaro poate ucide pe cineva la sute de kilometri depărtare, punându-și dublura s-o facă?

Don Juan m-a privit. A dat din cap și s-a uitat în altă parte.

— Ești plin de povești violente. Genaro nu poate ucide pe nimeni, pur și simplu pentru că pe el nu-l interesează semenii săi. În momentul în care luptătorul și-a dezvoltat „vederea” și „visatul” și a devenit conștient de luminozitatea lui, nu mai există nici un interes rămas în el.

Am arătat că la începutul uceniciei mele el afirmase că un vrăjitor, ajutat de aliatul său, putea să-și transporte corpul sute de kilometri pentru a-și lovi dușmanii.

— Sunt responsabil de confuzia asta a ta. Dar trebuie să-ți amintești că ți-am spus cu altă ocazie că nu urmam cu tine etapele prescrise de învățătorul meu. El era un vrăjitor și asta te-ar fi aruncat în lumea aceea. N-am făcut-o pentru că nu mă interesează suferințele și coborâșurile semenilor mei, oamenii. Totuși, cuvintele lui sunt împlântate în mine. Am vorbit cu tine de prea multe ori în maniera în care ar fi vorbit el însuși.

Genaro este un om al cunoașterii. Cel mai pur dintre ei. Acțiunile lui sunt impecabile. El se află dincolo de oamenii obișnuți și de vrăjitori. Dublura lui este o expresie a bucuriei și a umorului său. De aceea, nu este posibil ca el s-o folosească pentru a crea sau rezolva situații obișnuite. Atât cât știu eu, dublura este o conștiință a stării noastre de ființe luminoase. Ea poate face orice și, totuși, alege să fie gentilă și discretă.

A fost eroarea mea să te derutez cu cuvinte de împrumut. Profesorul meu nu era capabil să producă efectele pe care le produce Genaro. Din nefericire, pentru profesorul meu anumite lucruri erau, așa cum sunt și pentru tine, doar povești despre putere.

Eram constrâns să-mi apăr punctul de vedere. Am spus că vorbeam în mod ipotetic.

— Nu există sens ipotetic când vorbești despre lumea oamenilor cunoașterii. Un om al cunoașterii nu poate acționa față de semenii săi în termeni injurioși, ipotetici, sau altfel.

— Dar dacă semenii săi completează împotriva securității persoanei sale? Își poate folosi dublura pentru a se proteja?

El a clipocit dezaprobat din limbă.

— Ce violență incredibilă în gândurile tale. Nimeni nu poate complota împotriva securității și bunăstării unui om al cunoașterii. El „vede”, de aceea va avea grijă să evite orice lucru de genul ăsta, Genaro, de exemplu, și-a asumat un risc calculat, când ti s-a alăturat. Dar nu există

nimic care să-i poată pune în pericol securitatea. Dacă va fi ceva, „vederea” lui îl va avertiza.

Acum, dacă există un lucru legat de tine care este inherent dăunător pentru el și „vederea” lui nu-l

poate stabili, atunci asta e soarta lui, iar nici Genaro, nici altcineva nu poate evita asta. Deci, vezi, un om al cunoașterii controlează totul, fără a controla nimic.

Am rămas tăcuți. Soarele tocmai ajunsese deasupra tufișurilor înalte dinspre vestul casei. Mai rămâneau doar vreo două ore de lumină.

— De ce nu-l chemi pe Genaro? a spus don Juan liniștit.

Corpul meu a tresărit. Reacția mea inițială a fost să las totul și să fug la mașină. Don Juan a izbucnit într-un hohot de râs. I-am spus că nu aveam nimic să-mi dovedesc și că eram perfect liniștit dacă puteam discuta cu el. Don Juan nu se putea opri din râs. În final, a spus că era păcat că nu era și don Genaro acolo, ca să se bucure de scenă.

— Uite, dacă nu vrei să-l chemi tu pe Genaro, atunci o să-l chem eu. Îmi place compania lui.

Aveam un gust teribil în cerul gurii. Picături de transpirație îmi curgeau de la sprâncene la buza superioară. Voiam să spun ceva, dar nu era, efectiv, nimic de spus.

Don Juan mi-a aruncat o privire lungă, scrutătoare.

— Haide. Un luptător este întotdeauna gata. A fi un luptător nu înseamnă pur și simplu să-ți dorești acest lucru. E mai degrabă o luptă nesfârșită, care va continua până în ultimul moment al vieții noastre. Nimeni nu se naște luptător, tot așa cum nimeni nu se naște o ființă rezonabilă. Ne transformăm singuri într-una sau alta. Încearcă să te aduni. Nu vreau să te vadă Genaro așa.

S-a ridicat și s-a plimbat liniștit de-a lungul ramadei. Surescitarea mea era atât de mare, încât nu mai puteam scrie și am sărit în picioare.

Don Juan m-a pus să alerg pe loc, cu fața spre vest. El mă mai pusese să fac aceleași mișcări de nenumărate ori. Ideea era să-mi trag „putere” din asfințitul iminent, ridicând brațele spre cer, cu degetele răsfirate în evantai, apoi să le strâng viguros, când brațele erau în direcția mediană între orizont și zenit.

Exercițiul a dat rezultate aproape instantaneu, calmându-mă. Totuși, nu puteam să evit să mă-ntreb ce s-a întâmplat cu vechiul meu „eu”, care nu s-ar fi putut relaxa niciodată atât de deplin, executând aceste mișcări simple și idioate.

Am vrut să mă concentrez asupra procedurii pe care o urma don Juan pentru a-l chema pe don Genaro. Anticipam niște acțiuni monstruoase. Don Juan s-a oprit la marginea ramadei, cu fața spre sud-est, și-a pus mâinile la gură și a strigat: „Genaro! Vino aici!”

O clipă mai târziu, don Genaro a ieșit din tufișuri. Amândoi radiau. Pur și simplu dansau în fața mea. Don Genaro m-a salutat plin de efuziune și apoi s-a așezat pe o navetă de lapte.

Se întâmplă ceva foarte grav cu mine. Eram calm, netulburat. Întreaga mea ființă era cuprinsă de o stare incredibilă de indiferentă și de rezervă. Parcă m-aș fi urmărit dintr-un loc ascuns. Am început să-i spun lui don Genaro, într-o manieră nonșalantă, că în timpul ultimei mele vizite mă speriasse aproape de moarte și că nici în timpul experiențelor cu plante psihotrope nu fusesem într-o asemenea stare de haos. Amândoi mi-au celebrat afirmațiile și parcă ar fi fost foarte comice. Am râs împreună cu ei.

Evident erau conștienți de starea mea de imobilitate emoțională. Mă urmăreau și râdeau de mine, de parcă aș fi fost un bețiv.

În mine exista ceva care se lupta cu disperare să transforme situația în ceva obișnuit. Voiam să fiu înfricoșat și îngrijorat în cele din urmă, don Juan mi-a aruncat niște apă pe față și m-a îndemnat să stau jos și să iau notițe. Așa cum mai făcuse și înainte, el mi-a spus că ori luam notițe, ori muream. Simpla acțiune de a scrie câteva cuvinte mi-a readus starea mea normală. Parcă se limpezise iar ceva în mine, ceva care cu un moment înainte fusese opac și amorțit.

Revenirea eului meu normal mai însemna și revenirea fricii mele obișnuite. Destul de ciudat, eram mai puțin speriat când mi-era frică, decât când nu mi-era frică. Familiaritatea vechilor mele obișnuințe, indiferent de cât de neplăcute erau ele, era o ușurare încântătoare.

Atunci mi-am dat seama cu adevărat că don Genaro ieșise din tufișuri. Procesele mele normale au început să funcționeze. Am început să refuz să mă gândesc sau să fac speculații referitoare la eveniment. M-am decis să nu-l mai întreb nimic. De data asta voi fi un martor tăcut.

— Genaro a venit iar, doar pentru tine, a spus don Juan.

Don Genaro stătea lângă zidul casei, cu spatele sprijinit de zid, pe o navetă de lapte aplecată. Arăta ca un călăreț aflat în șa. Măinile le ținea în față, dând impresia că ținea Miele calului.

I

— E adevărat, Carliño, a spus el și a pus jos naveta de lapte.

A descălecat, aruncând piciorul drept peste gâtul calului imaginar și a sărit pe pământ. Mișcările lui erau atât de perfect executate, încât îmi dădeau senzația certă că sosise călare. A venit lângă mine și s-a așezat în stânga mea.

— Genaro a venit deoarece vrea să-ți spună despre celălalt, a spus don Juan.

Don Genaro s-a înclinat. S-a întors ușor cu fața spre mine.

— Ce-ai vrea să știi, Carliño? a spus el pe un ton ridicat

— Ei bine, dacă ai de gând să-mi povestești despre dublură, spune-mi totul, am spus eu, mimând seninătatea.

S-au privit amândoi și au dat din cap.

— Genaro o să-ți spună despre „visător” și „visat”, a spus don Juan.

— După cum știi, Carliño, a spus don Genaro cu aerul unui orator care se încălzește, dublura începe în „vis”.

M-a privit lung și a zâmbit. Ochii lui se plimbau de la fata mea la creion și carnețel.

— Dublura este un vis, a spus el, întinzându-și mâinile și s-a ridicat.

S-a dus spre marginea ramadei și a intrat în tufiș. Stătea acolo, arătându-ne trei sferturi din profil; după toate aparențele, urina. După o clipă, am observat că era ceva cu el. Părea că încerca cu disperare să urineze, dar nu putea. Râsul lui don Juan era un semn al faptului că don Genaro se juca iar. Don Genaro își contorsiona corpul într-o manieră atât de comică, încât eu și don Juan râdeam cu nesaț.

Don Genaro s-a întors și s-a așezat. Surâsul lui radia o căldură neobișnuită.

T

— Când nu poți, nu poți, a spus și a dat din umeri. După un moment de pauză, a adăugat oftând:

— Da, Carliño, dublura este un vis.

— Vrei să spui că nu este reală? am întrebat.

— Nu, vreau să spun că este un vis, mi-a replicat el. Don Juan a intervenit și mi-a explicat că don Genaro se referea la prima apariție a înțelegerii faptului că suntem ființe luminoase.

I

— Fiecare dintre noi este diferit, de aceea detaliile bătlărilor noastre sunt diferite, a spus don Juan. Etapele pe care le urmăm pentru a ajunge la dublură sunt totuși aceleași. În special pașii de început, care sunt nesiguri și împleticiți.

Don Genaro a fost de acord și a făcut un comentariu despre incertitudinea pe care o avea la un moment dat un vrăjitor.

— Când mi s-a întâmplat prima oară, nu știam că s-a petrecut. Într-o zi culegeam plante în munți. Mă aflam într-un loc unde lucrau și alți culegători de ierburi. Aveam doi saci mari de plante. Eram gata să mă întorc, dar înainte de asta m-am decis să mă odihnesc puțin. M-am întins pe o parte a potecii, la umbra unui copac și am adormit. Apoi am auzit zgomotul unor oameni care coborau dealul și m-am trezit. M-am grăbit să mă ascund în spatele unor tufișuri, la mică distanță de locul unde adormisem. În timp ce mă ascundeam, am avut sentimentul acut că îmi lipsea ceva. M-am uitat după cei doi saci cu plante. Nu-i luasem. M-am uitat peste drum, unde dormisem, și am înghețat de spaimă. Încă dormeam! Eram eu! Mi-am atins corpul. Eram eu însumi! Deja, oamenii care coborau pe deal se apropiau de eul care dormea, în timp ce eul treaz urmărea din locul unde mă ascunsesem. Pe toți dracii! Mă vor găsi dormind și-mi vor lua sacii. Dar ei au trecut pe lângă mine, de parcă n-aș fi fost acolo. Viziunea mea a fost atât de vie, încât am înnebunit. Am țipat și m-am trezit imediat. La naiba! Fusese un vis!

Don Genaro s-a oprit din povestit și m-a privit, parcă așteptând o întrebare sau un comentariu.

— Spune-i unde te-ai trezit a doua oară, a spus don Juan.

— M-am trezit lângă drum, unde adormisem. Dar pentru o clipă, nu știam unde eram cu adevărat. Pot să spun doar că mă priveam trezindu-mă, apoi ceva m-a tras pe marginea drumului și m-am regăsit frecându-mă la ochi.

— Și ce-ai făcut în continuare? a întrebat don Juan.

Când au început amândoi să râdă, mi-am dat seama că el mă zgândăre. Îmi imita întrebările.

Don Genaro a continuat. A spus că pentru o clipă a fost uimit, apoi a început să verifice totul.

— Locul unde mă ascunsesem era exact așa cum îl văzusem. Iar oamenii care trecuseră pe lângă mine erau puțin mai jos, pe drum. Am știut asta, pentru că am alergat în jos pe deal după ei. Erau aceiași oameni pe care-i văzusem. I-am urmărit până când am ajuns în oraș. Ei m-au crezut, probabil, nebun. I-am întrebat dacă nu l-au văzut pe prietenul meu, care dormea lângă potecă. Mi-au răspuns cu toții că nu l-au văzut.

— Vezi, a spus don Juan, toți trecem prin aceleași dubii. Ne e teamă că suntem nebuni; din nefericire pentru noi, bineînțeles, toți suntem deja nebuni.

— Totuși, tu ești puțin mai nebun decât noi, mi-a spus don Genaro și a clipit din ochi. Și mai suspicios.

M-au cicălit cu suspiciunea mea. Apoi don Genaro a început iar să vorbească.

— Toți suntem niște ființe mărginite. Tu nu ești singurul, Carliño. Eu am fost puțin cutremurat de visul meu vreo două zile, dar apoi a trebuit să lucrez și să am grijă de prea multe lucruri și n-am avut timp să mai meditez asupra misterului viselor mele. Așa că am uitat repede de ele. Îți semănăm foarte mult.

Dar într-o zi, după o muncă obositoare, am adormit buștean în prânz. Tocmai începuse să plouă și apa scursă printr-o crăpătură a acoperișului m-a trezit. Am sărit din pat și m-am suit pe acoperiș să acopăr crăpătura, înainte să înceapă să curgă de-a binelea. Mă simțeam atât de bine și de puternic, încât am terminat într-un minut și nici nu m-am udat. M-am gândit că moțăiala pe care o apucasem îmi prinsese foarte bine. Când am terminat, m-am dus în spatele casei să mănânc ceva și mi-am dat seama că nu puteam înghiți. Am crezut că mi-era rău. Am luat câteva frunze și rădăcini și le-am legat în jurul gâtului și m-am dus să mă culc. Și apoi, când am ajuns la pat, iar m-a cuprins spaimă. Încă dormeam în pat! Am vrut să mă scutur, să mă trezesc, dar știam că asta era un lucru pe care nu-l puteam face. Am fugit din casă. Eram în panică. M-am vânturat pe dealuri, fără țintă. Nu aveam nici o idee unde mă duceam și, desi

locuisem acolo toată viața, mă pierdusem. Am mers prin ploaie și nici n-am simțit-o. Parcă nu puteam gândi. Apoi lumina și fulgerele au devenit atât de puternice, încât m-am trezit iar. A făcut o pauză.

— Vrei să știi unde m-am trezit? a întrebat.

— Bineînțeles, a răspuns don Juan.

— M-am trezit pe deal, în ploaie.

— Dar de unde știi că te-ai trezit? am întrebat.

— Corpul meu știa, a răspuns el.

— Asta a fost o întrebare prostească, a intervenit don Juan. Tu însuși știi că există ceva în luptător care îl face conștient de fiecare schimbare. Ținta luptătorului este exact de a alimenta și de a menține această conștiință. Luptătorul o curăță, o lustruiește și o pune la lucru. (

Avea dreptate. Trebuia să recunosc față de ei că știam că era ceva în mine care înregistra și era conștient de tot ce făceam. Si totuși, nu avea nimic de-a face cu conștiința obișnuită a eului meu. Era altceva, ceva ce nu puteam desluși. Le-am spus că probabil don Genaro putea să facă descrierea mai bine decât mine.

— O faci foarte bine și tu, a spus don Genaro. Există o voce interioară care-ți spune ce și cum. Iar atunci, ea mi-a spus că m-am trezit a doua oară. Bineînțeles, imediat ce m-am trezit, am fost convins că „visasem”. Evident, nu era un vis obișnuit, dar nu era nici „visat” propriu-zis.

Drept

care, am ajuns la o altă idee: mă plimbam în vis semi-treaz, bănuiesc. Nu puteam da o altă interpretare.

Don Genaro a spus că binefăcătorul lui i-a explicat că ceea ce se întâmplase nu era un vis și că nu trebuia să privească întâmplarea ca pe o plimbare în vis.

— Ce ți-a spus că era? am întrebat. Au schimbat o privire.

— Mi-a spus că era „bau-bau”, a răspuns don Genaro, imitând tonul unui copil.

Le-am explicat că voiam să știu dacă binefăcătorul lui don Genaro îi explicase lucrurile în același mod în care mi le explicau ei mie.

— Bineînțeles, a răspuns don Juan.

— Binefăcătorul meu a explicat că visul în care visezi că te privești dormind, a continuat don Genaro, este timpul dublurii. El mi-a explicat că decât să-mi consum puterea mirându-mă și punând întrebări, ar trebui să fiu pregătit.

Următoarea mea șansă a avut loc la casa binefăcătorului meu. Îl ajutam în muncă. Mă întinsesem să mă odihnesc și, ca de obicei, am adormit adânc. Casa lui era un loc al puterii pentru mine și mă ajuta. Am fost trezit brusc de un zgomot puternic și m-am deșteptat. Casa binefăcătorului meu era mare. Era un om prosper și avea multe persoane care lucrau pentru el. Zgomotul părea să fie sunetul unei lopeți care săpa pietriș. M-am așezat să ascult și apoi m-am ridicat. Zgomotul era foarte neliniștitor pentru mine, dar nu știam de ce. Meditam dacă să mă duc să văd ce este, când am observat că dormeam pe podea. De data asta știam exact ce să fac și am urmărit zgomotul. M-am dus în spatele casei. Acolo nu era nimeni. Zgomotul părea să vină de dincolo de casă. Am continuat să-l urmăresc. Cu cât îl urmăream mai mult, cu atât mă mișcăm mai repede. Am ajuns la un loc îndepărtat, observând lucruri incredibile.

Don Genaro mi-a explicat că, la vremea evenimentelor respective, se afla încă la începutul uceniciei sale și avansase foarte puțin în ale „visatului”, dar că avea o ușurință stranie să viseze că se privea pe sine dormind.

— Unde te-ai dus, don Genaro? am întrebat.

— Asta a fost prima dată când m-am deplasat cu adevărat în „visat”. Totuși, cunoșteam destule lucruri despre asta, ca să mă port așa cum trebuie. Nu trebuia să privesc la nimic direct și

am ajuns astfel la o râpă adâncă, unde binefăcătorul meu avea câteva dintre plantele sale cu putere.

— Crezi că ar fi mai bine dacă ai cunoaște mai puține lucruri despre „visat”? am întrebat.

— Nu! a intervenit don Juan. Fiecare dintre noi are o ușurință la ceva în mod particular.

Abilitatea lui Genaro este „visatul”.

— Ce-ai văzut în râpă, don Genaro? am continuat.

— L-am văzut pe binefăcătorul meu executând niște manevre foarte periculoase cu oamenii. M-am gândit că eram acolo ca să-l ajut și m-am ascuns după niște copaci. Totuși, nu știam cum să-l ajut. Oricum, nu eram tâmpit și mi-am dat seama că scena se desfășura pentru mine, ca s-o urmăresc, nu să acționez.

— Când și unde te-ai trezit?

— Nu știu când m-am trezit. Trebuie să fi fost câteva ore mai târziu. Tot ce știu, este că l-am urmărit pe binefăcătorul meu și pe ceilalți oameni, iar când au ajuns aproape de casa binefăcătorului meu, zgomotul pe care-l făceau, pentru că se ciondăneau, m-a trezit. Mă aflam pe locul unde adormisem.

După ce m-am trezit, mi-am dat seama că ceea ce făcusem și văzusem nu era doar un vis. Fusesem efectiv departe, lăsându-mă condus de sunet.

— Binefăcătorul tău era conștient de ceea ce tăcuseși?

J 7

— Bineînțeles. El produsese zgomotul cu lopata, ca să mă ajute să-mi îndeplinesc sarcina. Când a intrat în casă, s-a prefăcut că mă mustră pentru că am adormit. Eu știam că mă „văzuse”. Mai târziu, după ce-au plecat prietenii lui, mi-a spus că a observat licărirea mea ascunsă după copaci.

Don Genaro a spus că aceste trei întâmplări îi sublimaseră drumul „visatului” și că i-au trebuit cincisprezece ani pentru a avea următoarea șansă.

— A patra oară a fost o viziune mai bizară și mai complexă. M-am regăsit dormind în mijlocul unui câmp cultivat. Mă vedeam acolo, stând pe o parte și dormind adânc. Știam că „visam”, pentru că obișnuiam să „visez” în fiecare noapte. De obicei, de fiecare dată când mă vedeam adormit, eram pe locul unde mă așezasem să dorm. De data asta nu eram în pat și știam că mă culcasem în pat în noaptea aceea. În „visul” acesta era ziuă. Așa că am început să explorez zona. Am plecat din locul unde dormeam și m-am orientat. Nu eram prea departe de casa mea, probabil la vreo câțiva kilometri doar. M-am învârtit pe acolo, reținând fiecare detaliu al locului. Am stat la umbra unui copac mare din apropiere și am scrutat cu privirea o fâșie plată de teren din niște culturi de porumb, pe o coastă de deal. Apoi am perceput ceva neobișnuit; detaliile împrejurimilor nu se schimbaseră, sau mai exact nu dispăreau, indiferent cât de mult le scrutam cu privirea. M-am speriat și am fugit înapoi unde dormeam. Eram tot acolo, așa cum zăceam și înainte. Am început să mă urmăresc. Aveam un sentiment straniu de indiferență față de corpul pe care-l observam. Apoi am auzit zgomotul unor oameni care se apropiau. Se părea că erau mereu oameni în jurul meu. Am alergat spre un deal și am privit atent de acolo. Erau zece oameni care veneau spre câmpul unde dormeam. Erau toți bărbați tineri. Am alergat înapoi unde dormeam și am trecut printr-unul dintre cele mai chinuitoare momente din viața mea, în timp ce stăteam acolo și mă priveam cum sforăiam ca un porc. Știam că pentru mine era mortal să mă trezesc singur. Dar dacă tinerii aceia mă găseau acolo, ar fi fost foarte mâhniți. Toate deliberările acestea care îmi treceau prin minte nu erau gânduri cu adevărat. Mai exact, erau scene ce se desfășurau prin fața ochilor mei. De exemplu, îngrijorarea era o scenă în care mă priveam, în timp ce aveam senzația că eram pălmuit. Eu îi spun îngrijorare. După aceea, mi s-a întâmplat de multe ori.

Ei bine, pentru că nu știam ce să fac, stăteam și mă priveam, așteptându-mă la orice. Prin fața ochilor mi-a trecut un mănunchi de imagini efemere. M-am agățat de una anume, viziunea casei și a patului meu. Imaginea a devenit foarte limpede. Oh, cum doream să fiu în patul meu. Atunci m-a scuturat ceva; simțeam că mă lovise cineva și m-am trezit. Eram în patul meu! Evident că „visasem”. Am sărit din pat și am fugit la locul unde „visasem” că am fost. Era exact așa cum îl văzusem. Tinerii munceau acolo. I-am urmărit multă vreme. Erau aceiași pe care-i văzusem.

M-am întors la locul acela la sfârșitul zilei, după ce plecaseră toți, și am stat exact în punctul în care dormi-sem. Cineva fusese întins acolo. Plantele erau mototolite.

Don Juan și don Genaro mă observau. Mă priveau ca două animale ciudate. Am simțit un fior pe spate. Eram pe punctul de a mă consola cu teama foarte rațională că ei nu erau cu adevărat oameni ca mine, dar don Genaro a râs.

— În zilele acelea eram exact ca tine, Carlițo. Voiam să verific totul. Eram la fel de suspicios ca tine.

A făcut o pauză, și-a ridicat degetul și l-a îndreptat spre mine. Apoi s-a întors spre don Juan.

— Nu erai la fel de suspicios ca tipul ăsta?

— Nu se compară, a răspuns don Juan. El e campionul.

Don Genaro s-a întors spre mine și a făcut un gest de scuză.

— Cred că m-am înșelat. Nu eram la fel de suspicios ca tine.

Au chicotit ușor, de parcă nu voiau să facă zgomot. Corpul lui don Juan se cutremura de râs.

— Acesta e un loc al puterii pentru tine, a spus don Genaro în șoaptă. Ți-ai rupt degetele scriind, chiar pe locul acesta. Ai realizat vreodată vreun „vis” serios aici?

— Nu, n-a făcut asta, a spus don Juan cu voce scăzută. Dar a scris destul de mult aici.

S-au cocoșat. Parcă n-ar fi vrut să râdă tare. Le tremurau corpurile. Râsul lor era ușor, ca un cotcodăcit ritmic.

Don Genaro s-a îndreptat și s-a apropiat de mine. M-a bătut de mai multe ori pe umăr, spunând că eram un pungaș, apoi mi-a tras brațul stâng cu mare forță spre el. Mi-am pierdut echilibrul și am căzut în față. Aproape că m-am lovit cu fața de pământ. Mi-am pus automat brațul drept în față și am amortizat căderea. Unul dintre ei mă ținea culcat, presându-mă pe gât. Nu eram sigur cine era. Mâna care mă ținea părea să fie a lui don Genaro. Am avut un moment de panică devastatoare. Simțeam că leșin și probabil că am și leșinat. Presiunea din stomac era atât de mare, încât am vomitat. Următoarea percepție pe care am avut-o a fost că cineva mă ajuta să mă ridic. Don Genaro era ghemuit în fața mea. M-am întors să mă uit după don Juan. El nu era nicăieri. Don Genaro avea un zâmbet ra dios pe chip. Ochii lui erau strălucitori și mă fixau. L-am întrebat ce-mi făcuse, iar el a spus că eram bucăți. Tonul lui era de reproș și părea să fie supărat sau nemulțumit de mine. A repetat de multe ori că eram bucăți și că trebuia să mă adun iarăși. A încercat să imite un ton sever, dar a început să râdă în mijlocul fanfaronadei sale. Îmi spunea că era îngrozitor, că eram împrăștiat peste tot și că el va trebui să folosească o mătură, ca să adune toate bucățile laolaltă. Apoi a adăugat că aș putea ajunge cu bucăți puse pe locuri greșite și aș putea constata că am penisul în locul degetului mare. În momentul acela am crezut că plesnește de râs. Îmi venea să râd și am avut cea mai neobișnuită senzație. Corpul meu era dezmembrat! Parcă eram o jucărie mecanică care s-a dezmembrat în mai multe bucăți. Nu aveam nici un fel de senzație fizică și nici nu mi-era frică sau grijă. Dezmembrarea era o scenă pe care o urmăream din punctul de vedere al observatorului și, totuși, nu percepeam nimic din punct de vedere senzorial.

Următorul lucru de care am devenit conștient era că don Genaro îmi manevra corpul. Apoi am avut o senzație fizică, o vibrație atât de intensă, încât m-a făcut să-mi pierd viziunea a tot ceea ce era în jur.

Am simțit iar că mă ajuta cineva să mă așez. L-am văzut iar pe don Genaro ghemuit în fața mea. M-a ridicat în brațe și m-a ajutat să merg. Nu puteam să-mi dau seama unde eram. Aveam sentimentul că eram în vis, deși aveam un simț complet al succesiunii timpului. Eram perfect conștient că tocmai fusesem cu don Genaro și don Juan pe ramada casei lui don Juan.

Don Genaro se plimba cu mine, susținându-mă de brațul stâng. Imaginea pe care o percepeam se schimba în mod constant. Totuși, nu puteam determina natura lucrurilor observate. Ceea ce aveam în fața ochilor era mai y degrabă un sentiment sau o stare; iar centrul de unde ra diau toate schimbările astea se afla cu siguranță în stomac. Am făcut conexiunea asta nu ca un gând, sau ca o realizare, ci ca o senzație corporală, care a devenit bruscă și predominantă. Fluctuațiile din jurul meu proveneau din stomacul meu. Eu cream o lume, un zbor nesfârșit de sentimente și imagini. Tot ce știam era acolo. Iar acesta era un sentiment, nu un gând sau o evaluare conștientă.

Am încercat să-mi mențin controlul o clipă, datorită obișnuinței mele aproape invincibile de a evalua orice, dar la un moment dat procesele mele de contabilizare au încetat și m-a învăluit ceva de nedescris, sentimente și imagini de tot felul.

La un moment dat, ceva din mine a început iar să calculeze și am observat că se păstra o imagine care se repeta: don Juan și don Genaro, care încercau să mă prindă. Imaginea era efemeră, trecea repede pe lângă mine. Parcă îi vedeam la fereastra unui vehicul care mergea repede. Ei păreau că încearcă să mă prindă, când treceau pe lângă ei. Imaginea a devenit mai clară și a durat mai mult, pe măsură ce continua să revină. La un moment dat, am realizat în mod conștient că eu o izolasem deliberat, dintr-o multitudine de alte imagini. Era un fel de triere printre ele, pentru a ajunge la acea scenă particulară. În cele din urmă, am fost capabil s-o susțin, gândindu-mă la ea. O dată ce am început să gândesc, procesele mele obișnuite au revenit. Ele nu erau la fel de definite ca în activitățile obișnuite, dar destul de clare ca să-mi dau seama că, în scena sau sentimentul pe care-l izolasem, se găseau don Juan și don Genaro pe ramada casei lui don Juan, ținându-mă de brațe. Voiam să continui să zbor printre alte imagini sau sentimente, dar ei nu mă lăsau. M-am luptat pentru un moment. Mă simțeam exuberant și voios. Am știut că-mi plăceau amândoi și am știut, de asemenea, că nu mi-era frică de ei. Voiam să glumesc cu ei; nu știam

cum și am continuat să râd și să-i bat pe umeri. Aveam o altă conștiință particulară. Eram sigur că „visam”. Dacă-mi focalizam privirea pe ceva, acel ceva devenea imediat cețos.

Don Juan și don Genaro vorbeau cu mine. Eu le puteam înțelege cuvintele și nu puteam distinge care dintre ei vorbea. Don Juan mi-a întors corpul apoi și a indicat o umbră pe pământ. Don Genaro m-a tras mai aproape și m-a pus să-i dau târcoale. Umbra era un bărbat, care era întins pe jos. Era întins pe stomac, cu fața întoarsă spre dreapta. Ei continuau să-mi arate omul, în timp ce vorbeau. M-au tras și m-au pus să-l înconjur. Nu-mi puteam focaliza deloc privirea asupra lui, dar în cele din urmă am avut un sentiment de liniștire și calm și l-am privit pe bărbat. Mi-am dat încet seama că bărbatul care era întins pe jos eram chiar eu. Această realizare nu mi-a produs nici spaimă, nici stinghereală. Am acceptat-o pur și simplu fără ezitare. În acel moment, nu eram complet adormit, dar nici nu eram complet treaz, cu conștiința trează. De asemenea, am devenit conștient de ceea ce-mi spuneau don Juan și don Genaro, când vorbeau cu mine. Don Juan spunea că vom merge la locul rotund al puterii, din tufișuri. Imediat ce a spus asta, mi-a apărut în minte imaginea locului respectiv. Am văzut masa întunecată a tufișurilor din jur. M-am întors spre dreapta, dar don Juan și don Genaro erau și ei acolo. Am simțit o tresărire și am avut

senzația că mi-e frică de ei. Probabil, pentru că arătau ca două umbre amenințătoare. S-au apropiat de mine. De îndată ce le-am văzut trăsăturile, frica mi s-a risipit. Îmi plăceau iar. Parcă eram beat și n-aveam nici un control. M-au prins de umeri și m-au scuturat amândoi, la unison. Îmi ordonau să mă trezesc. Le auzeam vocile clar și separat. Am avut un moment unic. Aveam în minte două imagini, două vise. Simțeam că în mine era ceva profund adormit și se trezea și m-am aflat pe podeaua ramadei lui don Juan, iar acesta și don Genaro mă scuturau. Dar eram și la locul puterii în același timp, iar don Genaro și don Juan, de asemenea, mă scuturau. A fost o clipă crucială, în care nu eram nici într-un loc nici în celălalt, ci, mai degrabă, în amândouă locurile, ca un observator care vede desfășurându-se două scene în același timp. Am avut senzația incredibilă că în acel moment mă puteam duce în oricare parte. Tot ce aveam de făcut în acel moment era să schimb perspectiva și, în loc să urmăresc scena din afară, să o simt din punctul de vedere al subiectului.

Casa lui don Juan avea ceva foarte cald în ea. Am preferat scena aceea.

Apoi am avut un atac înspăimântător, atât de șocant, încât mi-a revenit imediat toată conștiința obișnuită. Don Juan și don Genaro mă stropeau cu apă. Mă aflam pe ramada casei lui don Juan.

Câteva ore mai târziu, stăteam în bucătărie. Don Juan insistă că eu trebuia să continuu ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. El mi-a dat niște mâncare și a spus că trebuia să măănnc foarte mult, pentru a compensa consumul de energie.

M-am uitat la ceas abia seara, după ora nouă, după ce-am mâncat. Experiența mea durase câteva ore. Totuși, din punctul de vedere al percepției mele, mi se părea că am dormit doar foarte puțină vreme.

Deși îmi revenisem complet, eram amorțit. Abia când am început să scriu, mi-am recăpătat conștiința mea obișnuită. Pentru mine a fost o surpriză că luatul notițelor îmi putea readuce atâta calm, instantaneu. În momentul în care eram iar în eul meu obișnuit, m-au cuprins o mulțime de gânduri; ele aveau drept țință explicarea fenomenului la care fusesem martor. Am „știut” imediat că don Genaro mă hipnotizase în momentul în care mă ținutise la pământ, dar n-am încercat să mă întreb cum o făcuse.

Au râs amândoi isteric, când le-am exprimat gândurile mele. Don Genaro mi-a examinat creionul și a spus că el era cheia pentru a rezolva cauza mea. Mă simțeam într-o dispoziție destul de belicoasă. Eram obosit și iritat. M-am surprins țipând practic la ei, în timp ce corpurile li se cutremurau de râs.

Don Juan mi-a spus că era permis să greșești, dar nu în halul ăsta, și că don Genaro a venit exclusiv ca să mă ajute și să-mi arate secretul visătorului și al visatului.

Iritabilitatea mea a ajuns la maximum. Don Juan i-a făcut un semn lui don Genaro cu o mișcare a capului. Amândoi s-au ridicat și m-au luat în spatele casei. Acolo, don Genaro mi-a demonstrat marele său repertoriu de țipete și grohăieli de animale. M-a rugat să aleg unul dintre ele și m-a învățat să-l reproduc.

După câteva ore de practică, am ajuns în punctul în care puteam să-l imit destul de bine. Rezultatul final a fost că s-au distrat de încercările mele stângace și au râs până au început să le dea lacrimile, iar eu m-am eliberat de tensiunea acumulată, reproducând țipătul tare al unui animal. Le-am spus că era ceva cu adevărat înspăimântător în imitația mea. Relaxarea corpului meu era inegalabilă. Don Juan a spus că dacă voi perfecționa țipătul, îl puteam transforma într-o chestiune de putere, sau îl puteam folosi, pur și simplu, pentru a mă elibera de starea de tensiune de câte ori aveam nevoie de asta. El a sugerat că ar trebui să mă duc să mă culc. Dar mie mi-era

frică să mă culc. Am stat cu ei lângă focul din bucătărie o vreme, apoi am adormit adânc, pe nesimțite.

M-am trezit în zori. Don Genaro dormea lângă ușă. El părea să se fi trezit o dată cu mine. Mă acoperiseră și îmi puseseră jacheta sub cap. Mă simțeam foarte calm și odihnit. I-am spus lui don Genaro că în noaptea dinainte mă simțisem extenuat. El a spus că și cu el fusese la fel. Mi-a șoptit pe un ton confidențial că don Juan era și mai obosit, deoarece el era mai bătrân.

— Noi suntem tineri, a spus el cu o licărire în privire. Dar el e bătrân. Trebuie să aibă cam trei sute de ani acum.

M-am ridicat în grabă. Don Genaro și-a acoperit fața cu pătura și a izbucnit în râs. În acel moment, don Juan a intrat în cameră.

Aveam un sentiment de pace și de întregire. Pe moment nu conta nimic. Eram atât de liniștit, încât îmi venea să plâng.

Don Juan a spus că în ajun începusem să fiu conștient de luminozitatea mea. El m-a avertizat să nu mă complac în senzația de bunăstare pe care o simțeam, pentru că ea se va transforma într-o mulțumire de sine.

— În acest moment, am spus, nu vreau să explic nimic. Nu contează ce mi-a făcut don Genaro noaptea trecută.

— Nu ți-am făcut nimic, a replicat don Genaro. Privește, sunt eu, Genaro al tău! Atinge-mă!

L-am îmbrățișat pe don Genaro și am râs amândoi ca doi copii.

El m-a întrebat dacă nu credeam că era ciudat că puteam să-l îmbrățișez atunci și că, ultima dată când îl văzusem acolo, nu fusesem în stare să-l ating. L-am asigurat că problemele astea nu mai aveau importanță pentru mine.

Comentariul lui don Juan a fost că mă complăceam în postura de a avea vederi largi și sentimentul de bunăstare.

— Ai grijă! a spus el. Un luptător nu își coboară niciodată garda. Dacă vei continua să fii atât de fericit, o să-ți storci puțină putere care ți-a mai rămas.

— Ce-ar trebui să fac? am întrebat.

— Fii tu însuși. Nu crede nimic. Fii suspicios.

— Dar nu vreau să fiu așa, don Juan.

— Asta nu depinde de tine. Ceea ce contează este ce poți folosi drept scut. Un luptător trebuie să folosească tot ce-i stă la îndemână pentru a închide deschizătura, o dată ce s-a deschis. Deci, n-are nici o importanță că nu-ți place să fii suspicios, sau să pui întrebări. Acum, acesta e singurul tău scut protector. Scrie, scrie, sau vei muri. Să mori din exaltare e un mod de a muri tembel.

— Atunci, cum ar trebui să moară un luptător? a întrebat don Genaro, exact cu timbrul vocii mele.

— Un luptător moare în cel mai greu mod posibil, a spus don Juan. Moartea lui trebuie să se lupte cu el. Luptătorul nu cedează deloc în fața ei.

Don Genaro a făcut ochii mari cât cepele și a clipit.

— Ceea ce ți-a arătat ieri Genaro este de importanță vitală, a continuat don Juan. Acest lucru nu-l poți deprinde cu pioșenia. Ieri mi-ai spus că ai fost scos din minți de ideea dublurii. Dar privește-te acum. Nu te mai interesează. Asta e problema cu oamenii când iau ceva în serios: ei o iau în serios în ambele cazuri. Ieri erai tot numai întrebări, iar astăzi ești tot numai acceptare.

Am remarcat că el îmi găsea mereu câte un cusur în ceea ce făceam, indiferent de ce făceam.

— Nu-i adevărat! a exclamat eL. În comportamentul luptătorului nu există nici o fisură. Fii luptător și nimeni nu te va critica. Să luăm ziua de ieri, de exemplu. În primul rând, comportamentul luptătorului ar fi însemnat să pui întrebări fără teamă și fără suspiciune, apoi să-l lași pe Genaro să-ți arate misterul visătorului, fără să te lupți cu el, sau să te epuizezi singur. Astăzi, comportamentul luptătorului ar însemna să pui cap la cap ce ai învățat, POVESTIRI DESPRE PUTERE fără înfumurare sau pioșenie. Fă asta și nimeni nu-ți va găsi nici un cusur.

După tonul lui, am crezut că don Juan trebuia să fie foarte supărat pe mine, din cauza gafelor mele. Dar el a zâmbit și apoi a chicotit, parcă l-aș fi făcut să râdă de propriile sale cuvinte.

I-am spus că doar mă rețineam, nu voiam să-i împovărez cu întrebările mele. Eram într-adevăr copleșit de ceea ce făcuse don Genaro cu mine. Fusesem convins – deși nu conta – că don Genaro așteptase în tufișuri să-l cheme don Juan. Apoi mai târziu, el a profitat de frica mea și a folosit-o, ca să mă buimăcească, lovindu-mă. După ce am fost ținut forțat la pământ, fără îndoială că am leșinat și apoi don Genaro m-a hipnotizat.

Don Juan a argumentat că eram prea puternic, ca să fiu oprit așa ușor.

— Atunci ce s-a întâmplat? l-am întrebat.

— Genaro a venit să te vadă și să-ți spună ceva exclusiv ție, a spus el. Când a ieșit din tufișuri, era Genaro dublura. Ar exista un alt mod de a explica acest lucru, dar nu vreau să-l folosesc acum.

— De ce, don Juan?

— Pentru că nu ești încă gata să discutăm despre totalitatea eului. Deocamdată, pot să-ți spun doar că Genaro cel de aici nu e dublura.

A arătat spre don Genaro, cu o mișcare a capului. Don Genaro a clipit de mai multe ori.

— Genaro din noaptea trecută a fost dublura. Iar așa cum ți-am spus deja, dublura are puteri de neconceput. El ți-a arătat o problemă foarte importantă. Pentru a face asta, trebuia să te atingă. Dublura te-a atins pur și simplu pe gât, în același loc în care te-a atins aliatul, cu câțiva ani în urmă. Firește, tu te-ai risipit ca o lumină. Și tot în mod firesc, te-ai complăcut ca un nenorocit. Ne-au trebuit ore

întregi ca să te adunăm. Astfel, ți-ai risipit puterea, iar când a venit momentul să îndeplinești o sarcină de luptător, nu ai avut destulă vlagă.

— Care era sarcina de luptător, don Juan?

— Ți-am spus că Genaro a venit ca să-ți arate ceva, misterul ființelor luminoase ca visători. Dar apoi tu ai întrebat: „Ce este dublura?” Iar eu am spus că dublura este șinele. Șinele visează dublura. Asta ar trebui să fie simplu, doar că nu este nimic simplu la noi. Probabil că visele obișnuite ale sinelui sunt simple, dar asta nu înseamnă că șinele este simplu. O dată ce el a învățat să viseze dublura, șinele ajunge la această intersecție stranie și vine un moment când îți dai seama că dublura este cea care visează șinele.

Scrisesem tot ce spusese. Dădusem, de asemenea, atenție și la ceea ce spusese, dar nu reușisem să înțeleg ce voia să spună.

Don Juan și-a repetat afirmațiile.

— Așa cum ți-am spus, lecția din noaptea trecută a fost despre visător și visat, sau despre cine pe cine visează.

— Poftim?! am întrebat. Amândoi au izbucnit în râs.

— Noaptea trecută, a continuat don Juan, tu aproape că ai ales să te trezești la locul puterii.

— Ce vrei să spui, don Juan?

— Asta ar fi fost sarcina. Dacă nu te-ai fi complăcut în ideile tale stupide, ai fi avut destulă putere ca să înclini balanța și, fără îndoială, te-ai fi speriat de moarte. Din fericire, sau din

nefericire, n-ai avut destulă putere. De fapt, ți-ai irosit puterea într-o confuzie fără rost, până în punctul în care aproape că n-ai mai avut putere să supraviețuiești.

Așa că, după cum poți înțelege foarte bine, a te complăce în micile tale subterfugii e nu numai o prostie, POVESTIRI DESPRE PUTERE ci și dăunător. Un luptător care se epuizează singur nu poate trăi. Corpul nu este ceva indestructibil. Te-ai fi putut îmbolnăvi foarte grav. N-ai ajuns până acolo, pur și simplu pentru că eu și Genaro am atenuat unele din prostiile tale.

Impactul cuvintelor lui începea să-și facă efectul asupra mea.

— Noaptea trecută, Genaro te-a condus printre complicațiile dublurii, a continuat don Juan. Numai el poate face asta pentru tine. Iar când te-ai văzut întins pe pământ, nu a fost o iluzie sau o halucinație. Ți-ai fi putut da seama de asta cu infinită claritate, dacă nu te-ai fi lăsat furat de prejudecățile tale și ai fi știut apoi că tu însuși ești un vis, că dublura ta te visează în aceeași manieră în care ai visat-o în noaptea trecută.

— Dar cum poate fi posibil lucrul acesta, don Juan?

— Nimeni nu știe cum se întâmplă. Știm doar că se întâmplă. Acesta e misterul nostru ca ființe luminoase. Noaptea trecută ai avut două vise și te-ai fi putut trezi în oricare dintre ele, dar n-ai avut suficientă putere nici măcar să înțelegi acest lucru.

M-au fixat o clipă cu privirea.

— Cred că înțelege, a spus don Genaro.

3. Secretul ființelor luminoase.

Don Genaro m-a încântat ore întregi cu niște instrucțiuni absurde despre cum să-mi manipulez lumea obișnuită. Don Juan a spus că trebuia să fiu foarte atent și serios cu recomandările lui don Genaro, deoarece, desi erau comice, nu erau o glumă.

Pe la prânz, don Genaro s-a ridicat și s-a dus în tufișuri, fără să spună nici un cuvânt. Mă pregăteam să mă ridic, dar don Juan m-a reținut ușor și m-a anunțat cu voce solemnă că don Genaro va mai încerca încă un lucru pentru mine.

— Ce are de gând? am întrebat. Ce are de gând să-mi facă?

Don Juan m-a asigurat că n-avea rost să mă îngrijorez.

— Te apropii de o intersecție. O intersecție anume, la care ajunge orice luptător.

Credeam că era vorba de moartea mea. El părea să-mi anticipeze întrebarea și mi-a făcut semn să nu spun nimic.

— Nu vom discuta problema asta. E de ajuns să spun că intersecția la care mă refer este explicația vrăjitorilor. Genaro crede că ești gata pentru ea.

— Când o să-mi vorbești despre asta?

— Nu știu când. Tu ești recipientul, de aceea este în funcție de tine. Tu o să decizi când.

— De ce nu chiar acum?

— Să decizi nu înseamnă să alegi un timp arbitrar, a spus el. Să decizi înseamnă că ți-ai aranjat spiritul impecabil și că ai făcut tot posibilul pentru a fi bun pentru cunoaștere și putere. Totuși, astăzi va trebui să rezolvi o mică ghicitoare pentru Genaro. El s-a dus înaintea noastră și va aștepta undeva în tufișuri. Nimeni nu știe punctul în care va fi el sau timpul exact când o să mergi după el. Dacă ești capabil să determini exact timpul când să părăsești casa, o să fii capabil să afli unde este el.

I-am spus lui don Juan că nu-mi puteam imagina pe cineva care să poată rezolva o astfel de ghicitoare.

— Cum mă poate ajuta faptul că părăsesc casa într-un moment anume să ajung în locul în care se află don Genaro?

Don Juan a zâmbit și a început să murmure un cântec. Părea că se distrează de agitația mea.

— Asta-i problema pe care a stabilit-o Genaro pentru tine, a spus. Dacă ai destulă putere personală, o să hotărăști cu siguranță absolută timpul exact când să părăsești casa. Cum te va ghida, dacă părăsești casa la timpul oportun, e ceva ce nu știe nimeni. Și totuși, dacă ai destulă putere, o să confirmi singur că așa este.

— Dar cum voi fi ghidat, don Juan?

— Nimeni nu știe.

— Eu cred că don Genaro vrea să mă păcălească.

— Atunci mai bine fii atent, a spus el. Dacă Genaro te păcălește, e în stare s-o facă lată.

Don Juan a râs de propria lui glumă. Nu puteam să-i țin isonul. Frica mea de pericolul iminent al manevrelor lui don Genaro era prea reală.

— Poți să-mi dai niște idei-cheie? am întrebat

— Nu există așa ceva! a spus el tăios.

— De ce vrea să facă asta?

— Vrea să te testeze, a replicat. Să spunem că pentru el este foarte important să știe dacă poți primi explicația vrăjitorilor. Dacă rezolvi problema, va deduce că ai adunat destulă putere personală și ești pregătit. Dar dacă nu reușești, asta va fi pentru că n-ai destulă putere personală și, în acest caz, explicația vrăjitorilor nu va avea sens pentru tine. Eu cred că ar trebui să-ți arătăm explicația vrăjitorilor, indiferent că ești sau nu ești în stare s-o înțelegi; asta e părerea mea. Genaro este un luptător mai conservator; el vrea ca lucrurile să urmeze în ordinea lor firească și nu ți-o va da, până când nu ești pregătit.

— Dar de ce nu-mi dai tu explicația vrăjitorilor?

— Pentru că Genaro este cel care te ajută.

— Dar de ce, don Juan?

— Genaro nu vrea să-ți spun de ce. Nu încă.

— Dacă aș afla explicația vrăjitorilor, aș fi afectat cu ceva?

Li – Nu cred. *

— Atunci, spune-mi te rog, don Juan.

— Glumești. Genaro are idei exacte asupra acestei probleme și noi trebuie să-l respectăm și să-i onorăm ideile.

Mi-a făcut un gest imperativ să tac.

După o pauză lungă și deprimantă, am îndrăznit o întrebare:

— Dar cum pot rezolva problema asta, don Juan?

— Nu știu încă, de aceea nu pot să te sfătuiesc ce să faci. Genaro este mai eficient. El a conceput problema pentru tine. Deoarece face asta pentru binele tău, este acordat doar cu tine, de aceea doar tu poți alege exact timpul când să părăsești casa. El te va chema și te va ghida cu ajutorul chemării sale.

— Cum va fi chemarea lui?

— Nu știu. Chemarea lui este pentru tine, nu pentru mine. El îți va atinge direct „voința”. Cu alte cuvinte, trebuie să-ți folosești „voința” pentru a cunoaște chemarea lui. Genaro simte că trebuie să fie sigur, în acest moment, că ai acumulat destulă putere personală, pentru a fi în stare să-ți transformi „voința” într-o unitate funcțională.

„Voința” era un alt aspect pe care don Juan îl subliniasă cu mare atenție, dar fără să-l clarifice. Din explicațiile lui, înțelesesem că „voința” este o forță care emană din zona regiunii ombilicale, printr-o deschidere nevăzută de sub ombilic, o deschidere pe care el o denumea „gaura”. „Voința” era se pare cultivată doar de vrăjitori. Ea le apărea practicantilor învăluită în mister, iar obiectul ei le dădea capacitatea de a realiza acțiuni extraordinare.

I-am spus lui don Juan că nu era nici o șansă ca ceva atât de vag să devină vreodată o celulă funcțională în viața mea.

— Aici greșești, a răspuns. „Voința” se dezvoltă în luptător în pofida oricărei opoziții a rațiunii.

— Don Genaro, ca vrăjitor, nu poate cunoaște exact dacă sunt sau nu pregătit, fără să mă testeze? am întrebat.

— Bineînțeles că poate. Dar cunoașterea aceasta n-ar fi de nici un folos, n-ar avea nici o consecință, pentru că n-are nimic de-a face cu tine. Tu ești cel care învață, de aceea tu revendici cunoașterea ca putere, nu Genaro. El nu se ocupă de cunoașterea lui, ci se ocupă de cunoașterea ta. Tu trebuie să afli dacă „voința” ta lucrează sau nu.

Acest lucru e foarte dificil de realizat. În pofida a ceea ce știm, eu sau Genaro, despre tine, tu trebuie să îți demonstrezi ție însuți că ești în măsură să revendici cu” „fnoașterea drept putere. Cu alte cuvinte, tu însuși trebuie să fii convins că îți poți exercisa „voința”. Dacă nu poți realiza sarcina asta, atunci concluzia lui Genaro va fi că în pofida a ceea ce poate „vedea” el despre tine, nu ești încă pregătit.

Simțeam o neliniște copleșitoare, ciudată.

— Sunt necesare toate astea? am întrebat.

— Este cererea lui Genaro și trebuie să te supui, a spus el pe un ton ferm, dar prietenos.

— Dar ce legătură e între don Genaro și mine?

— S-ar putea să afli asta chiar azi, a spus el și a zâmbit.

L-am rugat pe don Juan să mă scoată din situația intolerabilă în care mă găseam și să-mi explice toată discuția asta misterioasă. A râs, m-a bătut pe piept și a făcut o glumă despre un halterofil mexican care avea pectoralii imenși, dar nu putea face muncă fizică grea, deoarece avea spatele slab.

— Ai grijă de mușchii aceia. Ei nu trebuie să fie doar de spectacol.

— Mușchii mei n-au nimic de-a face cu chestia despre care discuți, am spus eu, pe un ton belicos.

— Au, a răspuns el. Corpul trebuie să fie perfect, înainte ca „voința” să devină o unitate funcțională.

Don Juan deviasse iar direcția dialogului. Mă simțeam frustrat și neliniștit.

M-am sculat, m-am dus în bucătărie și am băut puțină apă. Don Juan m-a urmat și mi-a sugerat că ar trebui să practic tipul de țipăt de animal pe care mă învățase don Genaro să-l imit. Ne-am dus într-o latură a casei; m-am

așezat pe o grămadă de lemne și m-am adâncit în reproducerea sunetului. Don Juan a făcut câteva corecții și mi-a dat câteva indicații privitoare la respirație; rezultatul final a fost o stare de relaxare fizică completă.

Am revenit pe verandă și ne-am așezat iar. I-am povestit că uneori mă supăram pe mine că eram atât de neajutorat.

— Nu este nici o greșală în sentimentul de neajutorare, a spus el. Ne este familiar tuturor. Amintește-ți că am petrecut o eternitate fiind niște nou-născuți neajutorați. Ți-am spus deja că în acest moment ești ca un nou-născut, care nu poate coborî singur din pătuț, cu atât mai puțin să acționeze de unul singur. Genaro te poate scoate din pătuțul tău, să spunem, ridicându-te. Dar un bebeluș vrea să acționeze și, deoarece nu poate, plânge. Nu este nimic rău în asta, dar să te complaci în plângeri și proteste, asta e o altă problemă.

Mi-a cerut să rămân relaxat; a sugerat să-i pun întrebări o vreme, până când eram într-o stare de spirit a minții mai bună.

O clipă am ezitat și nu m-am putut decide ce să întreb.

Don Juan a întins o rogojină și mi-a spus să stau pe ea. Apoi a umplut o tigvă mare de doveac cu apă și a pus-o într-o sacoșă. Părea că se pregătește pentru o călătorie. S-a așezat iar și m-a îndemnat cu o mișcare a sprâncenelor să încep întrebările.

L-am rugat să-mi spună mai multe despre molie.

Mi-a aruncat o privire lungă, cercetătoare și a chicotit.

— Acela era un aliat. Știi asta.

— Dar ce este de fapt un aliat, don Juan?

— Nu există nici un mod de a spune ce este un aliat, tot așa cum nu există nici un mod de a spune ce este un copac.

— Un copac este un organism viu, am spus.

— Asta nu-mi spune prea mult, a răspuns el. Pot să spun și eu că aliatul este o forță, o tensiune. Ți-am spus deja asta, dar nu explică prea multe despre aliat.

Exact ca în cazul copacului, singurul mod de a ști ce este un aliat este doar de a-l întâlni. De ani de zile m-am luptat să te pregătesc pentru importanta întâlnire cu un aliat. Poți să nu-ți dai seama de asta, dar ți-au trebuit ani întregi de pregătire, ca să întâlnești un copac. Ca să întâlnești un aliat e același lucru. Un profesor trebuie să aducă la cunoștința discipolului său pe aliat încetul cu încetul, bucată cu bucată. În cursul anilor ai adunat o mare cantitate de cunoaștere despre asta și acum ești capabil să aduni aceste noțiuni de cunoaștere într-un tot unitar, pentru a cunoaște aliatul, așa cum ai cunoscut copacul.

— Nu am nici o idee că fac asta, don Juan.

— Rațiunea ta nu este conștientă de asta, mai întâi pentru că ea nu poate accepta ideea existenței unui aliat. Din fericire, nu rațiunea assemblează aliatul. Corpul o face. Ai perceput aliatul în multe feluri și cu multe ocazii. Suma acestor bucăți este aliatul. Nu cunosc nici un alt mod de a-l descrie.

Am spus că nu-mi puteam concepe corpul acționând de unul singur, de parcă ar fi fost o entitate separată de rațiunea mea.

— Nu este, dar noi l-am făcut să fie, a comentat. Rațiunea noastră este meschină și se află întotdeauna în conflict cu corpul. Bineînțeles, asta e doar un mod de vorbi, dar triumful unui om al cunoașterii este acela că el a reușit să reunească cele două elemente ale sale. Deoarece nu ești un om al cunoașterii, acum corpul tău face lucruri pe care rațiunea ta nu le înțelege. Aliatul este unul dintre aceste lucruri. Nu erai nebun și nici nu visai, când ai perceput aliatul în noaptea aceea, chiar aici.

L-am întrebat despre ideea înspăimântătoare pe care o implantaseră în mine el și don Genaro, anume că aliatul era o entitate care mă aștepta la marginea unei mici văi, în munții din Mexicul de Nord. Ei îmi spusese că, mai devreme sau mai târziu, trebuia să-mi respect întâlnirea cu aliatul și să mă încaier cu el.

I

— Astea sunt moduri de a vorbi despre misterele pentru care nu există cuvinte. Eu și Genaro am spus că la marginea aceluși câmp te așteaptă aliatul. Afirmatia asta este adevărată, dar n-are înțelesul pe care i-l dai tu. Aliatul te așteaptă, asta e sigur, dar nu la marginea vreunui câmp. Este chiar aici, sau acolo, sau în orice alt loc. Aliatul te așteaptă exact așa cum moartea te așteaptă, peste tot și nicăieri.

— De ce mă așteaptă aliatul?

— Pentru același motiv pentru care te așteaptă și moartea, pentru că te-ai născut. Acum nu există nici o posibilitate de a explica ce înseamnă asta. Întâi trebuie să simți aliatul. Trebuie să-l percepi cu toată forța lui, apoi explicația vrăjitorilor poate arunca lumină asupra lui. Cel puțin ai avut destulă putere să clarifici acest lucru, anume că aliatul este o molie.

Cu câțiva ani în urmă, tu și cu mine am fost în munți și acolo ai avut o întâlnire cu ceva. Atunci nu aveam nici un mod de a-ți spune ce se întâmplă; ai văzut o umbră zburând înainte și înapoi, prin fața focului. Tu însuși ai spus că semăna cu o molie; deși nu știai despre ce vorbeai, aveai absolută dreptate, umbra era o molie. Apoi, cu altă ocazie, te-a speriat ceva de moarte, după ce adormiseși în fața unui foc. Eu te-am avertizat să nu adormi, dar tu mi-ai nesocotit avertismentul; acest lucru te-a lăsat la îndemâna aliatului și molia a pășit pe gâtul tău. Cum de-ai supraviețuit atunci, o să rămână mereu un mister pentru mine. Atunci n-ai știut, dar eu te-am crezut mort. Atât de serioasă a fost greșeala ta.

De atunci, de câte ori ai fost în munți sau în desert, chiar dacă n-ai observat, molia te-a urmărit mereu. Așa că putem spune că pentru tine, aliatul este o molie. Dar nu pot spune că este cu adevărat o molie, așa cum le cunoaștem noi. A spune că aliatul este o molie e doar un fel de a vorbi, un fel de a face imensitatea aceasta comprehensibilă.

— Aliatul este și pentru tine o molie? am întrebat.

— Nu. Modul în care înțelegi aliatul este o problemă personală.

Am menționat că mă găseam în punctul de unde plecasem; nu-mi spusese de fapt ce era un aliat.

— Nu e nevoie să fii confuz. Confuzia este o stare în care intri, dar din care poți să și ieși. În acest moment nu există nici un mod de a clarifica ceva. Poate mai târziu, în cursul zilei de azi, vom fi în stare să discutăm problemele astea în detaliu; depinde de tine. Sau, mai exact, depinde de puterea ta personală.

A refuzat să mai scoată vreun cuvânt. Am devenit obsedat de teama că nu voi reuși să trec testul. Don Juan m-a luat în spatele casei și m-a pus să stau pe rogojină, la marginea unui canal de irigație. Apa se mișca destul de lent, încât părea că stagnează. El mi-a comandat să stau liniștit, să-mi opresc dialogul interior și să privesc la apă.

A spus că descoperise, cu ani înainte, că aveam o afinitate pentru masele de apă, un sentiment foarte convenabil pentru eforturile în care eram implicat. Am remarcat că nu îndrăgeam în mod particular apa, dar nici nu-mi plăcea. El a spus că exact de aceea apa era folositoare pentru mine, pentru că eram indiferent față de ea. În condiții de stres, apa nu mă putea prinde, dar nici nu mă putea respinge.

S-a așezat în spatele meu și m-a sfătuit să mă liniștesc și să nu-mi fie frică, pentru că el era acolo ca să mă ajute, la nevoie.

Am avut un moment de teamă. L-am privit, așteptând instrucțiuni mai multe. El mi-a întors forțat capul spre apă și mi-a ordonat să încep. Nu aveam nici o idee despre ce voia să fac, așa că m-am relaxat pur și simplu. În timp ce priveam la apă, am prins în raza vizuală stuful de pe partea opusă. Inconștient, mi-am odihnit ochii nefocalizați pe el. Curentul ușor îl făcea să tremure. Apa avea culoarea pământului deșertic. Am observat că vâlurelele din jurul trestiiilor arătau ca niște riduri, sau ca niște fisuri pe o suprafață netedă. La un moment dat, trestiiile au devenit gigantice, apa era o suprafață plată și netedă, de culoare ocru, iar apoi, în câteva secunde, am căzut într-un somn adânc; sau poate că am intrat într-o stare perceptuală, pentru care nu am termen de comparație. Cel mai apropiat mod de a o descrie ar fi să spun că m-am culcat și am avut un vis de rău augur.

Simțeam că puteam sta în această stare un timp nedefinit, dacă aș fi vrut, dar am oprit-o în mod deliberat, angajându-mă într-un dialog conștient cu mine însumi. Am deschis ochii. Eram întins pe rogojină. Don Juan era la câțiva pași de mine. Visul fusese atât de magnific, încât am început să i-l descriu. El mi-a făcut semn să tac. A arătat cu o ramură lungă spre două umbre alungite pe care le proiectau pe sol niște ramuri uscate din tufișurile pustii. Vârful ramurii sale

urmărea conturul uneia dintre umbre, de parcă ar fi trasat-o, apoi a sărit la cealaltă și a făcut același lucru; umbrele aveau cam vreo treizeci de centimetri lungime și vreo trei centimetri lățime; erau depărtate una de cealaltă cam treisprezece-cincisprezece centimetri. Mișcarea ramurii mi-a forțat ochii să se focalizeze și mi-am dat seama că vedeam patru umbre, cu ochii încrucișați; brusc, cele două umbre din mijloc s-au unit într-una singură și au creat o senzație de extraordinară adâncime. În umbra astfel formată, era o rotunjime și un volum cumva inexplicabile. Era aproape ca un tub transparent, o bară rotundă, dintr-o substanță necunoscută. Știam că ochii mei erau încrucișați și, totuși, ei păreau să fie focalizați pe un singur punct; viziunea era foarte clară. Îmi puteam mișca ochii, fără ca imaginea să dispară.

Am continuat să urmăresc, dar fără să-mi pierd controlul. Simțeam o constrângere curioasă să cedez și să mă cufund în scena respectivă. Ceva din ceea ce observam părea să mă atragă; dar ceva din mine a ieșit la suprafață și am început un dialog semiconștient; aproape instantaneu, am devenit conștient de împrejurimile din viața de zi cu zi.

Don Juan mă urmărea. Părea contrariat. L-am întrebat dacă s-a întâmplat ceva. N-a răspuns. M-a ajutat să mă așez. De-abia atunci mi-am dat seama că stăteam întins pe spate, privind la cer, iar don Juan se aplecase deasupra feței mele.

Primul meu impuls a fost să-i spun că văzusem efectiv umbrele pe sol, în timp ce priveam la cer, dar el și-a pus mâna la gura mea. Am stat o vreme tăcuți. Nu aveam nici un gând. Trăiam un sentiment teribil de pace și, apoi, am simțit brusc un îndemn neînduplecat să mă ridic și să intru în tufișuri, să-l caut pe don Genaro.

Am făcut o încercare să vorbesc cu don Juan; el și-a ridicat bărbia și și-a îndoit buzele, ca o comandă mută să nu vorbesc. Am încercat să evaluez încurcătura în care mă aflu în mod rațional; totuși, îmi plăcea atât de mult liniștea mea și nu voiam s-o stric cu considerații logice.

După o clipă de pauză, am simțit nevoia imperioasă să intru în tufișuri. Am luat-o pe potecă. Don Juan mergea în urma mea, de parcă eu eram conducătorul.

Am mers cam o oră. Am reușit să rămân fără gânduri. Apoi am ajuns la un deal. Don Genaro stătea acolo, aproape de vârful unui perete de stâncă. M-a salutat exuberant și a trebuit să strige cuvintele; era cam la vreo cincisprezece metri deasupra pământului. Don Juan m-a pus să mă așez și apoi s-a așezat și el lângă mine.

Don Genaro a explicat că am găsit locul unde mă aștepta el, pentru că mă ghidase un sunet pe care-l produsese el. În timp ce vorbea, mi-am dat seama că auzisem într-adevăr un sunet aparte, pe care-l credeam un bâzâit în urechi; părea să fie mai degrabă ceva intern, o condiție corporală, o senzație de sunet indeterminabil, aflat în afara zonei de evaluare și interpretare conștientă.

Am crezut că don Genaro avea un instrument mic în mâna stângă. De unde stăteam, nu-l puteam distinge clar. Arăta ca o liră mică de ținut între dinți; cu el producea un sunet ușor și straniu, care era practic imperceptibil. S-a mai jucat puțin cu instrumentul, ca să-mi dea timp să realizez pe deplin ceea ce tocmai îmi spusese. Apoi mi-a arătat mâna stângă. În ea nu era nimic; nu ținea nici un instrument. Mi se păruse că se juca cu un instrument, din cauza felului în care și pusese mâna la gură; sunetul era produs efectiv cu buzele și cu marginea mâinii stângi, între degetul cel mare și cel arătător.

M-am întors spre don Juan să-i explic că fusesem înșelat de mișcările lui don Genaro. El a făcut un gest rapid și mi-a spus să nu vorbesc, ci să-i dau atenție lui don Genaro. M-am întors să-l privesc pe acesta, dar nu mai era acolo. M-am gândit că trebuia să fi coborât. Am așteptat câteva clipe ca să iasă dintr-un tufiș. Piatra pe care stătuse el avea o formă specială; era mai mult ca o lespede uriașă, pe un perete mare de stâncă. Probabil că mi-am mutat privirea doar două-trei

secunde. Dacă s-ar fi cățarat, l-aș fi observat înainte să ajungă pe vârful peretelui de stâncă, iar dacă ar fi coborât, l-aș fi văzut și atunci din locul unde stăteam.

L-am întrebat pe don Juan despre poziția lui don Genaro. El a replicat că acesta stătea încă pe marginea lespezii. Atât cât puteam judeca, acolo nu era nimeni, dar don Juan a susținut în continuare că don Genaro stătea încă pe lespede.

Nu părea că glumește. Ochii lui erau fermi și îndârjiți. A spus pe un ton tăios că simțurile mele nu erau drumul potrivit pentru a evalua ce făcea don Genaro. Mi-a ordonat să-mi opresc dialogul interior. M-am luptat o clipă și am început să-mi închid ochii. Don Juan s-a aplecat spre mine și m-a mișcat de umeri. Mi-a șoptit că trebuia să-mi mențin vederea pe marginea lespezii de piatră.

Aveam o senzație de somnolență și am auzit cuvintele lui don Juan de parcă ar fi venit de departe. M-am uitat în

mod automat spre lespede. Don Genaro era iar acolo. Asta nu mă interesa. Am remarcat semiconștient că respiram foarte greu, dar înainte să mă fi putut gândi la asta, don Genaro a sărit spre sol. Nici această acțiune nu mi-a trezit interesul. El a venit lângă mine și m-a ajutat să mă ridic, ținându-mă de mână; don Juan mă ținea de cealaltă mână. M-au susținut între ei. Apoi don Genaro m-a ajutat să merg. Mi-a șoptit în ureche ceva, ceva ce n-am înțeles, și am simțit dintr-o dată că îmi trăsese corpul într-un mod ciudat; parcă m-ar fi apucat de pielea stomacului și m-ar fi ridicat pe lespede, sau poate pe altă piatră. Am știut că pentru o clipă eram pe o stâncă. Aș fi putut jura că era lespede de piatră; totuși, imaginea era atât de efemeră, încât n-o puteam evalua în detaliu. Apoi am simțit ceva în mine care a șovăit și am căzut pe spate. Am avut o senzație slabă de durere, sau poate de neplăcere fizică. Următorul lucru pe care l-am perceput a fost că don Juan vorbea cu mine. Nu-l puteam înțelege. Mi-am concentrat atenția pe buzele lui. Parcă eram într-un vis; încercam să rup dinăuntru o folie ca un film care mă învăluia, în timp ce don Juan încerca s-o rupă din afară. În cele din urmă, ea s-a rupt și cuvintele lui don Juan au devenit perceptibile și înțelesul lor perfect clar. El îmi comanda să revin la suprafață prin propriile mele forțe. M-am luptat cu disperare să-mi recâștig calmul; n-am avut nici un succes. Mă întrebam destul de conștient de ce aveam atâtea probleme. Mă luptam să vorbesc cu mine.

Don Juan părea conștient de dificultățile prin care treceam. M-a îndemnat să încerc mai tare. Ceva prezent acolo mă oprea să mă angajez în dialogul meu interior familiar. Era ca și cum o forță ciudată mă făcea indiferent și adormit.

M-am luptat împotriva ei, până când am început să-mi pierd suflul. L-am auzit pe don Juan vorbindu-mi. Corpul meu se contorsiona involuntar, de tensiune. Simțeam că eram angajat și blocat într-o luptă mortală, cu ceva care mă oprea să respir. Nu aveam nici o frică, mai degrabă mă stăpâna o furie incontrollabilă. Mânia mea crescuse atât de mult, încât mă răiam și țipam ca un animal. Apoi corpul meu a fost cuprins de un atac; am avut un șoc care m-a oprit instantaneu. Puteam să respir iar, și apoi mi-am dat seama că don Juan își deșertase tigva cu apă pe gâtul meu și pe stomac.

M-a ajutat să mă așez. Don Genaro stătea pe marginea lespezii. M-a strigat pe nume, apoi a sărit pe pământ. L-am văzut plutind de la o înălțime de vreo cincisprezece metri sau mai mult și am simțit o senzație insuportabilă în jurul regiunii mele ombilicale; avusesem aceeași senzație în visele în care cădeam.

Don Genaro a venit la mine și m-a întrebat zâmbind dacă îmi plăcuse saltul său. Am încercat fără succes să spun ceva. Don Genaro m-a strigat iar pe nume.

— Carlițo! Urmărește-mă! a spus el.

Și-a balansat mâinile de patru-cinci ori, de parcă și-ar fi luat avânt și apoi a sărit în afara razei mele vizuale, sau așa am crezut eu. Sau a făcut altceva, ce nu pot să descriu. Era cam la un

metru și jumătate-doi, de mine și apoi s-a evaporat, de parcă ar fi fost tras de o forță incontrolabilă.

Mă simțeam obosit și absent. Aveam un sentiment de indiferență și nu voiam să gândesc sau să vorbesc cu mine. Nu mi-era frică, dar eram inexplicabil de trist. Îmi venea să plâng. Don Juan m-a lovit de mai multe ori în creștet cu încheieturile degetelor și a râs, de parcă tot ce se întâmplase ar fi fost o glumă. Apoi mi-a cerut să vorbesc cu mine, POVESTIRI DESPRE PUTERE pentru că era timpul când era nevoie cu disperare de dialogul interior. L-am auzit ordonându-mi: „Vorbește! Vorbește!”

Am avut un spasm involuntar în mușchii buzelor. Gura mi s-a mișcat fără a scoate vreun sunet. Mi l-am reaf mințit pe don Genaro mișcându-și gura în același mod, când făcea pe clovnul, și doream să fi putut spune, așa cum spusese el: „Gura mea nu vrea să vorbească”. Am încercat să formulez cuvintele și buzele mele s-au contorsionat într-un mod dureros. Don Juan părea să fie gata să se înece de râs. Veselia lui era contagioasă și am râs și eu. În cele din urmă, m-a ajutat să mă ridic. L-am întrebat dacă don Genaro se va întoarce. A spus că don Genaro făcuse destul pentru mine în ziua aceea.

— Aproape ai reușit, a spus don Juan.

Stăteam lângă focul din soba de pământ. El insistase să mănânc. Nu mi-era foame și nu eram obosit. Mă cuprinsese o stare de melancolie neobișnuită; mă simțeam îndepărtat de toate evenimentele zilei. Don Juan îmi dăduse carnețelul. Am făcut un efort suprem ca să-mi recâștig starea de spirit obișnuită. Am mâzgălit câteva comentarii. Încetul cu încetul, simțeam că îmi reveneam. Parcă se ridicase un vâl; dintr-o dată, constatam că-mi revenise atitudinea familiară de interes și dezorientare.

— Bun, bun, spuse don Juan, mângâindu-mă pe cap. Ți-am spus că adevărata artă a luptătorului este de a realiza un echilibru între spaimă și mirare.

Dispoziția lui don Juan era neobișnuită. Părea aproape nervos, neliniștit. Părea că vrea să vorbească de bunăvoie. Am crezut că vrea să mă pregătească pentru explicația vrăjitorilor și am devenit și eu destul de neliștit. Ochii lui aveau o licărire ciudată, pe care o mai văzusem doar de câteva ori. După ce i-am spus ce gândeam despre atitudinea lui neobișnuită, a explicat că era bucuros pentru mine, că un luptător se poate bucura de triumfurile semenilor săi, dacă ele erau triumfuri ale spiritului. A adăugat că, din păcate, nu eram gata pentru explicația vrăjitorilor, în pofida faptului că rezolasem cu succes problema lui don Genaro. Spunea că, atunci când mă stropise cu apă pe tot corpul, eram efectiv pe moarte și că întreaga mea realizare fusese anihilată de incapacitatea mea de a para ultimul dintre atacurile lui don Genaro.

— Puterea lui Genaro era ca un val care te-a înghițit, a spus.

— Don Genaro a vrut să mă rănească? am întrebat.

— Nu, a răspuns. Genaro vrea să te ajute. Dar puterea se poate întâlni doar cu putere. El te testa și tu ai cedat.

— Dar i-am rezolvat problema, nu-i așa?

— Ai reușit perfect. Atât de bine, încât Genaro a trebuit să creadă că erai capabil de o sarcină de luptător complet. Aproape ai reușit. Totuși, ceea ce te-a încurcat, de data asta, n-a fost faptul că te complaci.

— Atunci, ce-a fost?

— Ești prea violent și nerăbdător; în loc să te relaxezi și să te duci cu Genaro, ai început să te lupți cu el. Nu poți câștiga împotriva lui; e prea puternic față de tine.

Apoi don Juan mi-a dat câteva sfaturi și sugestii în legătură cu relațiile mele personale cu oamenii. Remarcile lui erau o urmare serioasă la ceea ce spusese don Genaro înainte. El era mai

vorbăreț și, fără nici o insistență din partea mea, a început să-mi explice ceea ce avusese loc în timpul ultimelor vizite pe care i le făcusem.

— După cum știi, punctul crucial al vrăjitoriei este dialogul interior; el este cheia pentru tot. Când luptătorul învață să-l oprească, totul devine posibil; pot fi realizate schemele cele mai ciudate; trecerea spre toate experiențele stranii și supranaturale pe care le-ai avut recent s-a datorat faptului că ai reușit să-ți oprești dialogul interior. Cu o stăpânire completă, ai perceput aliatul, dublura lui Genaro, visătorul și visatul, iar astăzi aproape ai învățat despre totalitatea eului tău; asta a fost fapta pe care se aștepta Genaro s-o realizezi. Toate astea au fost posibile pentru că ai adunat destulă putere personală. A început ultima oară când ai fost aici și am surprins licărirea unei prevestiri foarte norocoase. De îndată ce-ai sosit, am auzit aliatul dând târcoale; întâi am auzit pașii ușori și apoi am „văzut” molia care te privea, în timp ce coborai din mașină. Aliatul era nemișcat și te urmărea. Pentru mine, asta era cea mai bună prevestire. Dacă aliatul ar fi fost agitat, mișcându-se împrejur, fiind nemulțumit de prezența ta, așa cum a fost mereu, cursul evenimentelor ar fi fost diferit. De multe ori am surprins aliatul într-o stare neprietenoasă față de tine, dar de data asta prevestirea era bună și am știut că aliatul avea pentru tine o porție de cunoaștere. Acesta e motivul pentru care am spus că aveai întâlnire cu cunoașterea, o întâlnire cu o molie, care era de multă vreme nehotărâtă. Din motive necunoscute pentru noi, aliatul a ales forma unei molii ca să se prezinte în fața ta.

— Dar ai spus că aliatul este fără formă și că poți observa doar efectele lui, am replicat.

— Este adevărat. Dar aliatul este o molie pentru privitorii asociați cu tine – eu și Genaro. Pentru tine, aliatul este doar un efect, o senzație în corp, sau un sunet, sau

114 CARLOS CASTANEDA boabele aurii ale cunoașterii, Oricum, fapt este că, luând forma unei molii, aliatul ne spune nouă ceva, mie și lui Genaro, ceva de mare importanță. Moliile sunt cele care dau cunoaștere, sunt prietenii și ajutoarele vrăjitorilor. Pentru că aliatul a ales să fie o molie, Genaro a pus atâta accent pe tine.

În noaptea aceea, când ai întâlnit molia, așa cum anticipasem, pentru tine a fost o adevărată întâlnire cu cunoașterea. Ai învățat chemarea moliei, ai simțit praful de aur de pe aripile ei, dar, mai presus de toate, în noaptea aceea ai fost conștient pentru prima dată că ai „văzut” și corpul tău a învățat că suntem ființe luminoase. Tu n-ai evaluat încă corect acel eveniment monumental din viața ta. Genaro ți-a demonstrat cu o forță și o claritate formidabile că suntem un simțământ și că ceea ce numim corpul nostru este un mănunchi de fibre luminoase care au o conștiință.

Noaptea trecută te-ai aflat sub auspiciile bune ale aliatului. Am venit să te privesc când ai sosit și am știut că trebuia să-l chem pe Genaro, ca să-ți explice misterul visătorului și al visatului. Atunci ai crezut, așa cum faci de obicei, că te păcălesc; dar Genaro nu se ascundea în tufișuri, așa cum ai crezut. El a venit pentru tine, chiar dacă rațiunea ta a refuzat să creadă asta.

Această parte a explicațiilor sale era, într-adevăr, cel mai greu de acceptat ca atare. Nu puteam s-o admit. Am spus că don Genaro fusese real și din lumea asta.

— Tot ce-ai urmărit a fost real și din lumea asta. Nu există altă lume. Obstacolul tău era o insistență particulară din partea ta, iar această particularitate a ta nu va putea fi vindecată de explicații. Așa că astăzi, Genaro s-a adresat direct corpului tău. O examinare atentă a ceea ce 115 ai făcut astăzi îți va dezvălui cum a reușit corpul tău să adune lucrurile într-o manieră demnă de laudă. Cumva, ai reușit să nu te mai complaci în viziunile pe care le-ai avut la canalul de irigație. Ți-ai păstrat un control și o rezervă rare, așa cum fac luptătorii; n-ai crezut nimic, dar, totuși, ai acționat eficient și astfel ai fost capabil să urmezi chemarea lui Genaro. Practic, l-ai găsit fără nici un ajutor din partea mea.

Când am ajuns la lespedea de piatră, erai îmbibat de putere și l-ai văzut pe Genaro stând în picioare acolo unde au stat și alți vrăjitori, din motive similare. El însuși era tot, numai putere. Dacă ai fi procedat cum făcuseși mai devreme, la canalul de irigație, l-ai fi „văzut” așa cum este cu adevărat, o ființă luminoasă. În loc de asta, te-ai înspăimântat, în special când Genaro te-a făcut să sari. Saltul acela în sine ar fi fost suficient ca să te transporte dincolo de granițele tale. Dar n-ai avut destulă forță și te-ai întors în lumea rațiunii tale. Apoi, bineînțeles, ai intrat într-o luptă mortală cu tine însuși. Ceva din tine, „voința” ta, voia să se ducă cu Genaro, în timp ce rațiunea ta se opunea. Dacă nu te-aș fi ajutat, acum ai fi fost mort și îngropat în locul acela al puterii. Dar chiar și cu ajutorul meu, rezultatul a fost îndoielnic pentru o clipă.

Am rămas tăcuți preț de câteva minute. L-am așteptat să vorbească. În cele din urmă, l-am întrebat:

— Don Genaro m-a făcut să sar pe lespedea de piatră?

— Nu lua saltul acela în sensul în care înțelegi tu un salt, a spus el. Încă o dată, e doar un fel de-a spune. Atâta timp cât tu crezi că ești un corp solid, nu poți concepe lucrul despre care îți vorbesc.

116 Apoi a aruncat niște cenușă pe jos, lângă lampă, acoperind o zonă de vreo patruzeci de centimetri pătrați, și a trasat o schemă cu degetele, o schemă care avea opt puncte legate între ele prin linii. Era o figură geometrică.

Mai schițase una similară, cu câțiva ani înainte, când a încercat să-mi explice că nu era o iluzie când observasem aceeași frunză căzând de patru ori la rând din același copac.

Schema desenată pe cenușă avea două epicentre: unul pe care-l denumise „rațiunea”, celălalt, „voința”. „Rațiunea” era legată direct cu un punct căruia îi spunea „vorbire”. Prin „vorbire”, „rațiunea” era legată indirect cu alte trei puncte, „sentiment”, „vis” și „vedere”. Celălalt epicentru, „voința”, era legat direct cu „sentimentul”, „visatul” și „vederea”; și numai indirect de „rațiune” și „vorbire”.

Am remarcat că schema era diferită de cea înregistrată de mine cu ani înainte.

— Forma de prezentare n-are nici o importanță. Punctele astea simbolizează o ființă umană și pot fi reprezentate în orice mod dorești.

— Ele reprezintă corpul unei ființe umane? am întrebat.

— Nu-i spune corp. Astea sunt opt puncte pe fibrele unei ființe luminoase. Un vrăjitor spune, după cum poți vedea în schemă, că o ființă umană este, mai întâi de toate, „voință”, deoarece „voința” este legată direct de trei puncte: „sentiment”, „visat” și „vedere”, apoi ființa umană este „rațiune”. Acesta este mai exact un centru mai mic decât „voința”, conectat doar cu „vorbirea”.

— Dar celelalte două puncte ce sunt, don Juan? M-a privit și a zâmbit.

— Acum ești puțin mai puternic decât erai când am vorbit prima dată despre această schemă. Dar încă nu ești destul de puternic, ca să afli toate opt punctele. Într-o zi, Genaro ți le va arăta pe celelalte două.

— Oricine are cele opt puncte, sau numai vrăjitorii?

— Putem spune că fiecare dintre noi vine pe lume cu opt puncte. Două dintre ele, „rațiunea” și „vorbirea”, sunt cunoscute de oricine. „Sentimentul” este totdeauna vag, dar cumva familiar. Dar numai în lumea vrăjitorilor devii complet informat asupra „visatului”, „vederii” și „voinței”. Iar în final, la marginea acestei lumi, te întâlnești cu celelalte două. Cele opt puncte formează totalitatea omului.

Mi-a arătat pe schemă că toate punctele puteau fi făcute să aibă legături indirecte.

L-am întrebat iar despre cele două puncte misterioase care rămăseseră. El mi-a arătat că ele erau legate doar de „voință” și că erau distanțate de „sentiment”, „visat” și „vedere” și că erau

și mai departe de „vorbire” și „rațiune”. Mi-a indicat cu degetul, ca să-mi arate că erau izolate de rest, dar și între ele.

— Aceste două puncte nu vor ceda niciodată la „vorbire” sau la „rațiune”, a spus el. Doar „voința” le poate manipula. „Rațiunea” este atât de depărtată de ele, încât nu are absolut nici un sens să încerci să ți le imaginezi. Acesta este unul dintre cele mai grele lucruri de realizat; în definitiv, punctul forte al „rațiunii” este să motiveze totul.

L-am întrebat dacă cele opt puncte corespundeau unor zone sau anumitor organe dintr-o ființă umană^{^^}-i

— Corespund, a replicat el sec? ' *

I InV. NR. G[^]j|§

Mi-a atins capul și a spus că acesta este centrul „rațiunii” și al „vorbirii”. Extremitatea sternului era centrul „sentimentului”. Zona de sub ombilic este a „voinței”. „Visatul” era în partea dreaptă a coastelor. „Vederea” în partea stângă. El a spus că uneori, unii vrăjitori au „vederea” și „visatul” în partea dreaptă.

— Unde sunt celelalte două puncte? am întrebat.

El mi-a dat cel mai obscen răspuns și a izbucnit în râs.

— Ești atât de meschin, a spus. Crezi că sunt un țăp bătrân și adormit, nu-i așa?

I-am explicat că întrebările mele veneau de la sine.

— Nu încerca să te grăbești. O să afli la timpul convenit și apoi o să fii singur, pe seama ta.

— Vrei să spui că n-o să te mai văd, don Juan?

— Niciodată. Eu și Genaro vom fi atunci ce am fost întotdeauna, praf pe drum.

Am simțit un spasm în adâncul stomacului.

— Ce spui, don Juan?

— Spun că toți suntem ființe impenetrabile, luminoase și nemărginite. Tu, eu și Genaro suntem legați împreună de un scop, care nu ține de hotărârea noastră.

— Despre ce scop vorbești?

— Învățarea comportamentului luptătorului. Nu poți să te lași de asta, dar nici noi nu putem. Atât timp cât pregătirea ta nu este terminată, o să mă găsești pe mine, sau pe Genaro, dar o dată realizată, o să zbori liber și nimeni nu știe unde te va duce forța vieții tale.

— Ce legătură are asta cu don Genaro?

— Subiectul ăsta nu este încă de discutat, a spus el. Astăzi, eu trebuie să urmez drumul trasat de Genaro, faptul că suntem ființe luminoase. Noi suntem ființe care percep. Suntem o conștiință; nu suntem obiecte; nu avem soliditate. Suntem nemărginiți. Lumea obiectelor și a solidității e un mod de a ne face convenabilă trecerea pe pământ. E doar o descriere, care ne-a fost creată ca să ne ajute. Noi, sau mai degrabă, „rațiunea” noastră, uităm că descrierea este doar o descriere și, astfel, înlănțuim totalitatea noastră într-un cerc vicios, din care ieșim foarte rar în viețile noastre.

De exemplu, în acest moment, tu ești implicat în a te degaja din încrengăturile „rațiunii”. Pentru tine este absurd și inimaginabil că Genaro a apărut la marginea tufișurilor, dar, totuși, nu poți nega ceea ce-ai văzut. Așa ai perceput.

Don Juan a chicotit. A trasat atent o altă schemă pe cenușă și a acoperit-o cu pălăria lui, înainte s-o pot copia.

— Suntem ființe care percep, a continuat. Lumea pe care o percepem este, totuși, o iluzie. A fost creată de o descriere care ne-a fost povestită din momentul în care ne-am născut.

Noi, ființele luminoase, ne naștem cu două inele ale puterii, dar folosim doar unul ca să ne creăm lumea. Inelul acesta, care este prins de noi imediat ce ne naștem, este „rațiunea”, iar însoțitorul ei este „vorbirea”. Între cele două se inventează și susține lumea.

Deci, în esență, lumea pe care „rațiunea” ta vrea s-o susțină este lumea creată de o descriere, iar legile ei sunt dogmatice și inviolabile, iar „rațiunea” învață să le accepte și să le apere.

Secretul ființelor luminoase este că ele au un alt inel al puterii, pe care nu-l folosesc niciodată, „voința”. Trucul vrăjitorului este același cu al unui om normal. Amândoi au o descriere: unul, omul normal, o susține cu „rațiunea” sa; celălalt, vrăjitorul, o susține cu „voința” sa. Amândouă descrierile au legile lor și legile sunt perceptibile, dar avantajul vrăjitorului este că „voința” este mult mai cuprinzătoare decât „rațiunea”.

Ce vreau eu să-ți spun în acest moment este că de acum încolo trebuie să te lași să percepi, indiferent că descrierea e susținută de „rațiunea” sau de „voința” ta. Simt că pentru tine acesta e singurul mod de a folosi lumea ta zilnică, ca pe o provocare și un vehicul, pentru a acumula suficientă putere ca să atingi plenitudinea eului tău.

Poate că data viitoare când o să vii, o să ai destulă putere, în orice caz, așteaptă până când vei simți, așa cum ai simțit astăzi la canalul de irigație, că o voce interioară îți spune ce să faci. Dacă vei veni mânat de altă inspirație, va fi o pierdere de timp și un pericol pentru tine.

Am făcut constatarea că, dacă trebuia să aștept vocea aceea interioară, nu-l voi mai vedea niciodată.

— Ai fi surprins să afli cât de bine se poate acționa, când ești pus la zid, a spus el.

S-a ridicat și a luat o grămadă de lemne de foc. A pus câteva bețe uscate pe soba de pământ. Flăcările au prins o strălucire gălbuie. Apoi a stins lampa și s-a ghemuit în fața pălăriei sale, care acoperea desenul pe care-l făcuse pe cenușă.

Mi-a poruncit să stau calm, să-mi opresc dialogul interior și să fixez cu ochii pălăria lui. M-am luptat câteva clipe, apoi am simțit o senzație de plutire, de cădere de pe o stâncă. Parcă nu mă ținea nimic, parcă nu stăteam jos, sau parcă n-aveam deloc corp.

Don Juan a ridicat pălăria. Sub ea se găseau spirale de cenușă. Le-am urmărit fără să gândesc. Am simțit spiralele mișcându-se. Le-am simțit în stomac. Cenușa părea că se adună. Apoi s-a unduit și s-a umflat și, brusc, don Genaro stătea în fața mea.

Vederea lui mi-a declanșat automat dialogul interior. Credeam că trebuia să fi adormit. Am început să respir scurt și am încercat să deschid ochii, dar ochii mei erau deschiși.

L-am auzit pe don Juan spunându-mi să mă ridic și să mă plimb. Am sărit în picioare și am rugit spre ramada. Don Juan și don Genaro au alergat după mine. Don Juan a adus și lampa. Nu-mi puteam relua respirația. Am încercat să mă calmez, așa cum făcusem înainte, alergând pe loc, cu fața spre vest. Mi-am ridicat brațele și am început să respir. Don Juan a venit lângă mine și a spus că mișcările se fac doar la asfințit.

Don Genaro a urlat că pentru mine era asfințitul și au început să râdă amândoi. Don Genaro a fugit la marginea tufișurilor și apoi s-a întors la ramada, de parcă ar fi fost prins de un elastic imens care l-a făcut să sară înapoi. A repetat aceleași mișcări de trei, sau patru ori, apoi a venit lângă mine. Don Juan mă fixa cu privirea chicotind ca un copil.

Au schimbat pe furiș o privire. Don Juan i-a spus lui don Genaro cu voce tare că rațiunea mea era periculoasă și că m-ar ucide dacă nu ar fi plecată.

— În numele cerului! a exclamat don Genaro, cu voce tunătoare. Plachează-i rațiunea!

Săreau ca niște mingi și râdeau ca doi copii. Don Juan m-a pus să stau sub lampă și mi-a dat carnețelul.

122 — În noaptea asta te luăm cu adevărat peste picior, a spus ef pe un ton conciliant. Nu-ți fie frică. Genaro se ascundea sub pălăria mea.

PARTEA A DOUA: TONALOI. ȘE IMMĂUALUL

1. Trebuie să crezi.

Mergeam spre centru, pe Paseo de la Reforma. Eram obosit; altitudinea din Mexico City avea de-a face în mod sigur cu asta. Aș fi putut lua un autobuz sau un taxi, dar cumva, în pofida oboselii mele, voiam să mă plimb. Era duminică după-masă. Traficul era minim și, totuși, fumul eliminat de autobuzele și camioanele diesel făceau ca străzile înguste ale centrului să arate ca niște canioane pline de smog.

Am ajuns la Zocalo și am văzut catedrala din Mexico City, care părea să fie mai înclinată decât ultima dată când fusesem pe acolo. Am făcut câțiva pași prin holurile sale enorme. Un gând cinic mi-a trecut prin minte.

De acolo m-am îndreptat spre piața Lagunilla. Nu aveam nici țință sigură în cap. Hoinăream cu un pas vioi, fără să privesc la ceva anume. Am ajuns la standul cu monede vechi și cărți de mâna a doua.

— Hei! Hei! Ia te uită cine-i aici! a spus cineva, bătându-mă ușor pe umăr.

Vocea și atingerea m-au făcut să tresar. M-am întors repede spre dreapta. Am rămas cu gura căscată de surpriză. Persoana care îmi vorbise era don Juan.

— Dumnezeule, don Juan! am exclamat și mi-a trecut un fior prin corp. Ce faci aici?

— Ce faci aici? a răspuns el, ca un ecou.

I-am povestit că m-am oprit în oraș pentru două zile, înainte să mă îndrept spre munții din Mexicul Central, ca să-l caut.

— Ei bine, să spunem că am coborât din munți, ca să te găsesc, a spus el zâmbind.

M-a bătut de câteva ori pe umăr. Părea să fie bucuros că mă vedea. Și-a pus mâinile în șolduri, și-a umflat pieptul și m-a întrebat dacă-mi plăcea sau nu înfățișarea lui. De-abia atunci am observat că purta un costum. Impactul unei astfel de nepotriviri a fost total. Eram uluit.

— Ți place tacuche-ul meu? a întrebat el zâmbind. Folosise cuvântul de argou, tacuche, în locul cuvântului spaniol traje, pentru costum.

— Astăzi sunt în costum, a spus el, de parcă ar fi trebuit să se explice.

Și apoi, arătând spre gura mea deschisă, a adăugat:

— Închide-o! închide-o!

Am râs absent. El a remarcat confuzia mea. Corpul lui se cutremura de râs, în timp ce se întorcea, ca să-l pot vedea din toate unghiurile. Îmbrăcămintea lui era incredibilă. Purta un costum maro deschis cu dungă, pantofi maro, cămașă albă. Și cravată! Și asta mă făcea să mă întreb dacă avea și ciorapi, sau purta pantofii fără ei.

Ceea ce-mi mărea nedumerirea era senzația înnebunitoare pe care o avusesem atunci când don Juan m-a bătut pe umăr și m-am întors și când mi s-a părut că l-am văzut în pantalonii și cămașa lui kaki, sandalele și pălăria lui de paie, pentru ca apoi, când el m-a făcut atent la îmbrăcămintea lui, unitatea completă a îmbrăcăminții lui să se fixeze ca și cum aș fi creat-o cu gândurile mele. Gura mea părea să fie zona corpului cea mai cuprinsă de surpriză. S-a deschis involuntar. Don Juan m-a atins ușor pe bărbie, ca și cum mă ajută să o închid.

— O să-ți faci sigur o bărbie dublă, a spus și a râs cu izbucniri scurte.

Apoi am devenit conștient că nu avea pălărie și că părul lui scurt și alb avea o cărare pe partea dreaptă. Arăta ca un domn mexican bătrân, un orașean îmbrăcat impecabil.

I-am povestit că faptul că l-am găsit acolo era atât de stupefiant pentru mine, încât trebuia să mă așez. A fost foarte înțelegător și a sugerat să mergem într-un parc apropiat.

Am mers pe lângă câteva blocuri în tăcere completă și am ajuns în Piaza Garibaldi, un loc unde muzicanții își ofereau serviciile, un fel de centru de angajare a acestora.

Eu și don Juan ne-am amestecat cu turiștii și spectatorii și ne-am plimbat în jurul parcului. După o vreme, el s-a oprit, s-a lipit de un perete și și-a tras ușor pantalonii până la genunchi;

purta șosete maro. L-am rugat să-mi explice rostul veșmintelor sale misterioase. Răspunsul lui vag a fost că, în ziua aceea, el trebuia să fie pur și simplu în costum, din motive care se vor limpezi mai târziu.

Faptul că l-am găsit pe don Juan în costum era atât de neobișnuit, încât agitația mea era incontrollabilă. Nu-l văzusem de câteva luni și voiam mai mult ca orice pe lume să discut cu el, dar cadrul era oarecum nepotrivit, iar atenția mea era atrasă de împrejurimi. Don Juan trebuie să-mi fi observat și a sugerat să mergem spre La Alameda, un parc mult mai tihnit, aflat la câteva blocuri distanță.

Nu erau prea mulți oameni în parc și n-am avut probleme să găsim o bancă goală. Ne-am așezat. Nervozitatea mea lăsase locul unui sentiment de tulburare. N-am îndrăznit să-l privesc pe don Juan.

A urmat o pauză lungă, deprimantă; continuând să nu-l privesc, am spus că vocea interioară mă îndrumase în cele din urmă să-l caut, că evenimentele nesigure la care fusesem martor la casa lui îmi afectaseră viața profund și că trebuia să discut despre ele.

El a făcut un gest de nerăbdare cu mâna și a spus că deviza lui era să nu se gândească la evenimentele trecute.

— Ceea ce este important acum este că ai pus în aplicare sugestia mea. Ți-ai luat viața zilnică ca pe o provocare, iar dovada că ai adunat destulă putere personală este faptul indiscutabil că m-ai găsit fără nici o dificultate, exact acolo unde trebuia.

— Mă îndoiesc foarte mult că pot pune credit pe asta, am spus.

— Eu te așteptam și apoi ai apărut. Asta-i tot ce știu; este tot ce îl poate interesa pe un luptător.

— Ce-o să se întâmple acum, că te-am găsit? am întrebat.

— Un lucru este sigur, nu vom discuta problemele „rațiunii” tale; experiențele acelea aparțin altui timp și altei stări. La drept vorbind, ele sunt doar niște trepte ale unei scări nelimitate; să le accentuezi ar însemna să nu observi importanța celor petrecute acum. Un luptător nu-și poate permite asta.

Aveam o dorință de a mă plânge aproape invincibilă. Nu că aș fi acceptat tot ce mi se întâmplase, dar tânjeam după înțelegere și consolare. Don Juan părea să-mi cunoască starea și mi-a vorbit ca și cum i-aș fi exprimat efectiv gândurile mele.

— Pe drumul cunoașterii nu poți rezista decât ca un luptător. Un luptător nu se plânge și nu regretă nimic. Viața lui e o provocare nesfârșită, iar provocările nu pot fi bune sau rele. Provocările sunt pur și simplu provocări.

Tonul lui era sec și sever, dar zâmbetul era cald și dezarmant.

— Acum, că ești aici, vom aștepta o prevestire, a continuat.

— Ce fel de prevestire? am întrebat.

— Trebuie să aflăm dacă puterea ta poate rămâne singură. Ultima dată, ea s-a epuizat în mod lamentabil; de data asta, circumstanțele vieții tale personale se pare că ți-au dat, cel puțin la suprafață, toate elementele necesare pentru a face față explicației vrăjitorilor.

— Există vreo șansă ca tu să-mi vorbești despre ea? am întrebat.

— Depinde de puterea ta personală. Deoarece apare întotdeauna în „acțiunile” și „non-acțiunile” luptătorilor, puterea personală e singurul lucru care contează. Deocamdată, pot spune că te porți minunat.

După o clipă de liniște, parcă ar fi vrut să schimbe subiectul s-a ridicat și a arătat spre costumul său.

— Mi-am pus costumul pentru tine, a spus el pe un ton misterios. Costumul meu este provocarea mea. Privește cât de bine arătat în el! Cât de lejer! Eh? N-are nici un cusur.

Don Juan arăta extraordinar de bine în costum. Singurul element de comparație pe care mi-l sugera era felul în care arăta bunicul meu în costumul lui greu, englezesc. El îmi dădea totdeauna impresia că se simțea nefiresc, neobișnuit în costum. Don Juan, dimpotrivă, era atât de natural.

— Crezi că pentru mine este ușor să arăt așa în costum? a întrebat don Juan.

N-am știut ce să răspund. Totuși, am tras concluzia pentru mine, judecând după înfățișarea lui și modul în care se comporta, că pentru el era lucrul cel mai ușor din lume.

— Să port un costum e o provocare pentru mine. O provocare la fel de dificilă ca a purta sandale și poncho pentru tine. Totuși, nu ai avut niciodată voie să privești asta drept o provocare. Cazul meu este diferit; eu sunt un indian.

Ne-am privit. Și-a ridicat sprâncenele într-o întrebare tăcută cerându-mi să comentez.

— Deosebirea de bază dintre un om obișnuit și un luptător este că luptătorul ia totul drept o provocare, a continuat, în timp ce omul obișnuit, ori o ia ca o bine-cuvântare, ori ca un blestem. Faptul că ești astăzi aici arată că ai înclinat balanța în favoarea comportamentului luptătorului.

Privirea lui fixă mă făcea să mă simt foarte nervos. Am încercat să mă ridic și să mă plimb, dar ei m-a pus să mă așez.

— O să stai aici, fără să te agiți, până terminăm, a spus el în mod imperativ. Aștept o prevestire; nu putem continua discuția fără ea, pentru că nu e de ajuns că m-ai găsit, așa cum nu era destul că l-ai găsit în ziua aceea pe Genaro, în deșert. Puterea ta trebuie să se mobilizeze și să ofere un indiciu.

— Nu-mi pot da seama ce vrei, am spus.

— Am „visat” ceva dând târcoale parcului ăsta, a răspuns el.

— Era aliatul? am întrebat.

— Nu. Nu era. Așa că trebuie să stăm aici și să aflăm ce fel de prevestire va da puterea ta.

Apoi m-a rugat să-i fac o descriere detaliată a modului în care am respectat indicațiile lui don Genaro și ale sale privitoare la lumea mea de zi cu zi și relațiile mele cu oamenii. M-am simțit puțin jenat. El m-a liniștit cu argumentul că afacerile mele personale nu erau private, deoarece ele includeau o sarcină de vrăjitorie, pe care el și don Genaro mi-o implantau. Am remarcat glumeț că viața mea fusese ruinată din cauza acelei sarcini de vrăjitorie și am redat dificultățile mele în a face față vieții cotidiene.

Am vorbit multă vreme. Don Juan a râs de povestirea mea, până când îi curgeau lacrimile pe obraji. Și-a pălmuit de mai multe ori coapsele; acest gest, pe care-l văzusem de sute de ori, era complet neadecvat când era făcut pe pantalonii unui costum. Eram cuprins de teamă, pe care am exprimat-o.

— Costumul tău mă sperie mai mult decât tot ce ai făcut cu mine, am spus.

— O să te obișnuiești. Un luptător trebuie să fie fluid și trebuie să se potrivească armonios cu lumea din jur, indiferent că este lumea „rațiunii” sau a „voinței”.

Cel mai periculos aspect al acestei potriviri apare atunci când luptătorul află că lumea nu este niciuna, nici cealaltă. Mi s-a spus că singurul mod de a reuși în această armonie crucială este de a acționa ca și cum ai crede. Cu alte cuvinte, secretul unui luptător este că el crede fără credință. Dar, evident, un luptător nu poate să spună că el crede și s-o lase așa. Ar fi prea ușor. Doar să creadă ar însemna să fie scutit de la examinarea situației sale. Un luptător, de câte ori trebuie să se implice în ceva cu credință, o face ca o alegere, ca o expresie a înclinației sale interioare. Un luptător nu crede, un luptător „trebuie” să creadă.

S-a uitat la mine câteva secunde, până când am notat ce spusese. Am rămas tăcut. Nu puteam spune că am înțeles diferența, dar nu voiam să mă angajez în controverse, sau să pun întrebări. Voiam să mă gândesc la ceea ce spusese, dar mintea mea a luat-o razna în timp ce

priveam în jur. La marginea parcului, probabil la vreo douăzeci de metri, în linie directă cu banca pe care stăteam, era un grup de vreo șapte oameni, inclusiv trei polițiști în uniforme gri deschis, în jurul unui bărbat nemișcat, lungit pe iarbă. Acesta părea să fie beat sau, probabil, grav bolnav.

L-am privit pe don Juan. Și el se uita la bărbatul întins pe iarbă.

I-am spus că, dintr-un motiv oarecare, eram incapabil să-mi clarific ceea ce-mi spusese mai înainte.

— Nu vreau să-ți mai pun întrebări, am spus. Dar dacă nu te rog să-mi explici, nu înțeleg. Să nu pun întrebări este un lucru anormal pentru mine.

— Te rog, fii normal întru totul, a spus el cu o seriozitate mimată.

Am spus că nu înțelegeam deosebirea dintre a crede și a trebui să crezi. Pentru mine, amândouă păreau a fi la fel. Să concepi că afirmațiile ar putea fi diferite ar însemna să despici firul în patru.

— Îți amintești povestea pe care mi-ai spus-o odată, despre prietena ta și pisicile ei? a întrebat el liniștit.

A privit la cer și s-a sprijinit cu putere de spătarul băncii, întinzându-și picioarele. Și-a pus mâinile sub cap și și-a contractat toți mușchii corpului. Cum se întâmplase întotdeauna, oasele lui au trosnit cu putere.

Se referea la ce îi povestisem odată despre o prietenă de-a mea, care găsisese doi pisoi aproape morți într-un uscător, la o spălătorie automată. Ea i-a reanimat și, printr-o îngrijire devotată și o alimentare excelentă, i-a transformat în doi motani uriași, unul negru și unul roșcat.

Doi ani mai târziu ea și-a vândut casa. Deoarece nu putea să ia pisicile cu ea și n-a reușit să le găsească un cămin, POVESTIRI DESPRE PUTERE tot ce a putut face în aceste condiții a fost să-i ducă la un spital de animale și să-i omoare prin adormire.

Am ajutat-o să-i ia. Motanii nu mai fuseseră niciodată într-o mașină; ea a încercat să-i calmeze. Ei au zgâriat-o, în special cel roșcat, cel pe care-l chema Max. Când am ajuns în sfârșit la spitalul de animale, ea a luat întâi motanul negru; ținându-l în brațe și fără să scoată nici un cuvânt, a coborât din mașină. Motanul s-a jucat cu ea; o mângâia ușor cu laba, în timp ce ea împingea ușa de sticlă a spitalului.

L-am privit pe Max; stătea în spate. Mișcarea capului meu trebuie să-l fi speriat, pentru că s-a ascuns sub scaunul șoferului. Am dat scaunul înapoi. N-am vrut să bag mâna după el, de frică că o să muște sau zgârie. Motanul stătea pe o adâncitură de pe podeaua mașinii. Părea foarte agitat; respirația lui era accelerată. M-a privit; ochii noștri s-au întâlnit și m-a cuprins o senzație copleșitoare. Ceva își punea amprenta pe corpul meu, o formă de neliniște, disperare, sau poate jena pentru că luam parte la ceea ce se întâmplă.

Am simțit nevoia să-i explic lui Max că decizia era a prietenei mele și că eu doar o ajutam. Motanul a continuat să mă privească, de parcă mi-ar fi înțeles cuvintele.

M-am uitat să văd dacă venea prietena mea. O vedeam prin ușa de sticlă. Discuta cu recepționarul. Corpul meu a simțit un șoc ciudat și am deschis în mod automat portiera mașinii.

— Fugi, Max, fugi! i-am spus motanului.

Ei a sărit din mașină, a trecut strada, cu corpul lipit de pavaj, ca o adevărată felină. Partea cealaltă a străzii era goală; nu erau mașini parcate, așa că îl puteam vedea pe Max fugind. A ajuns la colțul unui mare bulevard și apoi s-a strecurat într-un canal de scurgere.

Prietena mea s-a întors. I-am spus că Max a plecat. Ea s-a urcat în mașină și am plecat, fără să spunem nici un cuvânt.

În lunile care au urmat, incidentul a devenit un simbol pentru mine. Mi s-a părut sau poate am văzut un clipit ciudat în ochii lui Max, când se uitase la mine, înainte să sară din mașină. Și

pentru o clipă, am crezut că acel răsfățat nefolositor, castrat și supraponderal a devenit un cotoi adevărat.

I-am spus lui don Juan că eram convins că Max, atunci când a traversat strada și a sărit în canal, avea „spiritul” lui de pisică intact și că probabil în nici un alt moment din viața lui n-a fost atât de evidentă „pisicenia” lui. Impresia pe care incidentul a lăsat-o asupra mea a fost de neuitat.

Am spus povestea tuturor prietenilor mei; după ce o spuneam și o repovesteam, indentificarea mea cu pisica a devenit aproape plăcută.

Mă gândeam că și eu eram ca Max, prea indulgent, domestic în mare măsură și totuși nu puteam evita să mă gândesc că exista întotdeauna posibilitatea de a veni un moment în care spiritul de om să-mi cuprindă toată ființa exact așa cum spiritul „pisicesc” preluase corpul umflat și inutil al lui Max.

Lui don Juan îi plăcuse povestirea și făcuse niște comentarii despre ea. A spus că nu este atât de greu să lași ca spiritul de om să zboare și să preia conducerea; totuși, să-l susții în starea aceasta este ceva ce doar un luptător poate face.

Ce-i cu povestea cu pisicile? am întrebat.

— Mi-ai spus că tu credeai că riști, exact ca Max, a spus.

— Cred asta, am răspuns.

— Ceea ce am încercat să-ți spun este că, fiind un luptător, nu te poți mulțumi doar să crezi și să mergi așa înainte. În cazul lui Max, „a trebui” să crezi înseamnă să accepți faptul că fuga lui s-ar putea să fi fost un gest inutil. El ar fi putut să sară în canal și să moară instantaneu. S-ar putea să se fi înecat, sau să fi murit de foame, sau să fi fost mâncat de șobolani. Un luptător ia în calcul toate aceste alternative și apoi hotărăște ce să creadă în funcție de predilecția sa cea mai intimă.

Ca luptător, tu „trebuie” să crezi că Max a reușit, că el nu numai că a scăpat, dar și-a și susținut puterea. Tu „trebuie” să o crezi. Să spunem că, fără această credință, n-ai nimic.

Deosebirea a devenit foarte clară. M-am gândit că alesesem într-adevăr să cred că Max a supraviețuit, știind că era handicapat de ani de trai ușor și de răsfăț.

— A crede este doar o chingă, a continuat don Juan. A trebui să crezi este altceva. De exemplu, în cazul acesta, puterea ți-a dat o lecție splendidă, dar tu ai ales să folosești doar o parte din ea. Totuși, dacă trebuie să crezi, trebuie să folosești întreaga întâmplare.

— Înțeleg ce vrei să spui, am spus.

Mintea mea era foarte clară și m-am gândit că îi înțelegeam fără nici un efort conceptele.

— Mă tem că tot nu înțelegi, a spus el, aproape șoptind.

M-a fixat cu privirea. I-am susținut-o pentru o clipă.

— Dar cealaltă pisică? a întrebat.

— Ah? Cealaltă pisică? am repetat involuntar.

Uitasem de ea. Simbolul meu se rotea în jurul lui Max. Cealaltă pisică nu avea nici o semnificație pentru mine.

— Dar are! a exclamat don Juan, când mi-am exprimat gândurile. A trebui să crezi înseamnă că trebuie să ții seamă și de cealaltă pisică. Motanul care a plecat liniștit, lingând mâinile care-l duceau spre moarte. Acesta a fost motanul care s-a dus la moarte încrezător, plin de judecata sa pisicească.

Crezi că tu ești ca Max, de aceea ai uitat de celălalt motan. Nici măcar nu-i știi numele. A trebui să crezi înseamnă că trebuie să iei în calcul totul și, înainte de a decide că ești ca Max, trebuie să te gândești că ai putea fi ca celălalt motan; în loc să fugi pentru a-ți salva viața și a-ți încerca norocul, te-ai duce fericit la moarte, plin de judecățile tale.

În cuvintele lui era o tristețe care mă intriga, sau poate că tristețea era în mine. A rămas multă vreme tăcut. Nu-mi trecuse niciodată prin minte că aş putea fi ca cealaltă pisică. Gândul acesta era foarte întristător pentru mine.

O mișcare ușoară și un zgomot înăbușit de voci m-au scos din gândurile mele. Polițiștii împrăștiau oamenii adunați în jurul bărbatului întins pe iarbă. Cineva îi sprijinise capul pe o jachetă împăturită. Omul era întins paralel cu strada. Avea fața îndreptată spre est. De unde stăteam, puteam spune doar că avea ochii deschiși.

Don Juan a oftat.

— Ce după-masă magnifică, a spus el, privind la soare.

— Nu-mi place Mexico City, am spus.

— De ce?

— Urăsc smogul.

El a dat ritmic din cap, de parcă ar fi fost de acord cu mine.

— Mi-ar plăcea mai degrabă să fiu sus, în munți, cu tine, sau în deșert, am spus.

— Dacă aş fi în locul tău, n-aş spune așa ceva niciodată, a răspuns.

— N-am vrut să spun nimic rău, don Juan.

— Amândoi știm asta. Nu contează ceea ce vrei să spui. Un luptător, sau orice alt om, nu-și poate dori să fie în altă parte; un luptător pentru că trăiește prin provocări, un om obișnuit pentru că nu știe unde-l așteaptă moartea.; Uită-te la omul acela, care zace pe iarbă. Ce crezi că are?

— Ori e beat, ori e bolnav, am spus.

— E pe moarte! a spus don Juan cu o convingere supremă. Când ne-am așezat aici, am surprins sclipirea morții sale, în timp ce-l încercuia. De asta ți-am spus să nu te ridici; plouă sau este senin, nu te poți ridica de aici până la sfârșit. Asta este prevestirea pe care am așteptat-o. Se înserează. Chiar acum, soarele se află la asfințit. Este ora ta de putere. Privește! Viziunea omului acela este doar pentru noi.

A arătat că, de unde stăeam, aveam o vedere perfectă asupra bărbatului întins. Un grup de trecători curioși se adunase în semicerc în partea opusă nouă.

Vederea omului, întins pe iarbă, a devenit foarte tulburătoare pentru mine. Era subțirel, măsliniu și încă tânăr. Părul lui negru era scurt și ondulat. Cămașa era descheiată și avea pieptul descoperit. Purta o jachetă de lână portocalie, găurită la coate, și niște pantaloni marinărești gri uzați. Pantofii lui, de culoare nedefinită, erau dezlegați. Era rigid. Nu puteam spune dacă respira sau nu. M-am întrebat dacă era chiar pe moarte, așa cum spusese don Juan. Sau don Juan îl folosea pentru a-și expune o idee? Experiențele mele anterioare cu el îmi dădeau certitudinea că el reușea să potrivească cumva totul într-o schemă misterioasă de-a lui.

După o lungă tăcere, m-am întors spre el. Avea ochii închiși. A început să vorbească fără să-i deschidă.

— Omul acela este aproape gata să moară. Totuși, nu crezi, nu-i așa?

Și-a deschis ochii și m-a fixat o clipă. Privirea lui era atât de penetrantă, încât m-a năucit.

— Nu. Nu cred, am răspuns.

Aveam impresia că toată povestea era prea simplă. Venisem în parc să ne așezăm și, chiar acolo, de parcă totul ne-ar fi urmărit, era un om pe moarte.

— Lumea se aranjează prin ea însăși, a spus don Juan, după ce mi-a ascultat îndoielile. Acesta nu e un aranjament. Asta este o prevestire, o acțiune a puterii.

Lumea susținută de „rațiune” transformă totul într-un eveniment, pe care-l urmărim o clipă, în drumul nostru spre lucruri mai importante. Tot ce putem spune despre asta este că un om stă întins pe iarbă în parc, probabil beat.

Lumea susținută de „voință” transformă totul într-o acțiune a puterii, pe care o putem „vedea”. Noi putem „vedea” moartea dând târcoale omului, vârându-și ghearele tot mai adânc în fibrele sale luminoase. Putem „vedea” fibrele luminoase pierzându-și din tensiune și dispărând una câte una.

Acestea sunt cele două posibilități pe care le avem noi, ființele luminoase. Tu te afli oarecum la mijloc, dorind încă să treci totul sub inventarul „rațiunii”. Și totuși, cum poți lăsa deoparte faptul că puterea ta personală a aranjat această prevestire? Am venit în parcul acesta, după ce m-ai găsit acolo unde te așteptam – m-ai găsit dând aproape peste mine, fără să te gândești sau să plănuiești, sau să-ți folosești deliberat „rațiunea” – și după ce ne-am așezat să așteptăm o prevestire, am devenit conștienți de omul acela, fiecare dintre noi observându-l în propriul său mod, tu cu „rațiunea” ta, eu cu „voința” mea.

Omul acela care moare este centimetrul cub de șansă pe care puterea îl pune la dispoziția luptătorului. Arta luptătorului este să fie în mod continuu fluid, pentru a-l prinde. Eu l-am prins, dar tu ai reușit?

N-am putut răspunde. Am devenit conștient de existența unui abis în mine și, pentru o clipă, mi-am dat seama de existența celor două lumi despre care vorbea el.

— Ce prevestire desăvârșită este asta! a continuat el. Și toată doar pentru tine. Puterea îți arată că moartea este ingredientul indispensabil pentru a „trebui” să crezi. Fără conștiința morții, totul este comun, minor. Lumea asta e un mister insondabil doar pentru că moartea ne dă târcoale. Puterea ți-a arătat asta. Tot ce am făcut eu, a fost să pregătesc detaliile prevestirii, astfel încât direcția ei să fie clară pentru tine; dar în potrivirea detaliilor, ți-am arătat, de asemenea, că tot ce ți-am spus astăzi este ceea ce trebuie eu să cred, pentru că asta este predilecția spiritului meu.

Ne-am privit o clipă în ochi.

— Îmi amintesc un poem pe care obișnuiai să mi-l citești, a spus el, mutându-și privirea. Despre un om care și-a ales să moară la Paris. Cum începe?

Poezia era „Piatră neagră peste piatră albă”, a lui Cesar Vallejo. Îi citisem și îi recitisem primele două strofe de nenumărate ori lui don Juan, la cererea lui.

Voi muri la Paris, în timp ce va ploua, într-o zi pe care mi-o amintesc deja. Voi muri la Paris – și nu fug – poate toamna, într-o joi, așa ca astăzi.

Va fi o joi, pentru că astăzi, în joia în care scriu versurile acestea, oasele mele simt schimbarea, și niciodată, pe tot drumul meu, nu m-am văzut atât de singur ca astăzi.

Poemul a declanșat o melancolie indescriptibilă în mine.

Don Juan a șoptit că trebuia să credem că bărbatul pe moarte avea destulă putere personală pentru a-și permite să-și aleagă străzile din Mexico City ca loc al morții sale.

— Iată-ne întorși la povestea celor doi motani, a spus el. Trebuie să credem că Max a devenit conștient de ceea ce-i dădea târcoale și, precum bărbatul care zace acolo, a avut destulă putere măcar să-și aleagă locul morții sale. Dar era și celălalt motan, la fel cum sunt și alți oameni pe care moartea îi pândește în timp ce ei sunt singuri, nepregătiți, privind la zidurile și tavanul unei camere urâte și pustii.

Pe de altă parte, bărbatul acesta moare acolo unde a trăit toată viața lui, pe stradă. Garda lui de onoare sunt cei trei polițiști. Și pe măsură ce se pierde, ochii lui vor prinde o ultimă scelipire a luminilor de peste drum – mașinile, copacii, oamenii care trec în jur și urechile lui vor fi umplute pentru ultima dată de sunetul traficului și vocile bărbaților și femeilor care trec pe drum. Așa că vezi, fără conștiința morții noastre, nu există putere, nu există mister.

Am privit bărbatul acela multă vreme. Zăcea nemișcat. Poate că era mort. Dar neîncrederea mea nu mai conta. Don Juan avea dreptate. Nevoia de a crede că lumea este

misterioasă și insondabilă este expresia predilecției celei mai intime a luptătorului. Fără ea, el nu are nimic.

I

2. Insula tonalului.

M-am întâlnit cu don Juan și în ziua următoare, în același parc, pe la prânz. Ne-am așezat pe o bancă; el și-a scos haina, a împăturit-o foarte atent, dar cu un aer de degajare supremă, și a pus-o pe bancă. Dezinvoltura lui era foarte studiată, dar, totuși, foarte naturală. M-am surprins fixându-l cu privirea. Părea să fie conștient de paradoxul pe care-l prezenta în fața mea și a zâmbit. Și-a îndreptat cravata. Era îmbrăcat cu o cămașă cu mâneci lungi, beJ. Îi venea foarte bine.

— Continuu să port costumul, deoarece vreau să-ți spun ceva de mare importanță, a spus, bătându-mă pe umăr. Ieri ai avut o reprezentatie bună. Acum este timpul să ajungem la niște conversații finale.

A făcut o pauză lungă. Părea să se pregătească pentru a face niște afirmații. Am avut o senzație ciudată în stomac. Presupunerea mea imediată a fost că o să-mi spună explicația vrăjitorilor. S-a sculat de două ori și s-a plimbat înainte și înapoi prin fața mea, de parcă ar fi fost dificil să dea glas lucrului la care se gândea.

— Hai să mergem în restaurantul de peste drum și să mâncăm ceva, a spus în cele din urmă.

Și-a desfăcut haina și, înainte s-o îmbrace, mi-a arătat că era căptușită în întregime.

— Este făcută de comandă, a spus el și a zâmbit, de parcă ar fi fost mândru de asta, de parcă ar fi contat.

Trebuie să-ți atrag atenția asupra ei, altfel n-ai observa-o și este foarte important să fii conștient de asta. Ești conștient de toate, doar când crezi că ar trebui să fii; totuși, condiția unui luptător este să fie conștient de orice, întotdeauna.

Costumul meu și tot echipamentul acesta sunt importante, deoarece reprezintă condiția mea în viață. Discuția asta a tot fost amânată. Simt că acum este timpul s-o avem. Totuși, trebuie să fie purtată în mod potrivit, sau nu va avea sens niciodată. Am vrut să-ți dea prima idee costumul meu. Cred că a reușit. Acum este timpul să discutăm, pentru că în problema acestui subiect nu există înțelegere completă fără discuție.

— Care este subiectul, don Juan?

— Totalitatea eului, a răspuns.

S-a ridicat brusc și m-a condus la un restaurant al unui hotel mare, de peste drum. O chelneriță cu o dispoziție mai degrabă neprietenoasă ne-a dat o masă într-un colț. Evident, locurile alese de obicei erau lângă ferestre.

I-am spus lui don Juan că femeia îmi amintea de o altă chelneriță, de la un restaurant din Arizona, în care intrasem cândva cu don Juan să mâncăm. Ea ne întrebase, înainte să ne dea meniul, dacă avem destui bani să plătim.

— N-o învinovățesc pe femeia asta, săraca, a spus don Juan, de parcă ar fi simpatizat cu ea. Și ea și cealaltă se tem de mexicani.

A râs ușor. Doi oameni de la mesele alăturate și-au întors capetele și ne-au privit.

144 Don Juan a spus că, fără să știe, chelneriță ne dăduse cea mai bună masă din restaurant, o masă unde puteam discuta și puteam scrie în largul inimii.

Tocmai îmi scosesem carnetul și îl pusesem pe masă, când chelnerul a venit brusc la noi. Și el părea să fie prost dispus. S-a oprit în picioare lângă noi, cu un aer provocator.

Don Juan a început să comande pentru el un prânz foarte elaborat. Comanda fără să se uite la meniu, ca și cum l-ar fi cunoscut pe dinafară. Eram în dezavantaj; chelnerul apăruse subit și eu n-avusesem timp să mă uit prin meniu, așa că i-am spus că iau același lucru.

Don Juan mi-a șoptit la ureche:

— Pun pariu că nu au ce am comandat.

Și-a întins mâinile și picioarele și mi-a spus să mă relaxez și să stau confortabil, pentru că prânzul va lua un timp nelimitat pentru a fi pregătit.

— Te afli la o răscruce foarte importantă, a spus. Probabil e și ultima și, de asemenea, și cea mai dificilă de înțeles. Unele dintre lucrurile pe care am de gând să ți le spun astăzi, probabil că nu vor fi niciodată limpezi. Oricum, se presupune că ele nu pot fi limpezi. Așa că nu te simți încurcat sau descurajat. Toți suntem niște creaturi nătângi când intrăm în lumea vrăjitoriei, iar faptul că am aderat la ea nu înseamnă nicidecum că ne vom schimba. Unii dintre noi vor rămâne nătângi până la sfârșit.

Mi-a plăcut când s-a inclus și el în această categorie. Știam că nu o făcea din bunătate, ci din cauza stilului didactic.

— Nu te frământa, dacă nu vei înțelege ceea ce am să-ți spun, a continuat. Având în vedere temperamentul tău, mi-e teamă că o să te omori cu firea, încercând să înțelegi. N-o face! Ceea ce-ți voi spune va fi doar pentru a-ți arăta o direcție.

Am avut un sentiment brusc de neliniște. Avertismentele lui don Juan m-au determinat să fac niște speculații nesfârșite. El mă avertizase și cu alte ocazii, într-o manieră foarte asemănătoare, și de fiecare dată lucrul în legătură cu care mă avertizase se transformase într-o problemă devastatoare.

— Când vorbești în felul acesta, devin foarte nervos, i-am spus.

— Știu a răspuns el, calm. Încerc s-o fac în mod deliberat. Am nevoie de toată atenția ta.

A făcut o pauză și m-a privit. Am râs nervos și involuntar. Știam că el forța dramatismul situației cât de mult putea.

— Nu-ți spun toate astea doar pentru a obține un efect, a spus el, de parcă mi-ar fi citit gândurile. Pur și simplu îți dau timp să te autoreglezi.

În acel moment, chelnerul s-a oprit la masa noastră și ne-a anunțat că nu aveau ceea ce comandasem. Don Juan a râs tare și a comandat tortillas și fasole. Chelnerul a chicotit disprețuitor și a spus că nu serveau așa ceva și a recomandat cotlet și pui. Am luat niște supă.

Am mâncat în tăcere. Nu mi-a plăcut supa și n-am putut s-o termin, dar don Juan a mâncat-o toată.

— Mi-am pus costumul, a spus el brusc, pentru a-ți spune ceva ce știi deja, dar trebuie să-ți fie clarificat, pentru a putea fi eficient. Am așteptat până acum, deoarece Genaro simte că trebuie nu numai să fii dornic de a apuca pe drumul cunoașterii, dar și că eforturile tale să fie impecabile pentru a te ridica la înălțimea acestei cunoașteri. Ai reușit bine până acum. Acum o să-ți spun explicația vrăjitorilor.

A făcut iar o pauză, și-a frecat obrazii și și-a plimbat limba în gură, de parcă și-ar fi testat dinții.

— O să-ți vorbesc despre „tonal” și „nagual”, a spus și m-a privit pătrunzător.

Asta era prima dată în asociația noastră când a folosit acești doi termeni. Îmi erau vag familiari, datorită antropologiei culturilor din Mexicul Central. Știam că „tonalul” (pronunțat toh-na'hl) se considera a fi un fel de spirit pozitiv, de obicei un animal, pe care copilul îl obține în momentul nașterii și cu care este legat intim pe tot restul vieții sale. „Nagualul” (pronunțat nah'ua'hl) era numele dat animalului în care vrăjitorii se puteau transforma la dorință, sau vrăjitorul care suferea o astfel de transformare.

— Acesta-i „tonalul” meu, a spus don Juan, frecându-și mâinile pe piept.

— Costumul tău?

— Nu. Persoana mea.

Și-a înlănțuit pieptul, coapsele și coastele cu mâinile.

— Tonalul” meu reprezintă toate astea.

A explicat că fiecare ființă umană are două părți, două entități separate, două duplicate, care devin active în momentul nașterii; una era denumită „tonal” și cealaltă, „nagual”.

I-am spus că antropologii cunoșteau cei doi termeni. El m-a lăsat să vorbesc, fără să mă întrerupă.

— Ei bine, tot ce crezi că știi despre ele este doar un nonsens, a spus eL. Îmi bazez afirmația pe faptul că orice îți voi spune eu despre „tonal” și „nagual” e imposibil să-ți mai fi spus cineva înainte. Orice idiot și-ar da seama că nu știi nimic despre ele, deoarece pentru a fi în măsură să le cunoști, ar trebui să fii un vrăjitor și tu nu ești. Sau ar fi trebuit să discuți despre ele cu un vrăjitor și tu n-ai făcut asta. așa că nu lua în considerare tot ceea ce ai auzit înainte, pentru că este inaplicabil.

— A fost doar un comentariu, am spus.

Și-a ridicat sprâncenele într-un gest comic.

— Comentariile tale nu-și au locul, a spus. De data asta, am nevoie de întreaga ta atenție, deoarece o să te informez despre „tonal” și „nagual”. Vrăjitorii au un interes unic și special în această cunoaștere. Aș spune că „tonalul” și „nagualul” țin exclusiv de domeniul oamenilor cunoașteri. În cazul tău, asta este capacul care închide tot ce te-am învățat eu. De aceea, am așteptat până acum, ca să discutăm despre ele.

„Tonalul” nu este un animal care păzește o persoană. Aș spune mai degrabă că este un paznic care poate fi reprezentat ca un animal. Dar nu asta e important.

A zâmbit și mi-a făcut cu ochiul.

I

— Acum folosesc chiar cuvintele tale, a spus. „Tonalul” este persoana socială.

A râs, presupun, la vederea uimirii mele.

— Tonalul” este chiar așa, un protector, un paznic – un paznic care se transformă mai tot timpul într-un gardian.

Am bâjbâit după carnetelul meU. Încercam să dau atenție la ceea ce-mi spunea. A râs și mi-a imitat mișcările nervoase.

— Tonalul” este organizatorul lumii, a continuat. Probabil că cel mai bun mod de a descrie munca lui monumentală ar fi să spun că pe umerii lui apasă sarcina de a pune ordine în haosul din lume. Nu este o exagerare să susțin, așa cum fac vrăjitorii, că tot ce cunoaștem și facem noi, ca oameni, este opera „tonalului”.

De exemplu, în acest moment, ceea ce este angajat în a încerca să înțeleagă conversația noastră este „tonalul” tău; fără el, ar fi doar sunete și grimase și nu ai înțelege nici un lucru din ceea ce spun eu.

Aș spune atunci că „tonalul” este un paznic care apără ceva inestimabil, chiar ființa noastră. De aceea, o calitate inherentă a „tonalului” este să fie evaziv și gelos de faptele sale. Și deoarece înfăptuirile sale sunt de departe cele mai importante părți ale vieților noastre, nu este de mirare că el se transformă, după caz, în fiecare dintre noi, dintr-un paznic într-un gardian.

S-a oprit și m-a întrebat dacă-l înțelesesem. Am dat automat din cap în mod afirmativ și el mi-a zâmbit cu un aer de neîncredere.

— Un paznic este deschis la minte și înțelegător, a explicat. Pe de altă parte, un gardian este un vigilanțel, îngust la minte și mai tot timpul despotic. Drept care, spun că „tonalul” din fiecare dintre noi s-a transformat într-un gardian meschin și despotic când ar trebui să fie un paznic deschis la minte.

În mod clar nu-i urmăream firul explicației. Am auzit și am scris tot ce a spus și, totuși, păream să fiu blocat într-un dialog interior al meu.

— Este foarte greu de urmărit ideea ta, am spus.

— Dacă nu te-ai lăsa încâtușat de dialogul tău interior, n-ai avea probleme, a spus el scurt.

Remarca lui m-a aruncat într-o lungă explicație. În cele din urmă, mi-am dat seama de asta și mi-am cerut scuze pentru insistența de a mă apăra.

El a zâmbit și a făcut un gest care părea să arate că atitudinea mea nu-l deranja deloc.

— Tonalul” este tot ce avem, a continuat. Spune-le pe nume! Toate elementele pentru care avem câte un cuvânt reprezintă „tonalul”. Și deoarece „tonalul” reprezintă propriile sale înfăptuiri, atunci totul, evident, trebuie să cadă sub incidența sa.

I-am reamintit că spusese că „tonalul” era persoana socială, un termen pe care eu însumi îl foloseam pentru a indica o ființă umană, ca rezultat al proceselor sociale. Am arătat că dacă „tonalul” era acest produs, nu putea fi totul, așa cum spusese el, deoarece lumea din jurul nostru nu era produsul unei socializări.

Don Juan mi-a reamintit că argumentul meu nu avea bază pentru el și că, cu mult timp în urmă, îmi indicase că nu există lumea la modul general, ci doar o descriere a lumii, pe care noi am învățat să o vizualizăm și s-o luăm de bună.

— Tonalul” reprezintă tot ce cunoaștem, a spus. Eu cred că acesta, prin el însuși, este un motiv de ajuns pentru ca „tonalul” să fie o chestiune copleșitoare.

A făcut o pauză de o clipă. Părea că așteaptă în mod clar comentarii sau întrebări, dar nu aveam nimic de zis. Totuși, m-am simțit obligat să dau glas unei întrebări și m-am luptat să formulez una potrivită. Am eșuat. Simțeam că avertizările cu care deschisese conversația serviseră, probabil, la a mă reține de la orice întrebare. Mă simțeam ciudat de amorțit. Nu mă puteam concentra și nu-mi puteam aduna gândurile. De fapt, simțeam și știam, fără nici o urmă de îndoială, că eram incapabil să gândesc și, totuși, știam asta fără să gândesc.

Am privit la don Juan. El îmi fixa partea mediană a corpului. Și-a ridicat ochii și instantaneu mi-a revenit limpezimea minții.

— Tonalul” e tot ce cunoaștem, a repetat încet. Și asta ne include nu numai pe noi, ca persoane, ci totul în lumea noastră. Se poate spune că „tonalul” este tot ce atinge ochiul. Începem să-l creștem în momentul nașterii noastre. În clipa în care respirăm prima gură de aer, respirăm de asemenea și putere pentru „tonal”. Astfel că este mai bine de spus că „tonalul” unei ființe umane este legat intim de nașterea ei. Trebuie să-ți amintești acest lucru.

Este de mare importanță pentru a înțelege toate astea. „Tonalul” începe la naștere și se sfârșește la moarte.

Am vrut să recapituleze toate ideile pe care le expusese. Am ajuns să deschid gura, pentru a-l întreba despre ideile principale din conversația noastră, dar, spre uimirea mea, n-am putut scoate nici un cuvânt. Trăiam o incapacitate foarte curioasă, cuvintele îmi stăteau pe buze, iar eu nu aveam nici un control al situației.

Am privit la don Juan, să-i spun că nu puteam vorbi. El fixa cu privirea zona din jurul stomacului meu.

Și-a ridicat privirea și m-a întrebat ce am simțit. Cuvintele au țâșnit din mine de parcă aș fi fost desfundat. I-am spus că avusesem senzația de a nu fi în stare să vorbesc sau să gândesc, deși gândurile mele fuseseră perfect limpezi.

— Gândurile tale au fost perfect limpezi? a întrebat. Apoi mi-am dat seama că limpezimea nu se referea la gândurile mele, ci la percepția mea asupra lumii.

— Îmi faci ceva, don Juan? am întrebat.

— Încerc să te conving că nu sunt necesare comentariile tale, a spus și a râs.

— Vrei să spui că nu dorești să pun întrebări?

— Nu, nU. Întreabă orice dorești, dar nu-ți lăsa atenția să cutreiere.

A trebuit să admit că fusesem distras de imensitatea subiectului.

— Încă nu pot să înțeleg, don Juan, ce vrei să spui prin afirmația că „tonalul” este totul, am spus, după un moment de pauză.

— Tonalul” este ceea ce formează lumea.

— Este „tonalul” creatorul lumii? Don Juan s-a scărpinat la tâmpile.

— Că „tonalul” face lumea e doar un fel de-a spune. El nu poate crea, sau schimba nimic și totuși face lumea, pentru că funcția lui este să judece, să revendice și să autentifice. Eu spun că „tonalul” face lumea, deoarece el o vede și o revendică conform regulilor „tonalului”. Într-un fel foarte ciudat, „tonalul” este un creator care nu creează nimic. Cu alte cuvinte, „tonalul” formează legile după care el înțelege lumea. Cu alte cuvinte, el creează lumea.

A murmurat o melodie populară, bătând ritmul cu degetele pe tăblia mesei. Ochii lui străluceau; păreau că aruncă scânteii. A chicotit, dând din cap.

— Nu mă urmărești, a spus zâmbind.

— Ba da. N-am probleme, am spus, dar n-am fost foarte convingător.

— Tonalul” este o insulă, a explicat el. Cel mai bun mod de a-l descrie este să spui că este asta.

Și-a plimbat mâna peste masă.

— Putem spune că „tonalul” este ca această tăblie de masă. O insulă. Iar pe insula aceasta există tot ce avem. De fapt, insula asta este lumea. Există un „tonal” personal pentru fiecare dintre noi și există unul colectiv, al tuturor în același timp, pe care-l denumim „tonalul” timpului.

A arătat spre rândurile de mese din restaurant.

— Privește! Fiecare masă are aceeași configurație. Anumite obiecte sunt prezente pe toate mesele. Totuși, ele sunt, individual, diferite una de cealaltă; unele mese sunt mai aglomerate decât altele; unele au mâncare diferită pe ele, deși trebuie să admitem că toate mesele din restaurantul acesta sunt la fel. Același lucru se întâmplă și cu „tonalul”. Putem spune că „tonalul” timpului este ceea ce ne face să semănăm, în același mod în care face ca toate mesele din restaurant să semene între ele. Fiecare masă luată separat este însă un caz individual, exact ca „tonalul” personal al fiecăruia dintre noi. Dar factorul pe care trebuie să-l reții este că tot ce cunoaștem despre noi înșine și despre lumea noastră se află pe insula „tonalului”, înțelegi ce vreau să spun?

— Dacă „tonalul” este tot ce cunoaștem despre noi și despre lumea noastră, atunci, ce este „nagualul”?

— Nagualul” este partea din noi cu care nu avem de-a face deloc.

— Poftim?!

— Nagualul” este partea din noi pentru care nu există descriere – nu există cuvinte, nume, sentimente, cunoaștere.

— Aceasta este o contradicție, don Juan. După opinia mea, dacă nu poate fi descris sau denumit, nu poate exista.

— Este o contradicție doar după opinia ta. Te-am avertizat, nu te zdrobi încercând să înțelegi asta.

— Vrei să spui că „nagualul” este mintea?

— Nu. Minte este un obiect de pe masă. Minte este o parte a „tonalului”. Să spunem că minte este ardeiul iute.

A luat o sticlă cu ardei iute și a pus-o în fața mea.

— Atunci, este „nagualul” sufletul?

— Nu. Sufletul este de asemenea pe masă. Să spunem că sufletul este scrumiera.

— Este format din gândurile oamenilor?

— Nu. Gândurile sunt și ele pe masă. Gândurile sunt ca argintăria.

A cules o furculiță și a pus-o lângă ardei și scrumiera.

— Este un har? Raiul?

— Nici asta. Asta, orice ar fi, este de asemenea o parte a „tonalului”. Să spunem că este șervețelul.

Am continuat să-i ofer diverse moduri de a descrie lucrul la care făcea aluzie; intelectul pur, psihicul, energia, forța vitală, nemurirea, principiul vieții. Pentru fiecare lucru pe care l-am denumit, el a găsit un obiect de pe masă, ca să-i servească drept exemplu și l-a pus în fața mea, până când a adunat toate obiectele de pe masă, ști-vuindu-le.

Don Juan părea că se distrează imens. Chicotea și își freca mâinile de fiecare dată când pomeneam de câte o altă posibilitate.

— Este „nagualul” Ființa Supremă, Preaputernicul, Dumnezeu? am întrebat.

— Nu. Dumnezeu este de asemenea pe masă. Să spunem că Dumnezeu este fața de masă.

A făcut un gest glumeț, acela de a trage fața de masă, pentru a o pune peste celelalte obiecte pe care le adunase în fața mea.

— Vrei să spui că Dumnezeu nu există?

— Nu. N-am spus asta. Tot ce am spus a fost că „nagualul” nu este Dumnezeu, deoarece Dumnezeu este un subiect al „tonalului” tău personal și al „tonalului” timpului. „Tonalul” este, așa cum am spus deja, tot ce credem noi că ar compune lumea, inclusiv Dumnezeu, evident. Dumnezeu nu are altă importanță decât că este un subiect al „tonalului” timpului nostru.

— În înțelegerea mea, don Juan, Dumnezeu este totul. Nu vorbim despre același lucru?

— Nu. Dumnezeu este tot raportat la capacitatea ta de gândire, de aceea, practic vorbind, el este doar un alt subiect de pe insulă. Dumnezeu nu poate fi văzut la dorință, despre el se poate doar vorbi. Pe de altă parte, „nagualul” se află la îndemâna luptătorului. Poți fi martor la el, dar nu se poate vorbi despre el.

— Dacă „nagualul” nu este niciunul dintre lucrurile pe care le-am menționat, am spus, poate că-mi poți vorbi tu despre situarea lui. Unde este?

Don Juan a făcut un gest de învăluire și a indicat zona din afara granițelor mesei. Și-a plimbat palma, ca și cum dosul ei ar fi curățat o suprafață imaginară, care trecea dincolo de suprafața mesei.

— Nagualul” este acolo, a spus el. Acolo, înconjurând insula. „Nagualul” este acolo unde dă târcoale puterea.

Noi sesizăm, din momentul în care ne naștem, că există două părți în noi. În momentul nașterii și o clipă după aceea, suntem numai „nagual”. Apoi sesizăm că pentru a funcționa, avem nevoie de un duplicat la ceea ce avem. „Tonalul” lipsește și asta ne dă încă de la început sentimentul de incomplet. Apoi „tonalul” începe să se dezvolte și devine extrem de important pentru funcționarea noastră, atât de important, încât acoperă strălucirea „nagualului”, îl copleșește. Din momentul în care devenim numai „tonal”, nu facem altceva decât să amplificăm sentimentul de incomplet, care ne însoțește din momentul nașterii și care ne spune permanent că există o altă parte a noastră, care ne-ar putea face compleți.

Din momentul în care devenim numai „tonal”, începem să împerechem. Sesizăm cele două părți ale noastre, dar le reprezentăm întotdeauna cu elemente ale „tonalului”. Spunem că cele două părți ale noastre sunt sufletul și corpul. Mintea noastră și materia. Sau bunul și răul. Dumnezeu și Satana. Totuși, nu ne dăm niciodată seama că de fapt nu facem decât să împerechem elemente de pe insulă, foarte asemănător cu asocierea cafelei cu ceaiul, sau pâinea cu tortillas, sau ardeiul cu muștarul. Îți spun eu, suntem niște animale ciudate. Ne lăsăm purtați de val și, în nebunia noastră, chiar credem că avem un simț perfect în tot ceea ce facem.

Don Juan s-a ridicat și mi s-a adresat de parcă ar fi fost un orator. Și-a îndreptat arătătorul spre mine și a dai din cap.

— Omul nu se mișcă între bine și rău, a spus el, pe un ton retoric caraghios, luând în mâini recipientele cu sare și piper. Adevărata lui pendulare se petrece între negativ și pozitiv.

A aruncat sarea și piperul și a luat un cuțit și o furculiță.

— Greșești! Nu există mișcare, a continuat el, de parcă și-ar fi răspuns de unul singur. Omul este doar mintea!

A luat sticluta cu sos și a ridicat-o. Apoi a pus-o la loc.

— După cum vezi, a spus el încet, putem înlocui cu ușurință sosul de chili cu mintea și să ajungem să spunem: „Omul este doar un sos de chili”. Dacă am face asta, n-ar fi o nebunie mai mare decât nebunia deja existentă.

— Cred că n-am pus bine întrebarea, am spus. Poate că am ajunge la o înțelegere mai bună, dacă aș întreba ce poți găsi în mod concret în zona aceea din jurul insulei?

— Nu există nici o modalitate de a răspunde la asta. Dacă aș spune „Nimic”, n-aș face decât să transform „nagualul” într-o parte a „tonalului”. Tot ce pot spune este că acolo, dincolo de insulă, poți găsi „nagualul”.

— Dar când îi spui „nagual”, nu-l plasezi tot pe insulă?

— NU. Îl denumesc doar pentru că vreau să te fac conștient de el.

— Foarte bine! Dar faptul că am devenit conștient de el este pasul care a transformat „nagualul” într-un element al „tonalului” meu.

— Mă tem că nu-nțelegi. Am denumit „tonalul” și „nagualul” ca fiind o pereche adevărată. Asta-i tot ce-am făcut.

Mi-a reamintit că odată, în timp ce încercam să-i explic de ce insistam asupra sensurilor, am discutat ideea că cei mici nu pot fi capabili să înțeleagă diferența dintre „tată” și „mamă”, până când nu se dezvoltă suficient ca să pătrundă anumite sensuri și că, probabil, ei vor crede că deosebirea constă în faptul că „tată” poartă pantaloni și „mamă” poartă fustă, sau alte deosebiri care țin de coafură, mărimea corpului sau obiecte de îmbrăcăminte.

— Noi facem în mod sigur același lucru cu cele două părți ale noastre, a spus el. Sesizăm că mai există o parte în noi. Dar când încercăm să clarificăm acea parte, „tonalul” preia șefia și, ca director, este destul de meschin și de gelos. El ne ametește cu perfidia lui și ne forțează să ascundem cea mai mică sclipire a celeilalte părți a adevăratei perechi, „nagualul”.

3. Ziua tonalului.

Când părăseam restaurantul, i-am spus lui don Juan că avusese dreptate să mă avertizeze despre dificultatea subiectului și că nu aveam o capacitate intelectuală adecvată pentru a ajunge la conceptele și explicațiile sale. Am sugerat că, probabil, ar trebui să mă duc la hotel și să-mi citesc notițele și atunci înțelegerea subiectului s-ar îmbunătăți. El a încercat să mă liniștească; a spus că mă îngrijorau cuvintele. În timp ce vorbea, am simțit un tremur și pentru o clipă, am sesizat că exista într-adevăr o altă zonă în mine.

I-am spus lui don Juan că aveam niște senzații inexplicabile. Afirmția mea i-a stârnit, se pare, curiozitatea. I-am spus că mai avusesem aceeași senzație și înainte și că părea să fie un lapsus momentan, un fel de întreruperi în fluxul conștiinței mele. Ele se manifestau totdeauna printr-un șoc în corpul meu, urmat de o senzație că eram suspendat în ceva.

Ne-am îndreptat spre periferie, mergând agale. Don Juan m-a rugat să-i relatez detaliile lapsusurilor mele. N-am putut să i le descriu decât ca pe niște momente de uitare, sau că eram distrat, sau că nu urmăream ceea ce aș fi făcut.

El m-a contrazis calm. A arătat că eram o persoană pretențioasă, că aveam o memorie excelentă și că eram foarte atent în acțiunile mele. La început, mă gândisem că aceste lapsusuri deosebite erau asociate cu oprirea dialogului interior, dar le aveam și când vorbeam cu mine în mod extensiv. Păreau să izvorască dintr-o zonă independentă de tot ce cunoșteam.

Don Juan m-a bătut pe spate. A zâmbit cu încântare.

— În sfârșit, începi să faci niște conexiuni reale, a spus el.

L-am rugat să-și explice afirmațiile enigmatice, dar el a întrerupt brusc conversația și mi-a făcut semn să-l urmez într-un părculeț, din fața unei biserici.

— Acesta este sfârșitul drumului nostru spre periferie, a spus și s-a așezat pe o bancă. Chiar aici avem un punct ideal pentru a urmări oamenii. Sunt unii care trec pe stradă și alții care vin la biserică. De aici putem să-i vedem pe toți.

A arătat spre o stradă comercială largă și spre pavajul care ducea spre treptele bisericii. Banca noastră era situată la jumătatea distanței dintre biserică și stradă.

— Aceasta este banca mea favorită, a spus el și a mângâiat lemnul.

Mi-a făcut cu ochiul și a adăugat cu un zâmbet:

— Mă place. De aceea nu stătea nimeni pe ea. Știa că vin.

— Banca știa asta?

— Nu! Nu banca. „Nagualul” meu.

— Nagualul” are conștiință? Este conștient de ce se întâmplă?

— Bineînțeles. Este conștient de toate. De aceea sunt interesat de relatarea ta. Ceea ce numești tu lapsusuri și senzații este „nagualul”! Pentru a vorbi despre el, trebuie să împrumutăm din insula „tonalului”, de aceea este mai

159 convenabil să nu-l explici, ci pur și simplu să-i descrii efectele.

Am vrut să spun altceva despre acele senzații deosebite, dar el m-a făcut să tac.

— Ajunge. Astăzi nu este ziua „nagualului”, astăzi e ziua „tonalului”, a spus el. Mi-am pus costumul pentru că astăzi sunt în întregime „tonal”.

M-a fixat cu privirea. Eram gata să-i spun că subiectul se dovedea mai dificil decât tot ce mi explicase el vreodată; a părut să anticipeze cuvintele mele.

— Este dificil, a continuat. Știu. Dar ținând seama de faptul că ăsta este capacul, ultimul pas pe care am vrut să te învăț, nu este deplasat să spun că el cuprinde tot ce ți-am spus, din ziua în care ne-am întâlnit.

Am rămas tăcuți multă vreme. Simțeam că trebuia să aștept ca el să-și reia explicația, dar am avut un atac brusc de neliniște și am întrebat grăbit:

— Nagualul” și „tonalul” se află în noi înșine?

El m-a privit pătrunzător.

— Foarte dificilă întrebare, a spus. Tu însuși ai spune că ele sunt înăuntrul nostru. Eu aș spune că nu sunt, dar niciunul dintre noi n-ar avea dreptate. „Tonalul” timpului tău îți pretinde să susții că tot ce are de-a face cu sentimentele și gândurile, are loc înăuntrul nostru. Cine are dreptate? Nimeni. Înăuntru, în afară, nu contează.

Am ridicat o obiecție. Am spus că atunci când a vorbit despre „tonal” și „nagual”, a sunat ca și cum ar mai exista și o a treia parte. El a spus că „tonalul” „ne forțează” să realizăm acțiuni. L-am rugat să-mi spună la ce se referea când spunea că suntem forțați.

Nu mi-a răspuns direct.

— Ca să explic asta, nu este simplu. Indiferent cât de inteligente sunt punctele de verificare ale „tonalului”, problema este că „nagualul” apare la suprafață. Totuși, ieșirea la suprafață este, oricum, inadvertență. Marea artă a „tonalului” este să suprimă orice manifestare a „nagualului” într-o asemenea manieră, încât, chiar dacă simpla lui prezență ar fi cel mai evident lucru din lume, el este de neobservat.

— Pentru cine este de neobservat?

Don Juan a chicotit, dând din cap în sus și în jos. Am insistat să-mi răspundă.

— Pentru „tonal”, a răspuns. Vorbesc exclusiv despre el. S-ar putea să mă învârtesc în cerc, dar asta nu trebuie să te surprindă sau să te enerveze. Te-am avertizat despre dificultatea de a înțelege ceea ce trebuie să-ți spun. Am trecut prin toată introducerea asta, pentru că „tonalul” meu este conștient că se discută despre el. Cu alte cuvinte, „tonalul” meu se folosește pe el însuși, pentru a înțelege informația pe care vreau ca „tonalul” tău s-o înțeleagă. Să spunem că „tonalul”, deoarece este foarte conștient cât îl costă să se discute despre el însuși, a creat termenii „eu”, „însuși” și alții, ca un echilibru și, mulțumită lor, poate vorbi altor „tonali”, sau cu el însuși, despre el însuși.

Acum, când spun că „tonalul” ne forțează să facem ceva, nu înțeleg prin asta că există și o a treia parte. Evident că el ne forțează să-i urmăm propriile analize.

Totuși, în anumite ocazii, sau în anumite circumstanțe speciale, ceva din „tonalul” însuși devine conștient că există mai mult în noi. Este ca o voce care vine din adâncuri, vocea „nagualului”. Vezi, totalitatea noastră este o condiție pe care „tonalul” nu o poate acoperi complet și există momente, în special în viața unui luptător, când totalitatea devine vizibilă. În aceste momente, poți bănuși și evalua ceea ce sântem în realitate.

Mi-au stârnit interesul șocurile acelea pe care le-ai avut, pentru că acesta este modul în care „nagualul” iese la suprafață. În acele momente, „tonalul” devine conștient de totalitatea eului. Este întotdeauna un șoc, pentru că acea conștiință întrerupe acalmia. Eu denumesc acea conștiință totalitatea ființei care o să moară. Ideea este că, în momentul morții, celălalt membru al perechii adevărate, „nagualul”, intră complet în acțiune, iar conștiința și memoriile și percepțiile acumulate în coapsele și gambele noastre, în spatele și umerii noștri și în gât, încep să se extindă și să se dezintegreze. Precum mărgelile unui șirag nesfârșit care s-a rupt, ele se despart fără liantul vieții.

M-a privit. Ochii lui erau liniștitori. M-am simțit stânjenit și prost.

— Totalitatea noastră este un lucru foarte vâscos, a spus. Avem nevoie de o porțiune foarte mică din ea pentru a realiza cele mai complexe acțiuni ale vieții. Totuși, când murim, murim cu totalitatea noastră. Un vrăjitor își pune întrebarea: „Dacă murim cu totalitatea eului nostru, atunci de ce nu putem să și trăim cu această totalitate?”

Mi-a făcut un semn cu capul, să observ oamenii care treceau.

— Ei sunt toți „tonali”. O să-ți individualizez dintre ei, pentru ca „tonalul” tău să-i evalueze, iar în evaluarea lor să se evalueze pe sine însuși.

Mi-a îndreptat atenția spre două doamne în vârstă, care ieșiseră din biserică. Ele s-au oprit în capul scării o clipă și apoi au început să coboare cu infinită grijă, odihnindu-se la fiecare pas.

— Urmărește atent cele două femei, a spus el. Dar nu le privi ca persoane, sau ca niște fețe care au ceva în comun cu noi; privește-le ca „tonali”.

Cele două femei au ajuns la baza scărilor. Se mișcau de parcă pietrișul aspru ar fi fost format din bile și ele ar fi fost gata să alunece și să-și piardă echilibrul. Mergeau braț la braț, sprijinindu-se una pe alta cu greutatea corpurilor lor.

— Privește-le! a spus don Juan cu voce scăzută. Femeile acelea sunt cel mai bun exemplu al celui mai mizerabil „tonal” pe care îl poți găsi.

Am observat că cele două femei aveau o constituție cu oase mici, dar că erau grase. Erau trecute probabil de cincizeci de ani. Aveau pe fețe o privire chinată, de parcă mersul pe treptele bisericii ar fi fost o sarcină care le-ar fi depășit puterile.

Se găseau în fața noastră; au ezitat un moment și apoi s-au oprit. Mai aveau de făcut un pas pe aleea de pietriș.

— Aveți grijă unde puneți piciorul, doamnelor, a strigat don Juan, ridicându-se în mod teatral.

Femeile l-au privit mirate de ieșirea lui neașteptată.

— Mama mea și-a rupt coapsa dreaptă chiar acolo, zilele trecute, a adăugat el și s-a repezit să le ajute.

Ele i-au mulțumit profund și el le-a sfătuit ca, dacă-și pierdeau echilibrul și cădeau, să rămână nemișcate pe loc, până venea ambulanța. Tonul lui era sincer și convingător. Femeile s-au închinat.

Don Juan s-a așezat iar. Ochii lui străluceau. Mi-a vorbit ușor.

— Femeile acelea nu sunt atât de bătrâne și corpurile lor nu sunt atât de slabe și totuși sunt decrepite. Totul la ele era lugubru – hainele, mirosul, atitudinea lor. De ce crezi că sunt așa?

— Poate că așa s-au născut, am răspuns.

— Nimeni nu se naște așa. Noi ne transformăm în felul acesta. „Tonalul” acestor femei este slab și timid.

Am spus că astăzi va fi ziua „tonalului”; am vrut să spun că astăzi vom avea de-a face doar cu el în exclusivitate. Am mai spus că mi-am pus costumul exact pentru acest scop. Cu el am vrut să-ți arăt că un luptător își tratează „tonalul” într-o manieră foarte specială. Ți-am arătat că și costumul meu este făcut de comandă și că tot ce am astăzi se potrivește perfect. Nu este vanitatea mea ceea ce am vrut să-ți arăt, ci spiritul meu de luptător, „tonalul” meu de luptător.

Femeile acelea două ți-au arătat pentru prima dată ce înseamnă „tonalul”. Viața poate fi la fel de nemiloasă și cu tine, cum a fost și cu ele, dacă nu ești atent cu „tonalul” tău. Eu apar ca o contraidee. Dacă înțelegi corect asta, nu va trebui să mai accentuez acest lucru.

Am fost cuprins brusc de incertitudine și l-am rugat să-mi explice ce-ar fi trebuit să înțeleg.

Probabil că am părut disperat. El a râs sănătos.

— Privește la tânărul acela cu pantaloni verzi și cămașă roz, mi-a șoptit don Juan, arătând spre un tânăr cu trăsături ascuțite, cu tenul foarte închis și foarte subțirel, care stătea chiar în fața noastră. Părea indecis dacă să meargă spre biserică, sau spre stradă. Și-a ridicat de două ori mâna în direcția bisericii, ca și cum ar fi discutat cu el însuși și era gata să se îndrepte spre ea. Apoi s-a uitat spre mine, cu o expresie goală. Privește la modul în care e îmbrăcat, a spus don Juan în șoaptă. Uită-te la pantofii lui!

Hainele tânărului erau zdrențăroase și sifonate, iar pantofii lui erau ruși de tot.

— Este evident, foarte sărac, am spus.

— Asta este tot ce poți spune despre el? a întrebat el.

Am enumerat o serie de motive care ar fi putut genera prezența sărăcăcioasă a tânărului: sănătate șubredă, nenoroc, indolență, indiferență față de propriul aspect, sau eventualitatea de a fi fost proaspăt eliberat din închisoare.

Don Juan a spus că mai degrabă speculam și că pe el nu-l interesau justificările în sensul că omul era o victimă a unor forțe de necucerit.

— Poate că este un agent secret pregătit să arate ca un vagabond, am spus în glumă.

Tânărul s-a îndreptat spre stradă cu un mers dezlânat.

— Nu este făcut să arate ca un vagabond; este un vagabond, a spus don Juan. Privește cât e de slab corpul lui. Brațele și picioarele lui sunt subțiri. De-abia se târăște. Nimeni nu se poate prefăce că merge în felul acesta. E limpede că ceva nu e în regulă cu el, și nu e vorba de circumstanțe aici. Trebuie să accentuez din nou că vreau să-l vezi pe tânăr ca pe un „tonal”.

— Ce înseamnă să vezi un om ca un „tonal”?

— Presupune să încetezi să-l judeci în sens moral, sau să-l scuzi pe motivul că este ca o frunză în bătaia vântului. Cu alte cuvinte, presupune să vezi un om, fără să te gândești că este lipsit de apărare, sau de speranță.

Știi foarte bine despre ce vorbesc. Poți să-l judeci pe acest tânăr fără să-l condamni sau să-l ierți.

— Bea prea mult, am spus.

Afirmația mea n-a fost intenționată. Am făcut-o fără să știu exact de ce. O clipă, am simțit că cineva stătea în spatele meu și mi-a suflat cuvintele. Am fost îndemnat să explic că afirmația mea a fost o altă speculație de-a mea.

— Nu a fost cazul de data asta, a spus don Juan. Tonul vocii tale a avut o certitudine care a lipsit înainte. N-ai spus: „Poate că este un bețiv”.

M-am simțit jenat, deși nu puteam spune exact de ce. Don Juan a râs.

— Ai „văzut” prin om, a spus. Asta a fost „vedere”. „Vederea” este așa. Afirmațiile sunt făcute cu mare certitudine și nu știi cum se întâmplă. Știi că „tonalul” tânărului acela a fost străpuns, dar nu știi de unde știi.

A trebuit să admit că avusesem chiar această impresie.

— Ai dreptate, a spus don Juan. Nu contează cu adevărat că este tânăr, este la fel de decrepit ca cele două femei. Tinerețea nu este în nici un caz o barieră pentru distrugerea „tonalului”.

Tu te-ai gândit că ar exista multe motive care să determine condiția omului. Eu spun că este unul singur, „tonalul” lui. „Tonalul” lui nu este slab pentru că bea; este invers, el bea pentru că „tonalul” lui este slab. Slăbiciunea aceea îl forțează să fie așa cum este. Dar același lucru se întâmplă cu noi toți, într-o formă sau alta.

— Dar nu justifici și tu purtarea lui, spunând că „tonalul” lui este de vină? am întrebat.

— Îți ofer o explicație pe care n-ai mai întâlnit-o înainte. Nu este o justificare sau o condamnare. „Tonalul” tânărului este slab și timid. și totuși, nu este unic. Noi toți ne aflăm, mai mult sau mai puțin, în aceeași barcă, în acel moment, a trecut prin fața noastră un bărbat foarte voinic, îndreptându-se spre biserică. Purta un costum scump de culoare gri închis, costum de om de afaceri, și avea o servietă diplomat. Gulerul de la cămașă era descheiat și cravata slăbită. Transpira puternic. Avea un ten foarte deschis, ceea ce făcea ca transpirația să fie și mai evidentă.;

— Urmărește-l! mi-a ordonat don Juan.

Pașii bărbatului erau mici, dar greoi. Mersul lui avea ceva șovăitor. Nu s-a dus spre biserică; a înconjurat-o și a dispărut după ea.

— Nu este nevoie să tratezi corpul într-un mod atât de chinuitor, a spus don Juan cu o notă de dispreț în glas. Dar este un fapt trist acela că noi toți am învățat la perfecție cum să ne slăbim „tonalul”. Și eu am denumit asta a te complace.

A pus o mână pe carnetul meu și nu m-a mai lăsat să scriu. Ideea lui era că atât timp cât scriam, eram incapabil să mă concentrez. A sugerat să mă relaxez, să-mi opresc dialogul interior și să mă abandonez, să mă confund cu persoana observată.

L-am rugat să-mi explice ce înțelegea prin a mă „confunda”. A răspuns că acest lucru nu poate fi explicat în nici un fel, că era o acțiune a corpului, sau pe care acesta îl resimțea când era pus în contact observațional cu alte corpuri. Apoi el a clarificat problema, spunând că în trecut denumise acest proces „vedere” și că el consta dintr-o tăcere interioară adevărată, urmată de o prelungire în afară a ceea ce aparținea eului, o prelungire care întâlnea celălalt corp și se cufunda în el, sau cu orice altceva din sfera conștiinței persoanei respective.

În acel moment am vrut să revin la carnetul meu, dar el m-a oprit și a început să aleagă diferite persoane din lumea care trecea.

A indicat duzini de oameni, acoperind o gamă largă de bărbați, femei, copii de vârste diferite. Don Juan a spus că el selectase persoane al căror „tonal” era slab și care se potriveau într-o anumită schemă de clasificare și că, astfel, mă familiariza cu o varietate prestabilită de slăbiciuni.

Nu mi-am amintit toți oamenii pe care mi i-a indicat și descris. M-am plâns că, dacă aș fi luat notițe, aș fi putut cel puțin să schițez complicațiile schemei sale despre complacere. Dar nu a vrut să o repete, sau poate chiar nu și-a mai amintit-o.

A râs și a spus că nu și-o amintea, pentru că în viața unui vrăjitor cel care era responsabil de creativitate era „nagualul”.

A privit la cer și a spus că se însera și că din acel moment vom schimba direcția. În loc de „tonali” slabi, vom aștepta apariția unui „tonal potrivit”. A adăugat că doar un luptător are un „tonal” potrivit și că omul obișnuit poate avea cel mult un „tonal corect”.

După câteva minute de așteptare, și-a lovit coapsa și a chicotit.

— Uite cine vine acum, a spus, arătând spre stradă cu o mișcare a bărbiei. Parcă ar fi fost făcuți să se potrivească.

Am văzut apropiindu-se trei indieni. Erau îmbrăcați cu niște poncho-uri de lână scurte, maro, cu pantaloni albi, care le veneau până la mijlocul gambei, bluze albe cu mâneci lungi, sandale murdare și purtate și pălării vechi de paie. Fiecare avea legată pe spate câte o legătură.

Don Juan s-a ridicat și s-a dus la ei. Le-a vorbit. Ei au părut surprinși și l-au înconjurat. Îi zâmbeau. El le-a spus se pare ceva despre mine; s-au întors toți trei și mi-au zâmbit. Erau la vreo trei-patru metri depărtare; am ascultat atent, dar n-am auzit ce spuneau.

Don Juan a băgat mâna în buzunar și le-a dat niște bancnote. Ei păreau să fie mulțumiți; își mișcau nervoși picioarele. Mi-au plăcut foarte mult. Arătau ca niște copii. Toți aveau dinții mici și albi și trăsături fine, foarte plăcute. Unul dintre ei, după toate aparențele cel mai bătrân, avea favoriți. Ochii lui erau obosiți, dar foarte buni. El și-a scos pălăria și s-a apropiat de bancă. Ceilalți l-au urmat. M-au salutat toți trei la unison. Ne-am dat mâinile. Don Juan mi-a spus să le dau niște bani. Mi-au mulțumit și după o tăcere politicoasă și-au luat la revedere. Don Juan s-a așezat iar pe bancă și i-am urmărit dispărând în mulțime.

I-am spus lui don Juan că, dintr-un motiv ciudat, îmi plăcuseră foarte mult.

— Nu este atât de ciudat, a spus el. Probabil că ai simțit că „tonalul” lor este exact cum trebuie. Este corect, dar nu pentru timpul nostru.

Probabil că ai simțit că erau ca niște copii. Sunt. Și asta e foarte tar. Îi înțeleg mai bine decât tine, de aceea n-am putut să evit o undă de tristețe. Indienii sunt ca și câinii, nu au nimic.

Dar asta e natura norocului lor și n-ar trebui să mă simt trist. Bineînțeles că tristețea mea este propriul meu mod de a mă complăce.

— De unde sunt, don Juan?

— Din Sierra. Au venit aici să-și caute norocul. Vor să devină negustori. Sunt frați. Le-am spus că și eu vin din Sierra și că sunt și eu un negustor. Le-am spus că tu ești partenerul meu. Banii pe care i-am dat au fost un simbol; un luptător trebuie să dea astfel de simboluri tot timpul. Ei aveau nevoie, fără îndoială, de bani, dar nevoia nu trebuie să constituie un motiv special pentru un simbol. Lucrul care trebuie visat este sentimentul. Eu personal am fost mișcat de cei trei.

Indienii sunt învinșii timpului nostru. Căderea lor a început o dată cu spaniolii și acum, sub conducerea descendenților lor, indienii au pierdut totul. Nu este o exagerare dacă spun că indienii și-au pierdut „tonalul”.

— Asta e o metaforă, don Juan?

— Nu. Este un fapt. „Tonalul” este foarte vulnerabil. El nu poate rezista la tratamentele dure. Din ziua în care a pus piciorul pe acest pământ, omul alb a distrus sistematic nu numai „tonalul” indian al timpului, dar și „tonalul” personal al fiecărui indian. Poți presupune cu ușurință că, pentru indianul mediu sărac, domnia omului alb a fost un adevărat iad. Și totuși, ironia constă în faptul că, pentru un alt tip de indian, ea a fost o adevărată binecuvântare.

— Despre cine vorbești? Ce fel de indian este acesta?

— Vrajitorul. Pentru vrajitor. Cucerirea a fost provocarea de o viață. Ei au fost singurii care nu au fost distruși de ea, ci s-au adaptat și au folosit-o în avantajul lor.

— Cum a fost posibil asta, don Juan? Aveam impresia că spaniolii n-au lăsat nici o piatră neîntoarsă.

— Să spunem că ei au întors toate pietrele care erau în limitele „tonalului” lor. Totuși, în viața indienilor existau și lucruri de neînțeles pentru omul alb; aceste lucruri el nici măcar nu le-a observat. Poate că a fost norocul nebun al vrajitorilor, sau poate că i-a salvat cunoașterea lor. După ce „tonalul” timpului și „tonalul” personal al fiecărui indian au fost șterse, vrajitorii s-au găsit agățându-se de singurul lucru rămas necontestat, „nagualul”. Cu alte cuvinte, „tonalul” lor și-a căutat refugiul în „nagualul” lor. Asta nu s-ar fi întâmplat dacă nu ar fi fost condițiile îngrozitoare ale unui popor cucerit. Oamenii cunoașterii de astăzi sunt produsul acelor condiții și sunt cunoscătorii supremi ai „nagualului”, de când au rămas acolo complet singuri. Acolo, omul alb nu s-a aventurat niciodată. De fapt, el nici măcar nu are idee că există.

În acest moment m-am simțit obligat să intervin cu un argument. Am susținut sincer că în gândirea europeană fusese descris ceea ce el denumea drept „nagual”. Am adus în discuție subiectul Eului Transcendental, sau observatorul neobservat, prezent în toate gândurile noastre, și în percepții, și în sentimente. I-am explicat lui don Juan că individul se poate percepe, sau intuit pe el însuși, ca un eu, prin Eul Transcendental, pentru că acesta este singurul lucru capabil de judecată, capabil să dezvăluie realitatea în zona conștiinței sale.

Don Juan era imperturbabil. A râs.

— Dezvăluirea realității, a spus el, imitându-mă. Acesta este „tonalul”.

170 Am argumentat că „tonalul” poate fi denumit Eul Empiric, aflat în fluxul conștiinței sau experienței persoanei, în timp ce Eul Transcendental poate fi găsit în spatele acestui flux.

— Urmărind, presupun, a spus el în derâdere.

— Exact. Urmărindu-se pe sine, am răspuns.

— Te ascult vorbind. Dar nu spui nimic. „Nagualul” nu este experiență, sau intuiție, sau conștiință. Termenii aceia și tot ce mai poți spune sunt doar subiecte de pe insula „tonalului”. Pe de altă parte, „nagualul” este doar efect. „Tonalul” începe la naștere și se sfârșește la moarte, dar

„nagualul” nu se sfârșește niciodată. „Nagualul” nu are limită. Am spus că „nagualul” este acolo unde sălășluiesc puterile; acesta a fost doar un mod de a face aluzie la el. Prin rațiunea efectului său, probabil că „nagualul” poate fi înțeles cel mai bine în termeni de putere. De exemplu, când te-ai simțit amorțit mai devreme astăzi, eu te calmam; adică, „nagualul” meu acționa asupra ta.

— Cum a fost posibil, don Juan?

— N-o să crezi asta, dar nimeni nu știe cum. Tot ce știu este că am dorit ca atenția ta să fie întreagă, neîmpărțită, și apoi „nagualul” meu a lucrat asupra ta. Știu acestea, deoarece pot fi martor la efectele lui, dar nu știu cum lucrează.

A rămas tăcut o vreme. Voiam să păstrez același subiect. Am încercat să pun o întrebare; el m-a redus la tăcere.

— Poți spune că „nagualul” este cel care creează, a spus el în final și m-a privit pătrunzător. „Nagualul” este singura parte din noi care poate crea.

A rămas tăcut, privindu-mă. Simțeam că mă împingea în mod clar într-o zonă pe care doream s-o elucideze mai mult. El spusese că „tonalul” nu a creat nimic, ci doar că a fost martor și că a luat cunoștință. L-am întrebat cum explica el faptul că noi construim mașini și structuri superbe.

— Asta nu este creativitate, a spus el. Asta este doar modelare. Noi putem modela orice cu mâinile noastre, personal, sau în legătură cu mâinile altor „tonali”. Un grup de „tonali” poate modela orice, structuri superbe, așa cum ai spus.

— Dar atunci, ce este creativitatea, don Juan?

El m-a fixat cu privirea, îngustându-și ochii. A chicotit ușor, și-a ridicat mâna dreaptă deasupra capului și a întors încheietura cu o tresărire scurtă, de parcă ar fi fost un miner de ușă.

— Creativitatea este asta, a spus el și a adus mâna cu palma căuș la nivelul ochilor mei.

Mi-a trebuit un timp incredibil de lung pentru a-mi focaliza ochii pe mâna lui. Simțeam că o membrană transparentă îmi ținea tot corpul într-o poziție fixă și că trebuia s-o rup pentru a-mi plasa privirea asupra mâinii lui.

M-am luptat până când mi-au intrat în ochi picături de transpirație. În final am auzit, sau am simțit un pocnet și ochii și capul mi s-au eliberat.

În palma lui dreaptă se găsea cea mai curioasă rozătoare pe care o văzusem vreodată. Arăta ca o veveriță cu coada stufoasă. Totuși, coada semăna mai mult ca cea a unui spinos. Avea ghimpi țepeni.

— Atinge-o! a spus încet don Juan.

L-am ascultat automat și mi-am plimbat degetul pe spatele ei moale. Don Juan și-a adus mâna mai aproape de ochii mei și atunci am observat ceva care mi-a provocat un spasm nervos. Veverița avea ochelari și dinți mari.

— Arată ca un japonez, am spus și am început să râd isteric.

Apoi rozătoarea a început să crească în palma lui don Juan. Și în timp ce ochii mei erau încă umezi de lacrimi de răs, rozătoarea a devenit atât de mare, încât a dispărut. Pur și simplu, a ieșit din raza mea vizuală. S-a întâmplat atât de rapid, încât m-a prins în mijlocul unui spasm de răs. Când am privit iar, sau când mi-am șters ochii și i-am focalizat cum trebuie, priveam la don Juan. El stătea pe bancă, iar eu, în picioare în fața lui, deși nu-mi aminteam să mă fi ridicat.

Pentru o clipă, surescitarea mea a devenit incontrolabilă. Don Juan s-a ridicat calm, m-a forțat să mă așez, mi-a proptit bărbia între bicepsul și antebrațul mâinii sale stângi și m-a lovit în creștetul capului cu încheieturile degetelor de la mâna dreaptă. Efectul a fost ca șocul unui curent electric. M-a calmat imediat.

Erau atâtea lucruri despre care voiam să-l întreb. Dar cuvintele mele nu-și puteau face drum printre atâtea gânduri. Apoi am devenit foarte conștient că-mi pierdusem controlul asupra

vocii mele. Totuși n-am vrut să mă lupt să vorbesc și m-am lipit de bancă. Don Juan mi-a spus pe un ton energic că trebuia să mă adun și să nu mă mai răsfaț. Mă simțeam puțin amețit. El mi-a ordonat imperativ să mă apuc de scris și mi-a înmănat creionul și carnetul, după ce le-a cules de sub bancă.

Am făcut un efort suprem să spun ceva și am avut iar senzația limpede că mă învăluia o membrană. Am pufăit și am mârâit o clipă, în timp ce don Juan râdea, până când am auzit sau am simțit un alt pocnet.

Am început să scriu imediat. Don Juan vorbea de parcă mi-ar fi dictat.

— Una dintre acțiunile unui luptător este să nu lase niciodată ca ceva să-l afecteze, a spus el. Astfel, un luptător poate să vadă chiar pe dracul însuși, dar el nu va lăsa pe nimeni să-și dea seama de asta. Capacitatea de control a unui luptător trebuie să fie impecabilă.

A așteptat până când am terminat de scris și apoi m-a întrebat râzând:

— Ai înțeles toate astea?

I-am propus să mergem la un restaurant să luăm masa. Mi-era foame. El a spus că trebuia să stăm până când va apare un „tonal potrivit”. A adăugat pe un ton serios că dacă „tonalul potrivit” nu va apărea în ziua aceea, va trebui să rămânem pe bancă până când va binevoi să apară.

— Ce este un „tonal potrivit”? am întrebat.

— Un „tonal” care e perfect, armonios și echilibrat. Tu va trebui să afli unul astăzi, sau mai exact, puterea ta trebuie să ne aducă unul.

— Dar cum pot să-l deosebesc de alți „tonali”?

— Nu te preocupa de asta. O să ți-l arăt eu.

— Cum arată, don Juan?

— Greu de spus. Depinde de tine. Acesta este un spectacol pentru tine; de aceea, tu stabilești condițiile singur.

— Cum?

— Nu știi asta. Puterea ta, „nagualul” tău va face asta. Există, în general, două părți în fiecare „tonal”. Una este partea externă, hotarul, suprafața insulei. Aceasta este partea legată de acțiune, partea aspră. Cealaltă parte, este decizia și judecata, „tonalul” intern, mai moale, mai delicat și mai complex. „Tonalul potrivit” este un „tonal” în care cele două nivele sunt în echilibru și armonie perfectă.

Don Juan s-a oprit din vorbă. Era deja destul de întuneric și luam notițe cu greutate. El mi-a spus să mă întind și să mă relaxez. A continuat spunând că fusese o zi destul de extenuantă, dar foarte prolifică și că era sigur că „tonalul potrivit” va apărea.

Au trecut duzine întregi de oameni. Am stat într-o tăcere relaxată zece-cincisprezece minute. Apoi don Juan s-a ridicat brusc.

— La naiba, ai făcut-o! Uite cine vine aici. O fată!

A indicat cu o mișcare a capului spre o tânără care traversa parcul și se apropia de banca noastră. Don Juan a spus că tânăra era „tonalul potrivit” și că, dacă se va opri să vorbească cu vreunul dintre noi, ar fi o prevestire extraordinară și ar trebui să facem orice ne-ar cere.

Nu puteam distinge clar trăsăturile tinerei femei, deși era destulă lumină. Ea s-a apropiat la vreo doi pași, dar a trecut fără să ne privească. Don Juan mi-a poruncit în șoaptă să mă ridic și să mă duc să vorbesc cu ea.

Am alergat după ea și i-am cerut indicații. Am ajuns foarte aproape de ea. Era tânără, probabil în jur de douăzeci și cinci de ani, de înălțime medie, foarte atrăgătoare și bine îmbrăcată.

Ochii ei erau limpezi și liniștiți. Mi-a zâmbit când mi-a vorbit. Era ceva atrăgător în ea. Mi-a plăcut foarte mult, așa cum îmi plăcuseră și cei trei indieni.

M-am întors la bancă și m-am așezat.

— Este o luptătoare? am întrebat.

— Nu chiar, a spus don Juan. Puterea ta nu este atât de bună încât să aducă un luptător. Dar ea este exact un „tonal corect”. Unul care s-ar putea transforma într-un „tonal potrivit”. Luptătorii apar din acest lot.

Afirmațiile lui mi-au stimulat curiozitatea. L-am întrebat dacă femeile puteau fi luptători. El m-a privit, uimit întrucâtva de întrebare.

— Bineînțeles că pot fi, a răspuns, și sunt chiar mai bine dotate decât bărbații, pentru drumul cunoașterii. Dar bărbații sunt un pic mai mobili. Totuși, așa spune că, una peste alta, femeile au un ușor avantaj.

I-am spus că mă uimea faptul că el nu discutase despre femei în legătură cu cunoașterea lui.

— Ești un bărbat, a răspuns, de aceea eu folosesc genul masculin, când vorbesc cu tine. Asta-i tot. Restul este la fel.

Am vrut să-l întreb mai departe, dar el a făcut un semn pentru a închide subiectul. A privit în sus. Cerul era aproape negru. Totuși erau unele zone unde norii aveau o ușoară nuanță portocalie.

— Sfârșitul zilei este cel mai bun timp al tău, a spus don Juan. Apariția acelei tinere chiar la sfârșitul zilei este o prevestire. Discutam despre „tonal”, de aceea este o prevestire despre „tonalul” tău.

— Ce înseamnă prevestirea, don Juan?

— Înseamnă că ți-a mai rămas foarte puțin timp pentru a-ți aranja problemele. Orice aranjamente ai prevăzut, trebuie să fie viabile, pentru că nu mai ai timp să faci altele. Aranjamentele tale trebuie să funcționeze acum, sau altfel nu sunt deloc aranjamente. Îți sugerez ca, atunci când te întorci acasă, să-ți verifici liniile și să te asiguri că sunt puternice. O să ai nevoie de ele.

— Ce o să se întâmple cu mine, don Juan?

— Cu ani în urmă ai cerut putere. Ai urmat cu încredere greutățile învățaturii, fără să te agiți, sau să te grăbești. Acum ești la marginea zilei.

— Ce înseamnă asta?

— Pentru un „tonal potrivit”, totul de pe insulă este o provocare. Un alt mod de a spune asta este că, pentru un luptător, totul în lume este o provocare. Bineînțeles, cea mai mare provocare dintre toate este cererea lui de putere. Dar puterea vine de la „nagual” și când un luptător se află la marginea zilei, înseamnă că se apropie ora „nagualului”, ora de putere a luptătorului.

— Tot nu înțeleg sensul acestor lucruri, don Juan. Înseamnă că o să mor în curând?

— Dacă ești prost, o să mori, a replicat scurt. Într-o exprimare mai lejeră, înseamnă că ești gata să faci pe tine. Ai cerut odată putere și cererea aceea este ireversibilă. Nu voi spune că ești gata să-ți îndeplinești destinul, deoarece nu există destin. Atunci, singurul lucru pe care-l poți spune este că ești gata să-ți desăvârșești puterea. Prevestirea a fost clară. Tânără aceea a venit la tine la marginea zilei. Ți-a mai rămas puțin timp și deloc pentru prostii. O stare minunată. Așa spune că tot ce este mai bun în noi apare când suntem puși la zid, când simțim sabia atârând deasupra capului. Personal, n-aș fi reușit în alt mod.

4. Contractarea tonalului.

Miercuri dimineța am părăsit hotelul pe la ora zece fără un sfert. Am mers încet lăsându-mi cincisprezece minute ca să ajung la locul de întâlnire cu don Juan. El alesese un colț de pe Paseo de la Reforma, la cinci sau șase blocuri depărtare, în fața unui birou al unei linii aeriene.

Tocmai terminasem de luat micul dejun cu un prieten al meu. El a vrut să mă însoțească, dar i-am dat de înțeles că mă întâlneam cu o fată. Am mers intenționat pe partea cealaltă a străzii pe care se afla biroul de voiaj. Mă obseda bănuiala că prietenul meu, care voia de mult să-i fac cunoștință cu don Juan, știa că mă voi întâlni cu el și că m-ar putea urmări. Mi-era teamă că dacă mă voi întoarce, îl voi găsi exact în spatele meu.

L-am văzut pe don Juan la un stand cu reviste, pe cealaltă parte a străzii. Am început să traversez, dar a trebuit să mă opresc la mijlocul străzii și să aștept până când puteam traversa în siguranță tot bulevardul. M-am întors întâmplător, să văd dacă prietenul meu mă urmărea. El stătea la un colț, în urma mea. A zâmbit prosteste și a dat din mână, de parcă mi-ar fi spus că fusese incapabil să se

178 CARLOS CASTANEDA controleze. Am trecut grăbit strada, fără să-i dau timp să mă prindă.

Don Juan părea conștient de situația mea. Când am ajuns lângă el, a aruncat o privire peste umărul meu.

— Vino, a spus el. Ar fi mai bine să o luăm pe stradă în jos.

A indicat o stradă care pătrundea diagonal în Paseo de la Reforma, în punctul în care eram noi. M-am orientat rapid. Nu călcasem niciodată pe strada aceea, dar cu două zile înainte mai fusesem în biroul companiei aeriene. Îi cunoșteam amplasamentul. Biroul era la un colț ascuțit, format de două străzi. Avea câte o ușă spre fiecare stradă, iar distanța dintre cele două uși părea să fie de vreo trei metri și jumătate. Există un coridor de-a lungul biroului, de la o ușă la alta. De o parte a coridorului erau birouri, iar pe cealaltă parte era un stand mare, cu personal și casier. În ziua în care fusesem acolo, era plin de lume. Am vrut să mă grăbesc, poate chiar să și alerg, dar pasul lui don Juan era relaxat. Când am ajuns în dreptul ușii agenției de voiaj, pe strada în diagonală, am știut fără să mă întorc că și prietenul meu traversase bulevardul în fugă și că era gata să dea colțul pe strada pe care mergeam. L-am privit pe don Juan, sperând că avea o soluție. El a dat din umeri. Mă simțeam enervat și nu-mi venea altceva în minte decât să-i dau un pumn în nas prietenului meu. Exact în acel moment, trebuie să fi sughitat sau inspirat, pentru că următorul lucru pe care l-am realizat a fost o pierdere masivă de aer, datorită unui brânci formidabil pe care mi l-a dat don Juan, și care m-a trimis ca vijelia prin ușa biroului. Propulsat de forța aceea colosală, am zburat practic prin cameră. Don Juan mă prinsese atât de nepregătit, încât corpul meu nu opusese nici o rezistență; frica mea s-a contopit efectiv cu șocul brânciului său. Mi-am întins automat mâinile, pentru a-mi

179 proteja fața. Forța împingerii lui don Juan fusese atât de mare, încât saliva îmi zburase practic din gură și am simțit un adevărat vertij în timp ce am năvălit în cameră. Aproape mi-am pierdut echilibrul și a trebuit să fac un efort imens ca să nu cad. M-am învârtit de vreo două ori; mi se părea că viteza acțiunii lăsa scena în ceață. Am remarcat vag o mulțime de clienți ocupându-se de afacerile lor. M-am simțit extrem de jenat. Știam că toți mă vor privi în timp ce mă rostogoleam prin cameră. Ideea că arătam ca un nebun era mai mult decât jenantă. Mi-au zburat prin minte o serie de gânduri. Aveam certitudinea că o să cad cu fața la podea. Sau că voi da peste un client, peste o doamnă în vârstă, care va avea de suferit din cauza impactului. Sau și mai rău, ușa de sticlă din cealaltă parte a biroului va fi închisă și mă voi zdrobi de ea.

Am ajuns într-o stare de buimăceală la ușa dinspre Paseo de la Reforma. Era deschisă și am trecut prin ea. În acel moment, preocuparea mea era să par cât mai liniștit, m-am întors la

dreapta și am luat-o pe bulevard în jos, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Eram sigur că don Juan mă va urma și că, probabil, prietenul meu va continua să meargă pe strada cealaltă.

Am deschis ochii, sau mai degrabă i-am fixat pe zona din fața mea. Am avut un moment lung de amortire înainte să-mi dau seama ce se întâmplă. Nu eram pe Paseo de la Reforma, așa cum ar fi trebuit să fiu, ci în piața Lagunilla, la trei kilometri depărtare.

Ceea ce am simțit în momentul acela a fost o uimire atât de mare, încât tot ce am putut face a fost să mă holbez, înspăimântat.

Am privit în jur, pentru a mă orienta. Mi-am dat seama că de fapt stăteam foarte aproape de locul unde mă întâlnisem cu don Juan în prima mea zi în Mexico City. Eram chiar în același punct. Standurile care vindeau monede vechi erau la doi metri. Am făcut un efort suprem să mă rețin. Evident că aveam o halucinație. Nu putea fi în nici un caz altceva. M-am întors rapid, să intru iar pe ușa biroului, dar în spatele meu erau doar niște standuri cu reviste și cărți la mâna a doua. Don Juan era lângă mine, în dreapta mea. El avea pe față un zâmbet enorm.

Simțeam o presiune în cap, un sentiment pișcător, de parcă mi-ar fi trecut prin nas apă gazoasă. Eram fără grai. Am încercat fără succes să spun ceva.

L-am auzit clar pe don Juan spunându-mi că nu trebuia să încerc să gândesc sau să vorbesc, dar voiam să spun ceva, oricât. În pieptul meu creștea o nervozitate dureroasă. Simțeam lacrimile curgându-mi pe obraji.

Don Juan m-a admonestat, așa cum făcea de obicei când cădeam pradă unei frici incontrolabile. M-a bătut ușor pe cap.

— Hai, hai, micule Carlos, a spus el. Nu-ți pierde capul.

Mi-a ținut o clipă fața în mâini.

— Nu încerca să vorbești, a spus.

Mi-a dat drumul și a arătat spre ceea ce se întâmplă în jurul nostru.

— Asta nu este pentru discuție, a spus. Asta este doar pentru a fi observat. Urmărește! Urmărește totul!

Efectiv plângeam. Totuși, reacția mea la plâns era foarte ciudată; continuam să plâng fără nici o grijă. În acel moment, nu conta pentru mine dacă eram sau nu deplasat.

Am privit în jur. Chiar în fața mea se găsea un bărbat de vârstă mijlocie care purta o cămașă roz cu mâneci scurte și pantaloni gri închis. Părea să fie american. O femeie durdulie, aparent nevasta sa, îl ținea de braț. Bărbatul mânua niște monede, în timp ce un puști de treisprezece-paisprezece ani, probabil băiatul proprietarului, îl urmărea.

Băiatul se uita la fiecare mișcare pe care o făcea bărbatul, în final, omul a pus monedele înapoi pe tejghea și băiatul s-a relaxat imediat.

— Urmărește totul! a comandat don Juan iar.

Nu era nimic neobișnuit de urmărit. Oamenii treceau încolo și înapoi, în toate direcțiile. M-am întors. Un bărbat, care părea că e cu tejgheaua de reviste, mă fixa cu privirea. El a clipit de mai multe ori, de parcă ar fi fost adormit. Părea obosit sau bolnav și arăta sleit.

Simțeam că nu era nimic de urmărit, cel puțin nimic cu consecințe reale. Am fixat scena cu privirea, Mi-am dat seama că era imposibil să-mi concentrez atenția pe ceva. Don Juan se plimba în jurul meu. El acționa ca și cum ar fi analizat ceva la mine. A dat din cap și și-a încrețit buzele.

— Hai, hai, a spus el, prinzându-mă ușor de braț. Este timpul să mergem.

Imediat ce am început să mă mișc, am observat că trupul meu era foarte ușor. De fapt, simțeam că tălpile mele erau elastice. Aveau o calitate bizară, elastică, parcă gata de lansare.

Don Juan trebuie să fi fost conștient de senzațiile mele; mă ținea strâns, de parcă nu m-ar fi lăsat să scap; mă apăsa în jos, ca și cum i-ar fi fost frică că voi zbura de lângă el, ca un balon.

Plimbarea mi-a făcut bine. Agitația mea a cedat locul unui sentiment confortabil de liniște.

Don Juan a insistat că trebuia să observ totul. I-am spus că nu voiam să urmăresc nimic, că nu-mi păsa ce făceau oamenii din piață și că nu voiam să mă simt ca un idiot observând o activitate oarecare a cuiva care cumpără monede, sau cărți vechi, în timp ce realitatea îmi scăpa printre degete.

— Care este realitatea? a întrebat el.

M-am oprit din mers și i-am spus vehement că lucrul important era ceea ce făcuse el cu mine pentru a ajunge să percep că acoperisem distanța dintre birou și piață în câteva secunde.

În acel moment am început să tremur și mi s-a făcut rău. Don Juan m-a pus să-mi țin mâinile pe stomac.

A indicat totul în jur și a spus iar, pe un ton sec, că activitatea lumească din jurul nostru era singurul lucru important.

M-am simțit enervat. Aveam sentimentul fizic de amețeală. Am respirat adânc.

— Ce-ai făcut, don Juan? am întrebat cu o nepăsare forțată.

A răspuns pe un ton convingător că putea să-mi povestească asta oricând, dar că tot ce se întâmplă în jurul nostru nu se va mai repeta. Nu am avut nici o obiecție la asta. Activitatea la care eram martor evident că nu se putea repeta în toată complexitatea ei. Ideea mea era că puteam observa o activitate similară oricând. Pe de altă parte, implicația faptului că fusesem transportat peste o anumită distanță, într-o formă oarecare, era de o importanță incalculabilă.

Când mi-am exprimat opiniile, don Juan a dat din cap, de parcă ceea ce auzise era prea dureros pentru el.

Am mers o vreme în tăcere. Corpul meu era fierbinte. Am remarcat că plamele și tălpile frigeau. Aceeași căldură neobișnuită părea să se fi localizat și în nări și în pleoape.

— Ce ai făcut, don Juan? l-am întrebat rugător.

N-a răspuns, dar m-a bătut în piept și a râs. A spus că oamenii sunt creaturi foarte fragile, care devin și mai fragile datorită slăbiciunilor lor. M-a sfătuit pe un ton foarte serios să nu mă gândesc că sunt gata să mă prăpădesc, ci să mă împing peste limitele mele și să mă concentrez pur și simplu asupra lumii din jurul meu.

Am continuat să mergem foarte încet. Preocuparea mea era extremă. Nu puteam să fiu atent la nimic. Don Juan s-a oprit și a deliberat dacă să vorbească sau nu. A deschis gura să spună ceva, dar apoi a părut să se răzgândească și a început iar să meargă.

— Ceea ce s-a întâmplat este că tu ai venit aici, a spus el brusc, întorcându-se și fixându-mă cu privirea.

— Cum s-a întâmplat asta?

A răspuns că nu știa și că singurul lucru pe care-l știa era că eu alesesem locul.

Impasul nostru a devenit și mai accentuat, pe măsură ce am continuat să discutăm. Voiam să cunosc manevrele și el insista că alegerea locului era singurul lucru pe care-l puteam discuta, iar deoarece eu nu știam de ce l-am ales, nu era nimic esențial despre care să discutăm. A criticat, fără să se supere, obsesia mea de a raționa totul, ca pe un răsfăț inutil. A spus că era mai simplu și mai eficient să acționez doar, fără să caut explicații, și că, discutând despre experiența mea și gândindu-mă la ea, nu făceam decât s-o disipez.

După câteva secunde a spus că trebuia să părăsim locul acela pentru că îl deteriorasem și ar fi devenit din ce în ce mai vătămător pentru mine.

Am părăsit piața și am luat-o spre parcul Alameda. Eram extenuat. M-am aruncat pe o bancă. De-abia atunci m-am gândit să mă uit la ceas. Era ora zece și douăzeci dimineața. A trebuit să fac un efort ca să mă pot concentra. Nu-mi aminteam exact ora la care îl întâlnisem pe don Juan. Am calculat că trebuia să fi fost în jur de zece. Și nu putuse să ne ia mai mult de zece minute pentru a merge din piață până în parc, ceea ce lăsa doar zece minute nefolosite.

L84

I-am spus lui don Juan despre calculele mele. El a zâmbit. Am avut certitudinea că zâmbetul lui ascundea disprețul față de mine, totuși nu era nimic pe fața lui care să trădeze acest sentiment.

— Crezi că sunt un idiot fără speranță, nu-i așa, don Juan?

— Ah-ha! a spus el și a sărit în picioare.

Reacția lui a fost atât de neașteptată, încât am sărit și eu în același timp.

— Spune-mi exact care sunt sentimentele mele acum, a spus el apăsător.

Simțeam că-i știam sentimentele. Era ca și cum le-aș fi simțit în mine însumi. Dar când am încercat să dau glas la ceea ce simțeam, mi-am dat seama că nu puteam vorbi despre asta. Vorbirea îmi cerea un efort uluitor.

Don Juan a spus că nu aveam destulă putere pentru a-l „vedea”. Dar în mod sigur puteam „vedea” destul pentru a găsi explicații potrivite în legătură cu ceea ce se întâmplă. >,' .

— Nu fii timid, a spus. Spune-mi ce „vezi”.

M-a străbătut un gând brusc și straniu, foarte asemănător cu gândurile care-mi vin de obicei în minte chiar înainte să adorm. Era mai mult decât un gând; o descriere corectă a lui ar fi că era o imagine. Am văzut un tablou conținând mai multe personaje. Cel care era exact în fața mea era un bărbat, care stătea în spatele unui cadru de fereastră. Zona din jurul ramei era difuză, dar rama și bărbatul se vedeau foarte clar. El privea la mine; avea capul ușor întors spre stânga, așa că, de fapt, mă privea puțin chiorâș. Îi vedeam ochii mișcându-se pentru a mă putea vedea. Mâna lui era strânsă pumn și mușchii erau contractați.

La stânga bărbatului se găsea o altă imagine în tablou. Era un leu zburător. Capul și coama erau ale unui leu, dar partea inferioară a corpului era cea a unui dine Caniche, alb și cârlionțat.

1

Eram gata să-mi focalizez atenția asupra lui, când bărbatul a trosnit din buze și și-a împins capul și trunchiul prin fereastră. Întregul lui corp a țâșnit înainte, ca și cum l-ar fi tras ceva. A stat o clipă agățat, ținând pervazul ferestrei cu degetele, în timp ce oscila ca un pendul. Apoi și-a dat drumul.

Am simțit în corpul meu senzația de cădere. Nu era o cădere în gol, ci o coborâre înceată și apoi o plutire amortizată. Bărbatul era imponderabil. A rămas staționar pentru o clipă și apoi a dispărut din vedere, de parcă l-ar fi tras o forță în afara tabloului, printr-o spărtură a lui. O clipă mai târziu, era înapoi la fereastră, privindu-mă chiorâș. Antebrațul lui drept se odihnea pe pervaz, doar că de data asta mâna lui îmi făcea un semn de rămas bun.

Comentariul lui don Juan a fost că „vederea” mea era prea elaborată.

— Poți face mai mult decât atâta, a spus el. Vrei să-ți explic ce s-a întâmplat. Ei bine, vreau să-ți folosești „vederea” pentru a afla. Ai „văzut” doar prostii. Tipul ăsta de informație este inutil pentru un luptător. Ți-ar trebui prea mult pentru a-ți da seama ce înseamnă. „Vederea” trebuie să fie directă, deoarece un luptător nu poate să-și folosească timpul pentru a-și explica ceea ce „vede”. „Vederea” este „vedere” pentru că taie tot acest nonsens.

L-am întrebat dacă credea că viziunea fusese doar o halucinație și nu „vedere” cu adevărat. El era convins că fusese „vedere”, din cauza ciudăteniilor detaliilor, dar că nu era potrivită pentru această ocazie.

— Crezi că viziunile mele explică ceva? am întrebat.

— Bineînțeles că da. Dar în locul tău, n-aș sta să le descifrez. La început, „vederea” este ușor confuză și este ușor să te pierzi în ea. Pe măsură însă ce luptătorul devine mai solid, „vederea” lui devine ceea ce trebuie, o cunoaștere directă.

Pe măsură ce vorbea don Juan, am avut din nou unul din acele bizare lapsusuri de sentimente și am sesizat clar că eram gata să aflu ceva ce știam deja, un lucru care-mi scăpa, transformându-se în ceva foarte cețos. Am devenit conștient că eram angajat într-o luptă. Cu cât încercam mai mult să definesc, sau să ating bucata aceea de cunoaștere, cu atât se cufunda mai mult.

— Vederea” aceea a fost prea... prea vizionară, a spus don Juan.

Sunetul vocii lui m-a trezit.

— Un luptător pune o întrebare și prin „vederea” lui obține un răspuns, dar răspunsul este simplu, niciodată nu este înzorzonat cu viziuni de pudeli francezi zburători.

Am râs de imaginea asta. Și i-am spus jumătate în glumă că era prea strict, că oricine trece prin ceea ce trecusem eu în dimineața aceea merită puțină îngăduință.

— Aceasta este soluția cea mai comodă, a replicat. Un mod de a te răsfăța. Tu așezi lumea pe sentimentul că totul este prea mult pentru tine. Nu trăiești ca un luptător.

I-am spus că erau atâtea fațete la ceea ce denumea el comportamentul luptătorului, încât era imposibil să le ating pe toate și că înțelesul lui va deveni limpede o dată ce voi întâlni mai multe situații noi în care să-l aplic. '

— Pentru un luptător, o lege de bază este aceea că el își ia foarte atent deciziile, astfel încât nici un rezultat al acestora să nu-l surprindă sau să-i sece puterea.

Să fii un luptător înseamnă să fii alert și modest. Astăzi tu trebuia să urmărești scena care ti se dezvăluia în fața ochilor, nu să te gândești cum de era posibil așa ceva. Ți-ai focalizat atenția pe un lucru greșit. Dacă voiam să fiu îngăduitor cu tine, puteam foarte ușor să spun că, **POVESTIRI DESPRE PUTERE** deoarece este prima dată când ți s-a întâmplat asta, n-ai fost pregătit. Dar nu este permis, pentru că tu ai venit aici ca un luptător, gata să mori; de aceea, ceea ce ți s-a întâmplat astăzi n-ar fi trebuit să te prindă nepregătit.

Am recunoscut că tendința mea era să mă las pradă slăbiciunii și nedumeririi.

I

— Să spunem că pentru tine, o regulă de bază ar trebui să fie ca atunci când vii să mă vezi să fii pregătit să mori, a spus el. Dacă vii aici pregătit să mori, n-ar mai trebui să apară căderi, sau acțiuni inutile. Totul ar trebui să fie normal, pentru că nu ai aștepta nimic.

— Este ușor să spui asta, don Juan. Totuși, eu sunt cel care recepționează totul. Eu sunt cel care trebuie să se obișnuiască cu toate astea.

— Nu-i vorba că trebuie să te obișnuiești cu toate astea. Tu ești toate astea. Nu este doar o tolerantă din partea ta. Decizia ta de a adera la lumea aceasta diavolească a vrăjitoriei ar fi trebuit să ardă toate sentimentele zăbovitoare de confuzie și ar trebui să-ți dea îndrăzneala de a revendica toate astea drept lumea ta.

M-am simțit stânjenit și obosit. Acțiunile lui don Juan, indiferent cât de pregătit eram, mă angajau de fiecare dată în așa fel, încât nu-mi mai rămânea altă resursă decât să acționez și să mă simt ca o persoană amețită, semirațională. Am simțit un impuls de mânie și n-am mai vrut să scriu. În acel moment îmi venea să-mi rup notițele și să le arunc la cos. și as fi făcut-o dacă n-ar fi fost don Juan, care a râs și m-a ținut de braț, oprindu-mă.

Mi-a spus pe un ton de batjocură că „tonalul” meu era iar gata să se înșele singur. Mi-a recomandat să mă duc la fântână și să-mi dau cu apă pe gât și urechi.

Apa m-a răcorit. Am rămas tăcuți o vreme.

— Scribe, scribe, m-a îndemnat don Juan pe un ton prietenos. Să spunem că notesul tău este singura vrăjito

rie pe care o ai. Să-1 rupi în bucăți ar însemna un alt mod de a te abandona morții tale. Ar fi doar un alt acces de furie de-al tău, un acces trecător în cel mai bun caz, nu o schimbare. Un luptător nu-și părăsește niciodată insula „tonalului”. O folosește.

A arătat în jurul meu cu o mișcare rapidă a mâinii și apoi a atins carnețelul meu.

— Asta este lumea la. Nu poți renunța la ea. Este inutil să te superi și să te simți dezamăgit de tine însuși. Asta nu dovedește decât că „tonalul” este angajat într-o bătălie internă; o bătălie în „tonalul” cuiva este cel mai absurd lucru la care mă pot gândi. Viața solidă a unui luptător este prevăzută pentru a elimina această luptă. De la început te-am învățat să eviți oboseala și uzura. Acum nu mai există un război în tine, nu așa cum era înainte, deoarece comportamentul luptătorului este armonia – armonia dintre acțiuni și decizii la început, apoi armonia dintre „tonal” și „nagual”.

De când te cunosc, am vorbit și „tonalului” și „nagualului” tău. Acesta e modul în care trebuie condusă instrucția.

La început trebuie să vorbești „tonalului”. „Tonalul” este cel care trebuie să renunțe la control. De exemplu, „tonalul” tău a eliberat niște comenzi fără multă luptă, pentru că a devenit clar pentru el că, dacă ar fi rămas așa cum era, totalitatea ta ar fi fost moartă acum. Cu alte cuvinte, „tonalul” este făcut să cedeze în cazul unor lucruri inutile ca importanța de sine și răsfățul, care te aruncă doar în plictiseală. Problema este însă că „tonalul” se agață de acele lucruri, când ar trebui să fie bucuros să se scape de ele. Atunci, sarcina ta este să convingi „tonalul” să devină liber și fluid. De asta are nevoie un vrăjitor, înainte de toate, de un „tonal” liber și puternic. Cu cât devine mai puternic, cu atât se agață mai puțin de faptele sale și cu atât este mai ușor să-l restrângă. așa că asta s-a întâmplat astăzi dimineață, am întrezărit ocazia de a-ți restrânge „tonalul”. Pentru o clipă erai absent, grăbit, fără gânduri și eu am prins momentul acesta pentru a te împinge.

„Tonalul” se restrânge uneori, în special când este stânjenit. De fapt, una dintre trăsăturile „tonalului” este timiditatea. Timiditatea sa nu e cu adevărat o problemă. Dar există anumite momente când „tonalul” este luat prin surprindere și timiditatea sa îl face în mod inevitabil să se contracteze.

În dimineața asta am sesizat centimetrul meu cub de șansă. Am observat ușa deschisă a acelui birou și te-am împins. Deci, tehnic vorbind, pentru a restrânge „tonalul” este nevoie de o împingere. Trebuie să împingi la momentul oportun; bineînțeles că pentru asta trebuie să știi să „vezi”.

O dată ce omul a fost împins și „tonalul” lui s-a contractat, „nagualul” său, care era deja în mișcare, indiferent cât de mică este aceasta, va prelua conducerea și va realiza fapte extraordinare. În dimineața asta, „nagualul” tău a preluat conducerea și ai aterizat în piață.

A rămas tăcut o clipă. Părea că așteaptă întrebări. Ne-am privit.

— Zău că nu știu cum, a spus el, de parcă mi-ar fi citit în minte. Tot ce știu, este că „nagualul” este capabil de fapte incredibile. În dimineața asta te-am rugat să observi totul. Scena din fața ta, oricare ar fi fost ea, avea o valoare incalculabilă pentru tine. Dar în loc să-mi urmezi sfatul, te-ai complăcut în compătimire de sine și confuzie și n-ai urmărit nimic.

O vreme, ai fost doar „nagual” și nu puteai vorbi. Acela a fost momentul când trebuia să observi. Apoi, încetul cu încetul, „tonalul” tău a preluat iar conducerea; și decât să

te las să plonjezi într-o bălăie mortală între „tonalul” și „nagualul” tău, te-am adus aici.

— Ce era în scena aceea, don Juan? Ce era atât de important?

— Nu știu. Nu mi se întâmplă mie.

— Ce vrei să spui?

— Era experiența ta, nu a mea.

— Dar erai cu mine. Nu-i așa?

— Nu. Nu eram. Dar este inutil să discutăm despre asta. Orice aș putea spune n-ar avea sens, pentru că în acele momente eram în timpul „nagualului”. Afacerile „nagualului” pot fi remarcate doar cu corpul, nu cu rațiunea.

— Dacă nu erai cu mine, don Juan, cine sau ce era persoana pe care am observat-o sub forma ta?

— Eram eu și, totuși, nu eram acolo.

— Atunci unde erai?

— Eram cu tine, dar nu eram acolo. Să spunem că eram pe lângă tine, dar nu în locul particular unde te luase „nagualul” tău.

— Vrei să spui că nu știai că suntem în piață?

— Nu, nu știam. Eu îți dădeam doar târcoale, pentru a nu te pierde.

— Asta este cu adevărat înfricoșător, don Juan.

— Eram în timpul „nagualului” și nu este nimic înfricoșător în asta. Suntem capabili de mult mai mult decât asta. Asta este natura noastră ca ființe luminoase. Defectul nostru este că insistăm să rămânem pe insula noastră obositoare, monotună, dar convenabilă. „Tonalul” este un nemernic și n-ar trebuie să fie așa.

I-am descris puținul pe care mi-l aminteam. El a vrut să știe dacă remarcasem vreo trăsătură a cerului, ca, de exemplu, lumina zilei, norii sau soarele. Sau dacă auzisem anumite zgomote. Sau dacă remarcasem oameni sau evenimente neobișnuite. El a vrut să știe dacă văzusem vreo luptă. Sau dacă oamenii țipau și, dacă o făceau, ce anume spuneau.

N-am putut răspunde la nici o întrebare. Adevărul era că acceptasem întâmplarea la valoarea ei aparentă, admitând ca un truism că „zburasem” peste o distanță considerabilă într-o secundă sau două și că, mulțumită cunoașterii lui don Juan, oricare ar fi fost ea, aterizasem în piață cu tot fizicul meu material.

Reacțiile mele erau un corolar direct al unei astfel de interpretări. Voiam să cunosc procedurile, cunoașterea oficianului, adică acel „cum s-o faci”. De aceea, nu mă interesase să observ ceea ce eram convins că erau întâmplările cotidiene a unor evenimente obișnuite.

— Crezi că oamenii m-au văzut în piață? am întrebat.

Don Juan n-a răspuns. A râs și m-a bătut ușor cu pumnul.

Am încercat să-mi amintesc dacă avusesem vreun contact efectiv cu oamenii. Memoria nu m-a ajutat.

— Ce-au văzut oamenii din biroul companiei de zbor când am dat buzna înăuntru? am întrebat.

— Probabil că au văzut un bărbat împleticindu-se de la o ușă la cealaltă.

— Dar m-au văzut dispărând în aer?

— De asta are grijă „nagualul”. Nu știu cum. Tot ce pot să-ți spun este că suntem ființe luminoase, fluide, formate din fibrE. Înțelegerea că suntem obiecte solide este doar o „acțiune” a „tonalului”. Când „nagualul” se contractă, sunt posibile lucruri extraordinare. Dar ele sunt extraordinare doar pentru „tonal”.

Pentru „nagual” nu înseamnă nimic să se miște în modul în care ai făcut-o tu în dimineața asta. În special pentru „nagualul” tău, care este capabil deja de fapte dificile. De fapt, el a plonjat în ceva foarte ciudat. Poți simți despre ce este vorba?

M-au asaltat dintr-o dată un milion de întrebări și sentimente. Ca și cum o undă de vânt mi-ar fi smuls masca de sânge rece pe care o aveam. M-am înfiorat. Corpul meu se simțea pe marginea unui abis. Mă luptam cu o bucată misterioasă, dar concretă de cunoaștere. Ca și cum aș fi fost gata să mi se dezvăluie ceva, dar, totuși, o anumită parte, încăpățânată, din mine, ar fi insistat să arunce o umbră asupra ei. Lupta m-a amorțit treptat, până când nu mi-am mai simțit corpul. Gura mi-era deschisă și ochii pe jumătate închiși. Am avut sentimentul că îmi văd fața întărindu-se din ce în ce mai mult, până când a devenit un cadavru uscat, cu pielea gălbuie lipită de craniu.

Următorul lucru de care am fost conștient a fost un șoc. Don Juan era în picioare lângă mine și ținea o găleată goală în mână. Mă stropise cu apă. Am tușit și mi-am șters apa de pe față și apoi am simțit un alt atac rece pe spate. Am sărit în sus de pe bancă. Don Juan îmi turnase niște apă pe gât.

Era un grup de copii care mă priveau și râdeau. Don Juan mi-a zâmbit. El mi-a ținut carnetelul și a spus că era mai bine să mergem la hotelul meu, ca să-mi schimb hainele. M-a scos afară din parc. Ne-am oprit la curbă pentru o clipă, înainte să apară un taxi.

Câteva ore mai târziu, după ce am mâncat și m-am odihnit, eu și don Juan ne-am așezat pe banca lui favorită din parcul de lângă biserică. Am revenit într-o manieră ocolită la subiectul ciudatei mele reacții. El părea să fie foarte atent. Nu m-a confruntat direct cu ea.

— Astfel de lucruri se știe că se întâmplă, a spus. „Nagualul”, o dată ce se ivește la suprafață, poate provoca un mare rău „tonalului” prin apariția lui necontrolată. Totuși, cazul tău este special. Tu te complaci în răsfaț într-o manieră atât de exagerată, încât ai putea muri și nu ți-ar păsa, sau și mai rău, nici măcar n-ai ști că mori.

I-am explicat că reacția mea începuse atunci când el mă întrebase dacă puteam simți la ce se referea, dar când am încercat să descriu ceea ce știam, am constatat că nu reușeam să gândesc clar. Am simțit o senzație de zăpăceală, aproape ca o indiferență, ca și cum nu m-ar fi interesat nimic cu adevărat. Apoi senzația s-a transformat într-o concentrare hipnotizantă. Era ca și cum aș fi fost aspirat cu totul, încetul cu încetul. Ceea ce prinsese și atrăsese atenția mea era senzația clară că era gata să mi se dezvăluie un secret însemnat și că nu voiam să se interfereze nimic cu o astfel de revelație.

— Ceea ce era gata să ți se dezvăluie era chiar moartea ta, a spus don Juan. Acesta este pericolul de a te complacE. În special pentru tine, care ești în mod natural atât de exagerat „Tonalul” tău este atât de dedat răsfațului, încât amenință totalitatea eului tău. Acesta este un mod îngrozitor de a fi.

— Ce pot face?

— Tonalul” tău trebuie convins cu argumente, „nagualul” tău cu acțiuni, până când se vor sprijini unul pe altul. Așa cum ți-am spus, „tonalul” domnește și, totuși, este foarte vulnerabil. Pe de altă parte, „nagualul” nu acționează niciodată, sau aproape niciodată; dar când o face, el înspăimântă „tonalul”.

În dimineața asta, „tonalul” tău s-a speriat și s-a restrâns singur, apoi „nagualul” a început să preia conducerea.

A trebuit să împrumut o găleată de la unul din fotografii din parc pentru a-ți biciui „nagualul” ca pe un câine rău, pentru a reveni la locul său. „Tonalul” trebuie protejat cu orice preț. Coroana trebuie să-i fie luată, dar el trebuie să rămână ca supraveghetor protejat.

Orice amenințare asupra „tonalului” conduce întotdeauna la moartea lui. Și dacă moare „tonalul”, la fel se întâmplă cu omul. Din cauza slăbiciunii lui inerente, „tonalul” este distrus ușor și, astfel, una din laturile artei de echilibrare a luptătorului este să facă „nagualul” să apară la suprafață pentru a susține „tonalul”. Spun că este o artă, deoarece vrăjitorii știu că doar prin sprijinirea înfocată a „tonalului” poate apare „nagualul”. Înțelegi ce vreau să spun? Această sprijinire se cheamă putere personală.

Don Juan se ridică, își întinse brațele și își arcui spatele. Am încercat să mă ridic, dar el m-a împins ușor în jos.

— Tu trebuie să stai pe banca asta până la asfințit, a spus. Eu trebuie să plec imediat. Genaro mă așteaptă în munți. Așa că vino la casa lui în trei zile și ne vom întâlni acolo.

— Ce o să facem la casa lui don Genaro? am întrebat.

— Dacă ai destulă putere, Genaro s-ar putea să-ți arate „nagualul”.

Mai era un lucru pe care voiam să-l exprim în acel moment. Trebuia să știu dacă costumul lui era doar un mecanism de șoc pentru mine, sau era efectiv o parte din viața lui. Niciuna dintre acțiunile lui nu-mi produsese vreodată o asemenea impresie ca faptul că-l văzusem purtând un costum. Nu era numai acțiunea în sine, care era atât de înfricoșătoare pentru mine, ci faptul că don Juan era elegant. Picioarele lui aveau o agilitate tinerească. Ca și cum faptul că purta pantofi îi schimbase centrul de echilibru și pașii lui erau mai lungi și mai fermi decât de obicei.

— Porți tot timpul costum? l-am întrebat.

— Da, a replicat el cu un zâmbet încântător. Mai am și altele, dar n-am vrut să port un alt costum astăzi, pentru că te-ar fi speriat și mai mult.

Nu știam ce să mai cred. Simțeam că ajunsesem la sfârșitul drumului meu. Dacă don Juan purta un costum și putea fi elegant în el, atunci totul putea fi posibil.

El a părut că se bucură de confuzia mea și a râs.

— Sunt un acționar, a spus pe un ton misterios, dar neafectat și a plecat.

— În dimineața următoare, joi, l-am rugat pe un prieten să mă însoțească de la ușa agenției de voiaj, unde mă împinsese don Juan, până în piața Lagunilla. Am luat-o pe drumul cel mai drept. Ne-a luat treizeci și cinci de minute. Odată ajunși acolo, am încercat să mă orientez. Am eșuat. Am intrat într-un magazin de îmbrăcăminte, aflat chiar la colțul largului bulevard unde stăteam

— Scuzați, vă rog, i-am spus unei tinere care curăța cu grijă o pălărie de praf. Unde sunt standurile cu monede vechi și cărți de mână a doua?

— Nu avem așa ceva, a spus ea pe un ton enervat.

— Dar le-am văzut ieri, undeva aici, în piață.

— Glumiți, a spus ea și a trecut în spatele tejghelei. Am alergat după ea și am rugat-o să-mi spună unde erau. Ea m-a măsurat cu privirea.

196 — Nu le puteați vedea ieri. Standurile acelea se montează doar duminica, exact de-a lungul zidului ăsta. În restul săptămânii nu le avem.

— Doar duminica? am repetat mecanic.

— Da. Doar duminica. Așa se face. În restul săptămânii ar încurca circulația.

...

A arătat spre bulevardul larg, plin de mașini.

5. În timpul nagualului.

Am alergat în sus pe o pantă aflată în fața casei lui don Genaro și i-am văzut pe don Juan și pe don Genaro stând pe o porțiune curățată din fața ușii. Îmi zâmbeau. Era atâta căldură și

inocență în zâmbetul lor, încât corpul meu a intrat imediat într-o stare de alarmă. Am încetinit automat pasul.

— Ce mai faci? m-a întrebat don Genaro pe un ton atât de afectat, încât am râs cu toții.

— E într-o formă foarte bună, a intervenit don Juan înainte să pot răspunde.

— Văd și eu asta, a replicat don Genaro. Privește la bărbia aia dublă! Și uită-te la pungile alea de grăsime de pe obraji.

Don Juan râdea și se ținea cu mâinile de stomac.

— Fața ta e rotundă, a continuat don Genaro. Ce-ai făcut? Te-ai ocupat cu mâncatul?

Don Juan l-a asigurat în glumă că stilul meu de viață cerea să mă mănânc foarte mult. Într-un mod foarte prietenos m-au împuns cu aluzii la viața mea și apoi don Juan m-a rugat să mă așez între ei doi. Soarele coborâse deja peste rama de munți imenși dinspre vest.

— Unde-i faimosul tău carnețel? m-a întrebat don Genaro și când l-am scos din buzunar a urlat „Uraa!” și mi l-a smuls din mână.

Evident că el mă urmărise cu mare atenție și îmi cunoștea obiceiurile la perfecție. A ținut carnețelul cu ambele mâini și s-a jucat nervos cu el, ca și cum n-ar fi știut ce să facă cu el. De două ori părea gaia să-l arunce, dar se reținea în ultimul moment. Apoi l-a pus pe genunchi și se făcea că scrie febril în el, așa cum procedam eu.

Don Juan râdea atât de tare, încât era gata să se înece.

— Ce-ai făcut după ce te-am părăsit? m-a întrebat el după ce s-a calmat.

— M-am dus joi în piață, am răspuns.

— Ce făceai acolo? Urmăreai drumul parcurs? a vrut să știe.

Don Genaro a căzut pe spate și a scos din buze un sunet de cap sec lovindu-se de sol. M-a privit chiorâș și a clipit din ochi.

— A trebuit s-o fac, am spus. Și am aflat că în timpul săptămânii nu sunt standuri acolo care să vândă monede sau cărți vechi.

Au râs amândoi. Apoi don Juan a spus că punând întrebări nu prea se dezvăluie nimic nou.

— Ce s-a întâmplat cu adevărat, don Juan? am întrebat.

— Crede-mă, nu există nici o posibilitate de a afla cu exactitate asta, a spus el seC. În problemele astea ne aflăm amândoi la egalitate. Avantajul meu față de tine, în clipa asta, este că eu știu cum să ajung la „nagual”, iar tu nu știi. Dar, o dată ce am ajuns acolo, nu mai am avantaj sau cunoaștere în plus față de tine.

— Chiar am fost în piață, don Juan? am întrebat.

— Bineînțeles. Ți-am spus, „nagualul” este la comanda luptătorului. Nu-i așa, Genaro?

— Exact! a exclamat don Genaro cu o voce bubuitoare și s-a ridicat dintr-o singură mișcare. Era ca și cum vocea lui l-ar fi tras din poziția culcat într-una perfect verticală.

Don Juan se rostogolea practic pe jos de râs. Don Genaro, cu un aer nonșalant, a făcut o reverență comică și a spus la revedere.

— Genaro o să te întâlnească mâine dimineață, a spus don Juan. Acum trebuie să stai aici într-o tăcere totală.

N-am mai scos nici un cuvânt. După ore întregi de tăcere, am adormit.

Am privit la ceas. Era aproape șase dimineața. Don Juan a examinat masa solidă de nori grei de la orizontul estic și a ajuns la concluzia că o să fie o zi înnorată. Don Genaro a adulmecat aerul și a adăugat că o să fie de asemenea și caniculă și lipsă de vânt.

— Cât de departe mergem? am întrebat.

— La eucaliptii de colo, a răspuns don Genaro, arătând spre ceea ce părea să fie o dumbravă cu copaci aflați la vreun kilometru și jumătate depărtare.

Când am ajuns la copacii aceia, am realizat că nu era o pădurice; eucaliptii fuseseră plantați în linii drepte, pentru a marca granițele zonelor cultivate cu diverse plante agricole. Am mers de-a lungul marginii unui câmp de porumb, pe lângă o linie de copaci enormi, subțiri și drepecți, de peste patruzeci de metri înălțime, și am ajuns la un câmp pustiu. M-am gândit că, probabil, tocmai fusese cules. Erau doar câteva tulpini și frunze uscate ale unor plante pe care nu le-am recunoscut. M-am aplecat să culeg o frunză, dar don Genaro m-a oprit. El m-a ținut de braț cu mare forță. M-am îndoit de durere, apoi am remarcat că abia mă atinsese cu degetele.

Era vizibil conștient de efectul pe care-l produsese și de ceea ce simțeam. Și-a ridicat ușor degetele de pe brațul meu și apoi le-a pus iar ușor. A repetat din nou mișcarea și a râs ca un copil încântat când am scâncit. Apoi și-a întors profilul spre mine. Nasul lui acvilin îl făcea să semene cu o pasăre, o pasăre cu dinți ciudați, lungi și albi.

Don Juan mi-a spus cu voce moale să nu ating nimic. L-am întrebat dacă știa ce fel de plantă fusese cultivată acolo. El părea gata să-mi spună, dar don Genaro a intervenit și a spus că era un câmp de viermi.

Don Juan m-a privit fix, fără să clipească, sau să zâmbească. Răspunsul fără sens al lui don Genaro părea să fie o glumă. Am așteptat un indiciu ca să încep să râd, dar ei m-au fixat doar cu privirea.

— Un câmp de viermi giganti, a spus don Genaro. Da, ceea ce a crescut aici au fost cei mai încântători viermi pe care i-ai văzut vreodată.

S-a întors spre don Juan. S-au privit o clipă.

— Nu-i așa? a întrebat el.

— Absolut adevărat, a spus don Juan și, întorcându-se spre mine, a adăugat cu voce moale: Astăzi, Genaro conduce; doar el poate spune ce și cum, așa că fă exact ce-ți spune el.

Ideea că don Genaro avea controlul m-a umplut de spaimă. M-am întors spre don Juan să-i vorbesc despre asta; dar înainte să am timp să dau glas cuvintelor, don Genaro a scos un țipăt lung, un urlet atât de puternic și de înspăimântător, încât mi-am simțit ceafa umflându-se și părul zburând de parcă l-ar fi suflat vântul. Am avut o clipă de disociere completă și aș fi rămas fixat pe loc, dacă n-ar fi fost don Juan, care mi-a întors corpul cu o viteză și un control inimaginabile, astfel încât ochii mei să vadă ceva incredibil. Don Genaro stătea în picioare, orizontal, la vreo treizeci de metri înălțime, pe trunchiul unui eucalipt, POVESTIRI DESPRE PUTERE care se găsea la vreo patruzeci și cinci de metri distanță. Adică, stătea în picioare, cu tălpile depărtate la vreun metru, perpendicular pe copac. Ca și cum ar fi avut ventuze pe pantofi și cu ele ar fi fost capabil să sfideze gravitația. Avea brațele încrucișate pe piept și era cu spatele la mine.

L-am fixat cu privirea. Nu voiam să clilesc, de frică să nu-l pierd din vedere. Am făcut o evaluare rapidă și am decis că dacă reușeam să-l mențin destul în câmpul meu vizual, aș putea detecta o idee, un gest, o mișcare, sau orice m-ar fi putut ajuta să înțeleg ce se întâmplă.

Am simțit capul lui don Juan lângă urechea mea dreaptă și l-am auzit șoptindu-mi că orice încercare de a explica era inutilă și idioată. L-am auzit repetându-mi:

— Lasă-ți abdomenul jos, jos.

Era o tehnică pe care mi-o dezvăluise el cu câțiva ani înainte, și pe care trebuie s-o folosesc în momentele de mare pericol, frică, sau stres. Ea consta din împingerea în jos a diafragmei în timp ce inspiri de patru ori rapid pe gură, urmate de patru expirații și inspirații adânci pe nas. El îmi explicase că gurile de aer trebuiau să fie simțite ca niște șocuri în partea mediană a corpului și că păstrarea palmelor strâns legate, acoperind buricul, dădeau forță secțiunii mediane și ajutau la controlul gurilor de aer și al inspirațiilor adânci, care trebuiau menținute până la opt, în timp ce apăsai diafragma în jos. Expirațiile se făceau de două ori pe nas și de două ori pe gură, într-o manieră accelerată sau încetă, în funcție de preferințe.

L-am ascultat automat pe don Juan. Totuși, n-am îndrăznit să-mi iau ochii de la don Genaro. Pe măsură ce am continuat să respir, corpul meu s-a relaxat și am devenit conștient că don Juan îmi îndoia picioarele. După cât se pare, când mă întorsese el, talpa mea dreaptă se prinsese într-o bucată de pământ și piciorul meu era îndoit ne confortabil. Când m-am îndreptat, mi-am dat seama că șocul de a-l vedea pe don Genaro stând în picioare pe trunchiul unui copac mă făcuse să uit de poziția mea inconfortabilă.

Don Juan mi-a șoptit în ureche că nu trebuia să mă uit fix la don Genaro. L-am auzit spunându-mi:

— Clipește, clipește.

O clipă, am simțit că ezit. Don Juan mi-a comandat iar. Eram convins că întreaga afacere era legată cumva de mine ca martor, iar dacă eu, ca unic martor al faptei lui don Genaro, nu-l mai priveam, el ar fi căzut la pământ, sau poate că întreaga scenă s-ar fi evaporat.

După o perioadă extraordinar de lungă de nemișcare, don Genaro s-a întors pe călcâie la patruzeci și cinci de grade spre dreapta lui și a început să urce pe trunchi. Corpul lui a tremurat. L-am văzut făcând un pas după altul, până la opt pași. A ocolit chiar și o ramură. Apoi, cu brațele încrucișate în continuare pe piept, s-a așezat pe trunchi cu spatele la mine. Picioarele îi atârnavă, ca și cum ar fi stat pe un scaun, ca și cum gravitația n-ar fi avut nici un efect asupra lui. Apoi a mers cumva pe fund în jos. A ajuns la o ramură care era paralelă cu corpul lui și și-a pus câteva secunde capul și mâna stângă pe ea; părea că se sprijină mai mult pentru un efect teatral decât pentru reazem efectiv. Apoi a continuat să se miște pe fund, făcându-și drum de pe trunchiul copacului pe ramură, până când și-a schimbat poziția și stătea așa cum stai normal pe o ramură.

Don Juan a chicotit. Aveam în gură un gust îngrozitor. Am vrut să mă întorc spre don Juan, care era puțin în spatele meu, spre dreapta, dar nu-ndrăzneam să pierd vreuna dintre acțiunile lui don Genaro.

El și-a legănat o vreme picioarele, apoi le-a încrucișat ușor și, în cele din urmă, a alunecat în sus înapoi pe trunchi.

Don Juan mi-a luat ușor capul în mâini și mi l-a înclinat ușor spre stânga, până când linia mea de vedere a ajuns paralelă cu copacul, în loc să fie perpendiculară. Privindu-l pe don Genaro din acest unghi, nu mai părea că sfidează gravitația. Pur și simplu stătea pe trunchiul unui copac. Apoi am remarcat că, dacă priveam fix și nu clipeam, fundalul devenea difuz și vag, iar claritatea corpului lui don Genaro devenea mai intensă; forma lui devenea dominantă, ca și cum n-ar mai fi existat altceva.

Don Genaro a alunecat ușor înapoi în jos pe ramură. El stătea și își balansa picioarele ca la trapez. Privindu-l din perspective schimbate, în special când stătea pe trunchiul copacului, totul părea verosimil.

Don Juan mi-a mișcat capul spre dreapta, până când s-a odihnit pe umăr. Poziția lui don Genaro părea perfect normală, dar când s-a deplasat iar pe trunchi, n-am mai putut face ajustarea perceptuală necesară și l-am văzut ca și cum ar fi fost cu capul în jos, spre sol.

Don Genaro s-a mișcat înainte și înapoi de multe ori, iar don Juan mi-a mișcat capul dintr-o parte în alta de fiecare dată când se mișca don Genaro. Rezultatul manipularilor lor a fost că am pierdut cu desăvârșire perspectiva normală, iar fără ea acțiunile lui don Genaro nu mai erau înfricoșătoare.

Don Genaro a rămas multă vreme pe ramură. Don Juan mi-a îndreptat capul și a șoptit că don Genaro era gata să coboare. L-am auzit șoptindu-mi pe un ton imperativ:

— Apasă în jos, în jos.

Eram în mijlocul unei expirații rapide, când corpul lui don Genaro a părut să fie ținut în loc de un fel de tensiune; el a strălucit, a devenit moale, s-a clătinat pe spate și a rămas agățat o

clipă doar de genunchi. Picioarele păreau atât de moi, încât nu puteau rămâne îndoit și el a căzut la pământ.

204 CARLOS CASTANEDA în momentul în care și-a început căderea, am avut și eu o senzație de cădere într-un spațiu nelimitat. Întregul meu corp a simțit un chin dureros și în același timp extrem de plăcut; un chin de asemenea intensitate și durată, încât picioarele mele n-au mai putut suporta greutatea corpului meu și am căzut pe pământul moale. De-abia am putut să-mi mișc brațele pentru a amortiza căderea. Respiram atât de greu, încât țărâna moale mi-a intrat în nări și a început să mă mănânce. Am încercat să mă ridic; mușchii mei păreau să-și fi pierdut forța.

Don Juan și don Genaro au venit și s-au aplecat deasupra mea. Le auzeam vocile ca și cum ar fi fost la distanță de mine și totuși i-am simțit trăgându-mă. Probabil că m-au ridicat, ținându-mă unul de brațe și unul de picioare și m-au cărat pe o distanță mică. Eram perfect conștient de poziția neconfortabilă a gâtului și capului meu, care atârnavă moi. Ochii mei erau deschiși. Vedeam pământ și smocuri de ierburi trecând pe sub mine. În final am simțit un fior rece. Apa mi-a intrat în gură și în nas și m-a făcut să mă înec. Brațele și picioarele mi s-au mișcat frenetic. Am început să înot, dar apa era destul de mică și m-am regăsit stând în picioare în râul cel mic în care mă scufundaseră.

Don Juan și don Genaro râdeau ca niște nebuni. Don Juan și-a suflecat pantalonii și s-a îndreptat spre mine; m-a privit în ochi și a spus că încă nu eram complet și m-a împins ușor în apă. Corpul meu n-a opus nici o rezistență. Nu voiam să fiu iar scufundat, dar nu-mi puteam folosi actul volițional asupra mușchilor și am căzut pe spate. Răceala a fost și mai intensă. Am sărit repede și am zbughit-o din greșeală pe malul celălalt. Don Juan și don Genaro au urlat și au fluierat și au aruncat cu pietre în tufișurile din fața mea de parcă ar fi ghidat un juncan care o luase razna. Am trecut apoi apa și m-am așezat pe o piatră lângă ei. Don Genaro mi-a dat hainele și apoi am remarcat că

eram gol, deși nu-mi puteam aminti când sau cum mă dezbrăcasem. Eram ud leocă și n-am vrut să mă îmbrac imediat. Don Juan s-a întors spre don Genaro și i-a spus cu un ton bubuitoare:

— Pentru numele lui Dumnezeu, dă-i omului un prosop!

Mi-au trebuit vreo două secunde până când mi-am dat seama de absurditatea expresiei. Mă simțeam foarte bine. De fapt, eram atât de fericit, încât nu voiam să vorbesc. Totuși, am avut certitudinea că dacă-mi arătam euforia, ei mă vor arunca iar în apă.

Don Genaro mă urmărea. Ochii lui aveau strălucirea unui animal sălbatic. Mă străpungeau.

— Bravo, a spus don Juan brusc. Acum ești întreg, dar acolo la eucalipt te-ai răsfățat ca un nenorocit.

Îmi venea să râd isteric. Cuvintele lui don Juan păreau absolut caraghioase și a trebuit să fac un efort suprem pentru a mă reține. Și apoi, o anumită parte din mine a lansat o comandă. O mâncărime incontrollabilă în partea mediană a corpului m-a făcut să-mi scot hainele și să plonjez în râu. Am stat în apă cam cinci minute. Răceala mi-a restabilit complet calmul. Când am ieșit, eram iar eu.

— Bun spectacol, a spus don Juan, bătându-mă pe umăr.

M-au condus înapoi la eucalipti. Din mers, don Juan mi-a explicat că „tonalul” meu fusese periculos de vulnerabil și că incongruența acțiunilor lui don Genaro părea să fie prea mult pentru el. El a spus că decisese să nu-l mai forțeze și să se întoarcă la casa lui don Genaro, dar faptul că plonjasem singur iar în apă schimbase totul. Totuși, el nu mi-a spus ce intenționau să facă.

Stăteam în picioare în mijlocul câmpului, în același punct în care fusesem și înainte. Don Juan era în dreapta mea și don Genaro în stânga. Amândoi stăteau cu mușchii tensionați, într-o stare de alertă. Și-au menținut starea aceasta vreo zece minute. Mi-am mutat privirea de la unul la altul. Mă gândeam că don Juan îmi va da o indicație despre ce să fac. Am avut dreptate. La un moment dat, ei și-a relaxat corpul și a lovit cu piciorul o bucată de pământ. Fără să mă privească, a spus:

— Cred că e mai bine să mergem.

M-am gândit automat că don Genaro avusese intenția să-mi dea o altă demonstrație a „nagualului”, dar se răzgândise. M-am simțit ușurat. Am mai așteptat o clipă, pentru a primi o confirmare definitivă. Don Genaro se relaxase și el și apoi au făcut un pas înainte. Atunci am știut că ne terminasem treaba acolo. Dar exact în momentul în care m-am relaxat, don Genaro a produs urletul său incredibil.

Am început să respir frenetic. Am privit în jur. Don Genaro dispăruse. Don Juan stătea în picioare în fața mea. Corpul lui se cutremura de râs. S-a întors spre mine.

— Îmi pare rău, a spus. Nu se poate altfel.

Am vrut să răspund și să-l întreb de don Genaro, dar simțeam că, dacă nu continuam să respir și să-mi presezi diafragma în jos, voi muri. Don Juan a arătat cu bărbia spre un loc aflat în spatele meu. Fără să-mi mișc picioarele, am început să-mi întorc capul peste umărul stâng. Dar înainte să pot vedea ceea ce-mi arăta el, don Juan a sărit la mine și m-a oprit. Forța saltului său și viteza cu care m-a prins, m-au făcut să-mi pierd echilibrul. În timp ce cădeam pe spate, am avut senzația că reacția mea de spaimă a fost să mă prind de don Juan și, drept urmare, l-am tras cu mine la pământ. Dar când m-am uitat în sus, impresiile simțurilor mele vizuale și tactile erau în dezacord total. L-am văzut pe don Juan aplecat peste mine și m-am văzut, în timp ce corpul meu simțea clar presiunea și greutatea altui corp sprijinit de mine, aproape ținându-mă la pământ.

Don Juan și-a întins mâna și m-a ajutat să mă ridic. Senzația mea corporală era că el ridica două corpuri. Mi-a zămbit cunoscător și a șoptit că nu trebuie să te întorci spre stânga când ești față în față cu „nagualul”. A continuat că „nagualul” este mortal și că nu este nevoie să faci riscurile să fie și mai periculoase decât sunt. Apoi m-a întors ușor și m-a pus cu fața spre un eucalipt enorm. Probabil că era cel mai bătrân copac de acolo. Trunchiul lui era aproape de două ori mai gros decât al celorlalți. Mi-a indicat cu ochii spre vârf. Don Genaro era cocoțat pe o ramură. Era cu fața spre mine. Îi puteam vedea ochii, care erau ca două oglinzi enorme reflectând lumina. N-am vrut să mă uit, dar don Juan a insistat să nu-mi iau privirea de la el. Mi-a poruncit în șoaptă să clipeșc și să nu cedez în fața fricii sau a răsfățului.

Am observat că, dacă clipeam regulat, ochii lui don Genaro nu mai erau înfricoșători. Doar când priveam fix la ei, strălucirea lor devenea înnebunitoare.

El a stat mult timp pe vine. Apoi, fără să-și miște deloc corpul, a sărit la sol și a aterizat în aceeași poziție, la vreo doi metri de mine. Am urmărit toată desfășurarea saltului său și am știut că percepușem mai mult decât îmi permisese ochii să văd. Don Genaro nu sărise cu adevărat. Ceva îl împinsese din spate și el alunecase pe o traiectorie parabolică. Ramura unde fusese cocoțat era la vreo treizeci de metri înălțime, iar copacul era la vreo patruzeci și cinci de metri de mine; astfel, corpul lui trebuie să fi urmat o parabolă pentru a ateriza în locul în care ajunsese. Dar forța necesară pentru a acoperi distanța nu era produsul mușchilor lui don Genaro; corpul lui fusese „aruncat” de pe ramură la pământ. La un moment dat, am reușit să-i văd tălpile picioarelor și fundul, în timp ce corpul lui descria parabola. Apoi el a aterizat ușor, deși greutatea lui a zdrobit bucățile de pământ și a ridicat chiar și puțin praf.

208 Don Juan chicotea în spatele meu. Don Genaro s-a ridicat în picioare ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic și mi-a atins mâneca făcându-mi semn că plecăm.

Nimeni n-a vorbit până când am ajuns la casa lui don Genaro. Mă simțeam lucid și calm. De două ori, don Juan s-a oprit și mi-a examinat ochii, privind fix în ei. Părea satisfăcut. Imediat ce am ajuns, don Genaro s-a dus în spatele casei. Era încă dimineață. Don Juan s-a așezat pe podea lângă ușă și mi-a făcut semn să mă așez și eu. Eram extenuat. M-am întins și am adormit imediat.

M-am trezit când m-a scuturat don Juan. Am încercat să mă uit la ceas. Dispăruse. Don Juan l-a scos din buzunarul de la cămașă și mi l-a dat. Era aproape unu după-masa. Mi-am ridicat privirea și ochii noștri s-au întâlnit.

— Nu. Nu există nici o explicație, a spus el, întorcându-se. „Nagualul” trebuie doar observat.

Am dat ocol casei să-l caut pe don Genaro; nu era acolo. M-am întors în față. Don Juan mi-a făcut ceva de mâncare. După ce am terminat de mâncat, a început să vorbească.

— Când ai de-a face cu „nagualul”, nu trebuie să te uiți niciodată direct la el, a spus. Astăzi dimineață îl fixai cu privirea și de aceea ai fost secătuit. Singurul mod de a privi la „nagual” este ca și cum ar fi o chestie normală. Trebuie să clipești, pentru a rupe fixarea. Ochii noștri sunt ochii „tonalului”, sau poate ar fi mai corect de spus că ochii noștri au fost antrenați de „tonal”, de aceea „tonalul” are pretenție asupra lor. Una dintre sursele uimirii și stânjenelei tale este că „tonalul” tău nu a dat drumul ochilor tăi. În ziua în care o va face, „nagualul” tău va fi câștigat o mare bătălie. Obsesia ta, sau mai bine zis obsesia oricui, este să aranjezi lumea conform legilor „tonalului”, așa că de fiecare dată când suntem confrunțați cu „nagualul”, POVESTIRI DESPRE PUTERE renunțăm la obișnuința de a privi cu ochi rigizi și intransigenți. Eu trebuie să apelez la partea din „tonalul” tău care înțelege această dilemă și tu trebuie să faci un efort de a-ți elibera ochii. Ideea este să convingi „tonalul” că există și alte lumi care pot trece prin fața aceleiași ferestre. Astăzi „nagualul” ți-a arătat acest lucru. Așa că lasă-ți ochii în libertate; lasă-i să fie ferestre adevărate. Ochii pot fi ferestre pentru a privi plictisit, sau pot fi ferestre pentru a căuta în acea infinitate.

Don Juan a făcut cu mâna stângă un arc de cerc care indica totul în jurul nostru. Avea o sclipire în ochi, iar zâmbetul lui era în același timp și dezarmant și înspăimântător.

— Cum pot face asta? am întrebat.

— Eu spun că este o problemă simplă. Poate că spun că este simplă, deoarece o practic de atâta timp. Tot ce ai tu de făcut este să-ți supui intenția unui control vamal. Ori de câte ori te afli în lumea „tonalului”, trebuie să fii un „tonal” impecabil; fără prostii iraționale. După cum ori de câte ori te vei găsi în lumea „nagualului”, trebuie să fii tot atât de impecabil; fără prostii raționale. Pentru un luptător, intenția este o poartă între cele două lumi. Ea se închide complet în spatele lui când trece într-un sens sau altul.

Alt lucru pe care va trebui să-l faci când vei fi față în față cu „nagualul” este să-ți schimbi din când în când unghiul vizual pentru a rupe vraja „nagualului”. Schimbarea poziției ochilor ușurează întotdeauna sarcina „tonalului”.

În dimineața asta am observat că erai extrem de vulnerabil și ți-am schimbat poziția capului. Dacă ești la strâmtoare, trebuie să fii în stare s-o faci singur. Totuși, schimbarea trebuie făcută doar ca o ușurare, nu ca alt mod de a te îngrădi pentru a salva ordinea „tonalului”. Pun pariu că vei face eforturi pentru a folosi tehnica asta în scopul de a ascunde în spatele ei raționalitatea „tonalului” tău, crezând astfel că-l salvezi de la anihilare. Scăparea în motivarea ta este că nimeni nu caută și nu dorește anihilarea raționalității „tonalului”. Frica aceasta e neîntemeiată.

Nu mai am altceva să-ți spun, doar că trebuie să urmărești fiecare mișcare pe care o face Genaro, fără să te epuizezi. Acum tu testezi dacă „tonalul” tău este sau nu prins în inutilități.

Dacă pe insula ta sunt prea multe elemente inutile, n-o să fii în stare să susții întâlnirea cu „nagualul”.

— Ce s-ar întâmplă cu mine?

— Poți muri. Nimeni nu este capabil să supraviețuiască unei întâlniri deliberate cu „nagualul”, fără un lung antrenament. Ți trebuie ani de zile pentru a pregăti „tonalul” pentru o astfel de întâlnire. În mod normal, dacă un om obișnuit ar ajunge față în față cu „nagualul”, șocul ar fi atât de mare încât ar muri. Deci, ținta antrenamentului unui luptător nu este să-l învețe să facă vrăji, sau să descânte, ci să-i pregătească „tonalul” să nu cedeze. O realizare foarte dificilă. Un luptător trebuie să fie învățat să fie impecabil și complet descărcat înainte de a putea concepe măcar să fie martor la „nagual”.

De exemplu, în cazul tău, trebuie să te oprești din calcul. Ceea ce făceai astăzi dimineață era absurd. Tu dumești asta a explica. Eu ți spun o insistență obositoare și sterilă a „tonalului” de a avea totul sub control. Ori de câte ori nu reușește, apare un moment de zăpăceală și apoi „tonalul” se dedă morții. Ce tâmpit! Mai degrabă s-ar sinucide decât să cedeze controlul. Și totuși, putem face foarte puțin pentru a schimba această condiție.

— Cum te-ai schimbat tu, don Juan?

— Insula „tonalului” trebuie curățată și păstrată așa. Aceasta este singura alternativă pe care o are un luptător.

O insulă curată nu oferă rezistență, este ca și cum n-ar fi nimic acolo.

S-a dus în spatele casei și s-a așezat pe o piatră mare și netedă. De acolo se vedea o prăpastie adâncă. Mi-a făcut un semn să stau jos lângă el.

— Poți să-mi spui, don Juan, ce altceva vom face astăzi?

— Nu vom face nimic. Adică, noi doi vom fi doar martorii. Binefăcătorul tău este Genaro.

Am crezut că l-am înțeles greșit în graba mea de a lua notițe. La începutul uceniciei mele, don Juan introdusese termenul de „binefăcător”. Impresia mea fusese întotdeauna că el era binefăcătorul meu.

Don Juan se opri din vorbă și mă fixa cu privirea. Am făcut o evaluare rapidă și am ajuns la concluzia că ceea ce înțelegea el era că don Genaro era întrucâtva, de data asta, personajul principal. Don Juan a chicotit, ca și cum mi-ar fi citit gândurile.

— Genaro este binefăcătorul tău, a repetat el.

— Dar tu ești acela, nu-i așa? am întrebat pe un ton frenetic.

— Eu sunt cel care te-a ajutat să mătur insula „tonalului”, a spus el. Genaro are doi ucenici, Pablito și Nestor. El ți ajută să cureți insula „tonalului”, dar eu le voi arăta „nagualul”. Eu voi fi binefăcătorul lor. Genaro este doar profesorul lor. În problemele astea poți doar să vorbești, sau să acționezi; nu poți să le faci pe amândouă deodată. Alegi ori insula „tonalului”, ori „nagualul”. În cazul tău, datoria mea a fost să lucrez cu „tonalul” tău.

Pe măsură ce don Juan vorbea, m-a cuprins un atac de spaimă atât de intens, încât era gata să mi se facă rău. Aveam sentimentul că o să mă lase cu don Genaro, iar asta era pentru mine o situație aproape mortală.

Don Juan râdea și a continuat să râdă, pe măsură ce i-am dezvăluit temerile mele.

— Același lucru se întâmplă cu Pablito, a spus el. În clipa în care își pune ochii pe mine, i se face rău. Într-o zi, a intrat în casă când Genaro era plecat. Eu eram singur aici și-mi lăsasem sombrero-ul lângă ușă. Pablito l-a văzut și „tonalul” lui s-a înspăimântat atât de tare, încât efectiv a făcut în pantaloni.

Înțelegeam cu ușurință și îmi puteam imagina ușor sentimentele lui Pablito. Studiind atent problema, a trebuit să admit că don Juan era înspăimântător. Totuși, mă obișnuisem să mă simt confortabil cu el. Cu el simteam o y * familiaritate născută din lunga noastră asociere.

— N-o să te las cu Genaro, a spus el râzând încă. Eu sunt cel care are grijă de „tonalul” tău. Fără el ai ti mort.

— Are fiecare ucenic un profesor și un binefăcător? am întrebat pentru a-mi ușura frământarea.

— Nu, nu fiecare ucenic. Dar unii au.

— De ce unii dintre ei au și profesor și binefăcător?

— Când un om normal este pregătit, puterea îi găsește un profesor și el devine ucenic. Când ucenicul este pregătit, puterea îi găsește un binefăcător și el devine vrăjitor.

— Ce anume hotărăște când este gata un om, astfel încât puterea să-i ofere un profesor?

— Nimeni nu știe asta. Nu suntem decât oameni. Unii dintre noi sunt oameni care au învățat să „vadă” și să folosească „nagualul”, dar nimic din ceea ce am câștigat în cursul vieților noastre nu ne dezvăluie proiectele puterii. Astfel, nu orice ucenic are și un binefăcător. Puterea decide asta.

L-am întrebat dacă el a avut și profesor și binefăcător și, pentru prima dată în treisprezece ani, mi-a vorbit liber

despre ei. A spus că și profesorul și binefăcătorul lui erau din Mexicul Central. Considerasem întotdeauna că informația despre don Juan era de valoare pentru cercetările mele antropologice, dar, într-un anume fel, în momentul revelației sale asta nu mai conta.

Don Juan mi-a aruncat o privire. M-am gândit că era o privire îngrijorată. Apoi el a schimbat brusc subiectul și mi-a cerut să-i descriu în detaliu ceea ce percepușem de dimineață.

— O frică bruscă restrânge „tonalul”, a spus el drept comentariu la descrierea sentimentelor mele în momentul când don Genaro a scos țipătul său. Problema aici este să nu lași „tonalul” să se restrângă până la dispariția din realitate. Pentru un luptător e o problemă critică să știe când să-și lase „tonalul” să se contracte și când să-l oprească. Asta este o adevărată artă. Luptătorul trebuie să se lupte ca un diavol pentru a-și comprima „tonalul”; și totuși, exact în momentul în care „tonalul” se comprimă, luptătorul trebuie să-și concentreze imediat toată forța pentru a opri această comprimare.

— Dar făcând asta, nu revine în punctul din care a plecat? am întrebat.

— Nu. După ce „tonalul” se comprimă, luptătorul închide poarta din cealaltă parte. Atât timp cât „tonalul” lui nu este provocat și ochii lui sunt focalizați doar pe lumea „tonalului”, luptătorul este de partea sigură a gardului. El se află pe un teren familiar și cunoaște toate regulile. Dar când „tonalul” lui se contractă, el e pe partea furtunoasă și această deschidere trebuie închisă bine imediat, altfel ar fi aspirat complet. Și asta nu e doar o figură de stil. Dincolo de poarta ochilor „tonalului” vântul face ravagii. Vreau să spun, un vânt adevărat. Nu e o metaforă. Un vânt care poate să-ți ia viața. De fapt, vântul care ia toate ființele vii de pe acest pământ. Cu ani în

214 CARLOS CASTANEDA urmă ți-am făcut cunoștință cu acest vânt. Totuși, ai luat-o drept o glumă.

Se referea la o vreme când mă luase în munți și-mi explicase anumite proprietăți ale vântului. Oricum, eu n-o luasem niciodată drept o glumă.

— Nu este important dacă ai luat-o sau nu în serios, a spus el după ce mi-a ascultat protestele. Ca regulă, „tonalul” trebuie să se apere cu orice preț, de fiecare dată când este amenințat; așa că n-are nici o importanță cum acționează „tonalul” pentru a-și realiza apărarea. Singura problemă importantă este că „tonalul” unui luptător trebuie să afle și despre alte alternative. În acest caz, ceea ce urmărește un profesor este ponderea totală a acestor posibilități. Ponderea acestor noi posibilități este ceea ce ajută la comprimarea „tonalului”. Prin aceeași metodă, ponderea aceasta este cea care va opri „tonalul” să se comprime de tot.

El mi-a făcut semn să continuu cu descrierea evenimentelor care se petrecuseră în dimineața aceea și m-a întrerupt când am ajuns la partea în care don Genaro aluneca înainte și înapoi de pe trunchiul copacului pe ramură.

— Nagualul” poate realiza lucruri extraordinare, a spus. Lucruri care nu par posibile, lucruri care sunt de neconceput pentru „tonal”. Dar lucrul cel mai extraordinar este că cel care o face nu are nici o posibilitate de a ști cum se petrec acele lucruri. Cu alte cuvinte, Genaro nu știe cum face aceste lucruri; el știe doar că le face. Secretul unui vrăjitor este faptul că el știe cum să ajungă la „nagual”, dar o dată ce a ajuns acolo, și tu și el puteți interpreta ceea ce se întâmplă în orice manieră posibilă.

— Dar ce simți atunci când faci aceste lucruri?

— Simți că faci ceva.

— Don Genaro ar simți că se plimbă pe trunchiul unui copac?

Don Juan m-a privit o clipă, apoi și-a întors capul.

— Nu, a spus el viguros, în șoaptă. Nu în felul în care te gândești tu.

N-a mai spus nimic altceva. Îi așteptam explicația cu sufletul la gură. În final a trebuit să întreb:

— Dar ce simte?

— Nu pot spune, nu pentru că este o problemă personală, ci deoarece nu există nici o posibilitate de a descrie asta.

— Haide, l-am îndemnat. Nu există nimic să nu poți explica sau elucida în cuvinte. Cred că, deși nu este posibil de descris în cuvinte ceva în mod direct, poți face aluzie la el, poți fi pe aproape.

Don Juan a râs. Râsul lui era bun și prietenos. Și totuși, era în el o undă de zeflema și chiar de răutate.

— Trebuie să schimb subiectul, a spus el. E de ajuns să spun că „nagualul” a fost îndreptat asupra ta astăzi dimineață. Tot ce a făcut Genaro a fost un amestec între tine și el. „Nagualul” lui a fost temperat de „tonalul” tău.

Am insistat să-l întreb și am spus:

— Când îi arăți lui Pablito „nagualul”, ce simți?

— Nu pot explica asta, a spus el cu voce moale. Și nu pentru că nu vreau, ci pur și simplu pentru că nu pot. „Tonalul” meu se oprește aici.

N-am vrut să-l mai presez. Am rămas tăcuți o vreme, apoi el a început iar să vorbească.

— Să spunem că un luptător învață să-și canalizeze „voința”, s-o dirijeze spre ceea ce dorește el. Ca și cum „voința”, care apare din partea mediană a corpului, ar fi o fibră luminoasă unică, o fibră care poate fi dirijată asupra oricărui lucru posibil. Acea fibră este drumul spre „nagual”. Sau aș putea spune că luptătorul se cufundă în „nagual” prin acea fibră unică.

O dată ce s-a cufundat, expresia „nagualului” este o problemă de temperament personal. Dacă luptătorul este comic, „nagualul” său e comic. Dacă luptătorul este morbid, „nagualul” lui este morbid. Dacă luptătorul e rău, „nagualul” lui e rău.

Genaro mă surprinde întotdeauna pentru că este una dintre cele mai încântătoare creaturi posibile. Niciodată nu știu cu ce o să apară. Pentru mine, asta este esența supremă a vrăjitoriei. Genaro este un luptător atât de fluid, încât cea mai mică focalizare a „voinței” sale îl face pe „nagualul” său să acționeze în moduri incredibile.

— Ai observat și tu ce anume făcea don Genaro în copac.

— Nu. Știam doar, deoarece „vedeam”, că „nagualul” era în copac. Restul spectacolului era doar pentru tine.

— Vrei să spui, don Juan, că, exact ca atunci când m-ai împins și am ajuns în piață, nu erai cu mine?

— Este ceva în genul acesta. Când întâlnești „nagualul” față în față, trebuie să fii întotdeauna singur. Eu eram acolo doar pentru a-ți proteja „tonalul”. Asta este sarcina mea.

Don Juan a spus că „tonalul” meu era aproape bucăți atunci când don Genaro a coborât din copac; nu atât din cauza vreunei calități inerent periculoase a „nagualului”, ci pentru că „tonalul” meu se complăcea în zăpăceală. El a spus că una dintre țintele antrenamentului luptătorului este să anihileze această zăpăceală a „tonalului”, până când luptătorul este atât de fluid, încât poate admite orice, fără să admită nimic.

Când am descris saltul lui don Genaro sus pe copac și înapoi din copac, don Juan a spus că urletul luptătorului era una dintre cele mai importante probleme ale vrăjitoarei și că don Genaro era capabil să se concentreze pe urletul său, folosindu-l drept vehicul.

— Ai dreptate, a spus el. Genaro a fost atras în parte de urletul său și în parte de copac. Asta a fost o adevărată vedere” din partea ta. Asta a fost o adevărată fațetă a nagualului”. „Voința” lui Genaro era focalizată pe urlet și atingerea lui personală a făcut copacul să tragă „nagualul”. Liniile mergeau de la Genaro la copac și invers.

Ceea ce ar fi trebuit să „vezi” când Genaro a sărit din copac, a fost că el își focaliza „voința” pe un punct aflat undeva în fața ta și apoi copacul l-a împins. Dar numai a părut să fie o împingere; de fapt, era mai mult o eliberare de către copac. Copacul a eliberat „nagualul” și „nagualul” s-a întors înapoi în lumea „tonalului” pe punctul pe care se focalizase.

A doua oară când a coborât Genaro din copac, „tonalul” tău n-a mai fost atât de zăpăcit; tu nu te mai complăceai atât de tare și de aceea n-ai fost atât de secătuit ca prima dată.

Pe la patru după-amiaza, don Juan a oprit conversația noastră.

— Vom merge înapoi la eucalipti, a spus. „Nagualul” ne așteaptă acolo.

— Nu riscăm să fim văzuți de oameni? am întrebat.

— Nu. „Nagualul” se ocupă de asta, a răspuns.

BRAȘOV I BKful EroK0r35tT”l. 4t.98.38 JH2H3UTPENTHU ADULȚI
6= Șoapta nagualului.

Apropiindu-ne de eucalipti, l-am văzut pe don Genaro stând pe un trunchi de copac. El a dat din mână, zâmbind.

În copaci era un stol de ciori. Ele croncăneau ca și cum le-ar fi speriat ceva. Don Genaro a spus că trebuia să rămânem nemișcați până când se linișteau ciorile.

Don Juan și-a lipit spatele de copac și mi-a făcut semn să fac la fel, cu un copac aflat la câțiva pași în stânga lui. Eram amândoi cu fața la don Genaro, care se găsea la vreo patru metri în fața noastră.

Cu o mișcare subtilă a ochilor, don Juan mi-a cerut să-mi rearanjez poziția picioarelor. El stătea în picioare ferm, cu tălpile ușor depărtate, atingând trunchiul copacului doar cu partea superioară a umerilor și cu baza craniului. Brațele îi atârnavă pe lângă corp.

Am stat așa probabil vreo oră. I-am urmărit cu atenție, în special pe don Juan. La un moment dat, el a alunecat ușor pe trunchiul copacului și s-a așezat, păstrându-și în continuare aceleași zone în contact cu copacul. Genunchii lui erau ridicați și își odihnea brațele pe ei. I-am imitat mișcările. Picioarele îmi obosiseră foarte mult și schimbarea poziției mi-a făcut bine.

Ciorile s-au oprit din croncănit treptat, până când nu se mai auzea nici un sunet pe câmp. Tăcerea era mai enervantă pentru mine decât zgomotul ciorilor.

Don Juan mi-a vorbit pe un ton scăzut. A spus că asfințitul este ora mea cea bună. A privit la cer. Probabil că era trecut de șase. Fusesse o zi înnorată și nu avusesem nici o posibilitate de a verifica poziția soarelui. Am auzit cârâituri distante de găște și, probabil, curcani. Dar pe câmpul

cu eucalipti nu era nici un zgomot. Nu se auzise de multă vreme nici ciripit de păsărele, nici sunete de insecte.

Corpurile lui don Juan și don Genaro fuseseră într-o imobilitate perfectă atât cât îmi puteam da seama, cu excepția câtorva secunde, când și-au schimbat greutatea corpului pentru a se odihni.

După ce don Juan și cu mine ne-am lăsat pe pământ, don Genaro a făcut o mișcare bruscă. Și-a ridicat tălpile și s-a ghemuit pe ciot. Apoi s-a întors cu patruzeci și cinci de grade și acum îi priveam profilul stâng. L-am fixat cu privirea pe don Juan, în căutarea unei idei. El a dat din bărbie: era o comandă să-i privesc pe don Genaro.

M-a cuprins o agitație monstruoasă. Eram incapabil să mă rețin. Măruntaiele mă chinuiau. Îmi imaginam perfect ce trebuie să fi simțit Pablito când a văzut sombrero-ul lui don Juan. M-a cuprins un asemenea deranjament stomacal, încât a trebuit să mă ridic și să fug în tufișuri. I-am auzit râzând în hohote.

N-am îndrăznit să mă întorc unde erau ei. Am ezitat o vreme; mă gândeam că vraja fusese risipită de ieșirea mea furtunoasă. N-a trebuit să chibzuiesc prea mult; don Juan și don Genaro au venit după mine. M-au flancat și am mers la un alt câmp. Ne-am oprit chiar în mijlocul lui și mi-am dat seama că fusesem acolo dimineța.

Don Juan mi-a vorbit. El mi-a spus că trebuia să fiu fluid și tăcut și că trebuia să-mi opresc dialogul interior. Am ascultat atent. Don Genaro trebuie să fi fost conștient că toată concentrarea mea era focalizată pe indicațiile lui don Juan și a folosit exact acel moment ca să facă ce făcuse și dimineță; el a produs iar urletul său înnebunitor. M-a prins neatent, dar nu și nepregătit. Mi-am recuperat aproape imediat echilibrul, respirând. Șocul a fost îngrozitor, totuși n-a avut un efect prelungit asupra mea și am fost capabil să urmăresc cu ochii mișcările lui don Genaro. L-am văzut sărind pe o ramură joasă a unui copac. Urmărindu-i traiectoria pe o distanță de douăzeci și cinci-douăzeci și opt de metri, ochii mei au sesizat o distorsiune extravagantă. El nu sărise ca urmare a acțiunii rapide a mușchilor săi; mai degrabă a alunecat prin aer, catapultat în parte de urletul său formidabil și tras de niște linii vagi, emanând de la copac. Ca și cum copacul l-ar fi sorbit printre liniile lui.

Don Genaro a stat cocoțat o clipă pe ramura de jos. Era îndreptat cu profilul stâng spre mine. A început să realizeze o serie de mișcări ciudate. Capul i s-a clătinat, corpul i-a tremurat. Și-a ascuns capul de mai multe ori între genunchi. Cu cât se mișca mai mult, cu atât era mai dificil pentru mine să-mi focalizez ochii pe corpul său. Părea că se dizolvă. Am clipit disperat și apoi mi-am mutat câmpul vizual, înclinându-mi capul spre dreapta și spre stânga, așa cum mă învățase don Juan. Din perspectiva stângă vedeam corpul lui don Genaro așa cum nu-l mai văzusem înainte. Ca și cum s-ar fi deghizat. Purta un costum îmblănit; firele erau de culoarea unei pisici siameze, maro-bej deschis, cu porțiuni de brun-ciocolatiu pe picioare și pe spate; avea o coadă lungă și groasă. Costumul lui don Genaro îl făcea să arate ca un crocodil cu blană brună și picioare lungi, stând pe o ramură. Nu-i puteam vedea capul, sau trăsăturile.

Mi-am îndreptat capul. Viziunea lui don Genaro deghizat a rămas neschimbată.

Brațele lui don Genaro au tremurat. S-a ridicat în picioare pe ramură, ușor înclinat în față și a sărit la sol. Ramura era probabil la vreo patru metri și jumătate până la șase metri deasupra solului. Atât cât mi-am putut da seama, era saltul unui om normal, care poartă un costum. Am văzut corpul lui don Genaro atingând pământul și apoi coada groasă a costumului său a vibrat și, în loc să aterizeze, a decolat, parcă împins de un motor cu reacție, tăcut. A trecut peste copaci și apoi a alunecat aproape pe pământ. A făcut asta de mai multe ori. Uneori se prindea de o ramură și se legăna în jurul copacului, sau se ghemuia ca un țigar între ramuri. Apoi aluneca și ne dădea roată, sau dădea din mâini când atinge vârfurile copacilor cu stomacul.

Tropăiala lui don Genaro m-a umplut de venerație. Ochii mei îl urmăreau și de două-trei ori am perceput clar că el se folosea de niște linii strălucitoare, de parcă ar fi fost niște scripeți, pentru a aluneca de ici, colo. Apoi a trecut peste vârfurile copacilor spre sud și a dispărut după ei. Am încercat să anticipez locul în care va apărea iar, dar nu s-a mai arătat.

Apoi am remarcat că eram întins pe spate și, totuși, nu fusesem conștient de schimbarea de perspectivă. Tot timpul mă gândeam că-l priveam pe don Genaro din picioare.

Don Juan m-a ajutat să mă așez și apoi l-am văzut pe don Genaro venind spre noi cu un aer nonșalant. El a zâmbit sfios și m-a întrebat dacă mi-a plăcut zborul lui. Am încercat să spun ceva, dar eram fără glas.

222 Don Genaro a schimbat o privire ciudată cu don Juan și s-a așezat iar pe vine. S-a aplecat și mi-a șoptit ceva în urechea stângă. L-am auzit spunând:

— De ce nu vii să zbori cu mine? A repetat asta de Don Juan a venit lângă mine și mi-a șoptit în urechea dreaptă: „Ț’

— Nu vorbi. Doar urmărește-l pe Genaro.

Don Genaro m-a pus să stau pe vine și mi-a șoptit iar. L-am auzit cu o precizie excepțională. El a repetat aceeași propoziție de vreo zece ori. Spunea:

— Ai încredere în „nagual”. „Nagualul” te va lua.

Apoi don Juan mi-a șoptit în urechea dreaptă altceva. Spunea:

— Schimbă-ți sentimentele.

Îi puteam auzi pe amândoi vorbindu-mi în același timp, dar îi puteam auzi și individual. Fiecare dintre propozițiile lui don Genaro avea de-a face cu contextul general al alunecării prin aer. Afirmările, pe care le-a repetat de nenumărate ori, păreau că au devenit gravate în memoria mea. Pe de altă parte, cuvintele lui don Juan aveau de-a face cu comenzi concrete, pe care el le repeta de nenumărate ori. Efectul acestui duet șoptit era de-a dreptul extraordinar. Era ca și cum sunetul cuvintelor lor individuale m-ar fi împărțit în două. În cele din urmă, abisul dintre cele două urechi ale mele a devenit atât de mare, încât mi-am pierdut simțul unității. Eram fără îndoială eu, dar nu eram solid. Eram mai degrabă ca o ceață strălucitoare, o ceață gălbuie, ceva care avea sentimente.

Don Juan mi-a spus că mă va modela pentru zbor. Senzația pe care am avut-o apoi a fost că cuvintele lui erau ca niște clești care tăiau și-mi modelau „sentimentele”.

Cuvintele lui don Genaro erau o invitație să-l urmez. Simțeam că voiam s-o fac, dar nu puteam. Separarea era atât de mare, încât eram incapabil. Apoi am auzit același tip de propoziții repetate fără încetare de amândoi; lucruri precum: „Uite ce formă de zbor magnifică”. „Sari, sari.” „Picioarele tale vor atinge vârfurile copacilor.” „Eucaliptii sunt ca niște puncte verzi.” „Viermii sunt lumini.”

La un moment dat, ceva în mine trebuie să fi cedat; probabil conștiința mea de a mi se vorbi. Am sesizat că don Genaro era tot cu mine, totuși, din punctul de vedere al percepției mele, puteam distinge doar o masă enormă de lumini extraordinare. Uneori strălucirea lor se diminua, alteori devenea intensă. Simțeam, de asemenea, și mișcare. Efectul era asemănător cu acela de a fi atras de un vid care nu mă lăsa să mă opresc. De câte ori mișcarea mea părea să se diminueze și-mi puteam focaliza atenția asupra luminilor, vidul mă trăgea din nou.

La un moment dat, între atracția înainte și înapoi, am avut o confuzie supremă. Lumea din jurul meu, indiferent ce era ea, venea și pleca în același timp, de aici efectul de vid. Puteam vedea două lumi separate; una era cea care trecea de mine și cealaltă care se apropia de mine. Nu am conceput asta așa cum face cineva în mod normal; adică, n-am devenit conștient de asta ca de ceva care nu-mi fusese dezvăluit până atunci. Mai degrabă am avut două realizări fără concluzia unificatoare.

După aceea, percepțiile mele s-au încetșat. Ori le lipsea precizia, ori erau prea multe și nu reușeam să le sortez. Următoarea serie de aperiții pe care le-am putut discerne a fost formată dintr-o serie de sunete care apăreau la capătul unei alcătuirii în formă de tub. Tubul eram eu însumi și sunetele erau don Juan și don Genaro vorbindu-mi iar în fiecare ureche. Cu cât vorbeau mai mult, cu atât devenea tubul mai scurt, până când sunetele au intrat în zona de recunoaștere. Adică, sunetele cuvintelor lui don Juan și don Genaro atingeau raza mea normală de percepție; sunetele au fost mai întâi recognoscibile ca zgomote, apoi drept cuvinte strigate, iar în final drept șoapte în urechi.

Apoi am observat lucruri ale lumii familiare. Se pare că stăteam întins cu fața în jos. Puteam distinge bucăți de pământ, pietricele, frunze uscate. Și apoi am devenit conștient de câmpul de eucalipti.

Don Juan și don Genaro stăteau lângă mine în picioare. Era încă lumină. Am simțit că trebuia să intru în apă, pentru a mă consolida. Am alergat la râu, mi-am scos hainele și am stat în apa rece destul timp pentru a-mi reface echilibrul perceptual.

Don Genaro a plecat imediat ce am ajuns la casa lui. El m-a bătut ușor pe umăr înainte să plece. Am sărit într-o parte într-un mod reflex. Mă gândeam că atingerea lui va fi dureroasă; spre uimirea mea, era doar o atingere ușoară pe umăr.

Don Juan și don Genaro au râs ca doi copii care se bucurau de o poznă.

— Nu fii atât de săltăreț, a spus don Genaro. „Nagualul” nu este tot timpul pe urmele tale.

A clipocit din buze, în semn de dezaprobare la reacția mea, și și-a întins brațele cu un aer de candoare și cămara-derie. L-am îmbrățișat. El m-a bătut pe spate, cu un gest cald, prietenesc.

— Trebuie să ai grijă de „nagual” doar în anumite momente, a spus el. În restul timpului tu și cu mine suntem ca toți ceilalți oameni de pe acest pământ.

S-a întors cu fața spre don Juan și i-a zâmbit.

— Nu-i așa, Juancho? a întrebat el, accentuând cuvântul Juancho, o poreclă comică pentru Juan.

— Așa-i, Gerancho, a răspuns don Juan, inventând cuvântul Gerancho.

Au izbucnit amândoi în râs.

— Trebuie să te avertizez, mi-a spus don Juan, că ești obligat să te folosești de cea mai exigentă vigilență pentru a fi sigur când un om este „nagual” și când este doar un om normal. Poți muri dacă intri în contact fizic direct cu „nagualul”.

Don Juan s-a întors spre don Genaro și l-a întrebat cu un zâmbet radios:

— Nu-i așa, Gerancho?

— Așa este, chiar așa, Juancho, a răspuns don Genaro și amândoi au izbucnit în râs.

Bucuria lor copilărească era foarte mișcătoare pentru mine. Evenimentele zilei fuseseră foarte extenuante și eram foarte emoționat. M-a cuprins o undă de autocompătimire. Eram gata să plâng, repetându-mi că orice îmi făcuseră era ceva ireversibil și foarte probabil periculos. Don Juan a părut că-mi citește gândurile și a dat din cap a neîncredere. L-am auzit chicotind. Am făcut un efort să-mi opresc dialogul interior și autocompătimirea mi s-a evaporat.

— Genaro este foarte cald, a comentat don Juan când don Genaro a plecat. Prevestirea puterii a fost ca tu să ai un binefăcător gentil.

N-am știut ce să spun. Ideea că don Genaro era binefăcătorul meu mă intriga peste poate. Voiam ca don Juan să-mi spună mai mult despre asta. El nu părea dispus să vorbească. A privit la cer și la vârful unor siluete întunecate ale unor copaci de lângă casă. S-a așezat și s-a sprijinit cu spatele de un arac gros cu capetele în furculiță, plantat aproape în fața ușii, și mi-a spus să mă așez în stânga lui.

Am procedat cum îmi ceruse. M-a tras de braț mai aproape, până când îl atingeam. A spus că timpul acela al nopții era periculos pentru mine, în special cu acea ocazie. Mi-a dat un set de instrucțiuni cu voce foarte calmă:

nu trebuia să ne mișcăm de pe loc până nu spunea el; trebuia să continuăm să vorbim pe ton normal, fără întreruperi lungi; și trebuia să respir și să clipesc ca și cum aș fi fost fața în față cu „nagualul”.

— Nagualul” este pe aici? am întrebat.

— Bineînțeles, a spus el și a chicotit.

M-am vârat pur și simplu în don Juan. A început să vorbească și mi-a solicitat să-i pun, practic, orice întrebare. Mi-a dat chiar și carnețelul și creionul, ca și cum aș fi fost în stare să scriu în întuneric. Ideea lui era că trebuia să fiu cât de normal și de calm puteam și că cea mai bună modalitate de a-mi „fortifica” „tonalul” era să iau notițe. El a pus problema într-o formă foarte palpitantă; a spus că, dacă predilecția mea era să consemnez permanent, atunci trebuia să fiu în stare să scriu și în cel mai deplin întuneric. Atunci, când a spus că puteam transforma luatul notițelor într-o sarcină de luptător, în vocea lui se simțea un ton provocator. În acez caz – insinua el – întunericul n-ar trebui să fie un impediment.

Probabil că m-a convins întrucâtva, pentru că am reușit să mâzgălesc porțiuni din conversația noastră. Subiectul principal era don Genaro ca binefăcător al meu. Eram curios să știu când devenise don Genaro binefăcătorul meu și don Juan m-a îndemnat să-mi amintesc un eveniment presupus extraordinar, care se întâmplase în ziua în care l-am întâlnit pe don Genaro și care servise drept o prevestire potrivită. Nu-mi puteam aminti nimic de acest gen. Am început să reflec la experiența; atât cât îmi puteam aminti, fusese o întâlnire normală și discretă, care avusese loc în primăvara lui 1968. Don Juan m-a oprit.

— Dacă ești destul de tembel să nu-ți amintești, mai t * y ' bine o lăsăm așa. Un luptător urmează indicațiile puterii, îți vei aminti de asta atunci când va fi necesar.

Don Juan a spus că a avea un binefăcător este o problemă foarte dificilă. A folosit ca exemplu cazul propriului său ucenic, Eligio, care era cu el de mulți ani. A spus că Eligio fusese incapabil să-și găsească un binefăcător. L-am întrebat dacă Eligio își va găsi vreunul; el a răspuns că nu exista nici o posibilitate de a cunoaște mișcările puterilor. Mi-a reamintit că odată, cu ani înainte, dădusem peste un grup de tineri indieni, care se vânturau prin deșertul din Mexicul de Nord. A spus că el „văzuse” că niciunul dintre ei nu avea un binefăcător și că starea de moment și mediul înconjurător prielnic erau potrivite pentru ca el să le poată da o mână de ajutor, arătându-le „nagualul”. Vorbea despre o noapte când patru tineri au stat lângă un foc, privind la don Juan care ne-a prezentat ceva despre care eu am crezut că era un spectacol teatral. Cu acea ocazie, fiecăruia dintre noi ni s-a părut că avea altă costumație.

— Tipii aceia știau foarte mult, a spus el. Tu erai singurul novice printre ei.

— Ce s-a întâmplat cu ei după aceea? am întrebat.

— Unii dintre ei și-au găsit un binefăcător, a răspuns.

Don Juan m-a informat că este de datoria binefăcătorului să-1 predea pe protejatul său puterii și că binefăcătorul îi dăruie neofitului atingerea lui personală, în aceeași măsură, dacă nu chiar mai mult decât profesorul.

În timpul unei mici pauze în convorbirea noastră, am auzit un zgomot scrâșnit în spatele casei. Don Juan m-a ținut jos, deoarece eu aproape că mă ridicasem la auzul lui. Înainte ca zgomotul să apară, conversația noastră fusese ceva obișnuit pentru mine. Dar când a apărut pauza urmată de acel moment de tăcere, zgomotul ciudat a țâșnit parcă din tăcere. În clipa aceea am avut certitudinea că acea conversație era un eveniment extraordinar. Aveam senzația că sunetele cuvintelor mele și ale lui don Juan

9 Jerau ca cel produs de o hârtie care se rupe și că sunetul scrâșnit dăduse târcoale deliberat, așteptându-și șansa de a străpunge.

Don Juan mi-a poruncit să stau liniștit și să nu dau atenție împrejurimilor. Zgomotul scrâșnit îmi amintea de sunetul produs de un popândău săpând într-un pământ tare. În clipa în care m-am gândit la asemănare, am avut și imaginea unui rozător ca cel pe care mi-l arătase don Juan în palma sa. Parcă aș fi adormit și gândurile mele se transformau în viziuni sau vise.

Am început exercițiul de respirație și mi-am cuprins stomacul cu palmele înlănțuite. Don Juan a continuat să vorbească, dar eu nu-l ascultam. Atenția mea era captivată de ceva ce semăna cu un șarpe ce se târa printre frunzele uscate. Am avut un moment de panică și de repulsie la gândul unui șarpe suindu-se pe mine. Mi-am pus involuntar tălpile sub picioarele lui don Juan și am respirat și clipit frenetic.

Am auzit zgomotul atât de aproape, încât părea să fie doar Sa doi pași. Panica mea a crescut. Don Juan a spus că singurul mod de a îndepărta „nagualul” era de a rămâne neatins. El mi-a ordonat să îmi întind picioarele și să nu dau atenție zgomotului. Mi-a cerut în mod imperativ să scriu, sau să pun întrebări și să fac un efort de a nu ceda.

După multă luptă, l-am întrebat dacă don Genaro făcea zgomotul. El a răspuns că era „nagualul” și că nu trebuia să le amestec; Genaro era numele „tonalului”. Apoi a mai spus ceva, dar nu l-am putut înțelege. Ceva dădea roată casei și nu mă puteam concentra asupra conversației. El mi-a cerut să fac un efort suprem. La un moment dat, m-am surprins bâlbâind prostii despre faptul că nu sunt demn. Făcusem un soc de frică și am revenit într-o stare de mare luciditate. Apoi don Juan mi-a spus că puteam asculta. Sunetele dispăruseră.

— Nagualul” a plecat, a spus don Juan, ridicându-se și intrând în casă. ',,, T”. W>afc& A aprins lampa cu gaz a lui don Genaro și a gătit ceva. Am mâncat în tăcere. L-am întrebat dacă „nagualul” se mai întoarce.

— Nu, a răspuns el cu o expresie serioasă. Doar te poate testa. La ora aceasta a nopții, exact după asfințit, trebuie să te angajezi întotdeauna într-o treabă. Orice ar fi. Doar pentru o perioadă scurtă, probabil o oră, dar în cazul tău o oră extrem de periculoasă.

În seara asta „nagualul” te-a făcut să te bâlbâi, dar ai fost destul de tare pentru a-i îndepărta atacul. O dată, ai cedat atacului lui și a trebuit să torn apă pe tine, dar de data asta te-ai descurcat bine.

Am remarcat cum cuvântul „atac” făcea ca evenimentul să pară periculos.

— Să-l faci periculos? Acesta e un mod ciudat de a pune problema, a spus el. Eu nu încerc să te sperii. Acțiunile „nagualului” sunt mortale. Ți-am spus deja asta și nu înseamnă că Genaro încearcă să te rănească; dimpotrivă, grija lui pentru tine este impecabilă, dar dacă nu ai destulă putere personală pentru a para atacurile „nagualului”, ești mort, indiferent de ajutorul meu, sau de grija lui Genaro.

După ce am terminat de mâncat, don Juan s-a așezat lângă mine și a privit peste umărul meu la notițe. Am comentat că, probabil, îmi vor trebui ani de zile pentru a prelucra tot ce mi se întâmplase în ziua aceea. Știam că fusesem inundat cu percepții pe care nu puteam spera să le înțeleg vreodată.

— Dacă nu poți înțelege, ești în mare formă, a spus el. Atunci când înțelegi, ești încurcat. Bineînțeles, asta din punctul de vedere al vrăjitorului. Din punctul de vedere al omului normal, dacă nu reușești să înțelegi, te scufunzi. În cazul tău, aș spune că un om normal s-ar gândi că ești disociat, sau că începi să te disociezi.

Am râs de prețiozitatea cuvintelor sale. Știam că îmi dădea peste nas cu conceptul de disociere; i-l menționasem cu câțva timp înainte în legătură cu temerile mele. L-am asigurat că de data asta nu aveam de gând să-l întreb nimic despre cele prin care trecusem.

— Eu nu dau nici un ban pe discuții, a spus el. Putem discuta despre „nagual” în largul inimii, atât timp cât nu încerci să-1 explici. Dacă îți amintești exact, am spus că „nagualul” este doar pentru a fi martor la el. Așa că putem discuta despre lucrurile la care am fost martori și despre cum am fost martori. Totuși, vrei să găsești o explicație despre cum este posibil totul și asta e o absurditate. Vrei să explici „nagualul” cu „tonalul”. Asta e o prostie, în special în cazul tău, deoarece nu te mai ascunzi în spatele ignoranței tale. Știi foarte bine că are sens ceea ce discutăm, pentru că rămânem în anumite granițe și că acele granițe nu sunt aplicabile „nagualului”.

Am încercat să clarific problema. Nu era numai faptul că aș fi vrut să explic totul dintr-un punct de vedere rațional, dar nevoia mea de a explica izvorul din necesitatea mea de a menține o ordine în colosalele atacuri de percepții și de stimuli haotici care mă copleșiseră.

Comentariul lui don Juan a fost că încercam să apăr o idee cu care nu eram de acord.

— Știi al dracului de bine că te răsfeți, a spus. A menține ordinea înseamnă a fi un „tonal” perfect, iar a fi un „tonal” perfect înseamnă să fii conștient de tot ce are loc pe insula „tonalului”. Dar tu nu ești acolo. Așa că argumentul în legătură cu menținerea ordinii nu este corect. Îl folosești doar pentru a câștiga o dispută.

Nu știam ce să spun. Don Juan m-a consolatat oarecum, spunând că este nevoie de o luptă gigantică pentru a curăța insula „tonalului”. Apoi m-a rugat să-i descriu tot ce percepușem în cursul celei de a doua întâlniri pe care avusesem cu „nagualul”. Când am terminat, a spus că ceea ce văzusem eu drept crocodil cu blană era condensarea simțului de umor al lui don Genaro.

— E păcat că ești încă atât de greoi, a spus. Întotdeauna te lași captivat de uimire și pierzi adevărata artă a lui Genaro.

— Ai fost conștient de apariția lui, don Juan?

— Nu. Spectacolul a fost doar pentru tine.

— Ce ai „văzut”?

— Astăzi, tot ce am putut „vedea” a fost mișcarea „nagualului” alunecând printre copaci și rotindu-se în jurul nostru. Oricine poate „vedea” poate fi martor la asta.

— Dar cineva care nu „vede”?

— Probabil că n-ai percepe nimic, doar vântul suflând cu putere printre copaci. Noi interpretăm orice expresie necunoscută a „nagualului” drept ceva ce cunoaștem; în acest caz, „nagualul” poate fi interpretat drept o briză care trece prin copaci, sau chiar ca o lumină ciudată, poate un licurici de mărime neobișnuită. Dacă un om care nu „vede” este întrebat insistent, el ar putea spune că are impresia că a văzut ceva, dar că nu-și poate aminti ce anume. E firesc. Omul ar avea sens în ce ar spune. În definitiv, ochii noștri nu ar remarca nimic deosebit; fiind ochi de „tonal”, ei ar trebui să se limiteze la lumea „tonalului”, iar în această lume nu este nimic uluitor de nou, nimic din ceea ce ochii să nu poată cuprinde și „tonalul” să nu poată explica.

L-am întrebat despre percepțiile neexplorate care au rezultat din șoptitul lor în urechile mele.

— Aceasta a fost partea cea mai bună din tot evenimentul, a spus. Restul ar putea fi înlăturat, dar asta a fost încununarea zilei. Legea cere ca binefăcătorul și profesorul să facă o netezire finală. Cel mai dificil lucru dintre toate. Și profesorul și binefăcătorul trebuie să fie luptători

232 CARLOS CASTANEDA impecabili pentru a îndrăzni să realizeze disocierea unui om. Tu nu știi asta, dar puterea a fost îngăduitoare cu tine. Genaro este cel mai impecabil luptător posibil.

— De ce disocierea cuiva este o sarcină atât de mare?

— Pentru că este periculoasă. Ai fi putut muri ca un gândac. Sau și mai rău, s-ar fi putut să nu fim în stare să te adunăm iar și ai fi rămas pe acel platou de sentimente.

— De ce a fost necesar s-o faceți cu mine, don Juan?

— Există un anumit moment când „nagualul” trebuie să șoptească în urechea fiecărui ucenic și să-l împartă pe acesta.

— Ce înseamnă asta, don Juan?

— Pentru a fi un „tonal” normal, un om trebuie să aibă o unitate. Întreaga sa ființă trebuie să aparțină insulei „tonalului”. Fără acea unitate un om ar înnebuni; totuși, un vrăjitor trebuie să rupă unitatea aceea, dar fără a pune în pericol ființa sa. Ținta unui vrăjitor este să dureze; adică el nu-și asumă riscuri inutile, de aceea el își petrece anii curățind insula „tonalului” până când vine un moment când ar putea, ca să zicem așa, să dispară de pe ea. Împărțirea unui om în două este poarta pentru o astfel de scăpare.

Împărțirea, care este cel mai periculos lucru prin care ai trecut vreodată, a fost simplă și lină. „Nagualul” a fost un maestru când te-a ghidat. Crede-mă, doar un luptător impecabil poate face asta. Mi-a părut foarte bine pentru tine.

Don Juan și-a pus mâna pe umărul meu și am simțit o pornire extraordinară de a plânge.

— Ajung oare într-un moment în care nu te voi mai vedea niciodată? am întrebat.

A râs și a dat din cap.

— Te răsești ca un mizerabil, a spus. Toți facem însă asta. Avem moduri diferite de exprimare, asta-i tot.

Uneori și eu mă complac. Mie mi se întâmplă să simt că te-am alintat prea mult și că te-am slăbit. Știu că Genaro are același sentiment față de Pablito. Îl alintă ca pe un copil. Dar așa a aranjat puterea lucrurile. Genaro îi dă lui Pablito tot ce i-ar putea da și nu poți dori să faci altceva. Nu poți critica un luptător pentru că-și exersează perfecțiunea la maximum.

A rămas tăcut o clipă. Eram prea nervos pentru a avea stare.

— Ce crezi că mi s-a întâmplat când simțeam că eram supt de un vid?

— Pluteai, a răspuns sec.

— Prin aer?

— Nu. Pentru „nagual” nu există pământ, sau aer, sau apă. În acest moment chiar și tu poți fi de acord cu asta. Ai fost de două ori pe acel tărâm și erai doar la poarta „nagualului”. Mi-ai spus că tot ce ai perceput era neexplorat. Deci „nagualul” plutește, sau zboară, sau face ceea ce face în timpul „nagualului”, iar asta nu are nimic de-a face cu timpul „tonalului”. Cele două lucruri nu se aseamănă.

În timp ce don Juan vorbea am simțit un tremur în corp. Mi-a căzut falca și gura mi s-a deschis involuntar. Urechile mi s-au desfundat și auzeam o vibrație, sau un țârâit de-abia perceptibil. În timp ce-i descriam senzațiile lui don Juan, am remarcat că atunci când vorbeam, parcă ar fi vorbit altcineva. Era o senzație complexă, care echivala cu faptul că auzeam ceea ce aveam de gând să spun înainte s-o spun.

Urechea mea stângă era o sursă de senzații extraordinare. Simțea că era mai puternică și mai sensibilă decât urechea dreaptă. Era ceva în ea care nu fusese înainte acolo. Când m-am întors cu fața spre don Juan, care era în dreapta mea, am devenit conștient de faptul că aveam rază de percepție auditorie clară în jurul urechii. Era un spațiu fizic, o plajă în care puteam auzi totul cu o fidelitate incredibilă. Întorcându-mi capul în jur, puteam baleia împrejurimile cu urechea mea.

— Șoapta „nagualului” ți-a făcut asta, a spus don Juan când i-am descris experiența mea senzorială. O să apară uneori și apoi va dispărea. Nu-ți fie frică de asta, sau de orice senzație neobișnuită pe care ai putea-o avea de acum încolo. Dar mai presus de toate, nu te complac și nu

lăsa să te obsedeze aceste senzații. Stiu că vei reuși. Timpul pentru împărțirea ta a fost exact. Puterea a fixat toate astea. Acum totul depinde de tine. Dacă ești destul de puternic, vei susține marele șoc de a fi împărțit. Dar dacă ești incapabil să rezisti, vei începe să te estompezi. O să începi să te ofilești, să pierzi din greutate, o să devii palid, cu mintea pierdută, iritat, tăcut.

— Probabil că dacă mi-ai fi spus cu ani în urmă, am spus, ce îmi făceați tu și don Genaro, aș fi avut destulă...

El și-a ridicat mâna și nu m-a lăsat să termin.

— Asta e o afirmație fără sens, a spus. Mi-ai spus odată că dacă n-ai fi fost încăpățânat și dedat explicațiilor raționale, ai fi fost de acum un vrăjitor. Dar pentru a fi un vrăjitor, în cazul tău, înseamnă că trebuie să depășești încăpățânarea și căutarea explicațiilor raționale, care-ți stau în drum. Mai mult, acele scurte apariții sunt drumul tău spre putere. Nu poți spune că puterea va pluti spre tine dacă viața ta va fi diferită.

Eu și Genaro trebuie să acționăm în același fel ca tine, în anumite limite. Puterea a aranjat aceste limite și un luptător este, să spunem, un prizonier al puterii; un prizonier care are o singură alegere liberă: șansa de a acționa fie ca un luptător desăvârșit, fie ca un tembel. În ultimă instanță, probabil că un luptător nu este un prizonier, ci un sclav al puterii, pentru că alegerea nu mai este

alegere pentru el. Genaro nu poate acționa altfel decât impecabil. Acționând ca un tembel, acest lucru n-ar face decât să-l epuizeze și să-i provoace moartea.

Motivul pentru care ți-e frică de Genaro este că el trebuie să folosească drumul fricii pentru a-ți comprima „tonalul”. Corpul tău știe asta, deși rațiunea ta s-ar putea să n-o știe și de aceea corpul tău vrea să fugă ori de câte ori Genaro se află în împrejurimi.

Am menționat că eram curios să stiu dacă don Genaro voia să mă sperie în mod deliberat. El a răspuns că „nagualul” face lucruri ciudate, lucruri care nu sunt previzibile. Mi-a dat ca exemplu ceea ce se întâmplase între noi dimineață, când mă prevenise să mă întorc să-l privesc pe don Genaro în copac. A spus că el era conștient de ceea ce făcuse „nagualul” lui, deși nu avea nici o posibilitate să știe dinainte asta. Explicația lui referitoare la întreaga afacere era că mișcarea mea bruscă spre stânga era un pas spre moartea mea, pe care „tonalul” îl făcea deliberat ca o metodă de sinucidere. Mișcarea i-a stimulat „nagualul” și rezultatul a fost că o parte din el a căzut peste mine.

Am făcut un gest involuntar de perplexitate.

— Rațiunea ta îți spune iar că ești nemuritor, a spus.

— Ce vrei să spui cu asta, don Juan?

— O ființă nemuritoare are la dispoziție tot timpul din lume pentru dubii și temeri și uimire. Pe de altă parte, un luptător nu se poate agăța de înțeleșurile generate de ordinea „tonalului”, pentru că el știe că totalitatea eului său nu are decât puțin timp pe acest pământ.

Am vrut să enunț o idee serioasă. Temerile, dubiile și uimirea mea se găseau la un nivel conștient și, indiferent cât de mult încercam să le controlez, de fiecare dată când eram confruntat cu don Juan și cu don Genaro, mă simțeam lipsit de apărare.

— Un luptător nu poate fi neajutorat, a spus. Sau nedumerit, sau înspăimântat, în nici o circumstanță. Pentru un luptător nu există decât perfecțiunea; orice altceva îl seacă de putere, în timp ce perfecțiunea îl reface.

— Iar ne-am întors la vechea mea întrebare, don Juan. Ce este perfecțiunea?

— Da, ne-am întors la vechea ta întrebare și, în consecință, și la vechiul meu răspuns: „Perfecțiunea înseamnă să acționezi cu tot ce ai mai bun în tot ceea ce faci”.

— Dar, don Juan, eu cred că tot timpul fac maximul posibil și evident că nu este așa.

— Problema nu e atât de complicată cum o faci tu să pară. Cheia tuturor problemelor pe care le ridică perfecțiunea este simțul timpului. Ca regulă fundamentală, când simți și acționezi ca o ființă nemuritoare care are la dispoziție tot timpul din lume, nu ești un om desăvârșit; în astfel de momente, trebuie să te întorci, să privești în jur și atunci o să înțelegi că impresia ta că ai timp e o idioțenie. Nu există supraviețuitori pe acest pământ!

7. Aripile percepției.

Am petrecut cu don Juan toată ziua în munți. Am plecat în zori. M-a dus la patru locuri ale puterii și la fiecare mi-a dat instrucțiuni specifice despre cum să procedez pentru îndeplinirea acelei sarcini particulare pe care mi-o subliniasă cu ani înainte drept o situație vitală pentru mine. Ne-am întors spre seară. După ce am mâncat, don Juan a părăsit casa lui don Genaro. Înainte de a pleca mi-a spus că trebuia să-l aștept pe Pablito, care venea să aducă niște gaz pentru lampă și că trebuia să vorbesc cu el.

Prelucrarea notițelor m-a absorbit total și nu l-am auzit pe Pablito decât atunci când a ajuns chiar lângă mine. Comentariul lui a fost că el folosea „mersul puterii” și că de aceea nu-l puteam auzi dacă nu eram capabil să „văd”.

Îmi plăcuse întotdeauna Pablito. Totuși, nu avusesem prea multe ocazii de a sta singur cu el, deși eram buni prieteni. Pablito mă surprinsese întotdeauna ca fiind o persoană deosebit de fermecătoare. Bineînțeles, numele lui era Pablo, dar diminutivul Pablito i se potrivea foarte bine. Avea o constituție clădită pe oase mici, dar era vânjos. Semăna cu don Genaro, subțire, dar neașteptat de musculos și de puternic. Avea probabil vreo treizeci de ani, dar părea de optsprezece. Era de înălțime medie și avea tenul măsliniu. Ochii lui căprui erau limpezi și strălucitori și, la fel ca don Genaro, avea un zâmbet cuceritor, cu o sclipire diabolică în el.

L-am întrebat despre prietenul lui, Nestor, celălalt ucenic al lui don Genaro. În trecut îi văzusem întotdeauna împreună și-mi dăduseră impresia că erau în relații excelente; și totuși, erau deosebiți atât fizic cât și din punctul de vedere al caracterului. În timp ce Pablito era jovial și sincer, Nestor era tăcut și morocănos. Era, de asemenea, mai înalt, mai greoi și mult mai bătrân.

Pablito a spus că Nestor reușise, în sfârșit, să fie pătruns de munca depusă cu și alături de don Genaro și că se transformase într-o persoană complet diferită față de cum îl văzusem ultima oară. N-a vrut să mai discute despre schimbarea sau munca lui Nestor și a schimbat brusc subiectul.

— Înțeleg că „nagualul” e pe urmele tale, a spus el.

Am fost surprins că știa și l-am întrebat de unde aflase.

— Genaro îmi spune totul, a răspuns.

Am observat că el nu vorbea despre don Genaro în același mod ca mine. El îi spunea simplu, Genaro, într-un mod familiar. A spus că don Genaro era ca fratele lui și se purtau dezinvolt unul cu altul, ca într-o familie. Mi-a mărturisit deschis că-l iubea mult pe don Genaro. Eram adânc mișcat de simplitatea și candoarea lui. Discutând cu el, mi-am dat seama cât de apropiați eram ca temperament, eu și don Juan; de aceea relația noastră era formală și strictă în comparație cu cea dintre Genaro și Pablito.

L-am întrebat pe Pablito dacă îi era frică de don Juan. Ochii lui au sticlit. Ca și cum simplul gând la don Juan l-ar fi făcut să se înfioare. N-a răspuns. Părea că mă studiază într-un mod oarecum misterios. < * z

— Ție nu ți-e frică de el? m-a întrebat.

L-am spus că mi-era frică de don Genaro și el a râs și a spus că era ultimul lucru pe care se aștepta să-l audă. A spus că diferența dintre don Juan și don Genaro era ca diferența dintre noapte și zi. Don Genaro era ziua; don Juan era noaptea și, astfel, era ca ființa cea mai

îiispăimântătoare de pe pământ. Descrierea fricii față de don Juan l-a determinat pe Pablito să facă niște comentarii despre propria lui condiție ca ucenic.

I

— Mă aflu în cea mai mizerabilă dispoziție, a spus. Dacă ai putea vedea ce este în casa mea, ți-ai da seama că știu prea mult pentru un om normal și totuși, dacă m-ai fi văzut cu „nagualul”, ți-ai fi dat seama că nu știu destul.

A schimbat repede subiectul și a început să râdă de faptul că luam notițe. Spunea că don Genaro mă plăcea foarte mult în pofida ciudățeniilor persoanei mele și că-și exprimase încântarea că sunt protegido-ul său.

Asta era prima dată când auzeam termenul. Era similar cu alt termen introdus de don Juan la începutul asocierii noastre. El îmi spusese că sunt escogido-ul său, cel ales. Cuvântul protegido însemna cel protejat.

L-am întrebat pe Pablito despre întâlnirile lui cu „nagualul” și mi-a relatat-o pe prima. A spus că don Juan i-a dat odată un coș, pe care el l-a considerat drept un cadou de bunăvoință. L-a agățat de ușa camerei sale și, deoarece nu-i putea găsi nici o utilizare în ziua aceea, a uitat de el. Ideea lui era că acel coș era un cadou al puterii și că trebuia pus la lucru cu ceva foarte special.

Spre seară, când era și ceasul de cumpănă al lui Pablito, el a intrat în cameră să-și ia jacheta. Era singur în casă și se grăbea să plece în vizită la un prieten. Camera era întunecată. A luat jacheta și când era gata să ajungă la ușă, ceva a căzut drept în fața lui și s-a rostogolit la picioarele sale. Pablito a spus că, atunci când a văzut că obiectul era coșul, care căzuse din cui, și-a îndepărtat frica râzând. S-a aplecat să-l ridice și a avut șocul vieții lui. Coșul a sărit de lângă el și a început să tremure și să scârțâie, de parcă cineva l-ar fi îndoit și l-ar fi presat în jos. Pablito a spus că era destulă lumină de la bucătărie ca să distingă clar totul în cameră. S-a holbat o clipă la coș, deși n-ar fi trebuit să facă asta. Coșul a început să se zgâlțâie, mișcările fiind însoțite de sunetul unei respirații grele, scârțâitoare și dificile. Pablito a susținut, reamintindu-și experiența, că a văzut și a auzit efectiv coșul respirând, că el era viu și l-a urmărit în jurul camerei, blocându-i drumul. După aceea, a continuat Pablito, coșul a început să se umfle, toate nuielele de bambus s-au eliberat și s-a transformat într-o minge gigantică, ca o foiță uscată răsucită, care s-a rostogolit spre el. A căzut pe spate pe podea și mingea a început să urce pe picioarele lui. Pablito a spus că de-acum era deja ca scos din minți, țipând isteric. Mingea l-a prins și s-a mișcat pe picioarele lui, producându-i niște furnicături care treceau prin el. A încercat să o împingă deoparte și atunci a remarcat că mingea era, de fapt, fața lui don Juan cu gura deschisă, gata să-l devoreze. În acel moment, n-a mai putut rezista spaimei și și-a pierdut cunoștința.

Într-un fel direct și deschis, Pablito mi-a povestit o serie de întâlniri înspăimântătoare pe care el și alți membri din casa lui le-au avut cu „nagualul”. Am petrecut ore întregi discutând. El părea să se găsească aproximativ în același impas ca și mine, dar el era în mod clar mai sensibil ca mine în felul cum se comporta în raza de referință a vrăjitorilor.

La un moment dat, s-a ridicat și a spus că simțea că don Juan va veni și nu voia să fie găsit acolo. A întins-o cu o viteză incredibilă, ca și cum cineva l-ar fi tras afară din cameră. M-a lăsat în mijlocul salutului meu de bun rămas.

Don Juan și don Genaro au apărut în scurtă vreme. Amândoi râdeaU.

— Pablito alerga pe drum ca un suflet alergat de diavol, a spus don Juan. Mă întreb de ce?

— Cred că s-a speriat când l-a văzut pe Carliño tocindu-și degetele, a spus don Genaro, imitându-mi scrisul.

S-a apropiat de mine.

— Hei! Am o idee, mi-a spus el în șoaptă. Dacă tot îți place să scrii atâta, de ce nu înveți să scrii cu vârful degetului, în loc de creion. Ar fi ca un suflu nou.

' Don Juan și don Genaro s-au așezat lângă mine și râdeau în timp ce făceau speculații despre posibilitatea de a scrie cu vârful degetului. Don Juan a făcut un comentariu ciudat, pe un ton serios. A spus:

— Fără îndoială ar putea scrie cu vârful degetului, dar ar fi în stare să citească ce a scris?

Don Genaro a râs și a adăugat:

— Sunt sigur că poate citi orice. Apoi, a început o poveste foarte deconcertantă despre un necioplit de la țară care a devenit o persoană oficială importantă în timpul unei revoluții. Don Genaro a spus că eroul povestirii sale a fost numit ministru, sau guvernator, sau chiar președinte, pentru că nu era nici o posibilitate de a spune ce fac oamenii în nebunia lor. Din cauza numirii sale, el a ajuns să se creadă important și a învățat să joace teatru.

Don Genaro a făcut o pauză și m-a examinat cu aerul unui actor prost care și-a supraestimat prestația. Mi-a făcut cu ochiul și și-a mișcat sprâncenele în sus și în jos. A spus, apoi, că eroul poveștii era foarte bun în aparițiile publice și că putea inventa o cuvântare fără nici un efort, dar că poziția lui cerea să-și citească discursurile, iar el era analfabet. Așa că-și folosea capul pentru a păcăli lumea. Avea o foaie de hârtie cu ceva scris pe ea și o flutura de câte ori ținea câte un discurs. Si, astfel, eficiența și alte calități bune ale sale au devenit de netăgăduit pentru toți țărani. Dar într-o zi, a apărut un străin școlit și a observat că eroul citea în timp ce ținea foaia de hârtie invers. El a început să râdă și a dezvăluit tuturor minciuna.

Don Genaro a făcut o pauză de o clipă, m-a privit, îngustându-și ochii, și a întrebat: „Crezi că eroul a fost prins nepregătit”? Nici vorbă. El a făcut față situației și a spus calm: „Invers? De ce ar conta poziția foi de hârtie dacă știi cum să citești”? Și țărani au fost de acord cu el.

Don Juan și don Genaro au explodat în hohote de râs. Don Genaro m-a bătut ușor pe spate. Ca și cum eu aș fi fost eroul din poveste. M-am simțit jenat și am râs nervos. M-am gândit că, probabil, era vreun tâlc în ea, dar n-am îndrăznit să întreb.

Don Juan a venit mai aproape de mine. S-a aplecat și mi-a șoptit în urechea dreaptă: „Crezi că este distractiv?” Don Genaro s-a aplecat și el și mi-a șoptit în urechea stângă: „Ce a spus?” Am avut o reacție automată la ambele întrebări și am făcut o sinteză involuntară.

— Da. Cred că a întrebat dacă e distractiv, am răspuns.

Ei erau în mod evident conștienți de efectul manevrelor lor; au râs până când le-au dat lacrimile. Don Genaro, ca de obicei, era mai exagerat ca don Juan; a căzut pe spate și s-a rostogolit la câțiva metri de mine. S-a culcat pe burtă, și-a întins picioarele și a început să se învârtască pe loc de parcă ar fi fost un titirez. S-a învârtit până când a ajuns aproape de mine și m-a atins cu talpa. S-a așezat brusc și mi-a zâmbit timid.

Don Juan se ținea de poale. Râdea foarte tare și se părea că-l durea stomacul.

După o vreme, s-au aplecat amândoi și au început să-mi șoptească în urechi. Am încercat să rețin succesiunea afirmațiilor lor, dar după un efort inutil am renunțat.

Mi-au șoptit în urechi până când am avut iar senzația că eram împărțit în două. Am devenit o ceață, ca în ziua anterioară, o ceață galbenă care simțea totul direct. Adică, puteam „cunoaște” lucrurile. Nu existau gânduri; existau doar certitudini. Iar când am venit în contact cu o senzație moale, spongioasă, viguroasă, aflată în afara mea și care, totuși, era o parte din mine, am „știut” că era un copac. Am sesizat că era un copac după mirosul său. Nu aducea cu vreun copac anume pe care să-l fi cunoscut, dar, totuși, ceva din mine „știa” că acel miros specific era „esența” copacului. Nu am avut sentimentul că știam, nici n-am raționat cunoașterea mea, sau să

fi căutat soluții. Pur și simplu știam că era ceva acolo în contact cu mine, în jurul meu, un miros irezistibil, cald, prietenos, emanând din ceva care nu era nici lichid nici solid, ci un altceva nedefinit, despre care „știam” că era un copac. Simțeam că îi atingeam esența, „cunoscându”-i în această manieră. Nu eram respins de el. Mai degrabă mă invita să mă amestec cu el. Mă cuprindea, sau îl cuprindeam. Era o legătură între noi care nu era nici excelentă, nici neplăcută.

Următoarea senzație pe care mi-am putut-o aminti cu claritate a fost o undă de exaltare și de plăcere. Vibram tot. Ca și cum ar fi trecut prin mine descărcări electrice. Nu erau dureroase. Erau plăcute, dar într-o formă atât de nedeterminată, încât nu le puteam defini în nici un chip. Am știut că acel ceva cu care eram în contact era solul. O parte oarecare din mine determinase cu certitudine că era solul. Dar în clipa în care am încercat să determin infinitele percepții directe pe care le aveam, mi-am pierdut întreaga capacitate de a mi le diferenția.

Apoi, dintr-o dată, eram iar eu. Gândeam. A fost o tranziție atât de bruscă, încât am crezut că m-am trezit. Totuși, era ceva în modul în care simțeam care nu era chiar al meu. Am știut că îmi lipsea, într-adevăr, ceva chiar înainte să deschid ochii. Am privit în jur. Eram încă într-un vis, sau aveam o viziune. Totuși, procesele mele de gândire nu numai că nu erau incoerente, dar erau chiar extraordinar de limpezi. Am făcut o evaluare rapidă. N-aveam nici o îndoială că don Juan și don Genaro îmi induseseră starea mea de vis pentru un scop anume. Păream gata să înțeleg care era scopul acela, când ceva din afara mea m-a forțat să dau atenție împrejurimilor. Mi-a luat un moment mai lung ca să mă orientez. Eram întins pe stomac și stăteam pe o podea de-a dreptul spectaculoasă. Examinând-o, n-am putut evita un sentiment de venerație și uimire. Nu puteam concepe din ce era făcută. Lespezi necunoscute dintr-o substanță necunoscută fuseseră plasate într-o manieră foarte complexă și totuși simplă. Erau puse împreună, dar nu erau legate de pământ sau una de alta. Erau elastice și cedau când am încercat să le îndepărtez cu degetele, dar, o dată ce eliberam presiunea, reveneau la poziția originală.

Am încercat să mă ridic și am fost atins de cea mai stranie distorsiune senzorială. Nu aveam control asupra corpului meu; de fapt, corpul nu părea să fie al meu. Era inert; nu aveam nici o legătură cu vreo parte a lui și, când am încercat să mă ridic, nu mi-am putut mișca brațele și m-am bălăbănit neajutorat pe stomac, rostogolindu-mă pe o parte. Inerția clătinatului aproape m-a determinat să fac o întoarcere completă și să revin iar pe stomac. Brațele și picioarele întinse au împiedicat asta și am ajuns pe spatE. În poziția asta am surprins imaginea a două picioare ciudat formate și cele mai deformate tălpi pe care le-am văzut vreodată. Era corpul meu! Se pare că eram învelit într-o tunică. Mi-a trecut prin cap că trăiam o scenă în care eram olog sau, oricum, invalid. Am încercat să-mi îndoii spatele și să-mi privesc picioarele, dar n-am putut decât să-mi tresalt corpul. Priveam direct la un cer galben ca lămâia, înalt. Avea creștături sau caneluri de un galben mai închis și un număr nelimitat de protuberante, care atârnav ca niște picături de apă. Efectul total al celui cer incredibil era colosal. Nu puteam determina dacă protuberanțele erau sau nu nori. Erau și zone de umbră și zone de un galben diferit pe care le descopeream pe măsură ce-mi mișcăm capul dintr-o parte în alta.

Apoi mi-a atras atenția altceva t un soare exact la zenitul cerului galben, chiar deasupra capului meu, un soare blând – judecînd după faptul că puteam privi la el – care dădea o lumină albă uniformă, liniștitoare.

Înainte să fi avut timp să mă gândesc la toate aceste viziuni nepămîntene, am fost scuturat violent; capul mi-a tresăltat înainte și înapoi. Am simțit că sunt ridicat. Am auzit o voce și un chicotit strident și apoi am fost confruntat cu o viziune de-a dreptul uluitoare; o femelă gigantică cu picioarele goale. Fața ei era rotundă și enormă. Părul ei negru era tuns paj. Avea brațe și

picioare gigantice. M-a luat și m-a ridicat pe umeri ca și cum aș fi fost o păpușă. Corpul meu atârna moale. Priveam în jos la spatele ei puternic. Avea un puf minunat pe umeri și pe șira spinării. Privind în jos de pe umărul ei, am văzut iar podeaua magnifică. O puteam auzi cum cedează elastic sub enorma ei greutate și puteam vedea semnele lăsate de presiunea picioarelor ei*

M-a pus pe stomac în fața unei structuri, un fel de clădire. Apoi am observat că era ceva ciudat cu percepția mea în adâncime. Nu-mi puteam da seama de mărimea clădirii privind la ea. Uneori arăta ridicol de mică, dar după ce mi-am ajustat, se pare, percepția, m-am minunat cu adevărat de proporțiile ei monumentale.

Fata gigantică s-a așezat lângă mine și podeaua a scârțâit. Îi atingeam genunchiul enorm. Mirosea a bom

246 CARLOS CASTANEDA boane sau căpșuni. A vorbit cu mine și am înțeles tot ce a spus; arătând spre structură a spus că o să locuiesc acolo.

Capacitatea mea de observare părea să se mărească pe măsură ce trecea șocul de a mă afla acolo. Apoi am remarcat că clădirea avea patru coloane perfecte, nefuncționale. Ele nu susțineau nimic; se găseau pe vârful clădirii. Forma lor era simplitatea însăși; erau proiecții lungi și grațioase care păreau că tind să atingă acel cer înfricoșător, incredibil de galben. Efectul acelor coloane inversate era de o frumusețe nebună pentru mine. Am avut un moment de încântare estetică.

Coloanele păreau să fie făcute dintr-o bucată; nici măcar nu puteam concepe cum. Cele două din față erau unite de o grindă zveltă, un baston monumental de lung, care m-am gândit că servea drept un fel de rampă, sau o verandă care să supravegheze fațada.

Fata gigantică m-a făcut să alunec pe spate în structură. Acoperișul era negru și plat și avea deasupra găuri simetrice care lăsau să treacă strălucirea gălbuie a cerului, creând cele mai ciudate distribuții. Eram cu adevărat uluit de frumusețea și simplitatea totală generate de punctele gălbui de cer ce se strecurau prin găurile exacte din acoperiș și distribuțiile de umbre pe care le creau pe podeaua aceea complicată și magnifică. Structura era pătrată și, în afară de frumusețea ei simplă, era de neînțeles pentru mine.

Starea mea de exaltare era atât de mare în acel moment, încât îmi venea să plâng, sau să stau acolo pentru totdeauna. Dar o forță anume, sau o tensiune, sau ceva nedefinit a început să mă tragă. Brusc, m-am aflat în afara structurii, stând încă pe spate. Fata gigantică era acolo, dar mai era o ființă cu ea, o femeie atât de mare, încât atingea cerul și eclipsa soarele. Comparată cu ea, fata gigan

tică era doar o fetiță. Femeia cea mare era supărată; ea a prins structura de una dintre coloane, a ridicat-o, a întors-o cu fața în jos și a pus-o pe podea. Era un scaun!

Ideea aceasta a fost ca un catalizator; a declanșat niște percepții coplesitoare. Am trecut printr-o serie de imagini separate între ele, dar care puteau fi aranjate pentru a realiza succesiune. În sclipiri succesive am văzut sau am înțeles că podeaua magnifică și incomprehensibilă era o rogojină; cerul galben era tavanul de stucatură al cemerei; soarele era un bec; structura aceea care evocase în mine o asemenea încântare era un scaun pe care un copil îl întorsese invers ca să semene cu o casă.

Am avut, apoi, o altă viziune coerentă și secvențială, a unei alte structuri arhitectonice de proporții monumentale. Ea stătea singură în picioare. Arăta aproape la fel ca o cochilie de melc stând cu coada ridicată. Zidurile erau făcute din plăci concave și convexe, dintr-un material ciudat de purpuriu; fiecare placă avea încrețituri care păreau mai mult funcționale decât ornamentale.

Am examinat meticolos structura și în detaliu și mi-am dat seama că era, ca și în cazul precedent, complet de neînțeles. Mă așteptam să-mi ajustez brusc percepția, pentru a-mi dezvălui „adevărata” natură a structurii. Dar nu s-a întâmplat așa. Apoi am avut un conglomerat de „conștiințe” sau „descoperiri” străine și imposibil de descursat despre clădire și funcția ei, care nu aveau sens, pentru că nu aveam idei de referință pentru ele.

Mi-am recâștigat brusc conștiința normală. Don Juan și don Genaro erau lângă mine. Eram obosit. M-am uitat după ceasul meu; dispăruse. Don Juan și don Genaro chicoteau la unison. Don Juan a spus că nu trebuia să mă îngrijorez de timp și că trebuia să mă concentrez și să aplic anumite recomandări pe care mi le făcuse don Genaro.

M-am întors spre don Genaro și el a făcut o glumă. A spus că cea mai importantă recomandare era să învăț să scriu cu degetul, pentru a salva creioanele și a-mi da importanță.

M-au luat peste picior o vreme cu notițele mele și apoi am adormit.

A doua zi, după ce m-am trezit, don Genaro și don Juan au ascultat descrierea detaliată a experienței mele, făcută la cererea lui don Juan.

— Genaro crede că deocamdată îți ajunge, a spus don Juan, după ce am terminat.

Don Genaro a dat afirmativ din cap.

— Care a fost înțelesul experienței de noaptea trecută? am întrebat.

— Ai prins o sclipire a celei mai importante probleme a vrăjitoriei, a spus don Juan.

Noaptea trecută ai intrat în totalitatea eului tău. Dar asta este, bineînțeles, o afirmație de neînțeles pentru tine acum. Evident, a ajunge la totalitatea eului nu este o problemă care ține de acord, sau de dorința de a învăța. Genaro crede că acum corpul tău are nevoie de timp pentru a lăsa ca șoapta „nagualului” să se cufunde în tine.

Don Genaro a dat iar din cap.

— O grămadă de timp, a spus, dând din cap în sus și în jos. Probabil douăzeci sau treizeci de ani.

N-am știut cum să reacționez. Am privit la don Juan pentru o indicație. Amândoi aveau expresii serioase.

— Chiar trebuie să aștept douăzeci sau treizeci de ani? am întrebat.

— Bineînțeles că nu! a urlat don Genaro și au izbucnit amândoi în râs.

Don Juan a spus că trebuia să mă întorc oricând vocea mea interioară îmi va spune și că în acest timp ar trebui să încerc să asamblez toate instrucțiunile pe care mi le dăduseră ei în timp ce eram împărțit în două.

— Cum pot face asta? am întrebat.

— Oprindu-ți dialogul interior și lăsând ceva din tine să zboare și să se extindă, a spus don Juan. Acel ceva este percepția ta, dar nu-ncerca să te gândești la ce vrea să spună. Lasă doar șoapta „nagualului” să te ghideze.

Apoi a spus că în noaptea dinainte avusesem două seturi de vederi intrinsec diferite. Una era inexplicabilă, cealaltă era perfect naturală și ordinea în care apăruseră indica o condiție care este intrinsecă pentru noi toți.

— O viziune a fost „nagualul”, cealaltă „tonalul”, a adăugat don Genaro.

Am vrut să-și explice afirmația. El m-a privit și m-a bătut pe spate.

Don Juan a intervenit și a spus că primele două viziuni erau „nagualul” și că don Genaro alesese un copac și solul, ca puncte de accentuare. Celelalte erau viziuni ale „tonalului” pe care le alesese el; una dintre ele era percepția lumii de către mine ca prunc.

— Îți apărea ca o lume străină, deoarece percepția ta n-a fost încă ajustată pentru a se potrivi cu matricea dorită, a spus.

— Chiar acesta era modul în care am perceput lumea? am întrebat.

— Bineînțeles, a răspuns. Asta este memoria ta.

L-am întrebat pe don Juan dacă sentimentul de apreciere estetică cu care am fost înlănțuit era și el o parte din memoria mea.

— Intrăm în acele viziuni așa cum suntem astăzi, a spus. Tu vezi scena aceea așa cum ești acum. Totuși, exercițiul era unul de percepție. Asta a fost scena unui timp când lumea a devenit pentru tine ceea ce este acum. O vreme când un scaun a devenit un scaun. N-a vrut să discute cealaltă scenă.

— Asta n-a fost o amintire a copilăriei mele, am spus.

— Este adevărat, a răspuns. A fost altceva.

— A fost ceva ce voi vedea în viitor? am întrebat.

— Nu există viitor! a exclamat el scurt. Viitorul este doar un fel de a vorbi. Pentru un vrăjitor există doar acum și aici.

A continuat să spună că nu este nimic de spus despre asta, pentru că exercițiul avusese doar scopul de a deschide aripile percepției mele și că, deși zburasem pe acele aripi, atinsesem oricum patru puncte pe care nu le-aș fi atins din punctul de vedere al percepției mele obișnuite.

Am început să-mi adun lucrurile ca să plec. Don Genaro m-a ajutat să-mi împachetez carnețelul; l-a pus la fundul genții.

— Acolo o să fie cald și plăcut, a spus el și mi-a făcut cu ochiul. Poți fi sigur că n-o să răcească.

Apoi don Juan a părut că-și schimbă gândul cu privire la plecarea mea și a început să discute despre experiența mea. Am încercat în mod automat să-mi recuperez geanta din mâinile lui don Genaro, dar el a lăsat-o să cadă pe podea înainte s-o pot lua. Don Juan vorbea cu spatele la mine. Am smuls geanta și am căutat înfrigorat carnețelul. Don Genaro îl împachetase atât de ascuns, încât mi-a trebuit o vreme ca să-l găsesc; în cele din urmă, l-am scos și am început să scriu. Don Juan și don Genaro mă fixau cu privirea.

— Ești într-o formă groaznică, a spus don Juan, râzând. Îți cauți carnețelul ca un bețiv care-și caută sticla.

— Ca o mamă iubitoare care-și caută copilul, s-a repezit don Genaro.

— Ca un preot care-și caută crucifixul, a dăugat don Juan.

— Ca o femeie care-și caută chiloții, a urlat don Genaro. Și-au continuat comparațiile și m-au condus la mașină prăpădindu-se de râs.

PmâEÂ A TRESA: EÂCPLSCATI1/4 WRĂ JSi!"OMUM

1. Trei martori ai „nagualului”

După ce m-am întors acasă m-am confruntat din nou cu sistematizarea notițelor de teren. Ceea ce mă făcuseră f don Juan și don Genaro să percep devenise tot mai pregnant, pe măsură ce recapitulam cele petrcute. Totuși, am remarcat că reacția mea de frică și dezorientare față de evenimen-

* > Ițele prin care trecusem nu era atât de intensă ca în trecut. De multe ori am încercat să mă las pradă, așa cum făcusem înainte, speculațiilor și autocompătimirii; dar lipsea ceva. Avusesem, de asemenea, intenția să scriu un număr de întrebări pe care voiam să le pun lui don Juan și lui don Genaro sau chiar lui Pablito. Proiectul a eșuat înainte să-l fi început. Era ceva în mine care mă oprea să intru într-o stare de dezorientare și-mi tăia cheful de a pune întrebări.

N-am încercat în mod special să mă întorc la don Juan și don Genaro, dar nici n-am eliminat posibilitatea. Totuși, într-o zi, fără nici o premeditare din partea mea, am simțit pur și simplu că era timpul să-i văd.

În trecut, de fiecare dată când eram gata să plec spre Mexic, simțeam întotdeauna că aveam să-i pun lui don Juan o mie de probleme și întrebări presante; de data asta n-aveam nimic

în cap. Ca și cum, după ce mi-am recit CARLOS CASTANEDA tit notele, m-aș fi golit de trecut și aș fi fost gata pentru prezentul și activitatea lumii lui don Juan și a lui don Genaro.

A trebuit să aștept doar câteva ore până când don Juan m-a „găsit” în piața unui orașel din Mexicul Central. M-a salutat cu cea mai mare afecțiune și a propus, ca din întâmplare, ca, înainte să ajungem la casa lui don Genaro, să le facem o vizită ucenicilor lui don Genaro, Pablito și Nestor. Când întorceam mașina pe autostradă, el mi-a spus să fiu atent la orice lucru neobișnuit pe care îl remarcam pe drum sau pe marginea lui. L-am rugat să-mi dea detalii mai exacte despre ceea ce avea în cap.

— Nu pot, a răspuns. „Nagualul” nu are nevoie de precizări.

Am micșorat automat viteza mașinii ca răspuns la replica lui. El a râs tare și mi-a făcut semn cu capul să continuu drumul.

Apropiindu-ne de orașul în care locuiau Pablito și Nestor, don Juan mi-a spus să opresc mașina. Și-a mișcat imperceptibil bărbia și a indicat spre niște bolovani de mărime mijlocie aflați pe partea stângă a drumului.

— Iată „nagualul”, a spus.

Nu era nimeni în jur. Mă așteptasem să-l văd pe don Genaro. Am privit din nou la bolovani, și apoi am început să baleiez zona din jurul lor. Nu era nimic de văzut. Mi-am forțat ochii să văd ceva, vreun animal, vreo umbră, vreo formațiune ciudată de roci, ceva neobișnuit. Am renunțat după o vreme și m-am întors cu fața spre don Juan. El mi-a susținut privirea întrebătoare fără să zâmbească și apoi mi-a împins ușor brațul cu dosul palmei, ca să mă uit iar la bolovani. I-am fixat cu privirea, apoi don Juan a ieșit din mașină și mi-a spus să cobor și să-l urmez, ca să-i examinez.

Am urcat pe o pantă lină vreo cincizeci-șaizeci de metri, până la baza pietrelor. El s-a oprit o clipă acolo și mi-a șoptit în urechea dreaptă că „nagualul” mă aștepta exact în acel loc. I-am răspuns că, indiferent de cât de mult încercam, tot nu puteam distinge, erau doar rocile, câteva smocuri de rădăcini și câțiva cactuși. Totuși, el a insistat că „nagualul” era acolo, așteptându-mă.

Mi-a ordonat să mă așez, să-mi opresc dialogul interior și să-mi păstrez ochii focalizați asupra bolovanilor. S-a așezat lângă mine și, punându-și gura la urechea mea dreaptă, mi-a șoptit că „nagualul” mă observase, că era acolo, deși nu-l puteam vedea, și că problema mea era doar una, aceea de a nu fi capabil să-mi opresc dialogul interior. Am ascultat fiecare cuvânt pe care l-a spus, într-o stare de tăcere interioară. Am înțeles totul și, totuși, nu eram capabil să răspund; efortul necesar pentru a gândi și vorbi era imposibil. Reacțiile mele la comentariile lui nu erau chiar gânduri, ci mai exact unități complete de senzații, care aveau toate înțelesurile pe care le asociez, de obicei, cu gândirea.

Mi-a șoptit că era foarte dificil să pornești singur pe drum spre „nagual” și că eram, într-adevăr, foarte norocos că fusesem lansat de molie și de cântecul ei. A continuat să spună că păstrând în memorie „chemarea moliei”, o puteam aduce în ajutorul meu.

Cuvintele lui au fost ori o sugestie copleșitoare, ori eu am invocat acel fenomen perceptual pe care el îl denumea „chemarea moliei”, deoarece nici n-apucase să-mi șoptească cuvintele, că sunetul trosnit s-a și auzit. Bogăția tonului lut m-a făcut să mă simt ca și cum aș fi fost într-o cameră cu ecou. Pe măsură ce sunetul a crescut în tărie sau apropiere, am remarcat, de asemenea, ca într-o stare de vis, că se mișca ceva pe bolovani. Mișcarea m-a înspăimântat atât de tare, încât imediat mi-am recâștigat

luciditatea. Ochii mi s-au focalizat pe bolovani. Don Genaro stătea pe unul dintre ei. Își bălângănea picioarele, lovind roca cu călcâiele, producea un sunet ritmic, care părea sincronizat cu „chemarea moliei”. Mi-a zâmbit și mi-a făcut cu mâna. Am vrut să gândesc rațional. Aveam sentimentul, dorința de a-mi da seama cum a ajuns acolo, sau cum l-am văzut acolo, dar nu-mi

puteam folosi deloc rațiunea. Tot ce eram în stare să fac în acele circumstanțe era să-l privesc în timp ce stătea zâmbind și-mi făcea cu mâna.

După o clipă, părea să alunece pe bolovanul rotund. L-am văzut încordându-și picioarele, pregătindu-și tălpile pentru a ateriza pe pământul tare și arcuindu-și spatele până când aproape a atins suprafața lină a rocii, pentru a câștiga inerție de alunecare. Dar în mijlocul coborârii, corpul lui s-a oprit. Am avut impresia că era lipit. A lovit de două ori cu picioarele de parcă ar fi fost în apă. Părea că încearcă să se elibereze de ceva care-l prinsese de fundul pantalonilor. Și-a frecat fesele cu ambele mâini. Îmi dădea efectiv impresia că era serios prins. Am vrut să alerg la el și să-l ajut, dar don Juan m-a ținut de braț. L-am auzit spunându-mi, pe jumătate înecat de râs: „Urmărește-1! Urmărește-1 \$ ”

Don Genaro dădea din picioare, își contorsiona corpul și șerpuia dintr-o parte în alta, de parcă ar fi scos un cui; apoi am auzit un pocnet tare și el a alunecat, sau a fost azvârlit în locul în care stăteam eu și don Juan. A aterizat la vreun metru și jumătate în fața mea, pe picioare. Și-a frecat fesele și a sărit în sus și în jos într-un dans de durere, urlând obscenități.

— Piatra n-a vrut să-mi dea drumul și m-a prins de fund, mi-a spus el pe un ton sfios.

M-a copleșit o senzație de bucurie inegalabilă. Am râs tare. Am observat că voioșia mea era la același nivel cu

claritatea minții. În acel moment, eram extrem de conștient de tot ce se afla în jurul meu. Înainte fusesem amorțit, sau cu mintea pierdută din cauza tăcerii mele interioare. Dar apoi ceva din apariția bruscă a lui don Genaro îmi crease o stare de mare luciditate.

Câtva timp, don Genaro a mai continuat să-și frece fesele și să tot sară; apoi a alergat la mașina mea, a deschis portiera și s-a urcat în spate.

M-am întors în mod automat să vorbesc cu don Juan. Nu se vedea nicăieri. Am început să-l strig tare. Don Genaro a ieșit din mașină și a început să alerge în cerc, strigând și el numele lui don Juan pe un ton ascuțit, frenetic. De-abia atunci, urmărindu-l, am remarcat că mă imita. Avusesem un atac atât de intens de frică, afându-mă singur cu don Genaro, încât alergasem de vreo trei-patru ori în jurul mașinii, relativ conștient, strigând numele lui don Juan.

Don Genaro a spus că trebuia să-i luăm pe Pablito și pe Nestor și că don Juna ne va aștepta undeva pe drum.

După ce mi-am depășit frica inițială, i-am spus că eram bucuros să-l văd. El m-a tachinat referitor la reacția mea. A spus că don Juan nu era ca un tată pentru mine, ci mai degrabă ca o mamă. A făcut câteva remarci și calambururi foarte comice despre „mame”. Am râs atât de tare, încât n-am observat că ajunsesem la casa lui Pablito. Don Genaro mi-a spus să opresc și a ieșit din mașină. Pablito stătea lângă ușa casei. A venit alergând și s-a suit în mașină lângă mine.

— Hai să mergem la Nestor, a spus, de parcă am fi fost grăbiți.

M-am întors să mă uit la don Genaro. Nu se vedea. Pablito m-a îndemnat cu o voce rugătoare să ne grăbim.

Am condus la casa lui Nestor. Și el aștepta lângă ușă. Am coborât din mașină. Aveam sentimentul că amândoi știau ce se întâmplă.

— Unde mergem? am întrebat.

— Nu ți-a spus Genaro? m-a întrebat Pablito cu o undă de neîncredere în glas.

I-am asigurat că nici don Juan, nici don Genaro nu-mi spusese nimic.

— Mergem la un loc al puterii, a spus Pablito.

— Ce-o să facem acolo? am întrebat.

Amândoi au răspuns la unison că nu știau. Nestor a adăugat că don Genaro i-a spus să mă ghideze până acolo.

— Ai venit de la casa lui Genaro? a întrebat Pablito. Le-am spus că fusesem cu don Juan și că l-am întâlnit pe don Genaro pe drum și că don Juan m-a lăsat cu el.

— Unde s-a dus don Genaro? l-am întrebat pe Pablito. Dar Pablito nu știa despre ce vorbeam. El nu-l văzuse pe don Genaro în mașina mea.

— A venit cu mine, cu mașina, la tine, am spus.

— Cred că ai avut „nagualul” în mașină, a spus Nestor pe un ton înspăimântat.

N-a vrut să stea în spate și s-a strâns lângă Pablito.

Am condus în tăcere, cu excepția scurtelor comenzi ale lui Nestor pentru a-mi indica drumul.

Voiam să mă gândesc la evenimentele dimineții, dar pe undeva știam că orice încercare de a le explica ar fi fost o slăbiciune inutilă din partea mea. Am încercat să-i angajez pe Nestor și pe Pablito într-o conversație; ei au spus că erau prea nervoși în mașina mea și că nu puteau vorbi. Mi-a plăcut răspunsul lor candid și n-am mai insistat.

După mai mult de o oră de condus, am parcat mașina pe o parte a drumului și am urcat pe un munte abrupt. Am mers în tăcere vreo oră, cu Nestor în frunte, și apoi ne-am oprit la baza unei stânci imense, care avea probabil peste șaiszeci de metri înălțime și era verticală. Nestor a baleiat solul cu ochii jumătate închiși, pentru a găsi un loc pe care să stăm jos. Eram perfect conștient cât era de stângaci în mișcările lui de căutare. Pablito, care era lângă mine, părea de câteva ori gata să intervină și să-l corecteze, dar s-a abținut și s-a relaxat. Apoi Nestor a ales un loc, după un moment de ezitare. Pablito a oftat ușurat. Știam că locul ales de Nestor era cel bun, dar nu-mi puteam da seama cum de știam asta. De aceea m-am apucat ca de o pseudoproblemă să-mi imaginez ce loc aș fi ales dacă i-aș fi condus eu. Totuși, nu puteam nici măcar să speculez asupra procedurii pe care aș fi urmat-o. Pablito era, în mod evident, conștient de ceea ce făceam.

— Nu poți face asta, mi-a șoptit el.

Am râs jenat, ca și cum aș fi fost prins cu ceva ilicit Pablito a râs și a spus că don Genaro mergea întotdeauna în munți cu ei doi și le dădea fiecăruia conducerea din când în când, așa că știa că nu există nici o posibilitate de a-ți imagina care ar fi alegerea altcuiva.

— Genaro spune că motivul pentru care nu se poate face asta este că nu există decât elegeri bune sau rele, a spus. Dacă faci o alegere greșită, corpul tău știe asta și la fel și corpul celuilalt; dar dacă faci o alegere bună, corpul știe asta, se relaxează și uită că a existat o alegere. Vezi, îți reîncarci corpul, exact ca pe o armă, pentru următoarea alegere. Dacă vrei să-ți folosești iar corpul pentru aceeași alegere, nu merge.

Nestor m-a privit; era, se pare, curios de faptul că luam notițe. A dat afirmativ din cap, de parcă ar fi fost de acord cu Pablito și apoi a zâmbit pentru prima dată. Doi dintre dinții de sus îi avea strâmbi. Pablito a explicat că Nestor nu era rău, sau morocănos, ci doar jenat de dinții săi și de aceea nu râdea niciodată. Nestor a râs, acoperin du-și gura. I-am spus că-l puteam trimite la un dentist ca să-i îndrepte dinții. Ei s-au gândit că sugestia mea era o glumă și au râs ca doi copii.

— Genaro spune că trebuie să-și depășească singur sentimentul de rușine, a spus Pablito. Și apoi, Genaro spune că el e norocos; în timp ce toți ceilalți mușcă la fel, Nestor poate sparge un os de-a lungul cu dinții lui strâmbi și puternici și poate să-ți facă în deget o gaură ca un cui.

Nestor și-a deschis gura și ne-a arătat dinții. Incisivul stâng și caninul crescuseră lateral. El a clănțănit din dinți și a mârâit ca un câine. A făcut două-trei mișcări către mine. Pablito a râs.

Nu-l văzusem niciodată pe Nestor atât de deschis. În cele câteva dați când mai fusesem cu el, îmi dăduse impresia că era de vârstă mijlocie. În timp ce stătea acolo, zâmbind cu dinții lui

strâmbi, m-am minunat de înfățișarea lui atât de tânără. Arăta ca cineva cu puțin trecut de douăzeci de ani.

Pablito mi-a citit iar perfect gândurile.

— Își pierde importanța de sine, a spus. De aceea este mai tânăr.

Nestor a dat afirmativ din cap și, fără să scoată vreun cuvânt, a tras un vânt foarte tare. Am fost surprins și mi-a căzut creionul.

Pablito și Nestor aproape au murit de râs. Când s-au calmat, Nestor a venit lângă mine și mi-a arătat un dispozitiv artizanal șt care scotea un sunet specific când era strâns în mână. A explicat că don Genaro îi arătase cum să-l facă. Scotea mugete fine și vibratorul putea fi orice frunză plasată într-o fantă practică între două bucăți de lemn, care îndeplineau rolul de compresor. Nestor a spus că tipul de sunet produs depindea de tipul de frunză folosită drept vibrator. Am vrut să-l încerc și mi-a arătat cum să strâng compresoarele pentru a produce un anumit tip de sunet și cum să le deschid pentru a produce un altul.

— La ce-l folosești? am întrebat.

Au schimbat amândoi o privire.

— Asta-i prinzătorul lui de spirite, nebunule, a spus scurt Pablito.

Tonul lui era țăfnos, dar zâmbetul prietenos. Amândoi erau un amestec ciudat de descurajam din don Genaro și don Juan.

Am fost absorbit de un gând îngrozitor. Oare don Juan și don Genaro îmi jucau feste? Am avut un moment de spaimă supremă. Dar ceva mi s-a declanșat în stomac și instantaneu am devenit iar calm. Am știut că Pablito și Nestor îl foloseau pe don Juan și don Genaro drept modele de comportament. Și eu însumi îmi dădusem seama că mă comportam din ce în ce mai mult ca ei.

Pablito a spus că Nestor era fericit că avea un prinzător de spirite și că el nu avea.

— Ce-o să facem aici? l-am întrebat pe Pablito. Nestor a răspuns ca și cum i-aș fi adresat lui întrebarea.

— Genaro mi-a spus că trebuie să așteptăm aici și, în timp ce așteptăm, trebuie să râdem și să ne distrăm.

— Cât de mult crezi că trebuie să așteptăm? am întrebat.

N-a răspuns; a dat din cap și s-a uitat la Pablito ca și cum l-ar fi întrebat.

— N-am idee, a răspuns Pablito.

Apoi am început o conversație aprinsă despre surorile lui Pablito. Nestor l-a înțepat spunând că cea mai mare avea o privire atât de rea, că era în stare să ucidă cu ochii. El a spus că lui Pablito îi era frică de ea, pentru că era atât de puternică, încât odată, furioasă, i-a smuls o mână de păr ca și cum ar fi fost doar niște fulgi.

Pablito a recunoscut că sora lui mai mare era o fiară, dar că „nagualul” a liniștit-o și a adus-o pe drumul cel bun. După ce mi-a spus povestea comportării ei, mi-am dat seama că Pablito și Nesâor nu pomeneau niciodată numele lui don Juan, ci se refereau la el ca la „nagual”. Se pare că, don Juan intervenise în viața lui Pablito și îi forțase toate surorile să ducă o viață mai armonioasă. Pablito a spus că după ce „nagualul” a terminat cu ele, au ajuns ca niște sfinte.

Nestor a vrut să știe ce făceam cu notițele. Le-am explicat munca mea. Aveam senzația ciudată că erau sincer interesați de ceea ce spuneam și am ajuns să vorbesc despre filosofie și antropologie. M-am simțit ridicol și am vrut să mă opresc, dar eram cufundat în explicațiile mele și eram incapabil să scurtez. Aveam senzația tulburătoare că cei doi formau o echipă și că mă forțau cumva la acest discurs lung. Ochii lor erau fixați asupra mea. Nu păreau obosiți, sau plictisiți.

Mă găseam în mijlocul unui comentariu, când am auzit sunetul slab al „chemării moliei”. Corpul meu s-a întărit și n-am mai terminat propoziția.

— Nagualul” este aici, am spus în mod automat.

Pablito și Nestor au schimbat o privire care mi s-a părut a exprima o reală spaimă și au sărit lângă mine, flancându-mă. Aveau gura deschisă și arătau ca doi copii speriați.

Apoi am avut o experiență senzorială de neconceput. Urechea mea stângă a început să se miște. Simțeam că parcă șerpuiește singură. Mi-a întors practic capul cu o sută optzeci de grade, până când am ajuns cu fața spre ceea ce credeam a fi estul. Capul meu s-a înclinat ușor spre dreapta; în poziția aceea eram incapabil să detectez sunetul bogat, asemănător cu un trosnet, al „chemării moliei”. Suna de parcă ar fi fost departe, venind dinspre nord-est.

O dată ce am stabilit direcția, urechea mea a cules o mulțime incredibilă de sunete. Totuși, nu aveam nici o posibilitate de a ști dacă ele erau amintirea unor sunete pe care le mai auzisem cândva, sau erau sunete produse chiar atunci.

Locul unde ne aflam era panta vestică și colțuroasă a unui lanț muntos. Spre nord-est erau pâlcuri de copaci și pete de tufișuri de munte. Urechea mea părea să culeagă zgomotul a ceva greu, care se mișca peste pietre, venind din direcția aceea.

Nestor și Pablito ori răspundeau reacțiilor mele, ori auzeau și ei sunetele. Mi-ar fi plăcut să-i întreb, dar nu îndrăzneam; sau poate că eram incapabil să-mi întrerup concentrarea.

Când zgomotul a devenit mai tare, Nestor și Pablito s-au împins în mine. Nestor părea să fie cel care era cel mai afectat; corpul îi tremura incontrollabil. La un moment dat, brațul meu stâng a început să tremure; s-a ridicat fără voia mea, până când a ajuns la nivelul feței și apoi a indicat spre o zonă de tufișuri. Am auzit un sunet vibrator, sau un muget; era un sunet familiar pentru mine. Îl auzisem cu mulți ani înainte sub influența unei plante psihotrope. Am detectat în tufișuri o umbră neagră gigantică. Ca și cum tufișurile ar fi devenit treptat mai întunecate, până când s-au schimbat într-un negru copleșitor. Umbra nu avea nici o formă definită, dar se mișca. Părea că respiră. Am auzit un strigăt cutremurător, amestecat cu urletele de spaimă ale lui Pablito și Nestor; și tufișurile, sau forma întunecată în care se transformaseră, au zburat spre noi.

Nu mi-am putut menține calmul. Cumva, ceva în mine se poticnea. Forma aceea a planat întâi asupra noastră, apoi ne-a cuprins. Lumina în jurul nostru a devenit opacă. Era ca și cum soarele ar fi apus. Sau ca și cum dintr-o dată ar fi coborât asfințitul. Am simțit capetele lui Nestor și Pablito sub brațele mele; le-am cuprins într-o mișcare inconștientă și protectoare și am căzut învărtindu-mă pe spate.

Totuși, n-am atins solul pietros, pentru că doar peste o clipă stăteam în picioare și eram flancat de Pablito și Nestor. Amândoi, deși mai înalți decât mine, păreau să se fi scurtat; arcuindu-și spatele și picioarele, ei erau efectiv mai scunzi decât mine și se potriveau să stea sub brațele mele.

Don Juan și don Genaro se găseau în picioare în fața noastră. Ochii lui don Genaro străluceau ca ochii unei pisici noaptea. Ochii lui don Juan aveau și ei aceeași strălucire. Nu-l văzusem niciodată pe don Juan astfel. Era cu adevărat înfricoșător. Mai mult decât don Genaro. Părea mai tânăr și mai puternic decât de obicei. Privind la amândoi, am avut senzația înnebunitor de îngrozitoare că nu erau oameni ca mine.

Pablito și Nestor au gemut încet. Apoi don Genaro a spus că eram ca imaginea Sfintei Treimi. Eu eram tatăl, Pablito era Fiul și Nestor era Sfântul Duh. Don Juan și don Genaro au râs pe un ton bubuitor. Pablito și Nestor au zâmbit resemnați.

Don Genaro a spus că trebuia să ne despărțim, pentru că îmbrățișările erau permise doar între bărbați și femei, sau între un bărbat și măgarul lui.

Apoi mi-am dat seama că stăteam în același punct în care fusesem înainte și că nu căzusem pe spate, așa cum crezusem. De fapt, Nestor și Pablito erau și ei în același punct în care se aflaseră.

Don Genaro le-a făcut semn lui Pablito și lui Nestor cu o mișcare a capului, iar don Juan mie ca să-i urmez. Nestor a luat-o înainte și a indicat un loc pentru mine și altul pentru Pablito. Ne-am așezat pe o linie, aflată la vreo cincizeci de metri de locul unde don Juan și don Genaro stăteau nemișcați la baza stâncii. Continuând să-i fixez, ochii mei și-au schimbat involuntar modul de a privi. Am știut că-i încrucișasem în mod sigur, pentru că acum vedeam patru forme. Apoi imaginea stângă a lui don Juan s-a suprapus peste imaginea dreaptă a lui don Genaro; rezultatul amestecului a fost că vedeam o ființă irizată stând în picioare între don Juan și don Genaro. Nu era un om așa cum se văd, de obicei, oamenii. Era mai degrabă o minge de foc alb; era acoperită cu ceva ca niște fibre de lumină. Am dat din cap; imaginea dublă s-a risipit și, totuși, imaginea lui don Juan și don Genaro ca ființe luminoase a persistat. Vedeam două obiecte luminoase ciudat de alungite. Arătau ca două mingi de fotbal albe și irizate, cu fibre, fibre care aveau o lumină proprie.

Cele două ființe luminoase au tremurat; am văzut efectiv fibrele lor tremurând și apoi au dispărut din vedere. Au fost trase de un filament lung, o urzeală care părea că a tășnit din vârful stâncii. Senzația pe care am avut-o era că o rază lungă de lumină, sau o linie luminoasă se lăsase din vârful stâncii și i-a ridicat. Am perceput secvența cu ochii și cu corpul.

Am mai fost în stare să remarc și niște inegalități enorme în modul meu de percepție, dar eram incapabil să reflectez la ele cum aș fi făcut-o în mod normal. Astfel, eram conștient că priveam direct la baza stâncii și, totuși, îi vedeam pe don Juan și don Genaro pe vârful ei, ca și cum aș fi înclinat capul cu patruzeci și cinci de grade.

Voiam să-mi fie frică, poate să-mi acopăr fața și să plâng, sau să reacționez cumva într-un mod obișnuit. Dar se părea că eram blocat. Dorințele mele nu erau gânduri, așa cum cunosc eu gândurile, de aceea ele nu puteau induce răspunsul emoțional pe care eram obișnuit să-l folosesc.

Don Juan și don Genaro au sărit la sol. Am simțit că $r > r$.

Au făcut asta judecând după senzația epuizantă de cădere care mi se instalase în stomac.

Don Genaro a rămas acolo unde aterizase, dar don Juan a venit spre noi și s-a așezat în spatele meu, în dreapta mea. Nestor era ghemuit; picioarele le avea strânse la stomac; bărbia o ținea în palme; se sprijinea cu antebrațele de coapse. Pablito stătea jos, cu corpul ușor înclinat înainte, ținându-și mâinile pe stomac. Apoi am observat că-mi țineam antebrațele peste regiunea ombilicală și mă țineam de pielea din părți. Mă prinsesem atât de tare, încât mă durea pielea.

Don Juan a vorbit în șoaptă, adresându-se tuturor:

— Trebuie să vă fixați privirea asupra „nagualului”, a spus. Toate gândurile și cuvintele trebuie îndepărtate.

A repetat asta de cinci-șase ori. Vocea lui era ciudată, necunoscută pentru mine; îmi dădea efectiv senzația solzilor de pe pielea unei șopârle. Comparația aceasta era o senzație, nu un gând conștient. Fiecare dintre cuvintele lui părea jupuit, ca solzii, atât de straniu era ritmul din ele; sunau înăbușite, seci, ca o tuse ușoară; un murmur ritmic transformat într-o comandă.

Don Genaro stătea nemișcat. Fixându-l cu privirea, n-am putut să-mi mențin conversația imaginii și ochii mi s-au încrucișat involuntar. În starea aceea, am observat iar o luminozitate ciudată în corpul lui don Genaro. Ochii mei au început să se închidă, sau să se umezească. Don Juan a venit în ajutorul meu. L-am auzit ordonându-mi să nu-mi încrucișez ochii. Am simțit o atingere ușoară pe cap. Mă lovise, se pare, cu o pietricică. Am văzut pietricica rostogolindu-se de două ori lângă o piatră de lângă mine. El trebuie să-i fi lovit și pe Nestor și Pablito; am auzit sunetul altor pietricele care se loveau de roci.

Don Genaro a adoptat o poziție ciudată de dans. Avea genunchii ușor îndoiți, brațele întinse lateral, cu degetele răsfirate. Părea gata să se învârtască; de fapt, s-a răsucit pe jumătate și apoi a fost tras în sus. Am perceput clar că a fost înălțat de firul unei undite uriașe, care i-a ridicat corpul până în vârful stâncii. Percepția mea despre această mișcare a fost un amestec ciudat de senzații fizice și vizuale. Pe jumătate am văzut și pe jumătate am simțit cum zbura spre vârf. Exista ceva care se vedea sau se simțea ca o linie sau ca o rază de lumină aproape imperceptibilă, și acest ceva îl trăgea în sus. N-am văzut acest zbor al său așa cum aş urmări zborul unei păsări cu ochii mei. Nu era o succesiune liniară în mișcarea lui. N-a trebuit să-mi ridic capul pentru a-l păstra în câmpul vizual. Am văzut linia trăgându-l, apoi i-am simțit mișcarea în corp, sau cu corpul, și apoi, în clipa următoare, el se găsea chiar pe vârful stâncii, la zeci de metri.

După câteva minute a sărit. Am simțit căderea lui și am gemut involuntar.

Don Genaro și-a repetat de încă trei ori acțiunea. De fiecare dată, percepția mea era orientată. În timpul ultimului lui salt în sus am putut distinge efectiv o serie de linii care emanau din partea mediană a corpului său și știam că era gata să coboare, sau să urce, judecând după modul în care se mișcau liniile corpului său. Când era gata să sară în sus, liniile se înclinau în sus; când se pregătea să sară la sol apăreau invers: liniile se înclinau în afară și în jos.

După al patrulea salt, don Genaro a venit la noi și s-a așezat în spatele lui Nestor și Pablito. Apoi don Juan s-a mutat în față și s-a plasat pe locul unde fusese mai înainte don Genaro. A stat o vreme nemișcat. Don Genaro le-a dat câteva instrucțiuni scurte lui Nestor și lui Pablito.

> j...

N-am înțeles ce-a spus. Le-am aruncat o privire și am observat că fiecare își pusese o piatră pe zona ombilicală. Mă întrebam dacă să fac și eu la fel, când el mi-a spus că precauția nu se aplica și la mine, dar, oricum, trebuia să am o pietricică la îndemână, în caz că mi se făcea rău. Don Genaro a făcut o mișcare cu bărbia, indicând că trebuia să privesc la don Juan, apoi a spus ceva ininteligibil; a repetat și, deși n-am înțeles cuvintele lui, am știut că era mai mult sau mai puțin aceeași formulă pe care o spusese don Juan. Cuvintele nu contau cu adevărat; ci ritmul, uscăciunea tonului, ca de tuse. Am avut certitudinea că orice limbaj ar fi folosit don Genaro, ar fi fost mai potrivit decât spaniola, datorită nivelului de staccato al ritmului.

Don Juan a făcut exact ce a făcut inițial don Genaro, dar în loc să sară în sus, se învârtea ca un gimnast. Într-un mod semiconștient, mă așteptam să aterizeze iar pe picioare. N-a făcut-o. Corpul lui a continuat să se rotească la câțiva metri deasupra solului. La început cercurile erau foarte repezi, dar apoi s-au încetinit. De unde eram, vedeam corpul lui don Juan atârând, așa cum se întâmplase și cu don Genaro, de o lumină ca un filament. S-a rotit încet, ca să ne lase timp să-l vedem bine. Apoi a început să urce; a câștigat altitudine, până când a ajuns pe vârful stâncii. Don Juan plutea efectiv, de parcă n-ar fi avut greutate. Întoarcerile lui erau lente și evocau imaginea unui astronaut în spațiu, rotindu-se în stare de imponderabilitate.

Am amețit urmărindu-l. Senzația mea de amețelă părea că l-a declanșat și a început să se rotească cu viteză mai mare. S-a îndepărtat de stâncă și, pe măsură ce creștea în viteză, mi se făcea rău. Am luat o piatră și mi-am pus-o pe stomac. Am presat-o de corp cât de tare am putut. Atingerea ei m-a liniștit puțin. Faptul că am luat piatra și am ținut-o lipită de corp mi-a permis un moment de liniște. Deși nu-mi luasem ochii de la don Juan, îmi întrerupsesem concentrația. Înainte să mă întind după piatră, am simțit că viteza pe care o acumulase corpul lui plutitor îi tulbura puțin imaginea; arăta ca un disc ce se rotește și, apoi, ca o lumină care se învârtea. După ce mi-am pus piatra pe

269 corp, viteza lui s-a diminuat; arăta ca o pălărie plutind în aer, ca un zmeu care tresărea înainte și înapoi.

Mișcarea zmeului era și mai deranjantă. Amețeala m-a cuprins într-un mod incontolabil. Am auzit un flflăit de aripi de păsări și, după o clipă de incertitudine, am știut că evenimentul se terminase.

Mă simțeam atât de rău și de extenuat, încât m-am întins să mă culc. Am deschis ochii când m-a tras cineva de braț. Era Pablito. Mi-a vorbit pe un ton frenetic și mi-a spus că nu aveam voie să adorm, pentru că vom muri cu toții. A insistat că trebuia să plecăm imediat, chiar dacă era să ne târâm în patru labe. Și el părea extenuat fizic. De fapt, crezusem că trebuia să petrecem noaptea acolo. Ideea de a merge în întuneric până la mașina mea mi se părea groaznică. Am încercat să-l conving pe Pablito, care devenea tot mai frenetic. Lui Nestor îi era atât de rău, încât era indiferent.

Pablito s-a așezat, într-o stare de disperare totală. Am făcut un efort ca să-mi organizez gândurile. Se lăsase deja întunericul, deși era destulă lumină ca să distingem pietrele. Liniștea era desăvârșită și calmantă. M-am bucurat pe deplin de acest moment, dar dintr-o dată corpul meu a tresărit; am auzit sunetul distant al unei ramuri rupte. M-am întors automat spre Pablito. El părea să știe ce se întâmplă cu mine. L-am prins pe Nestor de subsuori și l-am săltat. L-am tras cu noi și am alergat. El era, se pare, singurul care cunoștea drumul. Ne dădea din timp în timp scurte comenzi.

Nu eram atent la ceea ce făceam. Atenția mea se concentra pe urechea mea stângă, care părea să fie o unitate independentă de restul corpului. Un sentiment anume din mine mă forța să mă opresc des și să baleiez împrejurimile cu urechea. Știam că ne urmărea ceva. Era ceva masiv; zdrobea pietrele pe măsură ce înainta.

Nestor și-a recăpătat un anumit grad de luciditate și mergea singur, ținându-se, uneori, de brațul lui Pablito.

Am ajuns la un grup de copaci. Era deja complet întuneric. Am auzit un sunet brusc și extrem de puternic, de trosnitură. Era ca trosnetul unui bici uriaș care atingea vârfurile copacilor. Simțeam o undă fremătând pe deasupra capetelor noastre.

Pablito și Nestor au țipat și au întins-o de acolo în mare viteză. Voiam să-i opresc. Nu eram sigur că puteam alerga în întuneric. Dar în clipa aceea am auzit și am simțit o serie de respirații grele chiar în spatele meu. Frica mea era indescritibilă.

Am alergat toți trei până la mașină. Nestor ne-a călăuzit într-un mod necunoscut.

Mă gândeam că trebuia să-i las pe fiecare la casa lui și apoi să merg la un hotel în oraș. Nu m-aș fi dus la casa lui don Genaro pentru nimic în lume; dar Nestor nu voia să părăsească mașina și nici eu, nici Pablito. Am ajuns la casa lui Pablito. El l-a trimis pe Nestor să cumpere niște bere și Cola, în timp ce mama și surorile lui ne pregăteau ceva de mâncare. Nestor a făcut o glumă și a întrebat dacă ar putea fi escortat de sora mai mare a lui Pablito pentru cazul în care ar fi fost atacat de bețivi sau de câini. Pablito a râs și mi-a spus că el fusese predestinat să aibă grijă de Nestor.

— Cine ți l-a încredințat? am întrebat.

— Puterea, bineînțeles! a răspuns. Cândva, Nestor era mai bătrân decât mine, dar Genaro i-a făcut ceva și acum este mult mai tânăr. Ai văzut asta, nu-i așa?

— Ce i-a făcut don Genaro? am întrebat.

— Știi, l-a făcut iar copil. El era prea important și prea greoi. Ar fi murit dacă n-ar fi întinerit.

Era ceva cu adevărat candid și afectuos la Pablito. Simplitatea explicației lui era copleșitoare pentru mine.

Nestor era într-adevăr mai tânăr; nu numai că arăta mai tânăr, dar și acționa ca un copil inocent. Știam fără nici o urmă de îndoială că el se simțea sincer copil.

— Am grijă de el, a continuat Pablito. Genaro spune că este o onoare să ai grijă de un luptător. Nestor este un luptător minunat.

Ochii lui străluceau, ca ai lui don Genaro. M-a bătut viguros pe spate și a râs.

— Urează-i noroc, Carliño, a spus. Urează-i noroc.

Eram foarte obosit. Simțeam un impuls ciudat de tristețe fericită. I-am răspuns că veneam dintr-un loc unde oamenii își urau foarte rar unul altuia noroc, dacă o făceau vreodată.

— Știu, a răspuns. Același lucru s-a întâmplat și cu mine. Dar acum sunt un luptător și-mi pot permite să-i urez succes. '

Strategia unui vrăjitor.

Don Juan era acasă la don Genaro când am ajuns acolo, spre prinz. L-am salutat.

— Hei, ce s-a întâmplat cu tine? Eu și Genaro te-am așteptat toată noaptea.

Știam că glumea. Mă simțeam ușor și fericit. Refuzasem în mod sistematic să reflectez la ce mi se întâmplase cu o zi înainte. Totuși, în acel moment, curiozitatea mea era incontrollabilă și l-am întrebat despre asta.

— Oh, a fost o simplă demonstrație a tuturor lucrurilor pe care trebuia să le știi înainte de a afla explicația vrăjitorilor. Ceea ce ai făcut ieri l-a determinat pe Genaro să simtă că ai adunat destulă putere personală pentru a afla adevărata problemă. Evident că i-ai urmat sugestiile. Ieri ți-ai lăsat aripile percepției să se desfășoare. Erai rigid, dar, totuși, ai perceput toate venirile și plecările „nagualului”; cu alte cuvinte, ai „văzut”. Ai confirmat, de asemenea, ceva care în acest moment este chiar mai important decât „vederea” și asta a fost faptul că acum îți poți plasa atenția ferm asupra „nagualului”. Și asta esăe ceea ce va decide viitorul ultimei probleme, explicația vrăjitorilor.

Tu și Pablito veți intra în același timp în ea. Este un cadou al puterii să fii însoțit de un luptător atât de pur.

Asta părea să fie tot ce voia să spună. După o vreme l-am întrebat despre don Genaro.

— E pe-aici, a răspuns. S-a dus în tufișuri să facă munții să se cutremure.

În acel moment am auzit un zumzet îndepărtat, ca o furtună înăbușită.

Don Juan m-a privit și a râs.

Mi-a făcut semn să mă așez și m-a întrebat dacă am mâncat. Mâncasem, de aceea mi-a luat carnețelul și m-a

7? Jcondus la locul preferat al lui don Genaro.

— Acum am nevoie de toată atenția ta, a spus. Atenție în sensul pe care îl cunosc vrăjitorii: o adevărată pauză, pentru a lăsa explicația vrăjitorilor să te cuprindă complet. Ne aflăm la sfârșitul sarcinii noastre; toate instrucțiunile necesare ți s-au dat și acum trebuie să stai, să privești înapoi și să reconsideri pașii făcuți. Vrăjitorii spun că acesta este singurul mijloc de a-ți consolida cunoștințele. Aș fi preferat să-ți spun asta la locul tău de putere, dar Genaro este binefăcătorul tău și punctul lui e cel mai bun pentru tine în clipa asta.

Ceea ce numea el „locul meu de putere” era un vârf de deal aflat în deșertul din Mexicul de Nord, pe care mi-l arătase cu câțiva ani mai devreme și pe care mi-l dăruise.

— Trebuie să te ascult doar, fără să iau notițe? am întrebat.

— Acesta este un adevărat truc, a răspuns. Pe de o parte, am nevoie de toată atenția ta și, pe de altă parte, trebuie să fii calm și convins. Singurul mod pentru tine de a fi relaxat este să scrii, deci este momentul să dai la iveală toată puterea ta personală și să realizezi această sarcină imposibilă, de a fi tu însuși, fără a fi tu însuși.

274 Și-a lovit coapsa și a râs.

— Ți-am spus deja că eu mă ocup de „tonalul” tău și că Genaro se ocupă de „nagual”, continuă el. A fost de datoria mea să te ajut în orice problemă privind „tonalul” și tot ce am făcut

pentru tine, sau tot ce ți-am spus, a fost în vederea definitivării unei probleme, sarcina de a curăța și a reorganiza insula „tonalului” tău. Asta este sarcina mea ca profesor. Problema lui Genaro, ca binefăcător al tău, este să-ți prezinte demonstrații de necontestat ale „nagualului” și să-ți arate cum să-1 folosești.

— Ce înțelegi prin a curăța și a reorganiza insula „tonalului”.

— Vreau să spun schimbarea totală de care ți-am spus încă din ziua în care ne-am văzut prima oară. Ți-am spus de nenumărate ori că era nevoie de o schimbare drastică, dacă votai să reușești pe drumul cunoașterii. Schimbarea nu este o schimbare de dispoziție, de atitudine, sau de vigilență; schimbarea aduce după sine transformarea insulei „tonalului”. Tu ai dus la capăt acest lucru.

— Crezi că m-am schimbat? am întrebat. A ezitat și a râs sănătos.

— Ești la fel de prost ca întotdeauna. Și, totuși, nu ești același. Înțelegi ce vreau să spun?

Mi-a imitat modul meu de a lua notițe și a spus că-i lipsea don Genaro, care s-ar fi distrat de absurditatea de a consemna explicația vrăjitorilor.

— La un anumit moment, profesorul trebuie să-i spună elevului că au sosit la o intersecție finală. A spune asta înseamnă totuși să greșim. În opinia mea, nu există un punct final, nici un pas final. Și, deoarece, nimic nu are un pas final, n-ar trebui să fie nici un secret despre nici o parte a noastră ca ființe luminoase. Puterea personală decide cine poate sau cine nu poate să profite de o revelație; experiența mea cu semenii noștri mi-a demonstrat că foarte, foarte puțini dintre ei sunt dispuși să asculte; iar dintre cei puțini care ascultă, și mai puțini încă sunt dispuși să acționeze pe baza celor auzite; iar dintre cei care sunt dispuși să acționeze, sunt încă și mai puțini cei care au destulă putere personală pentru a profita de faptele lor. Deci, problema secretului explicației vrăjitorilor ajunge să fie o problemă de rutină, probabil o rutină la fel de stupidă ca oricare alta.

În orice caz, acum știi despre „tonal” și „nagual”, care sunt esența explicației vrăjitorilor. Să știi despre ele pare să fie un pericol. Stăm aici, discutând inocent despre ele, ca și cum ar fi doar un subiect oarecare de discuție. Tu ești calm când scrii, așa cum ai făcut-o de ani de zile. Scena din jurul nostru este o imagine a calmului. E destul de târziu după-amiaza, ziua e frumoasă, munții din jurul nostru ne înconjoară ca un cocon protector. Nu trebuie să fii un vrăjitor pentru a realiza că acest loc, care demonstrează puterea personală a lui Genaro și perfecțiunea sa, este cel mai bun fundal pentru a-ți deschide ușa. Dar înainte de a ne aventura dincolo de acest punct, se cere o avertizare; un profesor trebuie să fie onest și să-și avertizeze discipolul că inocența și tihna momentului sunt doar un miraj, că în fața lui se află un abis fără fund și că, o dată ce se deschide ușa, nu mai există nici o cale de a o închide.

A făcut o mică pauză.

Mă simțeam ușor și fericit; din locul de predilecție al lui don Genaro, aveam o priveliște cuprinzătoare. Don Juan avea dreptate; ziua și peisajul erau mai mult decât frumoase. Aș fi vrut să mă îngrijoreze atenționările sale, dar, totuși, liniștea din jurul meu îmi atrăgea toată atenția și mi-am dat seama că speram că vorbea doar despre niște pericole metaforice.

Don Juan a început să vorbească din nou.

— Anii grei de antrenament sunt doar o pregătire pentru devastatoarea întâlnire a luptătorului cu...

A făcut o pauză, ne-a privit pe furiș și a chicotit.

—... cu orice există acolo, dincolo de acest punct, a completat.

L-am rugat să fie mai explicit în legătură cu afirmațiile prevestitoare.

— Explicația vrăjitorilor, care nu seamănă deloc cu o explicație, e letală. Pare simpatică și inofensivă, dar imediat ce luptătorul intră în contact cu ea, îi dă o lovitură pe care nimeni n-o poate para.

A izbucnit într-un hohot de râs.

— Deci, pregătește-te pentru orice, dar nu te grăbi și nu te speria. Nu mai ai timp și, totuși, ești înconjurat de eternitate. Ce paradox pentru „rațiunea” ta!

Don Juan s-a ridicat. A îndepărtat frunzele și țărâna de pe o suprafață ca o cupă și s-a așezat confortabil, cu spatele la piatră, cu fața spre nord-est. Mi-a arătat un alt loc unde puteam sta confortabil. Eram în stânga lui, de asemenea cu fața spre nord-est. Piatra era caldă și-mi dădea un sentiment de liniște, de protecție. Era o zi formidabilă; un vânt ușor făcea arșița după-amiezii foarte plăcută. Mi-am scos pălăria, dar don Juan a insistat să o țin pe cap.

— Acum ești cu fața spre locul tău de putere. Acesta este un sprijin care-ți poate folosi. Astăzi ai nevoie de tot sprijinul pe care-l poți obține. Pălăria ta poate fi unul dintre ele.

— De ce mă avertizezi, don Juan? Ce se va întâmplă?

— Ceea ce se va întâmpla aici astăzi depinde de faptul dacă ai sau nu destulă putere personală pentru a-ți concentra întreaga atenție asupra aripilor percepției tale, a spus.

Ochii i-au sticlit. Părea să fie mai excitat decât îl văzusem vreodată. Mi-am dat seama că era ceva neobișnuit în vocea lui, probabil o surescitare neobișnuită.

A spus că ocazia cerea ca el să recapituleze fiecare pas pe care îl făcuse în lupta dusă pentru a curăța și reorganiza insula „tonalului” meu, chiar acolo, în locul de predilecție al binefăcătorului meu. Recapitularea sa a durat aproape cinci ore și a fost foarte meticuloasă. Într-o manieră clară și deschisă, el mi-a făcut o descriere succintă a tot ceea ce făcuse din prima zi în care ne întâlniserăm. Era ca și cum s-ar fi ridicat un zăgaz. Revelațiile lui m-au luat cu totul pe nepregătite. M-am obișnuit să fiu un scormonitor agresiv; de aceea, a-l vedea pe don Juan – pe care, de obicei, nu-l prea trăgea inima spre explicații – elucidând problemele învățămintelor sale într-o manieră atât de academică era tot atât de uimitor ca și a-l vedea purtând un costum în Mexico City. Controlul limbajului, coordonarea perfectă, alegerea cuvintelor erau atât de neobișnuite, încât nu aveam posibilitatea de a le da vreo explicație rațională. El a spus că în acest moment profesorul trebuie să vorbească fiecărui luptător în termeni exclusivi, că modul în care-mi vorbea și claritatea expresiei sale erau o parte din ultimul său truc, că doar la sfârșit va avea sens pentru mine tot ceea ce-mi povestea. A vorbit fără întrerupere, până când și-a terminat discursul recapitulativ. Am scris tot ceea ce a spus fără să fac nici un efort de concentrare.

— Voi începe prin a-ți spune că un profesor nu-și caută ucenicii și nimeni nu poate solicita cunoașterea; întotdeauna este vorba de o prevestire care îți indică ucenicul. Un luptător care poate fi în poziția de a deveni profesor, trebuie să fie în alertă pentru a putea prinde centimetrul său cub de șansă. Eu te-am „văzut” exact înainte să ne întâlnim; aveai un „tonal” bun, ca fata aceea pe care am întâlnit-o în Mexico City. După ce te-am

„văzut”, am așteptat, exact așa cum am făcut cu fata aceea atunci, în parc. Ea a trecut fără să ne dea vreo atenție. Dar tu mi-ai fost adus de un om care îndruga vorbe fără sens. Ai rămas acolo, cu fața la mine, îndrugând tot prostii. Am știut că trebuia să acționez repede și te-am prins în capcană; tu însuși ai fi făcut la fel, dacă fata aceea ar fi vorbit cu tine. Ceea ce am făcut a fost să te înșfac cu „voința” mea.

Don Juan se referea la modul extraordinar în care mă privise în ziua aceea în care ne-am întâlnit. Își fixase privirea asupra mea și avusesem un sentiment inexplicabil de vid, de amorțeală. Nu puteam găsi nici o explicație logică pentru reacția mea și am crezut întotdeauna că, după prima noastră întâlnire, m-am întors să-l văd pentru că am fost obsedat de acea privire.

— Acesta a fost un mod rapid de a te prinde. A fost o lovitură directă asupra „tonalului” tău. L-am amețit, foca-lizându-mă „voința” asupra lui.

— Cum ai făcut asta? am întrebat.

— Privirea luptătorului este plasată în ochiul drept al celeilalte persoane. Și ceea ce face, este să-și oprească dialogul interior, apoi „nagualul” iese la suprafață; din asta apare pericolul manevrei. Oricând domină „nagualul”, chiar dacă este doar pentru un moment scurt, senzația pe care o are corpul nu poate fi descrisă în nici un chip. Știu că ai petrecut ore în șir încercând să-ntelegi ce-ai simțit și că din ziua aceea nu ai reușit. În schimb, eu am reușit ceea ce urmăream. Te-am atras.

I-am explicat că amintirea acelei priviri o păstram încă vie în memorie.

— Privitul în ochiul drept al cuiva nu este o privire fixă. Este mai degrabă o prindere viguroasă pe care o faci prin ochiul celuilalt. Cu alte cuvinte, prinzi ceva care se află în spatele ochiului. Trebuie să ai senzația fizică că ții ceva cu „voința” ta.

279

S-a scărpinat în cap, împingându-și pălăria pe ochi.

— Bineînțeles, asta e doar un fel de-a spune. Un mod de a explica niște senzații fizice ciudate.

Mi-a spus să stau jos, să mă opresc din scris și să-l privesc. M-a anunțat că-mi va agăța ușor „tonalul” cu „voința” lui. Senzația pe care am trăit-o a fost o repetare a ceea ce simțisem în ziua în care ne-am întâlnit și cu alte ocazii, când don Juan m-a făcut să simt că ochii lui mă atingeau pur și simplu, în sens fizic.

— Dar cum faci să simt că mă atingi, don Juan? Ce faci de fapt?

— Nu se poate descrie ceea ce faci. Ceva sare înainte de undeva de sub stomac; acel ceva are direcție și poate fi focalizat pe orice.

Am simțit iar ceva ca niște pensete ușoare, care se prindeau undeva, într-o parte nedefinită a mea.

— Funcționează doar când luptătorul învață să-și focalizeze „voința”, a explicat don Juan, după ce și-a mutat privirea. Nu se poate exersa, de aceea nu ți-am recomandat și nu te-am încurajat s-o folosești. La un moment dat în viața fiecărui luptător, pur și simplu se întâmplă. Nimeni nu știe exact cum.

A rămas tăcut o vreme. M-am simțit extrem de neliniștit. Don Juan a început, brusc, să vorbească iar.

— Secretul constă în ochiul stâng. Pe măsură ce luptătorul progresează pe drumul cunoașterii, ochiul său stâng poate vedea totul. De obicei, ochiul stâng al unui luptător are o comportare ciudată; uneori stă tot timpul încrucișat, sau devine mai mic decât celălalt, sau mai mare, oricum diferit.

M-a privit și a pretins că-mi examinează în fugă ochiul stâng. A clătinat din cap dezaprobat și a fâțâit.

— O dată ce ucenicul a fost agățat, începe instrucția. Prima problemă a profesorului este să introducă ideea că lumea pe care o vedem este doar o descriere, un punct de vedere asupra lumii. Fiecare efort al profesorului este folosit pentru a demonstra asta ucenicului. Dar a accepta acest lucru pare să fie unul dintre cele mai grele lucruri pe care-l poți face; noi ne complăcem în situația de a avea imaginea noastră proprie despre lume, care ne face să acționăm și să simțim ca și cum am cunoaște totul despre ea. Profesorul, de la prima sa acțiune, îi cere să oprească acest mod de vedere. Vrajitorii îi spun oprirea dialogului interior, de aceea ei sunt convinși că este cea mai importantă tehnică pe care o poate învăța un ucenic.

Pentru a putea opri vederea lumii pe care o cunoaștem, nu e de ajuns doar să vrei, sau să iei o decizie. Ai nevoie de o problemă practică; această problemă se numește adevăratul mod de a merge. Asta pare foarte ușor și fără sens. Ca tot ceea ce posedă putere în sau prin el însuși, adevăratul mod de a merge nu atrage atenția. L-ai înțeles și acceptat, cel puțin de câțiva ani, ca pe un mod curios de purtare. Nu ți-ai dat seama până recent că ăsta este singurul mod de a opri dialogul interior.

— Cum reușește adevăratul mod de a merge să-ți oprească dialogul intern?

— Plimbându-te într-un anumit mod, saturezi „tonalul”, îl îneci. Vezi, atenția „tonalului” trebuie să fie plasată asupra creațiilor sale. De fapt, este acea atenție care creează ordinea în lume din capul locului; astfel, „tonalul” trebuie să fie atent la elementele lumii sale pentru a o putea susține și trebuie în primul rând să reții viziunea lumii ca dialog interior.

A continuat că adevăratul mod de a merge este doar un subterfugiu. Luptătorul, întâi prin îndoirea degetelor, atrage atenția asupra brațelor; apoi, privind fără să focalizeze ochii, la un punct în fața sa aflat pe un semicerc care începe de la vârful picioarelor și se termină deasupra orizontului, inundă „tonalul” cu informație. „Tonalul”, fără relația sa directă cu elementele descrierii sale, este incapabil să mai discute cu el însuși, astfel că devine tăcut.

Don Juan a explicat faptul că poziția degetelor nu contează deloc, că singura preocupare este să atragi atenția asupra brațelor, îndoind degetele în diverse feluri neobișnuite, și că cel mai important lucru este maniera în care ochii, fiind menținuți nefocalizați, prind un număr enorm de obiecte ale lumii, fără a le clarifica. El a adăugat că în această stare ochii sunt capabili să surprindă detalii care sunt neobservate la o vedere obișnuită.

— Împreună cu adevăratul mod de a mergea, continuă don Juan, un profesor trebuie să-l învețe pe ucenic o altă posibilitate, care e mai subtilă: posibilitatea de a acționa fără a crede, fără a aștepta recompense, de a reacționa de dragul acțiunii. Nu exagerez dacă-ți spun că succesul profesorului depinde de cât de bine și cât de armonios își ghidează ucenicul în acest domeniu.

I-am spus lui don Juan că nu țineam minte să fi discutat vreodată despre a „acționa de dragul acțiunii” ca despre o tehnică aparte; tot ce-mi puteam aminti erau comentariile sale constante, dar vagi despre asta.

El a râs spunând că această manevră a fost atât de subtilă, încât a trecut pe lângă mine în acea zi. Apoi mi-a amintit despre toate glumele fără sens pe care le făcea când eram acasă la el. Lucruri absurde, ca de exemplu, aranjarea lemnelor de foc în diverse moduri, înconjurarea casei cu un lanț neîntrerupt de cercuri concentrice trase în țărână cu degetul meu, mutarea tufișurilor dintr-un loc într-altul și altele. Sarcinile includeau, de asemenea, lucruri pe care trebuia să le fac singur acasă, de exemplu să port o șapcă neagră sau să leg întâi pantoful stâng, sau să-mi leg cureaua de la stânga la dreapta.

Motivul pentru care nu le-am considerat decât glume era că el îmi spunea în mod invariabil să uit despre ele după ce-mi intrau în obișnuință.

În timp ce recapitulam toate sarcinile pe care mi le dăduse, mi-am dat seama că în momentul în care m-a convins să realizez aceste sarcini fără sens, mi-a inoculat ideea de a nu aștepta recompense în schimb.

— Oprirea dialogului interior este totuși cheia spre lumea vrăjitorilor, spuse. Restul activităților sunt doar trucuri; tot ceea ce fac ele este să accelereze efectul opririi dialogului interior.

Apoi a spus că erau două activități majore, sau tehnici, folosite pentru a accelera oprirea dialogului interior: ștergerea istoriei personale și „visatul”. Mi-a amintit că pe la începutul uceniciei îmi dăduse un număr de metode specifice pentru a-mi schimba „personalitatea”. Îmi notasem asta în notițe și uitasem de ele ani de zile, până când mi-am dat seama de importanța lor.

Aceste metode specifice păreau să fie șiretlicuri foarte subtile pentru a mă obliga să-mi schimb comportamentul.

El a explicat că arta unui profesor este să abată atenția ucenicului de la problemele importante. Un exemplu elocvent al acestei arte era faptul că nu-mi dădusem seama până în ziua aceea că el mă păcălise, determinându-mă, practic, să învăț un punct crucial: să acționez fără a aștepta recompense.

A spus că legat de această idee îmi atrăsese interesul în jurul conceptului de a „vedea”, care, înțeles corect, era acțiunea de a avea de-a face direct cu „nagualul”, o acțiune care era un fapt inevitabil al învățămintelor sale, dar o sarcină de neatins ca sarcină în sine.

— Ce-ai urmărit păcălindu-mă în acest mod? am întrebat.

— Vrăjitorii sunt convinși că toți suntem o grămadă de neisprăviți, a spus. Nu putem renunța niciodată la controlul nostru apetisant, de aceea trebuie să fim păcăliți.

Ideea lui era că, prin atragerea atenției mele asupra unei pseudosarcini, a învăța să „văd”, realizase cu succes două lucruri. În primul rând, îmi schișase întâlnirea directă cu „nagualul” fără să o menționeze, iar în al doilea rând mă păcălise făcându-mă să consider adevăratele probleme ale învățămintelor sale ca pe niște chestiuni lipsite de importanță. Ștergerea istoriei personale și „visatul” n-au fost niciodată atât de importante pentru mine ca „vederea”. Le-am considerat niște probleme foarte simpatice. Mă gândeam chiar că sunt niște sarcini pentru care aveam o foarte mare ușurință.

— O foarte mare ușurință, a spus el imitându-mă, când mi-a auzit comentariile. Un profesor nu trebuie să lase nimic la voia întâmplării, Ți-am spus că nu greșezi când aveai senzația că erai înșelat. Problema era că tu credeai că acele trucuri aveau drept scop înșelarea „rațiunii” tale. Pentru mine, însemna să-ți distrag atenția, sau să o prind, în funcție de cazul cerut.

M-a privit cu ochii îngustați și a indicat totul în jur cu un gest larg al brațului.

— Secretul tuturor acestora este atenția eului, a spus.

— Ce vrei să spui, don Juan?

— Toate acestea există doar datorită atenției noastre. Chiar piatra asta unde stăm este o piatră deoarece atenția noastră a fost forțată să o considere o piatră.

Am vrut să-și explice ideea. A râs și a ridicat un deget acuzator spre mine.

— Asta e o recapitulare, a spus. O să ajungem mai târziu la asta.

A afirmat că datorită manevrelor sale de învăluire, am devenit interesat de ștergerea istoriei personale și „visat”. A continuat spunând că efectele acestor două tehnici erau extrem de devastatoare dacă erau practicate în totalitatea lor și că, astfel, grija lui era ca cea a fiecărui profesor, anume să nu-și lase ucenicul să facă ceva care să-l plonjeze în aberație și morbiditate.

— Ștergerea istoriei personale și „visatul” trebuie să fie doar un ajutor. Ceea ce necesită un ucenic pentru a fi ponderat este forță și cumpănare. De aceea, profesorul introduce comportamentul luptătorului, sau existența în spiritul luptătorului. Acesta este liantul care unește totul în lumea unui vrăjitor. Puțin câte puțin, un profesor trebuie să întărească și să dezvolte. Fără robustețea și echilibrul psihic dat de comportamentul luptătorului nu se poate rezista nicidecum pe drumul cunoașterii.

Don Juan a spus că învățarea comportamentului luptătorului este un moment când atenția ucenicului trebuie mai degrabă captată decât deviată și că el mi-a atras atenția scoțându-mă din dispozițiile mele obișnuite de fiecare dată când îl vizitasem. Plimbările noastre prin deșert și munți fuseseră modalități de realizare a acestui lucru.

Manevra de a tulbura contextul lumii mele obișnuite, luându-mă la plimbare și la vânătoare, era o altă problemă de care nu fusesem conștient. Schimbarea contextului însemna că nu cunoșteam ițele și atenția mea trebuia să se concentreze pe ceea ce făcea don Juan.

— Ce truc! Uh?! a spus el și a râs.

Am râs cu venerație. Nu-mi dădusem niciodată seama ică era atât de conștient.

Apoi a enumerat pașii făcuți în ghidarea și captarea atenției mele. Când și-a terminat descrierea, a adăugat că un profesor trebuie să ia în considerare personalitatea ucenicului și că în cazul meu a trebuit să fie atent, pentru că eram violent și m-aș fi sinucis din disperare.

— Ce tip ciudat ești, don Juan, am spus într-un impuls și el a explodat într-un hohot de râs uriaș.

A explicat că pentru a ajuta la ștergerea istoriei personale a fost nevoie să fie învățate alte trei tehnici. Ele erau: pierderea importanței de sine, asumarea responsabilității și folosirea morții drept sfetnic. Ideea era că, fără efectul benefic al acestor trei tehnici, ștergerea istoriei personale ar aduce ucenicul la o stare evazivă și l-ar face să fie extrem de nesigur pe el și acțiunile sale.

Don Juan m-a rugat să-i spun care fusese cea mai naturală reacție a mea în momentele de stres, frustrare și dezamăgire înainte să devin ucenicul lui. El a spus că la el fusese furia. I-am spus că la mine fusese autocompătimirea.

— Deși nu ești conștient de asta, a trebuit să lucrezi foarte mult ca să faci din sentimentul acesta unul firesc. De acum nu mai ai nici o posibilitate să refaci efortul imens de care ai avut nevoie ca să stabilești compătimirea de sine drept o trăsătură a insulei tale. Compătimirea de sine își are amprenta pe tot ce ai făcut. Era chiar la vârful degetelor tale, gata să te sfătuiască. Moartea este considerată de un luptător ca un sfetnic mult mai maleabil, care poate fi, de asemenea, pusă să fie martor la tot ceea ce faci, exact ca și compătimirea de sine și furia. Evident, după o luptă incredibilă, ai învățat să-ți pară rău de tine. Dar poți învăța, de asemenea, în același fel, să-ți simți sfârșitul iminent și astfel poți învăța să ai idee de moartea care se găsește la îndemâna ta. Ca sfătuitoare, compătimirea de sine este un nimic în comparație cu moartea.

Don Juan a arătat că există, se pare, o contradicție în ideea de schimbare; pe de o parte, lumea vrăjitorilor cerea o transformare drastică, iar pe de altă parte, explicația vrăjitorilor spune că insula „tonalului” este completă și că nu poate fi înlăturat de acolo nici un singur element. Atunci, schimbarea nu înseamnă să înlături ceva, ci mai

286 CARLOS CASTANEDA degrabă să alterezi modul consacrat de folosire a acelor elemente.

— Să luăm, de exemplu, compătimirea de sine, a spus. Nu se poate scăpa de ea definitiv; ea are un caracter și un loc definite pe insula ta, o fațadă care este recunoscută. Astfel, de fiecare dată când apare ocazia, compătimirea de sine devine activă. Ea are istorie. Așa că dacă schimbi fațada compătimirii de sine, i-ai modificat importanța rolului.

L-am rugat să-mi explice înțelesul metaforelor sale, în special ideea de schimbare a fațadelor. O înțelegeam probabil ca acțiunea de a juca mai mult un rol decât altul în același timp.

— Îți schimbi fațada prin alterarea folosirii elementelor de pe insulă, a replicat. Să luăm iar compătimirea de sine. Pentru tine era folositoare, deoarece ori te simțeai important și meritoriu de condiții mai bune, de un tratament mai bun, ori nu doreai să-ți asumi responsabilitatea acțiunilor care te aduceau în starea de a apela la compătimirea de sine, ori pentru că erai incapabil să apelezi la ideea de a pune moartea ta iminentă să-ți fie martoră la acțiunile tale și să te sfătuiască.

Ștergerea istoriei personale și cele trei tehnici adiacente sunt mijloacele vrăjitorilor pentru schimbarea fațadei elementelor de pe insulă. De exemplu, prin ștergerea istoriei tale personale, ai negat folosirea compătimirii de sine; pentru ca ea să funcționeze, trebuia să te simți important,

iresponsabil și nemuritor. Când aceste sentimente au fost alterate într-un fel sau altul, nu mai este posibil să-ți pară rău de tine.

Același lucru este adevărat cu toate celelalte elemente pe care le-ai schimbat pe insula ta. Fără folosirea celor patru tehnici nu ai fi reușit niciodată să le schimbi. Dar schimbarea fațadelor înseamnă doar că ai desemnat un loc secundar unui fost element important. Compătimirea ta de sine continuă să fie o trăsătură a insulei tale, va fi acolo în fundal, în același mod în care moartea ta iminentă, sau modestia ta, sau responsabilitatea pentru acțiunile tale erau acolo fără a fi folosite vreodată.

Don Juan a spus că o dată ce toate aceste tehnici au fost prezentate, ucenicul a ajuns la o intersecție. În funcție de sensibilitatea sa, ucenicul face un lucru din două. Ori ia sugestiile și recomandările făcute de profesorul său la justa lor valoare, acționând fără a aștepta recompense; ori ia totul ca o glumă sau o aberație.

Am făcut observația că în cazul meu eram intrigat de cuvântul „tehnici”. Așteptasem întotdeauna un set de indicații, dar el îmi dăduse doar sugestii vagi, iar eu eram incapabil să le iau în serios sau să acționez conform indicațiilor sale. Few.

— Asta a fost greșeala ta, a spus el. Atunci a trebuit să decid dacă să folosesc sau nu plantele puterii. Ai fi putut folosi cele patru tehnici pentru a curăța și reordona insula „tonalului”. Ele te-ar fi condus la „nagual”. Dar nu toți suntem capabili să acționăm la simple recomandări. Tu, ca și mine, de altfel aveai nevoie de altceva pentru a fi schimbat; ai avut nevoie de acele plante ale puterii.

Mi-au trebuit într-adevăr ani de zile pentru a-mi da seama de importanța acelor recomandări timpurii ale lui don Juan. Efectul extraordinar pe care plantele psihotrope îl avuseseră asupra mea fusese ceea ce mi-a dat o motivație de a crede că folosirea lor era trăsătura cheie a învățăturilor sale. Mă menținusem pe această convingere și doar în ultimii ani de ucenicie mi-am dat seama că descoperirile și transformările semnificative ale vrăjitorilor erau făcute întotdeauna în stări de conștiință nealterată.

— Ce s-ar fi întâmplat dacă ți-aș fi luat recomandările în serios? am întrebat.

— Ai fi ajuns la „nagual”, a răspuns.

— Dar așa fi ajuns la „nagual” fără un binefăcător?

— Puterea înzestrează în funcție de perfecțiune, a răspuns. Dacă ai fi folosit în mod serios cele patru tehnici, ai fi acumulat destulă putere personală pentru a găsi un binefăcător. Ai fi fost desăvârșit și puterea ți-ar fi deschis toate drumurile necesare. Așa este legea.

— De ce nu mi-ai mai dat timp? am întrebat.

— Ai avut tot timpul de care ai avut nevoie. Puterea mi-a arătat drumul. Într-o noapte ți-am dat o problemă de rezolvat; trebuia să-ți găsești punctul benefic în fața ușii mele. În noaptea aceea, ai lucrat minunat sub presiune și dimineață ai adormit pe o piatră foarte specială pe care o pusesem acolo. Puterea mi-a arătat că trebuie să fii împins fără milă, altfel n-ai face nici un lucru.

— M-au ajutat plantele puterii? am întrebat.

— Bineînțeles, a spus el. Ele te-au deschis, oprindu-ți viziunea despre lume. În această direcție, plantele puterii au același efect asupra „tonalului” ca adevăratul mod de a merge. Amândouă îl inundă cu informație și forțează dialogul interior să se oprească. Plantele sunt excelente pentru asta, dar costă foarte scump. Ele produc corpului vătămări incalculabile. Aceasta e problema lor, în special cu planta diavolului.

— Dacă știai că erau atât de periculoase, de ce mi-ai dat să le diger de atât de multe ori? am întrebat.

M-a asigurat că detaliile procedurii au fost aranjate de putere însăși. A spus că, deși învățămintele erau concepute să acopere aceleași probleme cu toți ucenicii, ordinea era diferită

pentru fiecare și că el primise numeroase indicații că aveam nevoie de multă forțare pentru ca ceva să mă intereseze.

— Erai o ființă nemuritoare insolentă, care nu avea nici un respect pentru viața și moartea sa, a spus el râzând.

POVESTIRI DESPRE PUTERE 289

Am amintit faptul că el descrisese și discutasese despre plantele acelea prin prisma calităților antropomorfe ce. De câte ori se referea la ele, le prezenta ca și cum acestea ar fi avut personalitate. A răspuns că acesta era un truc destinat să devieze atenția ucenicului de la adevărata problemă, care era oprirea dialogului interior. ' – Dacă sunt folosite doar pentru a opri dialogul interior, atunci care este legătura lor cu aliatul? am întrebat.

— Asta este greu de explicat, a spus. Plantele acelea conduc ucenicul direct la „nagual”, iar aliatul este un aspect al lui. Noi funcționăm exclusiv din centrul „rațiunii”, indiferent cine suntem sau de unde venim. „Rațiunea” poate explica în mod natural într-un fel sau altul tot ce se întâmplă în viziunea ei despre lume. Aliatul este ceva care este în afara acestei viziuni, în afara zonei „rațiunii”. El poate fi remarcat doar din centrul „voinței”, atunci când viziunea noastră obișnuită a fost oprită, de aceea este mai potrivit cu „nagualul”. Totuși, vrăjitorii poartă învăța să perceapă aliatul într-un mod foarte complicat și, făcând asta, ei se cufundă adânc într-o nouă viziune. Astfel, pentru a te proteja de soarta asta, n-am accentuat aliatul așa cum o fac de obicei vrăjitorii. Vrăjitorii au învățat, după o folosire de generații a plantelor puterii, să justifice în viziunile lor tot ceea ce este justificat în ele. Aș spune că vrăjitorii, prin folosirea „voinței” lor, au reușit să-și lărgescă viziunile lor despre lume. Profesorul și binefăcătorul meu erau cele mai clare exemple de acest tip. Ei erau oameni de mare putere, dar nu erau oameni ai cunoașterii. Ei n-au rupt niciodată granițele viziunilor lor enorme și astfel n-au ajuns niciodată la totalitatea lor, deși știau despre asta. Nu că au dus niște vieți aberante pretinzând lucruri care nu le erau la îndemână; ei știau că au greșit barca și că doar la moartea lor li se va dezvălui misterul total. Vrăjitoria le dăduse doar o sclipire, dar niciodată adevăratele mijloace de a ajunge la acea evazivă totalitate a sinelui.

Ți-am prezentat destul din viziunea vrăjitorilor, fără să te las agățat de ea. Am spus că doar dacă pui două viziuni una lângă alta și le compari, ajungi la adevărata lume. Am vrut să spun că ajungi la totalitatea eului doar când înțelegi că lumea este mai degrabă o viziune, indiferent că această viziune aparține omului obișnuit, sau vrăjitorului.

Aici am deviat de la tradiție. După o luptă de-o viață, știu că ceea ce contează este nu să înveți o nouă descriere, ci să ajungi la totalitatea eului tău. Trebuie să ajungi la „nagual” fără să rănești „tonalul” și, mai presus de toate, fără să rănești corpul. Tu ai luat plantele acelea, urmând exact pașii pe care i-am urmat și eu. Singura diferență a fost că în loc să te plonjezi în ele, m-am oprit când am judecat că ai destule viziuni ale „nagualului”. Acesta este motivul pentru care n-am vrut niciodată să abordăm întâlnirile tale cu plantele puterii, sau să te las să vorbești obsesiv despre el; nu avea nici un sens să discutăm despre lucruri despre care nu se vorbește. Acelea au fost adevărate excursii în „nagual”, în necunoscut.

Am menționat că nevoia mea de a vorbi despre percepțiile avute sub influența plantelor psihotrope se datora interesului de a elucida o ipoteză proprie. Eram convins că el, cu ajutorul unor astfel de plante, îmi produsese amintiri despre niște căi de percepție de neconceput. Acele amintiri, care la vremea când le-am trăit păreau particulare și fără nici un înțeles anume, s-au asamblat mai târziu în unități de sens. Știam că don Juan mă ghidase de fiecare dată cu mare artă și că orice asamblare a sensurilor fusese făcută sub îndrumarea lui. -

— Nu vreau să accentuez acele evenimente, sau să le explic, a spus el sec. Acțiunea de a insista asupra explicațiilor ne-ar duce exact înapoi, acolo unde nu vrem să fim; adică am fi aruncați înapoi într-o viziune asupra lumii, de data asta o viziune mult mai largită.

Don Juan a spus că, după ce dialogul ucenicului a fost oprit de efectul plantelor puterii, se dezvoltă un impas inevitabil. Ucenicul începe să aibă dubii în legătură cu ucenicia lui. În opinia lui don Juan, chiar și cel mai dornic ucenic ar suferi o pierdere de interes în acest punct.

— Plantele puterii cutremură „tonalul” și amenință soliditatea întregii insule, a spus el. Acum ucenicul se retrage și o face cu înțelepciune; el vrea să scape de toată amețeaua asta. În acest moment, profesorul își aranjează cea mai artistică capcană: adversarul pe măsură. Capcana asta are două scopuri. În primul rând, permite profesorului să-și păstreze ucenicul și, în al doilea rând, permite ucenicului să aibă un punct de referință pe care să-l poată folosi ulterior. Capcana este o manevră care aduce de aici încolo un adversar pe măsură în arenă. Fără ajutorul unui adversar pe măsură, care nu este cu adevărat un inamic, ci un adversar care își ia rolul în serios, ucenicul nu are nici o posibilitate de a continua pe drumul cunoașterii. Cei mai buni oameni ar opri cursa în acest punct, dacă ar fi lăsați să decidă ei. Ți-am adus drept adversar pe măsură pe cel mai bun luptător pe care l-ai putea găsi, pe la Cătălina.

Don Juan vorbea despre o vreme, cu ani înainte, când mă antrenase într-o luptă de durată cu o vrăjitoare indiană.

— Te-am pus în contact fizic cu ea, a continuat el. Am ales o femeie pentru că tu ai încredere în femei. A fost foarte greu pentru ea ca să distingă această încredere. Mi s-a confesat cu ani mai târziu că i-ar fi plăcut să renunțe, pentru că-i plăcea. Dar este o mare luptătoare și, în pofida sentimentelor ei, aproape te-a eliminat de pe suprafața planetei. Ea ți-a deranjat „tonalul” atât de intens, încât n-a mai fost la fel de atunci. Ți-a schimbat efectiv trăsăturile de pe suprafața insulei atât de adânc, încât acțiunile ei te-au trimis într-o altă realitate. Se poate spune că ți-ar fi putut deveni chiar ea binefăcător, dacă tu n-ai fi fost definit pentru alt tip de vrăjitor decât ea. Era ceva anapoda între voi doi. Erai incapabil să te temi de ea. Într-o noapte, când te-a atacat, aproape ți-ai pierdut cumpătul, dar în pofida acestui lucru, erai atras de ea. Era pentru tine o femeie dorită, indiferent cât de mult te speria. Ea știa asta. Te-am surprins într-o zi în oraș, privind-o, tremurând de frică și totuși sorbind-o din ochi.

Deci, datorită acțiunilor unui adversar pe măsură, un ucenic poate fi ori desființat, ori schimbat radical. Acțiunile la Cătălinei cu tine, deoarece nu te-au ucis – nu pentru că ea n-ar fi încercat destul de mult, ci pentru că ești rezistent au avut efect benefic asupra ta și, de asemenea, te-au înzestrat cu o decizie.

Profesorul folosește adversarul pe măsură pentru a forța ucenicul să facă alegerea vieții sale. Ucenicul trebuie să aleagă între lumea luptătorului și lumea sa. Dar nu este posibilă nici o decizie dacă ucenicul nu înțelege alegerea; de aceea, profesorul trebuie să aibă o atitudine foarte înțelegătoare și răbdătoare și trebuie să-și conducă învățatul cu o mână sigură spre acea alegere și, mai presus de toate, el trebuie să fie sigur că ucenicul alege lumea și viața de luptător. Am realizat asta cerându-ți să mă ajuți să o înving pe la Cătălina. Ți-am spus că este gata să mă ucidă și că aveam nevoie de ajutorul tău pentru a o înlătura. Te-am avertizat în mod cinstit despre consecințele alegerii tale și ți-am dat destul timp pentru a alege dacă să o faci sau nu.

Mi-am reamintit clar că don Juan îmi dăduse drumul în ziua aceea. El mi-a spus că, dacă nu voiam să-l ajut, eram liber să plec și să nu mă mai întorc. În acel moment, am simțit că eram liber să-mi aleg singur calea fără nici o obligație față de el.

Am părăsit casa lui și am plecat cu mașina purtând cu mine un amestec de tristețe și voieșie. Eram trist că-l părăseam pe don Juan și, totuși, eram fericit că terminam cu toate acțiunile sale deconcertante. Mă gândeam la Los Angeles și la prietenii mei și la toate rutinele vieții mele obișnuite care mă așteptau, acele mici rutine care-mi făcuseră întotdeauna atât de multă plăcere. O vreme m-am simțit în plină euforie. Ciudățenia lui don Juan și a vieții sale rămăseseră în urmă și eu eram liber.

Totuși, starea mea euforică n-a durat mult. Dorința de a părăsi lumea lui don Juan nu era susținută. Rutinele mele își pierduseră puterea. Am încercat să mă gândesc la ceva ce voiam să fac în Los Angeles, dar nu reușeam. Don Juan îmi spusese odată că mi-era frică de oameni și că învățasem să mă apăr de ei nedorind nimic. El a spus că a nu vrea nimic era cea mai bună realizare a unui luptător. Totuși, în prostia mea, lărgisem senzația de a nu vrea nimic și o făcusem să se transforme în a nu-mi plăcea nimic. De aceea, viața mea era plictisitoare și goală.

Avea dreptate. În timp ce mă îndreptam spre nord pe șosea, m-a atins impactul total al tristeții mele nebănuite. Am început să-mi dau seama de ținta alegerii mele. Părăseam efectiv o lume magică de permanente reînnoiri în schimbul vieții mele lejere și plictisitoare de la Los Angeles. Am început să-mi reamintesc zilele pustii, în mod special o duminică. Mă simțisem toată ziua agitat, fără să am ceva de făcut. Nu venise nici un prieten în vizită. Nimeni nu mă invitase la vreo petrecere. Oamenii pe care voiam să-i văd nu erau acasă și, ce era mai rău, văzusem toate filmele din oraș. Spre seară, în disperare, am căutat iar lista de filme și am găsit unul pe care nu voisem să-l văd deloc. Rula într-un oraș aflat la cincizeci de kilometri. M-am dus să-l văd și l-am urât, dar chiar și asta era mai bine decât să nu fac nimic.

Sub impactul lumii lui don Juan mă schimbam. În mod clar, de când îl întâlnisem n-avusesem timp să mă plictisesc. Asta în sine era de ajuns pentru mine; don Juan se asigurase, într-adevăr, că voi alege lumea luptătorului. Am întors mașina și am luat-o înapoi, spre casa lui.

— Ce s-ar fi întâmplat dacă aș fi ales să mă întorc la Los Angeles? am întrebat.

— Ar fi fost imposibil, a răspuns. Alegerea aceea n-a existat. Tot ce trebuia să faci era să-ți lași „tonalul” să devină conștient că a decis să intre în lumea vrăjitorilor. „Tonalul” nu știe că deciziile țin de zona „nagualului”. Când credem că decidem, nu este vorba decât de confirmarea faptului că ceva dincolo de înțelegerea noastră a aranjat structura așa-zisei noastre decizii, iar tot ce facem este să confirmăm.

În viața unui luptător există doar un singur lucru, o singură problemă care nu este într-adevăr decisă: cât de departe poți merge pe drumul cunoașterii și al puterii. Asta este o problemă deschisă și nimeni nu-i poate prezice viitorul. Ți-am spus odată că libertatea pe care o are un luptător constă în a acționa ori ireproșabil, ori ca un tembel. A fi desăvârșit este într-adevăr singura acțiune liberă și de aceea este adevărata măsură a spiritului luptătorului... iij.

Don Juan a spus că, după ce ucenicul a luat decizia de a intra în lumea vrăjitorilor, profesorul îi stabilește o problemă pragmatică, o sarcină pe care el trebuie s-o dezvolte în viața cotidiană. A explicat că sarcina, care este prevăzută să se potrivească cu personalitatea ucenicului, este de obicei o situație de viață exagerată, în care ucenicul trebuie să se angajeze, ca o măsură pentru afectarea permanentă a viziunii sale despre lume. În cazul meu, am înțeles sarcina mai mult ca o glumă decât ca o situație serioasă. Totuși, pe măsură ce trecea timpul, în cele din urmă mi-a trecut prin cap că trebuia să o iau în serios.

— După ce ucenicul a primit sarcina sa de vrăjitorie, el este gata pentru un alt tip de instrucție, a continuat. A devenit deja un luptător. În cazul tău, deoarece nu mai erai ucenic, te-am învățat cele trei tehnici care ajută „visatul”: întreruperea rutinelor vieții, mersul puterii și „non-actiunea”. Erai foarte statornic, afon ca ucenic și afon ca luptător. Scriai frumos tot ce

spuneam și tot ce se întâmplă, dar n-ai acționat așa cum ți-am spus. Așa că a trebuit să-ți dau iar plante ale puterii.

Don Juan mi-a făcut apoi o descriere, pas cu pas, a felului în care reușise să-mi distragă atenția de la „visat”, făcându-mă să cred că problema importantă era o activitate foarte dificilă pe care el o denumise „non-acțiune”. Aceasta a constatat dintr-un joc perceptual de focalizare a atenției pe anumite trăsături ale lumii care în mod normal sunt eliminate ca, de exemplu, umbrele frunzelor. Don Juan a spus că strategia lui fusese să aranjeze „non-acțiunea” separat, impunând cel mai strict secret asupra ei.

— Non-acțiunea”, ca orice altceva, este o tehnică foarte importantă, dar nu este problema principală, a spus el. Ai devenit secretos. Tu, o gură spartă, să fii obligat să tii un secret!

296 A râs și a spus că își putea imagina problemele pe care trebuie să le fi avut ca să-mi țin gura.

A explicat că întreruperea rutinelor, mersul puterii și „non-acțiunea” erau căi de învățare a unor moduri noi de percepere a lumii și că ele dau luptătorului o idee despre unele posibilități de acțiune incredibile. Ideea lui don Juan era că lumea separată și pragmatică a „visului” putea fi cunoscută prin folosirea acestor trei tehnici.

— Visatul” este un ajutor practic dezvoltat de vrăjitori, a spus. Ei nu erau tâmpiți; știau ce făceau și căutau folosirea „nagualului”, antrenând „tonalul” să-și dea drumul o clipă, ca să spun așa, și apoi să apuce din nou hățurile. Afirmatia nu are sens pentru tine. Dar asta ai făcut tot timpul: te-ai antrenat pentru a te putea abandona, fără a-ți pierde firea. Bineînțeles, „visatul” este încununarea eforturilor vrăjitorilor, folosirea supremă a „nagualului”.

A trecut prin toate exercițiile de „non-acțiune” pe care mă pusese să le realizez, rutinele vieții mele pe care le izolase pentru a fi întrerupte și toate ocaziile în care mă forțase să mă angajez în mersul puterii.

— Ajungem la sfârșitul recapitulării mele, a spus. Acum trebuie să discutăm despre Genaro.

A spus că, în ziua în care îl întâlnisem pe don Genaro, apăruse o indicație foarte importantă. I-am spus că nu mi se părea nimic ieșit din comun. Mi-a reamintit că în ziua aceea stăteam pe o bancă în parc. A spus că îmi spusese mai devreme că aștepta un prieten pe care nu-l întâlnisem niciodată înainte și, apoi, când a apărut acesta, l-am reperat fără nici o ezitare, în mijlocul unei mulțimi. Aceasta a fost indicația care l-a făcut să-și dea seama că don Genaro era binefăcătorul meu.

Mi-am reamintit, când a adus vorba de asta, că stând și discutând, m-am întors și am văzut un bărbat scund și subțire care radia o vitalitate extraordinară, sau grație, POVESTIRI DESPRE PUTERE sau bun gust; tocmai dăduse colțul în parC. În glumă, i-am spus lui don Juan că prietenul lui se apropia de noi și că era în mod sigur un vrăjitor judecînd după felul în care arăta.

— Din ziua aceea, Genaro a recomandat ce să facem cu tine, a continuat don Juan. Ca ghid al tău în „nagual”, el ți-a oferit demonstrații impecabile și de fiecare dată când realiza o acțiune ca „nagual”, rămâneai cu o cunoaștere care sfida și depășea „rațiunea” ta. El ți-a dezasamblat viziunea despre lume, deși nu ești încă conștient de asta. Și în această problemă te-ai purtat ca în cazul plantelor puterii: aveai nevoie de mai mult decât era necesar. Câteva din atacurile „nagualului” ar fi de ajuns ca să dezasambleze viziunea cuiva; dar chiar până în ziua de azi, după toate barajele „nagualului”, viziunea ta pare invulnerabilă. Destul de ciudat, dar asta-i cea mai bună trăsătură a ta. Așadar, una peste alta, sarcina lui Genaro a fost să te conducă în „nagual”. Dar avem aici o întrebare ciudată. Ce a fost antrenat în „nagual”?

M-a îndemnat cu o mișcare a ochilor să răspund întrebării.

— Rațiunea” mea? am întrebat.

— Nu, „rațiunea” nu are sens aici, a răspuns. „Rațiunea” cedează într-o clipă când se găsește în afara granițelor sale înguste.

— Atunci a fost „tonalul” meu, am spus.

— Nu, „tonalul” și „nagualul” sunt două părți intrinsece ale ființei noastre, a spus el sec. Ele nu pot conduce una la alta.

— Percepția mea? am întrebat.

— Ai nimerit-o, a strigat el, ca și cum aș fi fost un copil care a dat un răspuns bun. Acum ajungem la explicația vrăjitorilor. Te-am avertizat deja că nu explică nimic și totuși...

A făcut o pauză și m-a privit cu ochi strălucitori.

— Acesta-i un alt truc al vrăjitorilor, a spus.

— Ce vrei să spui? Care este trucul? am întrebat ușor alarmat.

— Explicația vrăjitorilor, bineînțeles, a replicat. O să vezi și singur asta. Dar să continuăm cu eA. Vrăjitorii spun că ne aflăm într-o sferă. Este vorba de o sferă în care I suntem plasați în momentul nașterii. La început sfera este deschisă, dar apoi începe să se închidă până când ne izolează. Sfera aceea este percepția noastră. Noi ne trăim în acea sferă toată viața. Și ceea ce urmărim pe pereții ei este propria noastră reflexie.

Și-a aplecat capul și m-a privit cruciș. A chicotit.

— Te porți ca un bleg, a spus. Ar fi trebuit să ridici o problemă aici.

Am râs. Într-un fel, avertizările lui despre explicația vrăjitorilor plus ideea despre domeniul copleșitor al conștiinței sale începuseră, în cele din urmă, să-și pună amprenta asupra mea.

— Care este problema pe care ar fi trebuit s-o ridic aici?

— Dacă ceea ce remarcăm pe pereți este propria noastră reflexie, atunci lucrul reflectat trebuie să fie adevăratul lucru, a spus el zâmbind.

— Asta-i o problemă bună, am spus pe un ton glumeț.

Rațiunea mea îi putea urmări cu ușurință ideea.

— Lucrul reflectat este viziunea noastră despre lume, a spus. Această viziune este la început o descriere, care ne este dată din momentul nașterii, până când atenția noastră este prinsă de ea și descrierea devine vedere.

Sarcina profesorului este să rearanjeze viziunea, să pregătească ființa luminoasă pentru vremea când binefăcătorul îi va deschide sfera din afară.

A continuat cu o altă pauză studiată și a făcut o altă remarcă despre lipsa mea de atenție, judecând după incapacitatea mea de a face un comentariu sau de a pune o întrebare potrivită.

— Care ar trebui să fie întrebarea mea? am întrebat.

— De ce trebuie deschisă sfera? a replicat.

A râs tare și m-a bătut pe spate când am spus: „Asta-i o altă întrebare bună.”

— Bineînțeles! a exclamat. Trebuie să fie o întrebare bună, pentru că este una de-a ta. Sfera este deschisă pentru a permite ființei luminoase o viziune a totalității sale, a continuat. Bineînțeles, faptul că-i zicem sferă este doar un fel de-a spune, dar în acest caz este un mod exact.

Manevra delicată de a conduce o ființă luminoasă spre totalitatea ei cere ca profesorul să lucreze din interiorul sferei, iar binefăcătorul din afara ei. Profesorul reordo-nează viziunea despre lume. Am denumit acea viziune insula „tonalului”. Am spus că tot ce suntem se află pe acea insulă. Explicația vrăjitorilor spune că insula „tonalului” este făcută de percepția noastră, care a fost antrenată să se focalizeze pe anumite elemente; fiecare dintre acele elemente și toate împreună formează viziunea noastră despre lume. Sarcina unui profesor, atât cât privește percepția uncenicului, constă în reordonarea tuturor elementelor de pe insula aflată de o parte a sferei. De acum trebuie să-ți fi dat seama că acea curățare și reordonare a insulei „tonalului”

înseamnă regruparea tuturor elementelor ei de partea „rațiunii”. Sarcina mea a fost să deranjez viziunea ta obișnuită, nu s-o distrug, ci să o forțez să se alieze de partea „rațiunii”. Ai făcut asta mai bine decât oricine altcineva.

A tras un cerc imaginar pe piatră și l-a împărțit în două, de-a lungul unui diametru vertical. A spus că arta profesorului era să-și forțeze discipolul să-și grupeze viziunea despre lume de partea dreaptă a sferei.

— De ce partea dreaptă? am întrebat.

— Aceasta este partea „tonalului”, a răspuns. Profesorul se adresează întotdeauna acestei părți și forțează ucenicul să devină rațional și calm și să aibă forță de caracter și forță corporală, prezentându-i comportamentul luptătorului, pe de o parte; iar pe de altă parte, prezentându-i situații de neînchipuit dar reale, cu care ucenicul nu se poate acomoda, el îl forțează să-și dea seama că „rațiunea” sa, deși este unul dintre lucrurile extrem de minunate, poate acoperi doar o zonă foarte mică. O dată ce luptătorul este confruntat cu incapacitatea sa de a raționa totul, el se va opri din drum pentru a-și sprijini și apăra „rațiunea” sa învinsă, iar pentru asta va apela la tot ce-l înconjoară. Profesorul are grijă de asta, împingându-l fără milă, până când viziunea lui despre lume este de o singură parte a sferei. Cealaltă parte a sferei, cea care a fost curățată, poate fi revendicată de ceea ce vrăjitorii denumesc „voință”.

Putem explica mai bine asta, spunând că sarcina profesorului este să curețe o jumătate de sferă și să reordoneze cealaltă jumătate. Deci sarcina binefăcătorului este să deschidă sfera pe partea care a fost curățată. O dată ce sigiliul a fost rupt, luptătorul nu mai este niciodată la fel ca înainte. El deține comanda asupra întregului său. Jumătate din sferă este centrul suprem al „rațiunii”, „tonalul”. Cealaltă parte este centrul suprem al „voinței”, „nagualul”. Aceasta este ordinea care ar trebui să domine; orice alt aranjament este fără sens și nepractic, pentru că este împotriva naturii noastre; el ne fură moștenirea magică și ne reduce la nimic.

301

Don Juan s-a ridicat, și-a întins brațele și spatele, apoi s-a plimbat în jur, pentru a-și relaxa mușchii. Era deja puțin cam rece.

L-am întrebat dacă terminasem.

— Cum, spectacolul nici n-a început încă! a exclamat și a râs. Acesta este de-abia începutul.

A privit la cer și a indicat spre vest cu o mișcare liniștită a mâinii.

— În aproximativ o oră, „nagualul” va fi aici, a spus și a zâmbit.

S-a așezat iar.

— Ne-a mai rămas doar o problemă, a continuat. Vrăjitorii o denumesc secretul ființelor luminoase, iar acesta este faptul că noi suntem ființe care percep. Noi, oamenii și toate celelalte ființe de pe pământ, suntem ființe care percep. Asta este sfera noastră, sfera percepției. Greșeala noastră este să credem că singura percepție care merită confirmarea este cea care trece prin „rațiunea” noastră. Vrăjitorii cred că „rațiunea” este doar un centru și că n-ar trebui să ia totul de bun.

Eu și Genaro te-am învățat despre cele opt puncte care formează totalitatea sferei noastre de percepție. Tu știi șase puncte. Astăzi eu și Genaro vom curăța mai departe sfera ta de percepție și după aceea vei cunoaște și celelalte două puncte rămase.

A schimbat brusc subiectul și m-a rugat să-i fac o descriere detaliată a percepțiilor mele avute cu o zi înainte, începând din punctul când l-am văzut pe don Genaro stând pe o stâncă lângă drum. Nu a făcut nici un comentariu și nu m-a întrerupt. Când am terminat, am adăugat o observație personală. Discutasem cu Pablito dimineață și cu Nestor și ei îmi făcuseră o descriere

a percepțiilor lor, care erau similare cu ale mele. Ideea mea era că el însuși îmi spusese că „nagualul” era o experiență individuală, pe care o poate vedea doar cel care urmărește. Cu o zi înainte, au fost trei observatori și toți văzuserăm mai mult sau mai puțin același lucru. Diferențele țineau doar de felul în care simțea sau reacționa fiecare dintre noi la un anumit moment al întregului fenomen.

— Ceea ce s-a întâmplat ieri a fost o demonstrație a „nagualului” pentru tine, Nestor și Pablito. Eu sunt binefăcătorul lor. Eu și cu Genaro am anulat centrul „rațiunii” în voi trei. Eu și Genaro am avut destulă putere să vă facem să fiți de acord cu ceea ce percepeați. Cu câțiva ani în urmă, într-o noapte, tu și cu mine am fost împreună cu un grup de ucenici, dar n-am avut destulă putere singur să vă fac pe toți să fiți martori la același lucru.

A spus că, judecând după ceea ce îi spusese că percepușem cu o zi înainte și din ceea ce „văzuse” despre mine, concluzia lui era că eram pregătit pentru explicația vrăjitorilor. A adăugat că și Pablito era la fel, dar nu era sigur de Nestor.

— Să fii pregătit pentru explicația vrăjitorilor este o realizare foarte dificilă, a spus. N-ar trebui să fie, dar noi insistăm să ne complăcem în viziunea noastră de o viață despre lume. În această idee, tu, Nestor și Pablito sunteți la fel. Nestor se ascunde în spatele timidității și al tristeții sale, Pablito, în spatele șarmului său dezarmant; tu te ascunzi în spatele îngâmării și cuvintelor tale. Toate sunt viziuni care par să fie de neschimbat; atât timp cât voi perseverați în a le folosi, sferele voastre de percepție nu vor fi curățate și explicația vrăjitorilor nu va avea nici un înțeles.

Cu o undă de ironie, am spus că multă vreme fusesem obsedat de faimoasa explicație a vrăjitorilor, dar cu cât ajungeam mai aproape, cu atât părea mai departe. Era să adaug un comentariu glumeț, dar el m-a întrerupt.

— Ce ai zice dacă explicația vrăjitorilor s-ar dovedi să fie o aiureală? a întrebat el în mijlocul unui hohot de râs.

M-a bătut pe spate și părea să fie încântat, ca un copil care anticipa un eveniment plăcut.

— Genaro ține să respectăm regula, a spus el pe un ton confidențial. Nu-i nimic încurcat în explicația asta. Dacă ar fi fost după mine, ți-aș fi dat-o cu ani în urmă. Nu-ți pune prea multă speranță în ea.

A privit în sus și a examinat cerul.

— Acum ești gata, a spus pe un ton teatral și solemn. Este timpul să mergem. Dar înainte să părăsim locul acesta, trebuie să-ți spun un ultim lucru: misterul, sau secretul explicației vrăjitorilor este că are de-a face cu deschiderea aripilor percepției.

A pus mâna pe carnetul meu și a spus că trebuia să merg în tufișuri și să-mi fac nevoile corporale, iar după aceea trebuia să îmi scot hainele și să le las stivă exact în locul unde stătusem. L-am privit întrebător și mi-a explicat că trebuia să fiu gol, dar că puteam să-mi păstrez pantofii și pălăria.

Am insistat să știu de ce trebuia să fiu gol. Don Juan a râs și a spus că rațiunea era mai degrabă personală și că avea de-a face cu confortul meu și că eu însumi îi spusese că așa voiam. Explicația lui m-a uluit. Simțeam că se juca cu mine sau că, în conformitate cu ceea ce-mi dezvăluise, îmi distrăgea pur și simplu atenția. Am vrut să știu de ce făcea asta.

A început să discute despre un incident care mi se întâmplase cu ani înainte, când fusesem în munții Mexicului de Nord cu don Genaro. Cu acea ocazie, ei îmi explicau că „rațiunea” nu poate lămuri tot ce se întâmplă în lume. Pentru a-mi face o demonstrație de necontestat, don Genaro a realizat un salt magnific ca „nagual” și s-a „lungit” până când a atins vârful unor piscuri aflate la vreo optsprezece-douăzeci și doi de kilometri depărtare. Don Juan a spus că n-am înțeles

problema și că în ceea ce privește convingerea „rațiunii” mele, demonstrația a fost un eșec, dar din punctul de vedere al reacției mele corporale a fost o bulversare.

Reacția corporală la care se referea don Juan, era ceva care s-a menținut viu în mintea mea. L-am văzut pe don Genaro dispărând brusc din fața mea, ca și cum l-ar fi smuls vântul. Saltul lui, sau ceea ce făcuse el avusese asupra mea un efect atât de profund, încât simțisem că mișcarea lui parcă mi-ar fi rupt ceva în intestine. Pânțelele mi s-a golit și a trebuit să-mi arunc pantalonii și cămașa. Jena și neliniștea mea nu aveau margini; a trebuit să merg gol, doar cu o pălărie pe cap, pe o șosea aglomerată, până când am ajuns la mașină. Don Juan mi-a reamintit că atunci i-am spus să nu mă mai lase să-mi stric iar hainele.

După ce mi-am scos hainele, am mers câteva sute de metri, până la o stâncă foarte mare, care dădea în aceeași prăpastie. El m-a pus să mă uit în jos. Era o distanță de peste treizeci și cinci de metri. Apoi mi-a spus să-mi opresc dialogul interior și să ascult sunetele din jurul nostru.

După câteva momente, am auzit o pietricică coborând din piatră în piatră până în fundul prăpastiei. Auzeam fiecare izbitură al pietricelei cu o claritate de neconceput. Apoi am auzit altă pietricică aruncată și apoi alta. Mi-am ridicat capul ca să-mi îndrept urechea în direcția sunetului și l-am văzut pe don Genaro stând pe vârful stâncii, la vreo cinci metri de locul unde eram. El arunca liniștit cu pietricele în prăpastie.

A țipat și a chicotit când l-am văzut și a spus că se ascunsese acolo, așteptând să-l descopăr. Am avut un moment de uimire. Don Juan mi-a șoptit în ureche de mai multe ori că „rațiunea” mea nu era invitată la eveniment și că trebuia să renunț la obiceiul enervant de a încerca să controlez totul. El a spus că „nagualul” era o percepție doar pentru mine și că acesta era motivul pentru care Pablito nu văzuse „nagualul” în mașina mea. El a adăugat, ca și cum mi-ar fi citit sentimentele neexprimate, că deși „nagualul” era doar pentru mine, era totuși don Genaro însuși.

Don Juan m-a luat de braț și m-a condus la don Genaro într-o manieră jucăușă. Don Genaro s-a ridicat și a venit mai aproape de mine. Corpul lui radia o căldură pe care o puteam vedea, o strălucire care mă amețea. A venit lângă mine și, fără să mă atingă, și-a pus gura lângă urechea mea și a început să-mi șoptească. Don Juan a pornit și el să-mi șoptească în urechea cealaltă. Vocile lor erau sincronizate. Amândoi repetau aceleași propoziții. Spuneau că nu trebuia să-mi fie frică și că aveam fibre lungi și puternice, care nu erau acolo ca să mă protejeze, pentru că nu era nimic de protejat, sau de care să fii protejat, dar că ei erau acolo ca să-mi ghideze percepția „nagualului” foarte asemănător cu modul în care mi-au ghidat și percepția „tonalului”. Mi-au spus că fibrele erau în jurul meu, că prin ele puteam percepe totul într-o clipă și că o singură fibră era de-ajuns pentru un salt de pe stâncă în prăpastie, sau de pe fundul ei pe stâncă.

Ascultam tot ce-mi șopteau. Fiecare cuvânt părea să fi avut o implicație unică pentru mine; rețineam fiecare cuvânt rostit și apoi îl puteam relua ca pe o bandă de magnetofon. Amândoi mă îndemnau să sar spre fundul abisului. Spuneau că întâi trebuia să-mi simt fibrele, apoi să izolez una care mergea până în fundul abisului și să o urmez. Pe măsură ce rosteau comenzile, eu potriveam efectiv cuvintele cu sentimentele, adecvate. Simțeam peste

306 CARLOS CASTANEDA_ toi o mâncărime, în special o senzație foarte particulară, care era imperceptibilă în ea însăși, dar aducea cu senzația unei „mâncărime lungi”. Corpul meu simțea practic fundul abisului și sesizam momentul acesta ca pe o mâncărime într-o zonă nedefinită a corpului.

Don Juan și don Genaro au continuat să mă îndemne

— Să alunec prin sentimentul acela, dar nu știam cum. Apoi, am auzit doar vocea lui don Genaro.

El spunea că o să sară cu mine; m-a prins, sau m-a împins, sau m-a îmbrățișat și a plonjat cu mine în abis. Am avut o senzație totală de chin fizic. Ca și cum stomacul meu ar fi fost mestecat sau devorat. Era un amestec de durere și plăcere de asemenea durată și intensitate, încât tot ce am putut face a fost să urlu din adâncul plămânilor. Când senzația a încetat, am văzut un mănunchi inextricabil de scânteii și mase întunecate, raze de lumină și formații ca niște nori. Nu puteam spune dacă aveam ochii închiși sau deschiși, sau unde era corpul meu. A urmat aceeași senzație de chin fizic, deși nu atât de pronunțată ca la început, și apoi am avut impresia că m-am trezit și m-am regăsit stând în picioare pe stâncă aceea cu don Juan și don Genaro.

Don Juan spunea că iar greșisem, că era inutil să sar dacă percepția saltului urma să fie haotică. Amândoi mi-au repetat de nenumărate ori în urechi că „nagualul” prin el însuși nu era de nici un folos, că trebuia să fie temperat de „tonal”. Ei spuneau că trebuia să sar cu plăcere și să fiu conștient de acțiunea mea.

Am ezitat, nu atât de frică, ci pentru că eram reticent, îmi simțeam ezitarea ca și cum corpul meu ar fi oscilat dintr-o parte în alta ca un pendul. Apoi o stare oarecum ciudată a pus stăpânire pe mine și am sărit cu toată masa corpului meu. Voiam să mă gândesc în timpul saltului, dar

_POVESTIRI DESPRE PUTERE 307 nu puteam. Vedeam ca prin ceață pereții prăpastiei înguste și pietroaiile de pe fund. Nu am avut o percepție secvențială a saltului meu, am avut însă senzația că eram efectiv pe sol; distingeam fiecare trăsătură a pietrelor din jurul meu într-un cerc mic. Am remarcat că vederea mea nu era unidirecțională și stereoscopică de la nivelul ochilor, ci plată și circulară în jurul meu. După un moment am intrat în panică și ceva m-a tras în sus ca un yo-yo.

Don Juan și don Genaro m-au pus să sar de multe ori. După fiecare salt, don Juan mă îndemna să fiu mai puțin reticent și s-o fac mai cu inimă. El spunea, iar și iar, că secretul vrăjitorilor în folosirea „nagualului” era în percepția noastră, că saltul era doar un simplu exercițiu de percepție și că se va termina doar după ce voi fi reușit să percep ca un „tonal” desăvârșit ceea ce era pe fundul abisului.

La un moment dat, am avut o senzație de neconceput. Eram complet și perfect conștient că stăteam în picioare pe marginea stâncii cu don Juan și don Genaro șoptindu-mi în urechi și apoi, în clipa următoare, priveam la fundul prăpastiei. Totul era perfect normal. Era aproape întuneric, dar suficientă lumină ca să facă totul absolut de recunoscut ca și în lumea obișnuită. Urmăream câteva tufișuri când am auzit un zgomot brusc, o piatră care se rostogolea. Am văzut instantaneu o piatră măricică rostogolindu-se pe peretele stâncii, spre mine. Într-o clipire, l-am văzut și pe don Genaro aruncând-o. Am avut un atac de panică și în clipa următoare am fost tras înapoi pe vârful stâncii. Am privit în jur; don Genaro nu era nicăieri. Don Juan a început să râdă și a spus că don Genaro plecase pentru că nu putea să suporte duhoarea mea. Apoi am avut senzația jenantă că eram murdar. Don Juan avusese dreptate să mă pună

308 CARLOS CASTANEDA să-mi scot hainele. M-a condus la un pârau apropiat și m-a spălat ca pe un cal, luând apă cu pălăria mea și stropindu-mă, în timp ce făcea comentarii hilare despre faptul că îmi salvase pantalonii.

3. Sfera percepției.

Am petrecut toată ziua singur în casa lui don Genaro. Am dormit mai tot timpul. Don Juan s-a întors spre seară și am plecat împreună într-o tăcere totală, spre un șir de munți din apropiere. Ne-am oprit la asfințit și ne-am așezat la marginea unui defileu adânc, până când s-a întunecat. Apoi don Juan m-a condus într-un alt loc, aflat nu prea departe de acolo, o stâncă monumentală, un perete de piatră de-a dreptul vertical. Stâncă nu se vedea de pe poteca care ne condusesese la ea; totuși, don Juan mi-o arătase de câteva ori înainte. El mă pusese să privesc de pe

marginea ei și îmi spusese că toată stâncă era un loc al puterii, în special baza ei, care era un canion aflat la vreo sută de metri mai jos. De fiecare dată când privisem de sus la el, resimțisem un tremur neplăcut; canionul era întotdeauna întunecat și amenințător.

F înaintea să ajungem la locul acela, don Juan a spus că trebuia să merg singur și să mă întâlnesc cu Pablito la marginea stâncii. El mi-a sugerat să mă relaxez și să practic mersul puterii, pentru a-mi înlătura oboseala nervoasă.

Don Juan s-a îndepărtat, luând-o în stânga potecii, și întunericul pur și simplu l-a înghițit. Am vrut să mă opresc și să cercetez unde dispăruse, dar corpul mi s-a împotrivit. Am început să practic joggingul, deși eram atât de obosit încât de-abia mă țineam pe picioare.

Când am ajuns la stâncă, n-am văzut pe nimeni și am continuat să alerg pe loc, respirând adânc. După o vreme m-am relaxat puțin; am stat nemișcat, cu spatele lipit de piatră și apoi am remarcat la câțiva metri de mine forma unui bărbat. Stătea jos, ascunzându-și capul în mâini. Am avut un moment de frică intensă și am dat înapoi, dar apoi mi-am explicat că bărbatul trebuia să fi fost Pablito și am înaintat fără nici o ezitare spre el. L-am strigat tare, gândindu-mă că n-avea cum să știe cine se apropia de el și că se speriasse atât de tare, încât își ascunsese capul în mâini să nu vadă. Dar, înainte de a ajunge la el, o frică irațională a pus stăpânire pe mine. Corpul mi-a înghețat pe loc, cu brațul drept întins deja să-l atingă. Bărbatul și-a ridicat capul. Nu era Pablito! Ochii lui erau două oglinzi enorme, ca ochii unui tigru. Corpul meu a sărit înapoi; mușchii s-au tensionat și apoi au eliberat tensiunea fără cea mai mică intenție volițională din partea mea și am realizat un salt înapoi atât de rapid și atât de lung, încât în condiții normale m-aș fi lansat într-o speculație grandioasă despre asta. Totuși, atunci frica mea era atât de mare, încât nu aveam nici o dispoziție de a face speculații și aș fi fugit de acolo dacă n-ar fi fost cineva care să mă țină de braț cu forța. Sentimentul că mă ținea cineva de braț m-a aruncat într-o panică totală; am țipat. Ieșirea mea, în loc să fie strigătul pe care mă gândeam că l-aș fi produs, a fost un țipăt lung și cutremurător.

M-am întors să fac față atacatorului. Era Pablito, care tremura mai rău ca mine. Surescitarea mea era maximă. Nu puteam vorbi, îmi clănțăneau dinții în gură și îmi treceau fiori pe spate, făcându-mă să tresar involuntar. A trebuit să respir pe gură.

Pablito a spus printre tremurături că „nagualul” îl așteptase, că de-abia scăpase din ghearele lui când a dat peste mine și că aproape îl ucisesem cu țipătul meu. Îmi venea să râd și am produs cele mai ciudate sunete imaginabile. Când mi-am recâștigat calmul, i-am spus lui Pablito că, după câte se pare, mi se întâmplase și mie același lucru, în cazul meu, rezultatul final a fost că oboseala mi-a dispărut și în locul ei simțeam un flux nereținut de forță și bunăstare. Pablito părea că simte aceleași senzații; a început să chicotească într-un mod tembel.

Am auzit în depărtare zgomotul de pași ușori și atenți. Am detectat sunetul înaintea lui Pablito. El a părut că reacționează la încordarea mea. Am avut certitudinea că se apropia cineva de locul unde ne aflam. Ne-am întors în direcția zgomotului; o clipă mai târziu, au devenit vizibile siluetele lui don Juan și don Genaro. Mergeau calmi și s-au oprit la vreun metru și jumătate de noi; don Juan era cu fața spre mine, iar don Genaro în fața lui Pablito. Am vrut să-i spun lui don Juan că ceva mă speriasse de moarte, dar Pablito m-a strâns de braț. Am înțeles ce voia. Era ceva ciudat la don Juan și don Genaro. Pe măsură ce-i priveam, ochii mei au început să se încrucișeze.

Don Genaro a dai o comandă scurtă. N-am înțeles ce-a spus, dar am „știut” că voia să nu ne încrucișăm ochii.

— Întunericul s-a lăsat peste lume, a spus don Juan, privind la cer.

Don Genaro a trasat pe pământ o semilună. O clipă, mi s-a părut că a folosit o cretă fosforescentă, dar apoi mi-am dat seama că nu avea nimic în mână; percepeam semiluna imaginară pe care o trasase cu degetul. El ne-a pus pe mine și pe Pablito să ne așezăm pe partea inferioară a marginii convexe, în timp ce el și don Juan s-au așezat turcește pe capetele extreme ale semilunii, la vreo doi metri de noi.

Don Juan a vorbit primul; a spus că ne vor arăta aliații lor. Ne-a spus că dacă ne vom fixa privirea pe centurile lor, în stânga, între coapsă și coaste, vom „vedea” ceva ca o cârpă sau o batistă care atârna de centură. Don Genaro a adăugat că, lângă cârpele de pe centurile lor, erau două obiecte ca niște nasturi și că trebuia să privim la centurile lor până când „vedeam” cârpele și nasturii.

Înainte ca don Genaro să fi vorbit, remarcasem deja o chestie flască, ca o bucată de cârpă, și o pietricică rotundă care atrneau de centurile lor. Aliații lui don Juan erau mai întunecați și mai amenințători decât ai lui don Genaro. Reacția mea a fost un amestec de curiozitate și frică. Simțeam totul în stomac și nu era vorba de o judecată în manieră rațională.

Don Juan și don Genaro și-au dus mâinile la centuri și se pare că au desfăcut bucățile de cârpă. Le-au luat cu mâna stângă; don Juan a scuturat-o pe a sa în aer deasupra capului, iar don Genaro a lăsat-o să cadă ușor la pământ. Bucățile de cârpă s-au întărit ca niște batiste perfect netezi; au plutit ușor în jos, ca niște zmeie. Mișcarea aliatului lui don Juan era o replică perfectă la ceea ce îl văzusem făcând cu câteva zile înainte când executase acele mișcări de rotire. Pe măsură ce bucățile de cârpă s-au apropiat de sol, au devenit solide, rotunde și masive. Întâi s-au ghemuit, de parcă ar fi căzut pe un mâner de ușă, apoi s-au întins. A lui don Juan a crescut până a ajuns o umbră uriașă. Ea a luat inițiativa și s-a pornit către noi, zdrobind pietricelele și bucățile de pământ întărit. A ajuns până la vreun metru de noi, la marginea semilunii, între don Juan și don Genaro. La un moment dat m-am gândit că se va rostogoli peste noi și că ne va pulveriza. Spaima mea în clipa aceea era ca un foc ce ardea. Umbra din fața mea ajunsese gigantică. Avea patru metri și jumătate în înălțime și doi metri în lățime. Se mișca de parcă ar fi simțit drumul în față, fără a vedea cu ochii. Sărea și sălta. Știam că mă căuta. În acel moment, Pablito și-a ascuns capul la pieptul meu. Senzația pe care mișcarea lui a produs-o în mine a risipit puțin din atenția copleșitoare pe care o focalizasem asupra umbrei. Umbra a părut că se disociază, judecând după salturile ei dezlănate, și apoi a dispărut din raza vizuală, amestecându-se cu întunericul din jur.

L-am scuturat pe Pablito. Și-a ridicat capul și a scos un țipăt înăbușit. M-am uitat în sus. Un bărbat ciudat mă ținea cu privirea. Părea să fi fost exact în spatele umbrei, poate ascunzându-se după ea. Era relativ înalt și uscățiv, avea o față prelungă, fără păr, iar partea stângă a capului era acoperită de o erupție sau o eczemă. Ochii lui erau răi și strălucitori; avea gura pe jumătate deschisă. Purta o îmbrăcăminte ca o pijama; pantalonii erau prea scurți pentru el. N-am putut distinge dacă avea sau nu pantofi. A stat și ne-a privit destul de mult timp, ca și cum ar fi căutat vreo nișă pentru a se arunca asupra noastră să ne sfâșie. Era atâta intensitate în ochii lui. Nu era ură sau violență, ci un fel de sentiment animalic de neîncredere. N-am mai putut rezista încordării. Am vrut să adopt poziția de luptă pe care don Juan mă învățase s-o aplic cu ani înainte și aș fi făcut-o dacă n-ar fi fost Pablito, care mi-a șoptit că aliatul nu putea trece peste linia pe care o trăsese don Genaro pe sol. Apoi mi-am dat seama că exista într-adevăr o linie luminoasă care reținea ceea ce se afla în fața noastră.

După o clipă, bărbatul s-a mișcat spre dreapta, exact ca umbra dinainte. Am avut senzația că don Juan și don Genaro l-au chemat înapoi.

A urmat o scurtă pauză. Nu-i mai puteam vedea pe don Juan și pe don Genaro; nu mai stăteau pe capetele semilunii. Brusc, am auzit două pietricele lovind solul

pietros pe care stăteam și într-o clipă zona din fața noastră s-a aprins, ca și cum ar fi fost aprinsă o lumină slabă, gălbui. În fața noastră se găsea o fiară uluitoare, un lup sau un coiot gigantic, greșos la privire. Întregul corp îi era acoperit cu o secreție albă, ca saliva sau transpirația. Părul său era zdrențuit și ud. Ochii erau sălbatici. Mârâia cu o furie oarbă, care îmi producea fiori, îi tremura falca și-i zbură saliva din gură. Dădea cu laba în pământ ca un câine turbat care încearcă să scape din lanț. Apoi s-a ridicat pe picioarele din spate și și-a mișcat rapid labele din față și fâlcile. Toată furia lui părea să fie concentrată spre ruperea unei bariere din fața noastră.

Am devenit conștient că frica mea de fiara aceea turbată era diferită de frica resimțită față de celelalte două apariții. Spaima față de această fiară era repulsie fizică și oroare. Am privit la furia ei într-o stare de neputință totală. Brusc, a încetat să mai fie mai fioroasă și a dispărut din vedere.

Apoi am auzit sau poate am sesizat altceva venind spre noi: dintr-o dată forma unei feline colosale s-a abătut asupra noastră. Întâi i-am văzut ochii în întuneric; erau imenși și ficși ca două oglinzi de apă care reflectă lumina. Mârâia și sforăia încet. Expira aerul și se mișca înainte și înapoi în fața noastră, fără să-și ia ochii de la noi. Nu avea strălucirea electrică a coiotului; nu-i puteam distinge limpede trăsăturile și, totuși, prezența ei era infinit mai amenințătoare decât a celeilalte fiare. Părea că adună putere; simțeam că era atât de îndrăzneată, încât ar trece dincolo de limitele ei. Pablito trebuie să fi avut același sentiment, pentru că mi-a șoptit că trebuia să-mi las capul în jos și să mă întind pe sol. O clipă mai târziu, felina a atacat. A alergat spre noi și apoi a sărit cu labele întinse înainte. Am închis ochii și mi-am ascuns capul între mâini pe sol. Am simțit că fiara a rupt linia protectoare

pe care don Genaro o trăsesse în jurul nostru și că se afla chiar deasupra noastră. Îi simțeam greutatea apăsându-mă; blana de pe abdomenul ei mă freca pe gât. Se părea că avea labele din față prinse de ceva; se lupta să se elibereze, îi simțeam eforturile și salturile și-i auzeam pufăitul și furnăitul diabolic. Apoi am știut că eram pierdut. Am avut un vag sentiment de alegere rațională și am vrut să mă resemnez calm sorții mele de a muri acolo, dar mi-era frică de durerea fizică provocată de moarte în astfel de circumstanțe îngrozitoare. Apoi o forță ciudată s-a ridicat din corpul meu; ca și cum corpul meu ar fi refuzat să moară și și-a adunat toată forța într-un singur punct, brațul și mâna stângă. Am simțit venind un impuls de nestăpânit prin el. Ceva incontrollabil îmi lua în stăpânire corpul, ceva care mă forța să împing greutatea masivă și malignă a fiarei de pe noi. Pablito părea să fi reacționat în aceeași manieră și ne-am ridicat amândoi în aceeași clipă; era atâta energie creată de noi amândoi, încât fiara atârna ca o păpușă ruptă.

Efortul fusese suprem. Am căzut la pământ, gâfâind după aer. Mușchii stomacului erau atât de tensionați, încât nu puteam respira. Nu am dat atenție la ce făcea Pablito. În cele din urmă, am remarcat că don Juan și don Genaro mă ajutau să mă așez. L-am văzut pe Pablito întins pe jos, cu fața în jos și cu brațele întinse. Părea leșinat. După ce m-au așezat, don Juan și don Genaro l-au ajutat pe Pablito. Amândoi i-au frecat stomacul și spatele. L-au făcut să stea pe picioare și, după o vreme, s-a așezat singur.

Don Juan și don Genaro au luat loc la capetele semilunii și apoi au început să se miște în fața noastră, ca și cum între cele două puncte s-ar fi aflat o grindă pe care o foloseau pentru a-și schimba pozițiile într-un du-te-vino, dintr-o parte în alta. Mișcările lor m-au amețit. În cele din urmă, s-au oprit lângă Pablito și au început să-i șoptească

316 CARLOS CASTANEDA în urechi. După o clipă, s-au ridicat toți trei odată și au mers la marginea stâncii. Don Genaro l-a ridicat pe Pablito ca pe un copil. Corpul lui Pablito era tare ca o scândură; don Juan îl ținea de glezne. L-a învățat, ca pentru a câștiga avânt și forță, și în final i-a dat drumul de picioare și l-a aruncat peste abisul din fața stâncii.

Am văzut corpul lui Pablito pe fundalul cerului spre vest, întunecat. Descria cercuri, exact cum făcuse corpul lui don Juan cu câteva zile înainte; cercurile erau încete. Pablito părea să câștige altitudine în loc să cadă. Apoi cercurile s-au accelerat; corpul lui Pablito s-a rotit o clipă ca un disc și apoi s-a dezintegrat. Am perceput că s-a topit în aer.

Don Juan și don Genaro au venit lângă mine, s-au lăsat pe vine și au început să-mi șoptească în urechi. Fiecare spunea ceva diferit, dar nu aveam nici o problemă să le urmăresc comenzile. Ca și cum aș fi fost „împărțit” în clipa în care au spus primele cuvinte. Simțeam că făceau cu mine ceea ce făcuseră cu Pablito. Don Genaro m-a învățat și apoi am avut senzația complet conștientă că mă învățeam sau pluteam pentru o clipă. Apoi mă mișcăm în aer, plutind în jos spre sol cu o viteză colosală. Simțeam, pe măsură ce cădeam, că hainele mele se destrămau, apoi pielea mi-a căzut și că în cele din urmă mi-a rămas doar capul. Aveam senzația foarte clară că, pe măsură ce corpul meu se dezmembra, îmi pierdeam greutatea superflua și, astfel, căderea mea se încetinea și viteza scădea. Coborârea mea nu mai era un vârtej. Am început să mă mișc înainte și înapoi ca o frunză. Apoi capul meu și-a pierdut greutatea și tot ce a rămas din „mine” era doar un centimetru pătrat, un strop, un reziduu micuț. Tot sentimentul meu era concentrat acolo; apoi pepita aceea a părut că explodează și eram într-o mie de piese. Știam, sau ceva undeva știa, că eram conștient de toate cele o mie de bucăți în același timp. Eram conștiința însăși.

Apoi o anumită parte din conștiința aceea s-a pus în mișcare; a crescut, s-a mărit. A devenit localizată și, încetul cu încetul, mi-am recâștigat simțul granițelor, al conștiinței, sau ce era, și, brusc, „eu” pe care-l știam și cu care eram familiar a erupt în cea mai spectaculoasă viziune a tuturor combinațiilor posibile de scene „frumoase” ca și cum aș fi privit la o mie de viziuni ale lumii, ale oamenilor, ale lucrurilor.

Apoi scenele s-au încetșat. Aveam senzația că treceau prin fața ochilor cu o viteză mai mare, până când nu mai puteam individualiza niciuna dintre ele pentru a o examina. În cele din urmă, a fost ca și cum aș fi fost martor la toată organizarea lumii, trecând prin fața ochilor mei într-un lanț nesfârșit și neîntrerupt.

Dintr-o dată m-am regăsit stând în picioare pe marginea stâncii, cu don Juan și don Genaro. Ei îmi șopteau că m-au tras înapoi și că am fost martor la necunoscutul despre care nimeni nu poate vorbi. Au spus că mă vor arunca iar în el și că ți-epuj^sa^a^ a^^t^^j... să se desfășoare și să atingă „tonalul”gj^^șjnagualul” dintr-o dată, fără să fiu a) n3tieBtd^^a|ttKr^a|. | 9tr-bltul înainte și înapoi. 1 ÎMPRUMUT PENTRU AOUiT”

Am avut iar senzația că sunt răsucit și aruncat și apoi iar acea cădere cu o viteză colosală. Apoi am explodat. M-am dezintegrat. Ceva în mine a cedat; a eliberat ceva ce am ținut închis toată viața. Apoi am devenit deplin conștient că fusese atins rezervorul meu secret și că deborda fără limită. Nu mai exista acea unitate scumpă mie pe care o denumeam „eu”. Nu mai era nimic și totuși acel nimic era plin. Nu era lumină sau întuneric, rece sau cald, plăcut sau neplăcut. Nu eram nici în mișcare, nici nu pluteam sau staționam, nici nu eram o unitate singulară, CARLOS CASTANEDA un eU. AȘA cum sunt obișnuit să fiu. Eram un miliard de euri care erau toate „eu”, o colonie de unități separate care aveau o legătură specială una cu alta și se uneau inevitabil ca să alcătuiască o singură conștiință, conștiința mea umană. Nu era faptul că „știam” fără umbra vreunui dubiu, pentru că nu era nimic cu care să fi „știut”, dar întreaga mea conștiință „știa” că „eu”, cel din lumea familiară, eram o colonie, un conglomerat de sentimente separate și independente, care aveau o solidaritate indestructibilă unul cu altul. Solidaritatea indestructibilă a nenumăratelor mele conștiințe, liantul care unea acele părți una cu alta, era forța vieții mele.

Un mod de a descrie acea senzație unificatoare ar fi să spun că acele pepite de conștiință erau răspândite; fiecare dintre ele era conștientă de ea însăși și niciuna nu era predominantă. Apoi

ceva le strângea, se uneau și apăreau într-o zonă unde toate erau adunate într-un mănunchi, „eul” pe care îl cunosc. Apoi „eul” devenea martor la o scenă coerentă de activitate lumească, sau la o scenă care ținea de alte lumi și care credeam că trebuia să fie pură imaginație, adică aveam viziuni de sisteme intelectuale, sau de idei adunate laolaltă sub forma verbalizărilor. În unele scene vorbeam cu mine însumi după pofta inimii. În urma fiecăreia dintre aceste viziuni coerente, „eul” meu se dezintegrează și devenea iar nimic.

În timpul uneia dintre aceste excursii într-o viziune coerentă, m-am aflat pe stâncă cu don Juan. Mi-am dat seama instantaneu că atunci mă găseam în „eul” meu total, cu care eram familiarizat. Îmi simțeam materialitatea ca fiind reală. Mai degrabă mă aflam în lume, decât o vizionam.

Don Juan m-a îmbrățișat ca pe un copil. M-a privit. Fața lui era foarte aproape. Îi puteam vedea ochii în întuneric. Erau buni. Păreau că aveau o întrebare în ei. Știam care era. Nevorbitul era într-adevăr de nevorbit.

POVESTIȘI DESPRE PUTERE

— Ei? m-a întrebat el moale, ca și cum ar fi avut nevoie de reconfirmarea mea.

Eram fără grai. Cuvintele „amorțit”, „bui măcit”, „confuz” și altele nu erau niște descrieri potrivite pentru sentimentele mele din acel moment. Nu eram solid. Știam că don Juan trebuia să mă țină forțat la sol, altfel ar fi zburat în aer și așa fi dispărut. Nu mi-era frică să dispar. Tânjeam după „necunoscutul” în care conștiința mea nu era unificată.

Don Juan m-a plimbat încet, împingându-mă în jos de amândoi umerii, spre o zonă de lângă casa lui don Genaro; m-a pus să mă întind și apoi m-a acoperit cu pământ afinat, dintr-o grămadă pe care probabil că o pregătise dinainte. M-a acoperit până la gât. A făcut un fel de pernă din frunze pe care să-mi pun capul și mi-a spus să nu mă mișc și să nu adorm. A adăugat că va sta cu mine până când pământul îmi va consolida iar forma.

Mă simțeam foarte confortabil și aveam o dorință

* > „aproape invincibilă să adorm, dar don Juan nu mă lăsa. Mi-a cerut să discut despre absolut orice, cu excepția experienței avute. La început nu știam despre ce să vorbesc, dar apoi l-am întrebat de don Genaro. El a spus că don Genaro îl îngropase pe Pablito undeva în jur și făcea cu el același lucru.

Doream să susțin conversația, dar ceva în mine era incomplet; simțeam o indiferență neobișnuită, o oboseală care era ca o plictiseală. Don Juan părea să știe ce simt. A început să vorbească despre Pablito și despre cum au fost legate sortile noastre. A spus că el a devenit binefăcătorul lui Pablito în același timp în care don Genaro i-a devenit profesor și că puterea m-a împerecheat cu Pablito pas cu pas. El a făcut o remarcă în legătură cu faptul că singura diferență dintre mine și Pablito era că, în timp ce lumea lui Pablito era guvernată de constrângere și frică, a mea

era guvernată de libertate și de afecțiune. Don Juan m-a lămurit că această deosebire se datora diferenței intrinseci dintre personalitățile binefăcătorilor. Don Genaro era comic, scump și afectiv, în timp ce el era sec, autoritar și direct. A spus că personalitatea mea cerea un profesor puternic, dar un binefăcător tandru și că în cazul lui Pablito era invers; el avea nevoie de un profesor bun și un binefăcător dur.

Am mai vorbit o vreme și apoi s-a făcut ziuă. Când soarele a apărut deasupra orizontului la răsărit, el m-a ajutat să mă ridic de sub movila de pământ.

După ce m-am trezit spre prânz, don Juan și cu mine ne-am așezat în usa casei lui don Genaro. Don Juan a spus că don Genaro era tot cu Pablito, pregătindu-l pentru ultima întâlnire.

— Măine, tu și Pablito veți intra în necunoscut, a spus. Eu trebuie să te pregătesc pentru asta. Veți intra în el singuri. Noaptea trecută ați fost ca două yo-yo-uri care mergeau înainte și înapoi; mâine veți fi singuri.

Am avut un imbold uriaș de curiozitate și m-au năpădit întrebări despre experiențele din noaptea precedentă. El a rămas nemișcat sub barajul meu.

— Astăzi trebuie să realizez o manevră crucială, a spus. Trebuie să te păcălesc pentru ultima dată. Și tu trebuie să cazi pradă trucului.

A râs și și-a lovit coapsele.

— Ceea ce a vrut să-ți arate Genaro cu primul exercițiu din noaptea aceea a fost cum folosesc vrăjitorii „nagualul”, a continuat don Juan. Nu există nici un mod de a ajunge la explicația vrăjitorilor, dacă nu ai folosit „nagualul” volitiv, sau mai exact, dacă nu ai folosit volitiv „tonalul” pentru a da sens acțiunilor „nagualului”. Alt mod de a clarifica asta ar fi să spun că viziunea „tonalului” trebuie să prevaleze, FOVESTIRI DESPRE PUTERE dacă vrei să folosești „nagualul” așa cum îl folosesc vrăjitorii.

I-am spus că găseam o nepotrivire flagrantă în ceea ce tocmai îmi spusese. Pe de o parte, îmi făcuse cu două zile înainte o recapitulare incredibilă a acțiunilor Lui studiate pe o perioadă de ani de zile, acțiuni menite să-mi afecteze viziunea despre lume; și pe de altă parte, voia ca aceea viziune să prevaleze.

— Un lucru n-are nimic de-a face cu altul, a răspuns. Ordinea în percepția noastră ține exclusiv de zona „tonalului”; numai acolo acțiunile noastre pot avea o succesiune; numai acolo sunt ca niște scări la care poți număra niște trepte. În „nagual” nu există nimic de acest gen. De aceea, viziunea „tonalului” este o unealtă și, deși nu este cea mai bună, este singura unealtă pe care o avem.

Noaptea trecută sfera percepției tale s-a deschis și s-au desfășurat aripile ei. Nu există nimic altceva de spus despre asta. Este imposibil să explici ce s-a întâmplat cu tine și de aceea nu am de gând s-o fac și nu trebuie să încerci nici tu. Este de ajuns să spun că aripile percepției tale erau făcute să atingă totalitatea ta. Noaptea trecută ai trecut înainte și înapoi din „nagual” în „tonal” de multe ori. Ai fost azvârlit de două ori, astfel încât să nu rămână posibilitatea de greșeli. A doua oară ai simțit impactul total al călătoriei în necunoscut. Și percepția ta și-a desfăcut aripile când ceva în tine și-a dat seama de adevărata ta natură. Ești un mănunchi.

Asta este explicația vrăjitorilor. „Nagualul” este indescriptibilul. Toate sentimentele posibile și ființele și eurile plutesc în el ca niște plute, liniștite, nealterate, pentru totdeauna. Apoi liantul vieții leagă câteva dintre ele împreună. Tu însuși ai aflat asta noaptea trecută și la fel și Pablito și Genaro atunci când au călătorit în necunoscut, și la fel am aflat și eu. Când liantul vieții adună împreună

acele sentimente, se creează o ființă, o ființă care pierde simțul adevăratei sale naturi și devine orbită de strălucirea și fastul zonei în care trăiesc ființele, „tonalul”. „Tonalul” este locul unde există organizarea unificată. O ființă apare în „tonal” o dată ce forța vitală a unit toate acele sentimente. Ți-am spus odată că „tonalul” începe la naștere și se sfârșește la moarte; am spus asta pentru că știi că, imediat ce forța vieții părăsește corpul, toate acele conștiințe izolate se dezintegrează și se întorc de unde au venit, în „nagual”. Ceea ce face un luptător în călătoria sa în necunoscut seamănă foarte mult cu moartea, doar că mănunchiul de sentimente nu se dezintegrează, ci doar se răspândește, fără a-și pierde unitatea. Totuși, la moarte ele se cufundă adânc și se mișcă independent, ca și cum n-ar fi fost niciodată o unitate de sine stătătoare.

Am vrut să-i spun cât de bine se potriveau declarațiile lui cu ceea ce percepușem eu. Dar nu m-a lăsat să vorbesc.

— Nu există nici o posibilitate de a te referi la necunoscut, a spus. Nu poți decât să-i fii martor. Explicația vrăjitorilor spune că fiecare dintre noi are un centru din care poate fi simțit „nagualul”, „voința”. Astfel, un luptător se poate aventura în „nagual” și poate să-și lase mănunchiul de sentimente să se aranjeze și să se rearanjeze în orice mod posibil. Ți-am spus că expresia „nagualului” este o problemă personală. Am vrut să spun că depinde de luptătorul însuși să-și direcționeze aranjarea și rearanjarea aceluia mănunchi. Forma umană, sau sentimentul uman este cel original, probabil că este forma cea mai iubită dintre toate pentru noi; există totuși un număr nelimitat de forme alternative pe care le poate adopta mănunchiul. Ți-am spus că un vrăjitor poate adopta orice formă dorește. Este adevărat. Un vrăjitor care este în posesia totalității sale poate să dirijeze părțile mănunchiului său pentru a lua orice formă posibilă. Forța vitală este ceea ce face posibil tot acest amestec. O dată ce ea s-a terminat, nu mai există nici un mod de a reasambla acel mănunchi.

Am denumit acest mănunchi de sentimente sfera percepției. Am spus de asemenea că este sigilată, închisă complet și că nu se deschide până în momentul morții noastre. Totuși, poate fi făcută să se deschidă. Vrăjitorii au învățat în mod evident acest secret și, deși nu ajung toți la totalitatea lor, ei știu despre posibilitatea aceasta. Ei știu că sfera se deschide doar când plonjezi în „nagual”. Ieri ți-am făcut o recapitulare a tuturor pașilor pe care i-ai făcut pentru a ajunge în acest punct.

M-a scrutat cu privirea de parcă ar fi așteptat un comentariu sau o întrebare. Ceea ce spusese era dincolo de orice comentariu. Apoi am înțeles că n-ar fi avut nici o influență dacă mi-ar fi spus toate astea cu paisprezece ani înainte, sau dacă mi le-ar fi spus în oricare moment al uceniciei mele. Ceea ce conta, era că simțisem cu corpul meu sau în corpul meu premisele explicației sale.

— Aștept întrebarea ta obișnuită, a spus, dând, încet glas cuvintelor.

— Ce întrebare? am exclamat.

— Cea pe care „rațiunea” ta arde s-o pună.

— Astăzi renunț la întrebări. Zău că n-am niciuna, don Juan.

— Nu-i cinstit, a spus el râzând. Există o anumită întrebare pe care vreau s-o pui.

A spus că dacă-mi voi opri dialogul interior doar pentru o clipă, aveam să aflu care era întrebarea. Am avut un gând brusc, o viziune interioară și am știut ce voia.

— Unde era corpul meu când mi se întâmplau toate astea, don Juan? am întrebat și el a izbucnit într-un râs zgomotos.

— Acesta este unul dintre trucurile vrăjitorilor, a spus. Să spunem că ceea ce-ți voi dezvălui acum este ultima informație a explicației vrăjitorilor. Până în acest punct, „rațiunea” ta a urmărit în mod întâmplător faptele descrise de mine. „Rațiunea” ta dorește să admită că lumea nu este așa cum o descrie imaginea, ea este mai mult decât poate vedea ochiul. „Rațiunea” ta dorește de asemenea și este gata să admită că percepția ta s-a urcat și a coborât de pe stâncă, sau că ceva din tine, sau chiar tu ca întreg, a sărit spre fundul abisului și a examinat cu ochi de „tonal” ceea ce se afla acolo, ca și cum ai fi coborât corporal, cu 0 frânghie și scară. Acțiunea de a examina fundul abisului a fost încununarea tuturor acestor ani de antrenament. Ai rezolvat-o bine. Genaro a văzut centimetrul cub de șansă când a aruncat o pietricică la „tine”, cel din prăpastie. Tu ai „văzut” totul. Eu și Genaro am știut atunci fără vreo urmă de îndoială că erai gata să fii azvârlit în necunoscut, în clipa aceea, nu numai că ai „văzut”, dar ai știut și totul despre dublură, despre celălalt.

L-am întrerupt și i-am spus că îmi dădea prea mult credit pentru ceva ce era dincolo de înțelegerea mea. Răspunsul lui a fost că aveam nevoie de timp pentru a lăsa acele impresii să se

sedimenteze și că o dată ce am făcut asta, răspunsurile vor izbucni din mine în aceeași manieră în care țâșneau întrebările în trecut.

— Secretul dublurii ține de sfera percepției, care în cazul tău, în noaptea aceea, a fost pe vârful stâncii și pe fundul prăpastiei în același timp. Mănunchiul de sentimente poate fi făcut să se asambleze instantaneu oriunde. Cu alte cuvinte, poți percepe „aici” și „acolo” în același moment.

M-a îndemnat să mă gândesc și să-mi amintesc o succesiune de acțiuni care, spunea el, erau atât de obișnuite, încât aproape că uitasem de ele.

Nu știam despre ce vorbea. M-a îndemnat să mă gândesc mai mult.

— Gândește-te la pălăria ta, a spus. Și gândește-te ce a făcut Genaro cu ea.

Am avut un moment de șoc amintindu-mi. Uitasem că don Genaro voise efectiv să-mi scot pălăria, pentru că ea continua să cadă luată de vânt. Dar nu voiam să-i dau drumul.

Dezbrăcat, mă simțeam ca un prost. Faptul că purtam o pălărie, ceea ce în mod normal nu fac, îmi dădea un sentiment ciudat; nu eram cu adevărat eu, caz în care faptul că eram dezbrăcat nu era atât de jenant. Don Genaro a încercat apoi să schimbe pălăria cu mine, dar a lui era prea mică pentru capul meu. El a făcut glume despre mărimea capului meu și proporțiile corpului meu și, în cele din urmă, mi-a scos pălăria și mi-a înfășurat capul cu un poncho vechi, ca un turban.

I-am spus lui don Juan că uitasem această întâmplare, care eram sigur că se petrecuse între așa-numitele mele salturi. Și totuși, memoria acelor salturi era ca o unitate neîntreruptă. '

— Ele erau în mod sigur o unitate neîntreruptă și la fel a fost și joaca lui Genaro cu pălăria ta, a spus don Juan. Cele două amintiri nu pot fi puse una după alta, pentru că s-au petrecut în același timp.

Și-a mișcat degetele mâinii stângi, arătându-mi că nu se potriveau în spațiile dintre degetele mâinii drepte.

— Salturile acelea au fost doar începutul, a continuat. Apoi a venit adevărata ta excursie în necunoscut; noaptea trecută ai fost martor la indescritibil, „nagualul”. „Rațiunea” ta nu se poate lupta cu cunoașterea fizică a faptului că ești un mănunchi de sentimente fără nume. „Rațiunea” ta în acest moment ar putea chiar admite că există un alt centru de asamblare, „voința”, prin care este posibil să judeci, sau să definești și să folosești efectele extraordinare ale „nagualului”. În sfârșit, „rațiunea” ta a început să înțeleagă că poți reflecta „nagualul” prin „voință”, deși nu-l poți explica niciodată.

Dar apoi apare întrebarea ta: „Unde eram eu când se întâmplau toate astea? Unde era corpul meu?” Convingerea că există un adevărat „eu” este rezultatul faptului că ai adunat tot ce ai în jurul „rațiunii” tale. În acest moment, „rațiunea” ta admite că „nagualul” este indescritibil, nu pentru că evidența a convins-o, ci pentru că se simte în siguranță să admită asta. „Rațiunea” ta este pe teren sigur, toate elementele „tonalului” sunt de partea ei.

Don Juan a făcut o pauză și m-a privit. Zâmbetul lui era blajin.

— Hai să mergem la locul de predilecție al lui Genaro, a spus el brusc.

S-a ridicat și am mers la piatra unde discutasem cu două zile înainte; ne-am așezat confortabil pe aceleași puncte, cu spatele la piatră.

— Să faci „rațiunea” să se simtă în siguranță este întotdeauna sarcina profesorului, a spus. Nu ți-am păcălit „rațiunea” să creadă că „tonalul” este previzibil și descriptibil. Eu și Genaro ne-am străduit să te facem să crezi că doar „nagualul” se găsește dincolo de ideea explicației; dovada că trucul a reușit este că în acest moment ți se pare că, în pofida a tot ceea ce ai perceput, crezi că există o esență pe care să o poți denumi drept a ta, „rațiunea” ta. Acesta e un miraj. Prețioasa ta „rațiune” este doar un centru de asamblare, o oglindă care reflectă ceva care este dincolo de ea.

În noaptea trecută, ai fost martor nu numai la indescritibilul „nagual”, ci de asemenea și la indescritibilul „tonal”.

Ultima informație a explicației vrăjitorilor spune că „rațiunea” nu face decât să reflecte o ordine exterioară și că „rațiunea” nu știe nimic despre acea ordine; nu poate explica, tot așa cum nu poate explica „nagualul”. „Rațiunea” poate doar să fie martoră la efectele „tonalului”, dar nu va reuși niciodată să-l înțeleagă, sau să-l dezvăluie. Înșuși faptul că vorbim și gândim ne arată că există o ordine pe care o urmăm fără să știm vreodată cum facem asta, sau care este ordinea aceea.

Atunci am adus în discuție ideea cercetărilor efectuate de oamenii de știință în domeniul creierului, ca o posibilitate de a explica care este ordinea. El a indicat că tot ceea ce făceau acele cercetări era să pună în evidență că se întâmplă într-adevăr ceva.

— Vrăjitorii fac același lucru cu „voința” lor, a spus don Juan. Ei spun că prin „voință” pot asista la efectele „nagualului”. Eu pot adăuga acum că, prin „rațiune”, indiferent de ce facem cu ea, sau cum o facem, nu realizăm decât să fim martori la efectele „tonalului”. În ambele cazuri nu va exista nici o speranță să înțelegem, sau să explicăm ceea ce percepem.

Noaptea trecută a fost prima dată când ai zburat pe aripile percepției tale. Erai încă foarte timid. Te-ai aventurat doar pe banda de percepție umană. Un vrăjitor poate folosi aripile acelea pentru a atinge și alte senzitivități: a unei ciori, de exemplu, a unui coiot, a unui greier, sau ordinea altor lumi din acest spațiu infinit.

— Vrei să spui alte planete, don Juan?

— Bineînțeles. Aripile percepției ne pot duce până în cele mai ascunse colțuri ale „nagualului”, sau spre lumi de neconceput ale „tonalului”.

— Poate un vrăjitor să zboare pe lună, de exemplu?

— Bineînțeles că poate, a răspuns. Dar, totuși n-ar fi capabil să vină înapoi cu o geantă de roci.

A râs și a glumit despre asta, dar făcuse afirmația cu cea mai mare seriozitate.

— Am ajuns la ultima parte a explicației vrăjitorilor, a spus. Noaptea trecută, eu și Genaro ți-am arătat ultimele două puncte care formează totalitatea omului, „nagualul” și „tonalul”. Ți-am spus odată că aceste două puncte sunt în afara eului și totuși nu sunt. Acesta este paradoxul ființelor luminoase. „Tonalul” fiecăruia dintre noi nu este decât o reflexie a celui indescritibil necunoscut care este plin de ordine; „nagualul” fiecăruia dintre noi nu este decât o reflexie a celui indescritibil vid care conține totul.

Acum trebuie să stai pe locul de predilecție al lui Genaro până la asfințit; până atunci trebuie să reflectezi asupra explicației vrăjitorilor și s-o pui la locul ei. Așa cum stai aici acum, nu ai decât forța vitală care unește acel mănunchi de sentimente.

S-a ridicat.

— Sarcina de mâine este să plonjezi în necunoscut singur, în timp ce eu și Genaro te vom urmări fără să intervenim, a spus. Stai aici și oprește-ți dialogul interior. Ai putea acumula puterea necesară pentru a-ți desface aripile percepției și pentru a zbura în acel infinit.

4. Predilecția a doi luptători.

Don Juan m-a trezit în zori. Mi-a dat o tigvă cu apă și un pachet de carne uscată. Am mers în tăcere vreo trei kilometri, până la locul unde-mi lăsasem mașina cu două zile înainte.

— Călătoria aceasta este ultima noastră călătorie împreună, a spus cu voce înceată când am ajuns la mașină.

Am simțit un șoc puternic în stomac. Știam ce voia să spună.

S-a proptit de bara din spate cât am deschis portiera din dreapta și m-a privit cu un sentiment care nu mai fusese prezent în ochii lui. Ne-am urcat în mașină și, înainte să pornesc

motorul, a făcut câteva remarci pe care le-am înțeles, de asemenea, perfect; a spus că trebuia să stăm câteva minute în mașină și să atingem niște sentimente foarte personale și dureroase.

Am stat liniștit, dar spiritul meu era neliniștit. Am vrut să-i spun ceva, ceva care să mă liniștească. Am căutat în van cuvintele potrivite, formula care să fi exprimat lucrul pe care-l „știam” fără a fi spus.

Don Juan mi-a vorbit despre un băiețel pe care-l cunoscusem cândva și despre faptul că sentimentele mele față de el nu se vor schimba nici cu anii, nici cu distanța.

Don Juan a spus că de câte ori mă gândeam la băiețelul acela, era sigur că spiritul meu tresălta voios și, fără urme de egoism sau meschinărie, îi doream tot binele din lume.

Mi-a reamintit de o poveste pe care i-o spuseseam odată despre băiețel, o poveste care-i plăcea și găsisese că avea o semnificație profundă. În timpul uneia din plimbările noastre în munții aflați în jurul Los Angeles-ului, băiețelul obosise, așa că l-am luat pe umeri. Apoi ne-a învăluit o undă de fericire intensă și băiețelul și-a strigat mulțumirile soarelui și munților.

— Acela a fost modul lui de a-ți spune la revedere, a spus don Juan.

Am simțit o gheară în gât.

— Există multe feluri de a spune adio, a spus. Poate că cel mai bun mod este să păstrezi o amintire plină de bucurie. De exemplu, dacă trăiești ca un luptător, căldura pe care ai simțit-o când băiețelul era pe umerii tăi va fi proaspătă și mișcătoare atât timp cât vei trăi. Acesta este modul unui luptător de a spune adio.

Am pornit grăbit motorul și am condus mai repede decât de obicei pe drumul tare de pietre, până când am ajuns la drumul nepavat.

Am condus O. Distanță mică și apoi am luat-o pe jos tot restul drumului. După vreo oră, am ajuns la un pâlcc de copaci. Don Genaro, Pablito și Nestor ne așteptau. I-am salutat Toți păreau să fie foarte fericiți și voioși. Uitându-mă la ei și la don Juan, am fost copleșit de un sentiment de profundă simpatie pentru toți. Don Genaro m-a îmbrățișat și m-a bătut afectuos pe spate. El le-a spus lui Nestor și lui Pablito că dădusem un spectacol minunat când am sărit în fundul prăpastiei. Cu mâna pe umărul meu, el li s-a adresat cu voce tare:

— Da, domnule, a spus, uitându-se la ei. Eu sunt binefăcătorul lui și știu că a fost o realizare. Asta a fost încununarea anilor trăiți ca un luptător.

S-a întors spre mine și și-a pus mâna cealaltă pe umărul meu. Ochii lui erau strălucitori și liniștiți.

— Nu am nimic să-ți spun, Carlițo, a afirmat, dând glas cuvintelor încet. Doar că ai avut o cantitate extraordinară de excremente în intestine.

Cu asta, el și don Juan au râs până când păreau gata să-și dea duhul. Nestor și Pablito chicoteau nervos, neștiind exact ce să fiică.

Când don Juan și don Genaro s-au calmat, Pablito mi-a spus că nu avea siguranța capacității sale de a intra în „necunoscut” singur.

— Zău că n-am nici cea mai mică idee cum s-o fac, a spus el. Genaro spune că nu ai nevoie decât de desăvârșire. Ce crezi?

I-am spus că știam chiar și mai puțin decât el. Nestor a oftat și părea cu adevărat îngrijorat; își mișca mâinile și nu știa cum.

— Genaro spune că voi doi o să reușiți, a spus el în cele din urmă.

Don Genaro a făcut semn cu mâna că plecăm. El și don Juan au mers împreună la câțiva metri depărtare de noi. Am umblat aproape toată ziua pe aceeași potecă de munte. Am păstrat tăcerea și nu ne-am oprit deloc. Toți aveam câte o provizie de carne uscată și o tigvă cu apă și trebuia să mâncăm din mers. La un moment dat, poteca a devenit în mod limpede un drum. Se curba pe versantul muntelui și, dintr-o dată, a apărut în fața noastră o vale. Era o vedere care-ți

tăia respirația; o vale lungă și verde, care strălucea în lumina soarelui; deasupra ei se arcuiau două curcubeie magnifice, iar pe dealurile din jur se vedeau petice de ploaie.

Don Juan s-a oprit din mers și i-a indicat cu bărbia ceva în vale lui don Genaro. Acesta a dat din cap. Nu era un gest afirmativ sau negativ; era mai mult o tresărire a capului. Multă vreme au rămas nemișcați, scrutând valea cu privirea.

Acolo am părăsit drumul și am luat-o pe ceea ce părea să fie o scurtătură. Am început să coborâm pe un drum mai îngust și riscant care ducea spre partea de nord a văii.

Când am ajuns pe câmpie, era prânzul. M-a învăluit mireasma puternică a sălciilor de apă și a pământului jilav. O clipă, ploaia era ca un ușor sâsâit verde pe copacii din stânga mea, apoi a rămas doar un fâșiit în trestii. Am auzit susurul unui pârau. M-am oprit o clipă să ascult. Am privit vârfurile copacilor; în înălțime, norii cirus dinspre vest arătau ca naște smocuri de bumbac aruncate pe cer. Am stat acolo să urmăresc norii destul timp ca toți să mi-o ia înainte. Am alergat după ei.

Don Juan și don Genaro s-au oprit și s-au întors concomitent; ochii lor s-au mișcat și s-au focalizat asupra mea cu atâta uniformitate și precizie, încât ai fi zis că sunt ai unei singure persoane. A fost o privire scurtă și uluitoare, care mi-a produs fiori pe spate. Apoi don Genaro a râs și a spus că alergam duduind, ca un mexican cu platfus, de o sută patruzeci de kilograme.

— De ce un mexican? a întrebat don Juan.

— Un indian cu platfus, de o sută patruzeci de kilograme, nu fuge, a spus don Genaro pe un ton didactic.

— Oh, a răspuns don Juan, ca și cum don Genaro ar fi explicat ceva.

Am traversat valea îngustă și verde și am urcat pe munții dinspre est. După-masă, ne-am oprit în sfârșit pe platoul unei terase care dădea spre o vale înaltă spre sud. Vegetația se schimbase în mod radical. În jurul nostru erau multe dealuri erodate. Terenul din vale și de pe pantele dealurilor era parcelat și cultivat; cu toate acestea, întreaga scenă îmi dădea senzația de pustiu.

Soarele asfințise deja spre sud-vest. Don Juan și don Genaro ne-a chemat spre marginea nordică a platoului. De acolo vederea era sublimă. Spre nord se întindeau nenumărate văi și munți, iar spre vest era un șir de coame stâncoase înalte. Lumina soarelui se reflecta pe munții îndepărtați dinspre nord și îi colora în portocaliu, la fel cum arăta și culoarea pilcurilor de nori dinspre vest. Peisajul, în pofida frumuseții sale, era trist și singuratic.

Don Juan mi-a înmănat carnețelul, dar nu-mi venea să iau notițe. Ne-am așezat în semicerc, cu don Juan și don Genaro la capete.

— Ai început drumul cunoașterii scriind și o să termini în același mod, a spus don Juan.

Toți m-au îndemnat să-l ascult, ca și cum scrisul meu ar fi fost esențial.

— Ești chiar la capăt, Carliño, a spus brusc don Genaro. și tu și Pablito.

TT 1

Vocea lui era blândă. Fără tonul său glumeț, suna bun și îngrijorat.

— Alți luptători călătorind în necunoscut au stat chiar pe acest loc, a continuat el. Ei vă urează amândurora mult noroc.

Am simțit o undă în jurul meu, de parcă aerul ar fi fost jumătate solid și ceva ar fi creat o undă prin el.

— Noi, toți de aici, vă urăm succes, a spus.

Nestor ne-a îmbrățișat pe Pablito și pe mine și apoi s-a dat la o parte.

— Mai avem încă puțin timp, a spus don Genaro, privind la cer. Și apoi, întorcându-se spre Nestor, a întrebat: Ce ar trebui să facem între timp?

— Ar trebui să râdem și să ne bucurăm, a răspuns Nestor zglobiu.

I-am spus lui don Juan că mi-era frică de ceea ce mă aștepta și că în mod sigur am fost păcălit să fac toate astea; eu, care nu-mi imaginasem niciodată că ar fi putut exista situații ca cea prin care trecuserăm eu și Pablito. Am spus că ceva cu adevărat înfricoșător a pus stăpânire pe mine și, încetul cu încetul, m-a împins până când am ajuns să fac față unei situații poate mai rele ca moartea.

— Te plângi, a spus don Juan seC. Ți pare rău pentru tine până în ultima clipă.

Au râs toți. Avea dreptate. Ce îndemn invincibil! Și crezusem că îl eliminase din viața mea. I-am rugat pe toți să-mi ierte idioțeniile.

— Nu-ți cere scuze, mi-a spus don Juan. Scuzele n-au sens. Ceea ce contează cu adevărat este să fii un luptător impecabil în acest loc unic al puterii. Locul acesta a găzduit cei mai buni luptători. Fii la fel de bun ca ei.

Apoi se adresa și lui Pablito și mie.

— Știți deja că aceasta este ultima sarcină în care vom fi împreună, a spus. Veți intra în „nagual” și „tonal” doar prin forța puterii voastre personale. Eu și Genaro suntem aici doar ca să vă spunem rămas bun. Puterea a decis ca Nestor să fie martor. așa să fie.

În același timp, asta va fi și ultima intersectare a drumurilor voastre de care ne îngrijim eu și Genaro. O dată ce ați intrat singuri în necunoscut, nu mai depinde de noi să vă aducem înapoi, astfel încât este necesară o decizie; trebuie să vă decideți dacă vă întoarceți sau nu. Noi avem încredere că aveți forța necesară pentru a vă întoarce, dacă alegeți s-o faceți. În noaptea aceea ați fost perfect capabili, la unison sau separat, să înlăturați aliatul care altfel, v-ar fi zdrobit. Acela a fost testul vostru de forță.

Trebuie să adaug că puțini luptători au supraviețuit acelei întâlniri cu necunoscutul pe care o veți avea voi; nu

33Satât pentru că este greu cât pentru că „nagualul” este ademenitor dincolo de orice închipuire, și luptătorii care călătoresc în el află că reîntoarcerea în „tonal”, sau în lumea ordinii, a zgomotului și a durerii este un lucru foarte neatrăgător.

Decizia de a rămâne sau a te întoarce este luată de ceva din noi care nu este nici „rațiunea”, nici dorința, ci „voința” noastră, astfel încât nu există nici un mod de a cunoaște dinainte ce se va întâmpla.

Dacă alegeți să nu vă întoarceți, veți dispărea ca și cum v-ar fi înghițit pământul. Dar dacă alegeți să vă întoarceți pe acest pământ, va trebui să așteptați ca niște adevărați luptători, până când vor fi rezolvate sarcinile voastre. O dată ce vor fi terminate, cu succes sau nu, veți deține comanda asupra totalității voastre.

Don Juan a făcut o pauză de o clipă. Don Genaro m-a privit și mi-a făcut cu ochiul.

— Carliño vrea să știe ce înseamnă să ai comanda asupra totalității sinelui, a spus și toți au râs.

Avea dreptatE. În alte circumstanțe aș fi întrebat asta; totuși situația era prea solemnă pentru a pune întrebări.

— Înseamnă că luptătorul a întâlnit în sfârșit puterea, a spus don Juan. Nimeni nu poate spune ce va face cu ea fiecare luptător; probabil că voi veți circula liniștiți și neobservați pe suprafața pământului, sau poate că veți deveni niște oameni huliți, sau buni, sau de notorietate. Toate astea depind de desăvârșirea și libertatea spiritului vostru.

Totuși, lucrul important este sarcina voastră. Aceasta este moștenirea dată de un profesor și un binefăcător ucenicilor lor. Mă rog ca voi doi să reușiți să vă duceți sarcinile la bun sfârșit.

— Așteptarea în vederea îndeplinirii acelei sarcini este o așteptare foarte specială, a spus brusc don Genaro. Și o să vă spun povestea unei bande de luptători care au trăit altă dată în munți, undeva în direcția aceea.

A arătat cu indiferență înspre răsărit, dar după un moment de ezitare, a părut să-și schimbe ghidul, s-a ridicat și a arătat spre munții îndepărtați din nord.

— Nu. Au trăit în direcția aceea, a spus, privindu-mă și zâmbind cu un aer atotștiutor. Exact la o sută treizeci și cinci de kilometri de aici.

Don Genaro mă imita probabil. Avea gura și fruntea contractate, mâinile le strângea bine la piept, ținând ceva imaginar, probabil carnetul meu. Avea o poziție foarte ridicolă. Întâlnisem odată un erudit german, un sinolog, care arăta exact la fel. Gândul că de mult timp imitam inconștient grimasele sinologului german era foarte comic pentru mine. Am râs de propria mea persoană. Părea să fie o glumă adresată doar mie.

Don Genaro s-a așezat tar și a continuat povestea.

— Ori de câte ori se credea că un membru al acestui grup de luptători a comis o faptă împotriva regulilor lor, soarta lui era supusă deciziei celorlalți. Vinovatul trebuia întâi să explice motivele pentru care făcuse ceea ce făcuse. Camarazii lui trebuiau să-l asculte; și apoi ori se despărteau pentru că găseau motivele convingătoare, ori se aliniau cu armele lor chiar la marginea unui platou foarte asemănător cu acesta unde stăm acum, gata să dea curs sentinței de execuție, pentru că-i găseau motivele inacceptabile, în acest caz, luptătorul condamnat trebuia să spună la revedere vechilor săi camarazi și începea execuția.

Don Genaro ne-a privit pe mine și pe Pablito, ca și cum ar fi așteptat un semn din partea noastră. Apoi, s-a întors spre Nestor.

— Poate că martorul nostru ne poate spune ce are de-a face povestea cu aceștia doi, i-a spus lui Nestor.

Acesta a zâmbit timid și a părut că se cufundă în gânduri pentru o clipă.

— Martorul nu are nici o idee, a spus și a izbucnit într-un chicotit nervos.

Don Genaro i-a rugat pe toți să se ridice și să meargă cu el până la marginea de vest a platoului.

Era o pantă moale spre baza văii, apoi urma o porțiune îngustă de teren drept, care se termina cu o crăpătură ce părea să fie un canal de scurgere a apei de ploaie.

— Exact unde este canalul acela, se găsea un rând de copaci pe muntele din poveste, a spus el. Dincolo de acel punct era un codru des. După ce-și lua rămas bun de la camarazii săi, luptătorul condamnat trebuia să înceapă să coboare pe pantă spre copaci. Camarazii lui își pregăteau armele și îl ținteau. Dacă nu trăgea niciunul, sau dacă luptătorul supraviețuia rănilor și ajungea la marginea copacilor era liber.

Ne-am întors la locul unde stătusem.

— Dar acum, martore? l-a întrebat el pe Nestor. Poți spune?

Nestor era personificarea nervozității. Și-a scos pălăria și s-a scărpinat în cap. Apoi și-a ascuns fața în mâini.

— De unde poate ști bietul martor? a răspuns el în final, pe un ton provocator și a râs cu ceilalți.

338 — Se spune că au fost oameni care au trecut fără să fie atinși a continuat don Genaro. Să spunem că puterea lor personală le-a afectat camarazii. A trecut o undă printre ei atunci când au țintit și n-a îndrăznit niciunul să-și folosească arma. Sau poate că îl venerau pentru bravura sa și nu-l puteau răni.

Don Genaro m-a privit și apoi l-a privit pe Pablito.

— Exista o condiție prestabilită pentru mersul până la acei copaci, a continuat el. Luptătorul trebuia să meargă calm, neafectat. Pașii lui trebuiau să fie siguri și fermi, ochii lui să privească drept înainte, liniștiți. El trebuia să coboare fără să se împiedice, fără să se întoarcă să se uite înapoi și, mai presus de toate, fără să fugă.

Don Genaro a făcut o pauză; Pablito consimțea la cuvintele sale, dând din cap.

— Dacă voi doi vă decideți să vă întoarceți pe acest pământ, a spus don Genaro, va trebui să așteptați ca niște adevărați luptători până când sarcinile voastre vor fi îndeplinite. Așteptarea aceea este foarte asemănătoare cu mersul luptătorului din poveste. Vedeți, luptătorul nu mai avea la dispoziție timp uman și la fel sunteți și voi. Singura diferență constă în cine țintește în voi. Cei care ținteau în luptător erau chiar camarazii lui. Dar ceea ce vă țintește pe voi este necunoscutul. Singura voastră șansă este să fiți desăvârșiți. Trebuie să așteptați fără să vă uitați înapoi. Trebuie să așteptați fără să cereți recompense. Și trebuie să vă folosiți toată puterea personală pentru realizarea sarcinilor.

Dacă nu acționați ireproșabil, dacă începeți să tremurați și să deveniți disperați și neliniștiți, veți fi loviți fără milă de țințașii rapizi din necunoscut.

Dacă, pe de altă parte, desăvârșirea și puterea voastră personală sunt atât de dezvoltate încât sunteți capabili să vă realizați sarcinile, atunci veți obține promisiunea puterii. Și care este acea promisiune? veți întreba. Este o promisiune pe care puterea o face oamenilor, ca ființe luminoase. Fiecare luptător are o soartă diferită, așa că nu există nici o modalitate de a vă spune care va fi acea promisiune pentru fiecare dintre voi.

Soarele era gata să apună. Culoarea portocaliu-deschis de pe munții din depărtare se mai întunecase. Peisajul îmi dădea impresia unei lumi pustii aflate în bătaia vântului.

— Ați învățat că coloana vertebrală a unui luptător este să fie modest și eficient, a spus don Genaro și vocea lui m-a făcut să tresar. Ați învățat să acționați fără să

3... j- 33 așteptați vreo recompensă în schimb. Acum vă spun că pentru a rezista la ceea ce se află în fața voastră în ziua aceasta, veți avea nevoie de toată răbdarea de care sunteți capabili.

Am simțit un șoc în stomac. Pablito a început să tremure liniștit.

— Un luptător trebuie să fie întotdeauna gata, a continuat don Genaro. Soarta noastră, a celor de aici, a fost să aflăm că suntem prizonieri ai puterii. Nimeni nu știe de ce noi și nu alții, dar ce mare noroc!

Don Genaro s-a oprit din vorbă, aplecându-și capul ca și cum ar fi fost extenuat. Aceasta fusese prima oară când îl auzeam vorbind astfel.

— Este obligatoriu aici ca un luptător să-și ia la revedere de la toți cei prezenți și de la toți pe care îi lasă în urmă, a spus brusc don Juan. El trebuie să facă asta cu cuvintele sale și cu voce tare, astfel încât vocea lui să rămână pentru totdeauna în acest loc al puterii.

Vocea lui don Juan a generat o altă dimensiune a stării mele din acel moment. Conversația noastră din mașină a devenit și mai sfâșietoare. Câtă dreptate avea când spusese că peisajul din jurul nostru era doar un miraj și că explicația vrăjitorilor dă o lovitură pe care nimeni n-o poate para. Auzisem explicația vrăjitorilor și percepușem premisele ei; și iată că eram acolo, mai gol și mai neajutorat ca niciodată. Nimic din ce făcusem vreodată, nimic din ce-mi imaginasem vreodată nu se putea compara cu și-gurătatea și dorul acelui moment. Explicația vrăjitorilor mă lăsase chiar și fără „rațiunea” mea. Don Juan avea iar dreptate când spunea că un luptător nu poate evita durerea și mâhnirea, ci numai perseverența de a se complăce în ele. În acel moment, tristețea mea era de nedepășit. Nu mă puteam ridica să-mi iau la revedere de la cei cu care împărțisem meandrele sorții. Le-am mai spus lui don Juan și lui don Genaro că făcusem un pact cu cineva să murim împreună și că spiritul meu nu putea suporta să plece singur.

— Toți suntem singuri, Carliño, a spus încet don Genaro. Asta este condiția noastră.

Am simțit în gât chinul dragostei mele de viață și pentru cei apropiați mie și am refuzat să le spun la revedere.

— Suntem singuri, a spus don Juan. Dar să mori singur nu înseamnă să mori în singurătate.

Vocea lui era înăbușită și camuflată, ca o tuse. Pablito plângea în tăcere. Apoi s-a ridicat și a vorbit. Nu era un discurs sau un testament. El le-a mulțumit lui i don Juan și lui don Genaro cu voce clară pentru bunătatea lor. S-a întors spre Nestor și i-a mulțumit pentru prilejul pe care i-l dăduse de a avea grijă de el. Și-a șters lacrimile cu mâneca.

— Ce lucru minunat este să te afli în această lume frumoasă! În acest timp minunat! a exclamat și a oftat.

Starea lui era copleșitoare.

— Dacă nu mă-ntorc, te rog ca o ultimă favoare să-i ajuți pe cei care au împărtășit soarta mea, i-a spus el lui don Genaro.

Apoi s-a întors spre vest, în direcția casei sale. Corpul lui subțire se cutremura de plâns. A alergat spre marginea platoului cu brațele întinse, de parcă ar fi îmbrățișat pe cineva. Buzele i se mișcau, părea că vorbește cu voce scăzută.

M-am uitat în altă parte. Nu voiam să aud ce spunea Pablito.

S-a întors unde stăteam, s-a prăbușit lângă mine și și-a plecat capul.

Eram incapabil să spun ceva. Dar o forță exterioară a părut că ia comanda și m-a făcut să mă ridic și mi-am spus și eu tristețea și mulțumirile.

Am tăcut iar toți. Un vânt șuiera ușor dinspre nord, suflându-mi în față. Don Juan m-a privit. Nu văzusem niciodată atâta bunătate în ochii lui. Mi-a spus că un luptător își ia la revedere mulțumind tuturor celor care au avut un gest de bunătate sau de grijă pentru el și că trebuia să-mi exprim gratitudinea nu numai lor, dar și celor care avuseseră grijă de mine și mă ajutaseră pe drum.

M-am întors cu fața spre nord-vest, spre Los Angeles, și toată sentimentalitatea sufletului meu a țâșnit din mine. Ce eliberare purificatoare era să-mi ascult mulțumirile.

M-am așezat iar. Nimeni nu mă privea.

— Un luptător ia notă de durerea sa, dar nu se complăce niciodată în ea, a spus don Juan. Astfel, starea luptătorului care intră în necunoscut nu este una de tristețe; dimpotrivă, el este voios, pentru că se simte modest, datorită marelui său noroc, încrezător că spiritul lui este desăvârșit și, mai presus de toate, absolut conștient de eficiența lui. Voioșia unui luptător provine din faptul că el și-a acceptat soarta și din faptul că a prevăzut bine ceea ce-i stă în cale.

A urmat o pauză lungă. Tristețea mea era monumentală. Voiam să fac ceva ca să ies din starea aceasta.

— Martore, te rog, dă glas prinzătorului tău de spirite, i-a spus don Genaro lui Nestor.

Am auzit sunetul lung și lugubru al instrumentului lui Nestor.

Pablito aproape că a dat în isterie de râs și la fel și don Juan și don Genaro. Am simțit un miros specific și mi-am dat seama că Nestor trăsesse un vânt. Expresia de extremă seriozitate de pe fața lui era extrem de caraghioasă. N-o făcuse din glumă, ci pentru că nu avea prinzătorul de spirite la el. Se descurcase și el în cel mai bun mod în care putuse.

Toți au râs cu poftă. Cu câtă ușurință treceau de la situații sublime la unele complet grotești!

Pablito s-a întors brusc către mine. Voia să știe dacă eram poet, dar înainte să-i pot răspunde la întrebare, don Genaro a făcut o poezioară:

— Carlițo este rece, zău; el e un pic poet, ținut și nătărău, a spus.

Toți au izbucnit iar în râs.

— Așa mai merge, a spus don Juan. Și acum, înainte ca eu și Genaro să ne luăm la revedere, voi doi puteți spune orice doriți. S-ar putea să fie ultima dată când mai puteți da glas vreunui cuvânt.

Pablito a clătinat din cap, dar eu aveam ceva de spus. Am vrut să-mi exprim admirația și venerația mea față de calmul minunat al spiritului de luptător al lui don Genaro și al lui don Juan. Dar m-am lăsat prins de cuvinte și n-am ajuns să spun nimic; ba mai rău, am ajuns să par iar că mă plâng.

Don Juan a dat din cap și a pocnit din buze a dezaprobare. Am râs involuntar; totuși, nu conta că irosisem șansa de a le spune admirația mea. O senzație foarte ciudată a început să pună stăpânire pe mine. Aveam un simț al voioșiei și bucuriei, o libertate totală, care m-a făcut să rid. Le-am spus lui don Juan și don Genaro că nu dădeam nici un ban pe întâlnirea cu „necunoscutul”, că eram fericit și complet, și că dacă muream sau trăiam nu avea importanță pentru mine în acel moment.

Don Juan și don Genaro păreau foarte fericiți de afirmațiile mele chiar mai mult decât mine. Don Juan și-a lovit coapsa și a râs. Don Genaro și-a aruncat pălăria pe jos și a țipat de parcă ar fi călărit un cal sălbatic.

— Am râs și ne-am veselit în timp ce am așteptat, exact așa cum a recomandat martorul, a spus brusc don Genaro. Dar este o condiție firească a ordinii ca acest lucru să aibă și un sfârșit.

A privit cerul.

— Este aproape timpul să ne despărțim ca luptătorii din poveste. Dar înainte să o luăm pe drumuri separate, trebuie să vă spun un ultim lucru. Am de gând să vă dezvălui un secret de luptător. Poate că-i puteți spune predilecția unui luptător.

Mi s-a adresat mie în mod special și mi-a amintit că odată îi spusese că viața unui luptător este rece și singuratică și lipsită de sentimente. El a adăugat chiar că și în acel moment eram convins de lucrul acesta.

— Viața unui luptător nu poate fi rece și singuratică și lipsită de sentimente, a spus, pentru că se bazează pe afecțiunea și devotamentul lui, consacrarea sa celor iubiți. Și cine, poți întreba, este cel iubit? O să-ți arăt acum.

Don Genaro s-a ridicat îndreptându-se ușor spre o zonă perfect plată aflată în fața noastră, la vreo trei metri. Acolo a făcut un gest ciudat. Și-a mișcat mâinile ca și cum și-ar fi îndepărtat praful de pe piept și stomac. Apoi s-a întâmplat un lucru ciudat. Prin el a trecut o izbucnire aproape imperceptibilă de lumină; venea din sol și părea că-i învăluie corpul întreg. A făcut un fel de piruetă pe spate, mai exact un salt pe spate, și a aterizat pe piept și brațe. Mișcarea lui fusese executată cu atâta precizie și dexteritate, încât părea o ființă lipsită de greutate, o creatură ca un vierme, care s-a răsucit în el. Fiind la sol, a executat o serie de mișcări nepământeste. A alunecat doar la câțiva centimetri deasupra solului, sau s-a rostogolit pe jos, de parcă ar fi fost pe o minge; sau a înotat pe sol, descriind cercuri și întorcându-se cu ușurința și agilitatea unui țipar care înoată în ocean.”

La un moment dat, ochii mei au început să se încrucișeze și apoi, fără nici o tranziție, urmăream o minge luminoasă alunecând înainte și înapoi pe ceva care părea să fie terenul unui patinoar cu o mie de lumini strălucitoare.

Viziunea era sublimă. Apoi mingea de foc s-a oprit și a rămas nemișcată. O voce m-a trezit și mi-a abătut atenția. Era don Juan care vorbea. La început nu puteam distinge ce spunea. Am privit iar la mingea de foc, dar l-am putut distinge doar pe don Genaro culcat pe sol, cu mâinile și picioarele întinse.

Vocea lui don Juan era foarte limpede. Părea să declanșeze ceva în mine și am început să scriu.

— Iubirea lui Genaro este lumea, a spus. El îmbrățișează acum acest pământ enorm, dar deoarece este atât de mic, tot ce poate face este să înoate în el. Dar pământul știe că Genaro îl iubește și îi dăruie grija lui. De aceea, viața lui Genaro este plină până la refuz și starea lui, oricare ar fi, va fi totală. Genaro dăinuie pe drumurile dragostei sale și, oriunde se trezește, este complet.

Don Juan s-a ghemuit în fața noastră. A mângâiat gentil solul.

— Asta este predilecția a doi luptători, a spus. Acest pământ, această lume. Pentru un luptător nu poate exista iubire mai mare.

Don Genaro s-a ridicat și s-a ghemuit lângă don Juan pentru o clipă, în timp ce amândoi ne fixau cu privirea, apoi s-au așezat la unison, cu picioarele încrucișate.

— Doar dacă iubești pământul acesta cu pasiune neîncetată, îți poți elibera tristețea, a spus don Juan. Un luptător este întotdeauna voios, pentru că iubirea lui este nealterabilă și ținta ei, pământul, îl îmbrățișează și-i dăruiește cadouri de neconceput. Tristețea aparține doar acelor care urăsc chiar lucrul care dă adăpost ființei lor.

Don Juan a mângâiat iar pământul cu tandrețe.

— Această ființă minunată, care este vie până în cele mai adânci cotloane și înțelege orice sentiment, m-a răcorit, m-a lecut de durerile mele și, în final, când am înțeles total dragostea mea pentru ea, m-a învățat libertatea.

A făcut o pauză. Tăcerea din jurul nostru era înspăimântătoare. Vântul șuiera ușor și apoi am auzit lătratul unui câine în depărtare.

— Ascultă lătratul acela, a continuat don Juan. Acesta este modul în care mă ajută pământul să-ți clarific această ultimă idee. Lătratul acela este cel mai trist lucru pe care-l poți auzi.

Am rămas tăcuți o vreme. Lătratul aceluia câine singuratic era atât de trist și liniștea din jurul nostru atât de intensă, încât m-a cuprins un chin amorțitor. M-a făcut să mă gândesc la propria mea viață, la tristețea mea, la faptul că nu știam unde să mă duc, ce să fac.

— Lătratul aceluia câine este vocea nocturnă a unui om, a spus don Juan. Vine dintr-o casă din valea aceea spre sud. Un om își strigă prin câinele său, deoarece sunt tovarăși pe viață, tristețea și plictiseala. El se roagă morții să vină să-l scape de lanțurile mohorâte și sumbre ale vieții sale.

Cuvintele lui don Juan se agățaseră de o idee foarte tulburătoare din mine. Am simțit că-mi vorbea direct mie.

— Lătratul acela și tristețea pe care o creează vorbesc de sentimentele oamenilor, a continuat el. Oameni pentru care întreaga viață a fost ca o după-amiază de duminică, o după-amiază care nu a fost chiar mizerabilă, dar destul de fierbinte și mohorâtă și lipsită de confort. Ei au transpirat și s-au agitat mult. N-au știut unde să se ducă, sau ce să facă. După-amiaza aceea i-a lăsat doar cu ideea enervărilor meschine și a plictiselii și apoi, brusc, s-a terminat; era deja noapte.

El a reluat o poveste pe care i-o spusese eu, despre un bărbat de șaptezeci și doi de ani care se plângea că viața lui a fost atât de scurtă, că i se părea că doar cu o zi înainte fusese copil. Bărbatul îmi spusese: „îmi amintesc de pijamaua pe care o purtam la zece ani. Parcă a trecut doar o zi. Unde s-a dus timpul?”

— Antidotul care ucide otrava aceea este aici, a spus don Juan mângâind pământul. Explicația vrăjitorilor nu poate elibera deloc spiritul. Uitați-vă la voi doi. Ați ajuns la explicația

vrăjitorilor, dar nu are nici o importanță că o știți. Sunteți mai singuri ca niciodată, pentru că fără dragostea neclintită față de ființa care vă dă adăpost, singurătatea înseamnă solitudine.

Doar dragostea pentru acea ființă splendidă poate da libertate spiritului unui luptător; și libertatea este voioșie, competență și renunțare în fața oricăror adversități. Asta este ultima lecție. Este lăsată întotdeauna pentru ultimul moment, pentru momentul de solitudine totală, când un om se află față în față cu moartea sa și cu solitudinea sa. Doar atunci are sens.

Don Juan și don Genaro s-au ridicat și și-au întins brațele și spatele, de parcă statul jos le-ar fi amorțit corpurile. Inima a început să-mi bată repede. Ne-au pus pe mine și pe Pablito să ne ridicăm.

— Asfințitul este crăpătura dintre lumi, a spus don Juan. Este ușa spre necunoscut.

A indicat cu o mișcare învăluitoare a mâinii platoul pe care stăteam.

— Acesta este platoul din fața acelei uși. Apoi a arătat spre marginea de nord a platoului.

— Acolo este usa. Dincolo este un abis și dincolo de acest abis este necunoscutul.

Don Juan și don Genaro s-au întors apoi spre Pablito și i-au spus la revedere. Ochii lui Pablito erau dilatați și ficși; lacrimile îi șiroiau pe obraji.

Am auzit vocea lui don Genaro spunându-mi la revedere, dar n-am auzit-o pe a lui don Juan.

Don Juan și don Genaro s-au îndreptat spre Pablito și i-au șoptit scurt în urechi. Apoi au venit la mine. Dar înainte să-mi fi șoptit ceva, am avut deja sentimentul acela aparte de disociere.

— Acum vom fi ca praful de pe drum, a spus don Genaro. Poate că, într-o zi, o să vă între din nou în ochi.

Don Juan și don Genaro s-au dat înapoi, părând că se contopesc cu întunericul. Pablito mă ținea de antebraț și ne-am luat rămas bun. Apoi un îndemn ciudat, o forță, m-a făcut să alerg cu el spre marginea nordică a platoului. I-am simțit brațul ținându-l pe al meu în timp ce săream, apoi am fost singur.

SFÂRȘIT